

**Det Sociale Indikatorprogram for
botilbud til voksne med udviklings-
hæmning
SIP-udviklingshæmning
Målgrupperapport**

Det Sociale Indikatorprogram for botilbud til voksne med udviklingshæmning

Målgrupperapport

Udarbejdet af

CFK · Folkesundhed og Kvalitetsudvikling

Region Midtjylland

Olof Palmes Allé 15

8200 Aarhus N

Konsulent Karen Sophie Pilegaard

Konsulent Anne-Mette Kamper Isager

Konsulent Peder Hau Lyng

Praktikant Rasmus Elgaard Petersen

Faglig leder Tina Willemann

www.socialkvalitetsmodel.dk

© CFK · Folkesundhed og Kvalitetsudvikling

Uddrag er tilladt mod tydelig kildeangivelse.

Skrifter, der omtaler, anmelder, citerer eller henviser til

nærværende publikation, bedes tilsendt CFK · Folkesundhed og Kvalitetsudvikling

Marts 2013

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	1
	Rapportens opbygning	1
2.	Sammenfatning af resultater.....	3
3.	SIP-udviklingshæmning: Design og metode	6
	Baggrund for De Sociale Indikatorprogrammer (SIP)	6
	Målgruppe for SIP-udviklingshæmning	6
	Mål for indsatsen.....	7
	Evalueringsspørgsmålet	7
	Indikatorer	7
	Dataindsamling	8
	Livskvalitet.....	8
4.	Målgrupperapportens opbygning og datagrundlag	10
	Udviklingen i livskvalitet.....	10
	Datagrundlag.....	11
	Auditkoncept.....	12
5.	Psykisk velbefindende.....	14
	Hvad har betydning for borgernes udvikling i forhold til psykisk velbefindende?	15
6.	Relationer	25
	Hvad har betydning for borgernes udvikling i forhold til relationer?	25
7.	Fysisk velbefindende	29
	Hvad har betydning for borgernes udvikling i forhold til fysisk velbefindende?	29
8.	Selvbestemmelse	33
	Hvad har betydning for borgernes udvikling i forhold til selvbestemmelse?	33
9.	Aktivitet	35
	Hvad har betydning for borgernes udvikling i forhold til aktivitet?	35
10.	Materielle forhold.....	49
11.	Deltagelse i samfundet.....	50
12.	Referencer	51
13.	Bilag 1: Borgernes baggrund og forløb	52
	Køn og alder	52
	Opholdslængde og henvisningsårsag.....	53
	Diagnose, helbred og sociale problemstillinger	54
	Borgerens aktuelle situation.....	58
	Indsatser.....	60
14.	Bilag 2: Underopdelte resultater ift. livskvalitet.....	62
15.	Bilag 3: Botilbudsprofiler.....	118
	Bocenter Harridslev	118
	Bocenter Marienborgvej	119
	Bo-Hedensted.....	121
	Bostedet Høvejen	122
	Bostedet Neptunvej	124
	Elbæk Højskole	126
	Granbakken.....	127
	Niels Brocksgade.....	131
	Sydbo	132

1. Indledning

I denne rapport præsenteres for første gang resultater fra indsamlingen af data i SIP-udviklingshæmning på målgruppeniveau. Rapporten fokuserer på, hvordan livskvaliteten udvikler sig for de borgere, der bor på de botilbud, der er med i SIP-udviklingshæmning. Gennem statistiske analyser af data undersøges det, hvad der har indflydelse på udviklingen i borgernes livskvalitet. Her lægges der særlig vægt på, hvordan borgernes livskvalitet udvikler sig i forhold til, hvad der karakteriserer borgerne og hvorvidt der har været arbejdet med mål og indsatser rettet mod særlige områder af borgerens liv.

Denne rapport indskrives sig i den evalueringstilgang, der hedder virkningsevaluering. I virkningsevaluering ligger fokus på forklaringer af opnåede resultater og synliggørelse af konteksten for disse resultater. På den måde er det formålet med denne rapport at skabe mere viden om, hvad der ser ud til at virke i botilbuddenes arbejde med at understøtte en positiv udvikling i borgernes livskvalitet.

Det er forsøgt at gøre denne rapport så handlingsorienteret som muligt, så botilbudde og andre aktører kan skabe sig et hurtigt overblik over resultaterne og de sammenhænge, der er fundet i data. Målet er, at rapporten skal kunne fungere som et redskab til kvalitetsforbedringer på botilbuddene. Der er derfor lagt vægt på fortrinsvist at præsentere data grafisk og kun at beskrive analyseresultater, når der er fundet statistisk signifikante sammenhænge i data. Hver gang der præsenteres en sammenhæng, der er fundet i data præsenteres også auditpanelets kommentarer til denne sammenhæng. Disse kommentarer nuancerer de statistiske sammenhænge ved at beskrive mulige årsager til, eller baggrunden for, hvorfor de ser ud, som de gør. Kommentarerne bidrager således også til at sætte resultaterne ind i en konkret kontekst, der kan være anvendende i forhold til, hvilke andre sammenhænge man kan anvende resultatet i – altså rækkevidden af de enkelte resultater.

Sigtet med rapporten er således at være med til at skabe mere fælles viden om indsatsen og resultatet af indsatsen på botilbud for voksne med udviklingshæmning, der deltager i SIP-udviklingshæmning. Det er forhåbningen, at både botilbuddene og andre aktører inden for området, kan anvende denne viden til at skabe de forhold, der bedst kan fremme borgernes mulighed for at opleve en forbedret livskvalitet.

Rapportens opbygning

Denne rapport er opbygget således, at der efter indledningen i kapitel 1 er en kort sammenfatning af rapportens resultater og auditten i kapitel 2. I kapitel 3 præsenteres baggrunden for og formålet med SIP-udviklingshæmning, målgruppen for programmet, og hvordan livskvalitet bliver målt i programmet. I kapitel 4 beskrives datagrundlaget for rapporten, hvordan livskvalitet bliver målt i denne rapport og endelig bliver også de generelle kommentarer fra auditpanelet præsenteret her. I de følgende syv kapitler gennemgås de syv livs-områder således, at kapitel 5 beskriver omfanget af den udvikling, borgerne vurderes at have gennemgået i forhold til området 'Psykisk velbefindende'. Hvis der er fundet statistisk signifikante sammenhænge mellem borgernes udvikling inden for dette område og borgernes baggrundskaraktistika og/eller hvorvidt, der har

været arbejdet med mål og specifikke indsatser inden for det pågældende område, præsenteres disse sammenhænge. Her præsenteres ligeledes en sammenfatning af auditpanelets drøftelse. Tilsvarende gennemgås de øvrige seks livsområder.

I bilagsmaterialet præsenteres oversigter over de borgere, som indgår i analysen: Deres baggrund og karakteristika. I bilagsmaterialet vil der også blive præsenteret grafer for hvert af de 31 spørgsmål i livskvalitetsmålingsredskabet – både borgerens og personalets besvarelse. Endelig er der i bilagsmaterialet beskrivelser af de deltagende botilbud, deres fysiske rammer, medarbejdersammensætning og værdier og metodiske tilgang.

2. Sammenfatning af resultater

Sammenfatningen er udarbejdet på baggrund af de statistiske analyser af data, samt resultaterne fra auditmødet den 6. februar 2013, hvor flere signifikante sammenhænge i data blevet drøftet og fortolket af auditpanelet.

Resultaterne i denne rapport har afsæt i spørgsmålet til medarbejderne om, hvordan de vurderer borgerens udvikling det seneste år inden for hvert af de følgende syv livsområder: Psykisk velbefindende, Relationer, Fysisk velbefindende, Selvbestemmelse, Aktivitet, Materielle forhold og Deltagelse i samfundet. Det vil sige, at det ikke vurderes hvordan borgerens situation er i forhold til området, men hvilken udvikling der har været. Det betyder, at det forhold, at der ikke er nogen udvikling eksempelvis, ikke nødvendigvis behøver at være et dårligt resultat, da borgernes udgangspunkt kan være meget forskelligt.

Vurdering af borgerens udvikling inden for de syv livsområder

Det ses ud fra personalets vurderinger af disse syv spørgsmål, at:

- **Den største andel af borgerne** vurderes at have en uændret situation bortset fra området psykisk velbefindende, hvor den største andel (41 %) vurderes at have en lidt forbedret situation.
- For de fleste områder er det lige omkring halvdelen af borgerne, der vurderes at have en uændret situation. Bortset fra psykisk velbefindende hvor det kun er 35 % af borgerne, der vurderes at have en uændret situation og deltagelse i samfundet, hvor det derimod er 75 % af borgerne, der vurderes at have en uændret situation.
- **Den næststørste andel** af borgeren vurderes generelt at have en lidt forbedret situation, men der er, som tidligere nævnt, flest borgere (41 %), der vurderes, at have oplevet en mindre forbedring inden for området psykisk velbefindende. Inden for området deltagelse i samfundet er der færrest (19 %) borgere, der vurderes at have oplevet en mindre forbedring.
- Mellem 3 % og 15 % af borgerne vurderes at have fået en meget bedre situation. Her er den største andel inden for området materielle forhold og den mindste andel er inden for området deltagelse i samfundet.
- Mellem 1 % og 15 % af borgerne vurderes at have fået en lidt forværret situation. Den største andel er inden for området fysisk velbefindende og den mindste andel er inden for området deltagelse i samfundet
- **Den mindste andel** af borgerne vurderes at have fået en meget forværret situation. Mellem 1 % og 4 % af borgerne vurderes således at have fået en meget forværret situation. Den største andel er inden for området fysisk velbefindende og den mindste andel er inden for området relationer, selvbestemmelse og materielle forhold

Signifikante sammenhænge mellem udvikling og baggrundskarakteristika

Der er fundet enkelte statistisk signifikante sammenhænge mellem medarbejdernes vurdering af borgernes udvikling og baggrundskarakteristika ved borgerne. De baggrundskarakteristika, hvor der er fundet en statistisk signifikant sammenhæng med borgerens udvikling inden for et eller flere af livsområderne, er:

- *Somatiske og neurologiske sygdomme og psykisk velbefindende* – borgere med somatiske og neurologiske sygdomme vurderes i mindre grad (2 %) end borgere uden sådanne sygdomme (14 %) at få en forværret situation i forhold til deres psykiske velbefindende
- *Alder og fysisk velbefindende* – borgere over 50 år vurderes i højere grad (26 %) at få en forværret situation i forhold til deres fysiske velbefindende en borgere (9 %) under 50 år.
- *Forsørgelsesgrundlag og fysisk velbefindende og aktiviteter* – borgere som modtager folkepension vurderes i højere grad at få en forværret situation i forhold til deres fysiske velbefindende (39 %) og aktivitet (24 %) end borgere, der modtager førtidspension. Her er de tilsvarende andele af borgere på førtidspension, der vurderes at få en forværret situation i forhold til fysisk velbefindende 16 % og i forhold til aktivitet 6 %

Signifikante sammenhænge mellem udvikling og indsatser

Der er fundet adskillige statistisk signifikante sammenhænge mellem medarbejdernes vurdering af borgernes udvikling og de indsatser og mål, der har været arbejdet med. Det, at der i det hele taget er *arbejdet med indsatser inden for området* viser en positiv sammenhæng med vurdering af udvikling i forhold til psykisk velbefindende, relationer, fysisk velbefindende, selvbestemmelse og aktivitet. Det at der har været *arbejdet med mål* viser en positiv sammenhæng i forhold til medarbejdernes vurdering af udvikling i forhold til psykisk velbefindende, relationer, fysisk velbefindende og aktiviteter. Derudover er der fundet en statistisk signifikant positiv sammenhæng mellem følgende indsatser:

- *Afdækning af borgerens psykiske behov og ressourcer og psykisk velbefindende*
- *Støtte til identitetsdannelse og psykisk velbefindende*
- *Støtte til accept og mestring af livsvilkår og psykisk velbefindende*
- *Støtte til at tackle forandringer og psykisk velbefindende*
- *Støtte til at skabe succesoplevelser og psykisk velbefindende*
- *Støtte og vejledning til socialt samvær og samspil og relationer*
- *Afklaring af individuelt tilrettelagt beskæftigelsestilbud og aktiviteter*
- *Støtte til deltagelse i beskæftigelsestilbud og aktiviteter*
- *Afklaring af behov for støtte til almindelige dagligdags aktiviteter og aktiviteter*
- *Støtte til dagligdags aktiviteter og aktiviteter*
- *Støtte til at strukturere hverdagen og aktiviteter*
- *Støtte til tilrettelæggelse af arbejdsopgaver/beskæftigelse og aktiviteter*
- *Støtte til afprøvning af forskellige aktiviteter i fritiden og aktiviteter*
- *Tilbud om og støtte til gennemførelse af individuelt tilpassede fritidsaktiviteter på botilbuddet og aktiviteter*
- *Tilbud om og støtte til gennemførelse af individuelt tilpassede fritidsaktiviteter uden for botilbuddet og aktiviteter*
- *Ledsagelse og personlig støtte til oplevelser og aktiviteter*
- *Tilbud om støtte til at komme på ferier/rejser/udflugter og aktiviteter*
- *Dokumentation, observation eller vidensdeling vedr. borgerens aktiviteter og aktiviteter*
- *Tværfaglig indsats ift. borgerens aktiviteter og aktiviteter*

Auditpanelets kommentarer

Auditpanelet kommenterede de enkelte resultater. Kommentarerne vedrørte både, hvordan resultater kunne tolkes i forhold til svarprocenter, faglige årsagssammenhænge og spørgsmålsformuleringer.

Her er de kommentarer, der gik igen flere gange under auditten.

- Auditpanelet vurderede, at resultaterne generelt understøttede deres forventninger til, hvilke sammenhænge der ville være
- Auditpanelet pointerede, at målgruppen ikke gennemgår en kontinuerlig stigende udviklingskurve. Hvis borgerne oplever en forbedring et år, varer denne ikke nødvendigvis ved.
- Der vil ifølge auditpanelet for denne målgruppe sandsynligvis altid være en mindre gruppe borgere, der har oplevet en større forbedring eller en større forværring blandt andet på grund af forhold uden for indsatsen
- Gruppen af borgere, der vurderes til at have en uforandret situation, har det ifølge auditpanelet som udgangspunkt godt
- Auditpanelet påpeger, at tolkning af resultaterne skal tage afsæt i en bevidsthed om, at de borgere, der er i en uændret situation og hvor der ikke arbejdes med en given indsats eller målsætning, sandsynligvis ikke har behov for denne indsats og resultatet, hvis de er i en uændret situation, skal læses som at borgerne har fastholdt deres gode situation
- Efterhånden udgøres målgruppen af en større andel af ældre borgere. Dette har betydning for borgernes fysiske velbefindende og aktivitet. Ældre borgere har således flere fysiske helbredsproblemer ligesom de på grund af dårligere økonomi (folkepension) og ophør af beskæftigelse kan opleve færre muligheder for aktiviteter. At resultaterne inden for disse områder alligevel viser, at de fleste borgere vurderes at være i en uforandret situation, vurderes som et meget positivt resultat af panelet.
- Et af de medvirkende tilbud er flyttet til en bedre lokalitet i dataindsamlingsperioden og borgerne her har fået det bedre. Dette er sandsynligvis med til at forklare, at en forholdsvis stor andel af borgerne vurderes at opleve en forbedring i forhold til for eksempel psykisk velbefindende, ifølge panelet. Hvis ikke der havde været denne flytning, ville en større andel af borgerne nok være vurderet til at være i en uforandret situation, hvilket sandsynligvis ifølge auditpanelet bliver resultatet næste gang målgrupperapporten udkommer.

3. SIP-udviklingshæmning: Design og metode

I dette kapitel beskrives formålet med og baggrunden for SIP-udviklingshæmning. Herunder hvilket undersøgelsesspørgsmål, programmet søger at besvare, hvilke typer af data, der bliver indsamlet ude på botilbuddene og hvorfor det gode resultat af indsatsen i SIP-udviklingshæmning ses som en positiv udvikling i borgerens livskvalitet. Det beskrives også, hvordan en positiv udvikling i borgerens livskvalitet måles i SIP-udviklingshæmning.

Baggrund for De Sociale Indikatorprogrammer (SIP)

SIP-udviklingshæmning er en del af De Sociale Indikatorprogrammer (SIP), der blev påbegyndt 2004, da regionerne (amterne) traf beslutning om et fælles initiativ med henblik på at udvikle og gennemføre et dokumentationsprojekt på det sociale område i Danmark. Målgruppen for det første program var åbne døgninstitutioner for udadreagerende unge (SIP-åben). Siden er flere programmer kommet til¹, herunder SIP-udviklingshæmning.

Det overordnede udgangspunkt for SIP er en ambition om at inddrage praksis, forvaltning og forskning i at skabe et bredt vidensbaseret fundament for dokumentation og evaluering af det sociale arbejde. Det vil sige et fundament, der kan imødekomme væsentlige dele af disse aktørers forskellige informations- og dokumentationsbehov.

Dette indebærer, at SIP søger at tilvejebringe dokumentation, som:

- kan udpege tendenser i sammenhænge mellem sociale indsatser og deres resultater og dermed kan bidrage med viden om den virkningsfulde indsats, der blandt andet kan medvirke til et mere effektivt ressourceforbrug,
- er relevant for de sociale institutioner og bosteders kerneydelser og som kan omsættes i praksis og dermed styrke kvaliteten af det daglige sociale og socialpædagogiske arbejde.

Målgruppe for SIP-udviklingshæmning

I det følgende afsnit præsenteres målgruppen, der indgår i SIP-udviklingshæmning, med henblik på at afgrænse, hvilke borgere der indgår i programmet.

Afgrænsning af målgruppen

Overordnet er målgruppen for SIP-udviklingshæmning *alle* voksne med psykisk udviklingshæmning, der bor på længerevarende eller midlertidige botilbud eller får bostøtte. Denne målgruppe dækker over en gruppe af borgere med meget forskelligartede og ofte komplekse problematikker, der indebærer betydelige funktionsnedsættelser.

¹ For yderligere information om de SIP-programmer der findes, se www.socialkvalitetsmodel.dk.

Mål for indsatsen

Med udgangspunkt i Lov om Social Service², samt formålsbeskrivelser fra de botilbud, der medvirkede i arbejdsgruppen, ses målet med indsatsen på de botilbud for voksne med udviklingshæmning i SIP-udviklingshæmning som:

Målet med indsatsen på botilbuddene er at give borgeren mulighed for at fremme sin oplevelse af livskvalitet nu og på sigt.

Evalueringsspørgsmålet

Med udgangspunkt i ovenstående er *evalueringsspørgsmålet* for de botilbud for voksne med udviklingshæmning formuleret således:

Under hvilke betingelser og på hvilke områder kan indsatsen på et botilbud føre til, at borgeren får mulighed for at opnå en øget livskvalitet nu og på sigt?

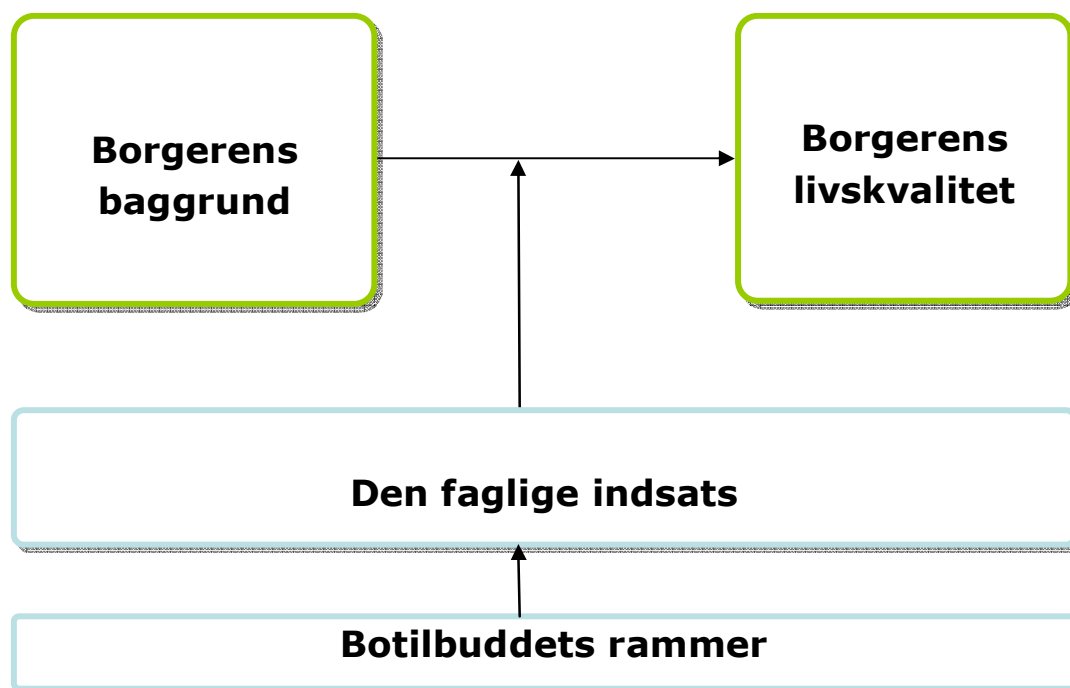
Indikatorer

For at kunne besvare evalueringsspørgsmålet med fokus på, *hvad der virker for hvem under hvilke betingelser*, er SIP bygget op omkring den evalueringsmodel, der ses på næste side.

² De botilbud, der indgår i SIP-udviklingshæmning, er omfattet af formålsparagraffen for Lov om Social Service (Borgere med behov for støtte (jf. SEL § 81-85) i botilbud efter lov om almene boliger (jf. Almenboligloven §185b) er dog også med i målgruppen i SIP). Derfor anvendes det lovspecificerede formål i Lov om Social Service som en fælles overordnet målsætningsramme for SIP-udviklingshæmning. § 1 i Lov om Social Service udpeger de forskellige typer af hjælp, som tilbydes i henhold til Lov om Social Service, og formålet med hjælpen beskrives. Her fremgår det, at det overordnede formål med botilbuddenes indsats er "at fremme den enkeltes mulighed for at klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten".

Figur 1. Evalueringsmodel. SIP-udviklingshæmning.

Ovenstående figur viser de hovedområder, der er udvalgt indikatorer indenfor til at belyse evalueringsspørgsmålet. Indikatorerne er udvalgt i et tæt samarbejde med praksis, på baggrund af rammerne for dataindsamlingsdesignet i SIP-programmerne, som er udarbejdet af Institut for Sociologi, Socialt Arbejde og Organisation på Aalborg Universitet.

Dataindsamling

Den kvantitative dataindsamling i SIP-udviklingshæmning foregår via spørgeskemaer, der er baseret på udvalgte indikatorer med henblik på at belyse evalueringsspørgsmålet.

Der indsamles data igennem de følgende fire typer af skemaer³:

- Baggrundsskemaet vedrører baggrundsoplysninger og udfyldes ved botilbuddets opstart af SIP eller ved borgerens indflytning på botilbuddet.
- Indsatsskemaet vedrører de indsatser, der har været rettet mod den enkelte borger siden sidste status.
- Livskvalitetsskemaet til borgeren, udfyldes på baggrund af et interview med borgeren og vedrører borgerens opfattelse af sin livskvalitet.
- Livskvalitetsskemaet til personalet udfyldes af personalet på baggrund af observationer af borgeren.

Livskvalitet

I SIP anvendes redskabet "Quality of Life Profile" til at måle udviklingen i borgerens livskvalitet. Redskabet er udviklet af Quality of Life Research Unit, University of Toronto i

³ Oplysninger om botilbuddets rammer indsamles af SIP-sekretariatet ud fra Tilbudsportalen og de Tilsynsrapporter, der er tilgængelige her.

Canada. Redskabet er udarbejdet på baggrund af studier af livskvalitetslitteraturen, eksisterende redskaber og interviews om livskvalitet med personer med og uden psykiske funktionsnedsættelser.

Den definition af livskvalitet, som redskabet anvender, er:

"The degree to which the person enjoys the important possibilities of his or her life"
(Renwick & Brown 1996).

Livskvalitetsredskabet i SIP bygger på den grundlæggende antagelse at det, der betyder meget for én borgers livskvalitet, ikke nødvendigvis betyder noget for en anden borgers livskvalitet.

Antagelserne bag livskvalitetsredskabet, som anvendes i SIP, kan opsummeres således:

- 1) En ligeværdig tilgang – dvs. de fundamentale aspekter af livskvalitet er de samme, uanset om man har en funktionsnedsættelse eller ej.
- 2) Livskvalitet er et holistisk begreb. Derfor skal der i målinger af livskvalitet tages højde for dette ved at inddrage alle relevante områder af livet for at give et dækkende billede af en persons livskvalitet.
- 3) Livskvalitet er et multidimensionelt begreb.
- 4) Livskvalitet er et dynamisk begreb, dvs., det kan ændre sig over tid for den enkelte person.
- 5) Livskvalitet afhænger af en persons samspil med sine omgivelser.
- 6) Livskvalitet er individuel.
- 7) Livskvalitet defineres bredt i forhold til forståelse af begrebet sundhed – dvs. en forståelse i overensstemmelse med WHO's definition men suppleret med inddragelse af de sociale forhold, der har betydning for sundhed.
- 8) Individets egne perspektiver er de vigtigste til at forstå vedkommendes livskvalitet.

Den version af livskvalitetsredskabet, der anvendes i SIP, er på baggrund af tests og interviews tilpasset en dansk kontekst. Her måles livskvaliteten ud fra 31 spørgsmål, hvoraf 25 spørgsmål har to dimensioner. Dvs. at der her både spørges til vigtighed og tilfredshed. De fem spørgsmål, hvor der ikke spørges til vigtighed, antages som udgangspunkt at være af stor vigtighed for alle mennesker. De syv overordnede områder der spørges til er:

1. Psykisk velbefindende
2. Relationer
3. Fysisk velbefindende
4. Selvbestemmelse
5. Aktiviteter
6. Materielle forhold
7. Deltagelse i samfundet

4. Målgrupperapportens opbygning og datagrundlag

For at besvare evalueringsspørgsmålet i SIP-udviklingshæmning undersøges det i denne rapport, hvorvidt borgerne opnår en større livskvalitet, set ud fra borgernes udvikling inden for de syv livsområder: Psykisk velbefindende, Relationer, Fysisk velbefindende, Selvbestemmelse, Aktivitet, Materielle forhold og Deltagelse i samfundet. Herunder besvares spørgsmålene om: Hvem der opnår en udvikling og under hvilke betingelser, borgeren opnår denne udvikling? *Det vil sige, at der ses på sammenhænge mellem borgernes udvikling, borgernes baggrund og de faglige indsatser og mål, der har været arbejdet med i forhold til borgerne.*

Udviklingen i livskvalitet

Med udgangspunkt i livskvalitetsmålingsredskabet, der indgår i SIP-udviklingshæmning som indikator for det gode resultat af indsatsen, lægges der i denne rapport vægt på borgernes udvikling inden for de ovenfor nævnte syv livsområder.

Afreportering af resultater i forhold til udvikling i livskvalitet

I de følgende syv kapitler beskrives og analyseres borgernes udvikling inden for hvert af de syv livsområder. Hvert afsnit er opbygget således, at borgerens udvikling, inden for det pågældende livsområde, beskrives først. Dette sker på baggrund af det spørgsmål, der optræder i indsatseskemaet, hvor personalet spørges til: *Hvordan har borgeren det samlet set i forhold til området XX sammenlignet med sidste status?* Svarmulighederne her er: Meget forbedret. Lidt forbedret. Uændret. Lidt forværret. Meget forværret. Det vil sige, at frem for eksempelvis at vurdere udviklingen i borgerens psykiske velbefindende ud fra de syv spørgsmål, der indgår i livsområdet, vurderes borgerens udvikling inden for eksempelvis området psykisk velbefindende ud fra dette ene spørgsmål. Denne fremgangsmåde er valgt for at gøre afreporteringen mere overskuelig⁴. Det betyder dog, at det ikke fremgår af afreporteringen, *hvordan* borgeren har det i forhold til de pågældende områder, men kun hvorvidt vedkommende vurderes at have udviklet sig inden for områderne siden sidste status.

Der ses på, om der er en sammenhæng med, om det angives, at borgeren oplever en udvikling og borgerens baggrundskarakteristika: køn, alder, opholdslængde, henvisningsårsag, medicinering, misbrug, problemstillinger i forhold til social adfærd, forsørgelsesgrundlag, beskæftigelse, netværk og fritidsinteresser. Derudover ses der på, om der er en sammenhæng i forhold til, om det angives, at borgeren oplever en udvikling og hvorvidt der, inden for det seneste år, har været arbejdet med indsatser og været opstillet mål inden for det pågældende livsområde⁵. Endelig ses der på, om der er en sammenhæng mellem borgerens udvikling og specifikke indsatser, der har været arbejdet med inden for det seneste år.

⁴ Ved at anvende svaret på dette spørgsmål som udtryk for, om borgeren har gennemgået en udvikling eller ej inden for det seneste år, undgår man at sammenlægge og vægte borgerens svar inden for et område på et ikke valideret grundlag. Der er dog mulighed for på sigt at arbejde på at afreportere borgerens livskvalitet ud fra et vægtet gennemsnit af alle borgerens svar, eller borgerens svar inden for hvert område.

⁵ For at se en beskrivelse af baggrundskarakteristika for de borgere som indgår i analysen, henvises til bilag 1.

Der afrapporteres kun på resultatet af disse analyser, hvis der kan påvises en statistisk signifikant sammenhæng.

Datagrundlag

Denne rapport indeholder data indsamlet i perioden fra 10. juni 2010 til 30. november 2012.

Data kommer fra de fire forskellige typer af skemaer, som er blevet udfyldt ude på bo-tilbuddene: Baggrundsskemaer, Indsatsskemaer og Livskvalitetsskemaer til henholdsvis borger og personale. I tabellen nedenfor ses hvor mange skemaer, der er indberettet.

Tabel 1: Antal indberettede skemaer

Antal indberettede skemaer				
	Indflytning/Opstart	Senest indberettede		
Institution	Baggrundsskema	Indsatsskema	Livskvalitet - borger	Livskvalitet - personale
Sydbo	12	1	0	5
Granbakken	13	4	9	3
Elbæk Højskole	11	4	10	14
Mosetoft	1	0	0	0
Bo-Hedensted	13	13	2	10
Hjemmevejlederteamet	52	69	75	69
Neptunvej	43	39	26	16
Høvejen	64	57	50	39
Bostedet Marienborgvej	21	13	0	19
Bocenter Harrikslev	23	5	0	21
Total	253	205	172	196

Datagrundlaget i rapportens analyser er baseret på **de første indtastninger af baggrundsskemaet pr. borger og de seneste indtastninger af indsatsskemaet og livskvalitetsskemaet pr. borger.**

I tabellen på næste side ses en oversigt over datagrundlaget for denne rapport.

Tabel 2: Rapportens datagrundlag

Antal borgere der indgår analyserne (Senest indberettede indsatsskemaer)	
Institution	Antal borgere
Sydbo	1
Granbakken	4
Elbæk Højskole	4
Bo-Hedensted	13
Hjemmevejlederteamet	69
Neptunvej	39
Høvejen	57
Bostedet Marienborgvej	13
Bocenter Harridslev	5
Total	205

Auditkoncept

Den faglige vurdering og fortolkning af rapportens resultater bliver leveret af fagfolk fra de botilbud, der arbejder med SIP-udviklingshæmning ved en såkaldt audit. Audit er en systematisk ramme for den faglige diskussion af resultaterne. Formålet med auditten er, at den skal fungere som et rum for vidensproduktion, kvalitetsudvikling og læring, hvor medarbejdere fra de socialpsykiatriske botilbud vil kunne drage nytte af hinandens erfaringer og vurderinger af konkrete udviklingsforløb. Gennem auditten vil den statistiske vidensproduktion fra spørgeskemaerne møde den praksisbaserede indsigt og på denne måde nuancere billedet af sammenhængen mellem indsatser og resultater på det sociale område. Auditten skal også bidrage til at udvikle og kvalitetssikre den kvantitative del – spørgeskemaerne og de statistiske analyser – i SIP-udviklingshæmning. Desuden er auditpanelet også blevet bedt om at forholde sig til målgrupperapportens indhold og form i forhold til dens anvendelighed.

Auditmødet er således en vigtig del af målgrupperapporten. De statistiske analyser kan ikke stå alene, men skal læses og forstås ud fra den kontekst, de er produceret i.

Audit på denne rapport

Auditmødet om resultaterne i denne rapport blev afholdt onsdag den 6. december 2013, kl. 10.00 – 15.00.

Hvert tilbud blev inviteret til at deltage med 1 – 2 repræsentanter. Auditpanelet repræsenterede følgende: Fra Bocenter Harridslev/Marienborgvej deltog Kirsten Skov Aasted, Jonna Salling Østergaard og Alice Teut. Fra Randers Kommune Hjemmevejlederteamet deltog Lars Bak. Fra bostederne Randers Syd, deltog Torben Back og Hanne Vittrup, Viki Nielsen, Vibeke Christensen, Tina Søndergaard, Gitte Truelsen, Inge-lise Pedersen og Line Hammer. Fra Drift- og udviklingsafdelingen i Social- og arbejdesmarkedsforvaltningen i Randers Kommune deltog Udviklingskonsulent Anja Holt som observatør. Konsulent Anne-Mette K. Isager og konsulent Karen Pilegaard fra SIP-sekretariatet, varetog funktionerne som mødeleder og referenter på mødet.

Forud for auditmødet udarbejdede SIP-sekretariatet et skema med en beskrivelse af de signifikante sammenhænge inden for de syv livsområder, som SIP spørger til. Deltagerne fik skemaet tilsendt forud for auditmødet og blev bedt om at forberede sig ved syste-

matisk at gennemgå punkterne og notere de faglige overvejelser, resultaterne måtte give anledning til.

Auditpanelet nåede at gennemgå alle de signifikante sammenhænge, der var fundet.

På auditmødet blev resultaterne gennemgået hver for sig og drøftet efter følgende fremgangsmåde:

1. Først tages en runde, hvor **hver deltager kort præsenterer sine faglige overvejelser vedrørende det konkrete resultat**. Her får deltagerne hurtigt et overblik over de perspektiver, der er præsenteret i gruppen.
2. Dernæst lukkes op for **uddybelse af deltagernes overvejelser og en fælles faglig drøftelse**. Her udforskes og afklares perspektiver og sammenhænge mv. vedrørende det konkrete resultat. Diskussionen kan også føre til mere generelle konklusioner.
3. Til sidst **samles op på den faglige drøftelse**. Det er ikke et krav, at deltagerne når til konsensus, men det præciseres, hvilke perspektiver og tilgange, gruppen repræsenterer.

Deltagerne fik drøftet, hvordan de som fagpersoner "læser" og konkret kan anvende SIP-resultaterne fremadrettet.

Sammenfatninger af diskussionerne under auditmødet er skrevet ind i denne rapport under præsentationen af de resultater, som diskussionen vedrørte.

Udover kommentarerne til de enkelte resultater kom det også frem på auditmødet, at der havde været forskellig praksis i forhold til, hvordan botilbuddene har udfyldt indsats-skemaerne. Nogle steder har man således markeret alle de indsatser, der har været arbejdet med i forhold til den enkelte borger, andre steder har man kun markeret de indsatser, som der har været særligt fokus på i forhold til den enkelte borger. På mødet blev det aftalt, at der fremover skal være en ensartet måde at udfylde skemaerne på, da dette vil sikre muligheden for en ensartet tolkning af data.

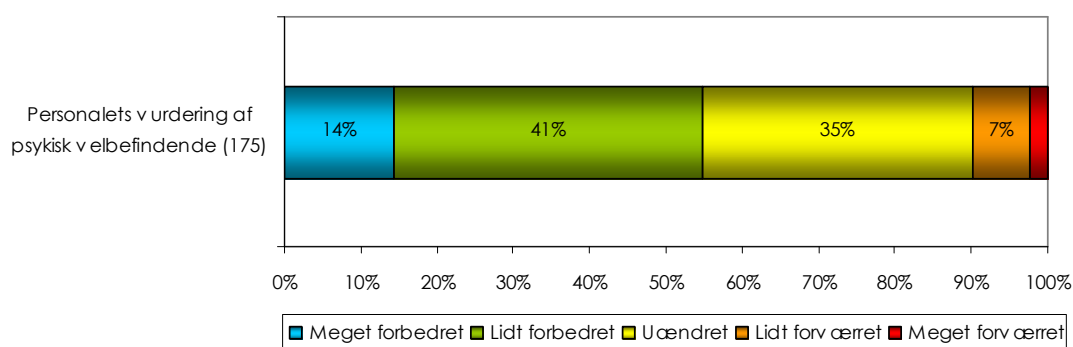

5. Psykisk velbefindende

Personalet har svaret på spørgsmålet vedr. deres vurdering af borgerens samlede udvikling inden for området 'Psykisk velbefindende' siden sidste status. Nedenstående figur viser fordelingen af personalets svar på dette spørgsmål.

Det ses af figuren, at den største andel af borgerne vurderes at have en lidt forbedret situation i forhold til deres psykiske velbefindende siden sidste status. Men næsten en tilsvarende andel vurderes at have uændret situation. Den tredjestørste andel er de borgere, der vurderes at have fået det meget bedre. Borgere der vurderes enten at have fået det lidt værre eller meget værre udgør den mindste andel på henholdsvis 7 og 3 %.

Figur 2. Udvikling i forhold til psykisk velbefindende

Auditpanelets kommentarer

Auditpanelet fortæller, at de ikke finder resultatet overraskende i forhold til den gruppe af borgere, de beskæftiger sig med. Panelet fortæller, at det psykiske velbefindende er meget svingende for denne gruppe af borgere. Man kan ikke tale om, at der er en kontinuerlig stigende udviklingskurve. Ligeledes er der ikke tale om en vedvarende forbedring.

Et af de medvirkende botilbud, er flyttet til en bedre lokalitet i dataindsamlingsperioden, og det er, ifølge auditpanelet, tydeligt at se, at dette slår igennem datamaterialet, at denne gruppe borgere har oplevet en positiv udvikling, da gruppen også udgør en forholdsvis stor procentdel af det samlede antal borgere i analysen. Der ville nok være en større andel i gruppen af borgere, hvis situation var vurderet som uforandret, hvis ikke der havde været denne flytning. Men hvor den pågældende gruppe borgere vil være næste år, det er ikke til at forudsige – men de behøver ikke nødvendigvis fortsat at opleve en forbedring.

Det er panelets erfaring, at borgernes psykiske tilstand er afhængig af borgerens fysiske velbefindende. Mange borgere har epilepsi, spasmer, forstoppelse etc. I de perioder, hvor borgerne har mange problemer i forhold til deres fysiske velbefindende, har de det også dårligt i forhold til deres psykiske velbefindende.

Borgerne er karakteriseret ved, at i nogle tilfælde, så er det meget små ting, der skal til, hvor borgeren oplever en udvikling, andre gange foregår udviklingen meget langsomt over måske ti år. Derfor vil der sandsynligvis altid være en lille gruppe, der vurderes, som meget forbedrede og en lille gruppe der vurderes som meget forværrede, hvor det i sidste tilfælde vil være på baggrund af somatiske problematikker eventuelt på grund af alderdom. At billedet ser sådan ud er med andre ord helt forventeligt.

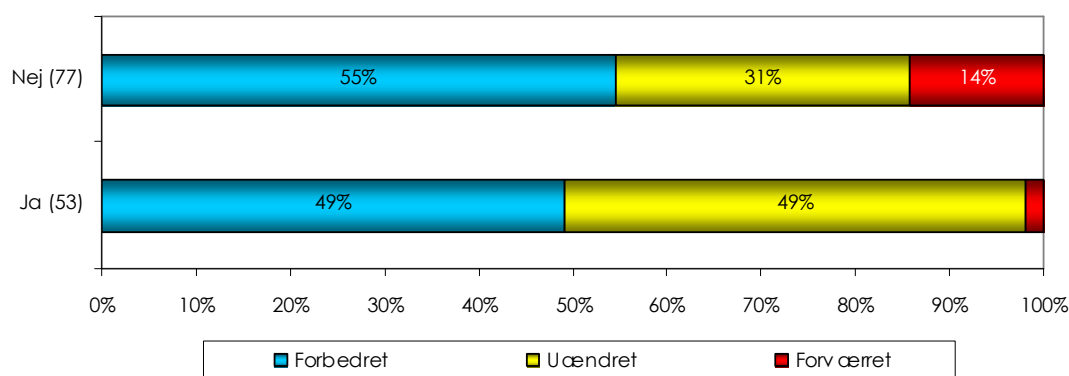
Hvad har betydning for borgernes udvikling i forhold til psykisk velbefindende?

Somatiske og neurologiske sygdomme

Der er en statistisk signifikant forskel mellem hvorvidt borgeren har en væsentlig diagnosticeret somatisk eller neurologisk sygdom og medarbejdernes vurdering af borgerens udvikling i forhold til sit psykiske velbefindende. Andelen af borgere, der har en eller flere af sådanne sygdomme har således i højere grad en uforandret situation i forhold til deres psykiske velbefindende end de borgere, der ikke har en sådan sygdom. Derimod er der flere af de borgere, der ikke har en sådan sygdom, der vurderes at opleve en forværring i deres psykiske velbefindende.

- Der er næsten lige mange (ca. halvdelen af borgerne), der vurderes at have en forbedret situation i forhold til deres psykiske velbefindende.
- Andelen af borgere, der vurderes at have en forværret situation, er størst blandt de borgere, der ikke har en væsentlig diagnosticeret somatisk og/eller neurologisk sygdom.

Figur 3. Psykisk velbefindende og somatiske og neurologiske sygdomme

Auditpanelets kommentarer

Auditpanelet er ligeledes heller ikke overrasket over denne sammenhæng. De forklarer, at mange af borgerne er velmedicinerede og får den rette målrettede pædagogiske, kompenserende indsats i forhold til de diagnosticerede somatiske og neurologiske sygdomme, de har. Derfor kan borgerne sagtens have et stabilt liv i forhold til deres sygdom. En gennemgående forklaring fra auditpanelet er, at dels så ved og oplever borgerne ikke, at de er så syge, som de er, ifølge medarbejderne. Dels så får de somatisk syge og ældre borgere mere omsorg, kontakt og nærvær end borgere, der ikke har tilsvarende neurologiske og somatiske sygdomme. Dette skyldes, at med den tid og de ressourcer, der er til rådighed, så prioriteres de borgere, der har konkrete fysiske plejebøvh. Endelig lever ældre borgere, der typisk i højere grad har somatiske og neurolo-

giske sygdomme, et mere beskyttet liv, og de kæmper dermed mindre med livet eller oplever nederlag i samme grad, som yngre borgere, der i mindre omfang har sygdomme af denne art.

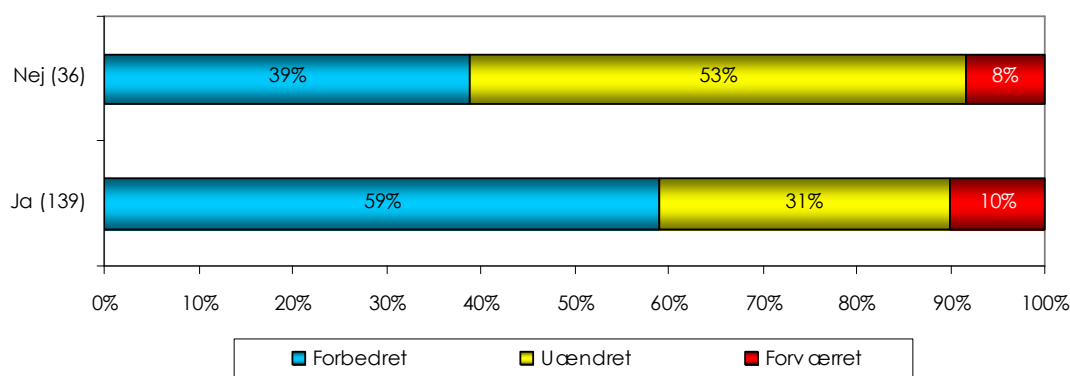
Indsatser rettet mod psykisk velbefindende

Der er en statistisk signifikant forskel i forhold til, om der har været arbejdet med indsatser rettet mod borgerens psykiske velbefindende og medarbejdernes vurdering af borgerens udvikling i forhold til psykisk velbefindende.

- Borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsområdet vurderes i mindre grad at have en uændret situation (31 % mod 53 %) og i højere grad en forbedret (59 % mod 39 %) eller forværret situation (10 % mod 8 %) i forhold til de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsområdet.

Figur 4. Psykisk velbefindende og indsatser

('Nej' angiver, at der ikke har været arbejdet med dette indsatsområde og 'Ja' angiver, at der har været arbejdet med dette indsatsområde).

Auditpanelets kommentarer

Auditpanelet er ikke overraskede over, at resultatet viser, at når der bliver arbejdet med en indsats, så forbedres borgerens situation. Der bliver dog kun arbejdet med indsatser, når der er et behov for dette. Det betyder, at de borgere, som vurderes som uforandrede i den gruppe af borgere, hvor der ikke har været arbejdet med indsatser, kan være en gruppe, der har det godt i forvejen. At 10 % af de borgere, hvor der arbejdes med indsatser angives at have et forværret psykisk velbefindende, kan være et udtryk for, at borgerne gennem indsatsen bliver bevidste om sig selv og deres situation, der måske ikke er så god. En forværret situation kan også skyldes, at borgerens situation vurderes i forhold til det potentiale, som medarbejderne ser i borgeren, hvor borgeren selv måske har et lavere ambitionsniveau. Endelig kan for høje forventninger på vegne af borgeren også betyde, at borgeren får et tilbagefald.

Praksis på flere af de botilbud, der deltager i SIP-udviklingshæmning har været kun at angive indsatser, hvis der har været arbejdet med disse som et konkret fokusområde i en periode. Generelt bliver der altid arbejdet med indsatser inden for dette område –

men ikke altid målrettet som en særlig fokuseret indsats. Dette skyldes, at borgerne ind i mellem har behov for tid og ro for at kunne udvikle sig.

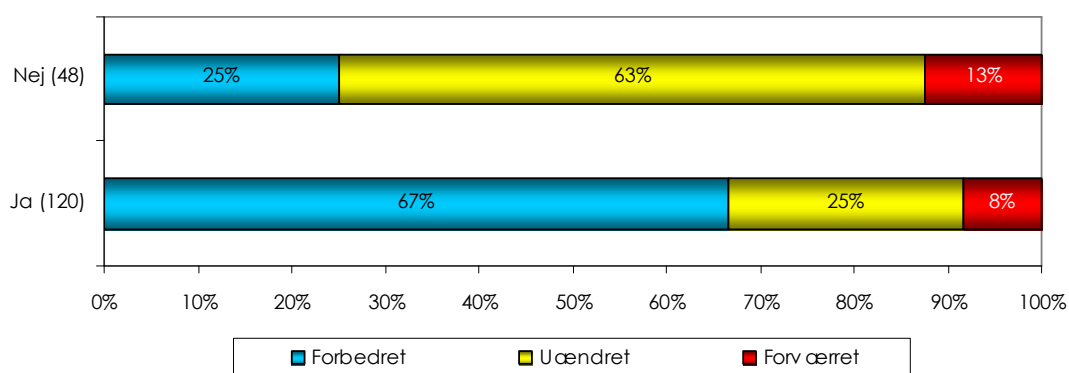
Arbejdet med mål

Der er en statistisk signifikant forskel i vurderingen af borgerens udvikling inden for området psykisk velbefindende afhængigt af, hvorvidt der har været arbejdet med mål for området. Der er således en stærk tendens til, at en meget større andel af de borgere, hvor der har været arbejdet med mål inden for området, vurderes at opnå en forbedring i forhold til de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med mål inden for området.

- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forbedret situation er over dobbelt så stor for den gruppe, hvor der har været arbejdet med mål.
- Der er derimod over dobbelt så mange borgere, hvor der ikke har været arbejdet med mål, der vurderes at have en uændret situation i forhold til de borgere, hvor der har været arbejdet med mål.
- Samtidigt vurderes færre borgere, hvor der har været arbejdet med mål at være i en forværret situation (8 %) end de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med mål (13 %).

Figur 5. Psykisk velbefindende og arbejdet med mål

('Nej' angiver, at der ikke har været arbejdet med mål i forhold til psykisk velbefindende og 'Ja' angiver, at der har været arbejdet med mål i forhold til psykisk velbefindende.)

Auditpanelets kommentarer

Også dette resultat vurderer auditpanelet som selvfølgelig. Det er således, ifølge panelet, forventeligt, at der kommer et resultat, når man arbejder med mål, og at indsatsen virker, når der er fokus. Et fokus, der i sig selv kan give en forbedring. At der er et fokus, og der bliver arbejdet med mål, betyder også, at resultatet bliver mere måleligt.

At otte procent, hvor der har været arbejdet med mål, angives at have en forværret situation, er heller ikke ifølge panelet usædvanligt. Disse otte procent kan være udtryk for begivenheder, som ikke nødvendigvis har noget med indsatsen at gøre. Det kan være sygdom, kærestesorger og dødsfald, der forklarer dette. Det er auditpanelets erfaring, at borgerne dog sjældent vil være tynget særligt længe af disse ubehagelige oplevelser.

En forværring kan også være udtryk for, at borgeren umiddelbart oplever dette fokus som arbejdet med mål indebærer, som 'for meget'. Men derfor kan den pågældende borger i det følgende år, sagtens være i gruppen af borgere, der angives at have oplevet en forbedring.

De borgere, der har en psykiatrisk overbygning, opleves ofte som mere svingende i forhold til deres psykiske velbefindende. For denne gruppe kan det, at der arbejdes med mål, yderligere bidrage til, at borgeren oplever svingninger.

Vurderingen 'uændret' er ikke nødvendigvis dårlig, hvis borgerne har det godt i forvejen. Panelet vurderer ligeledes, at det er positivt, at disse borgere fastholder deres situation som uændret, når der ikke arbejdes fokuseret med området.

Derfor er det alt i alt et meget positivt resultat, som auditpanelet er meget tilfredse med og som viser, at de som medarbejdere har en god forståelse for borgeren og at deres fokuserede indsats virker. At der er en gruppe af borgere, som angives at have oplevet en forværring, er acceptabelt ifølge panelet, så længe andelen har den størrelse den har.

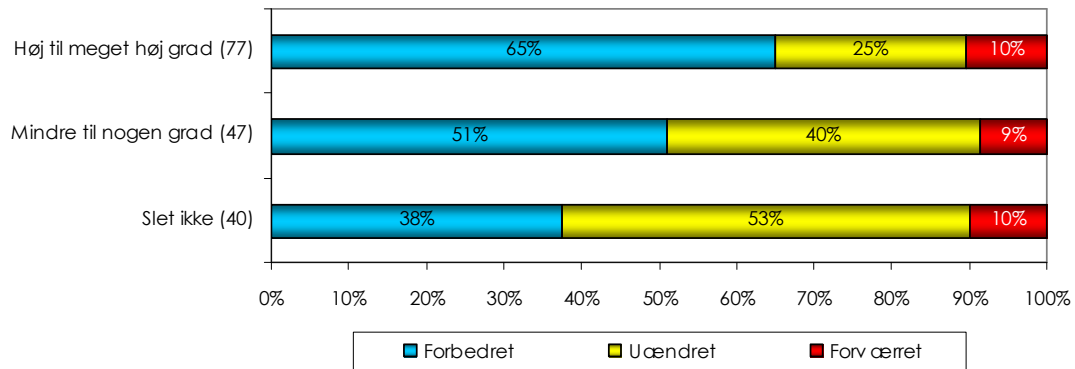
Indsats: Afdækning af borgerens psykiske behov og ressourcer

Der er en statistisk signifikant forskel mellem, i hvilken grad der er arbejdet med at afdække borgerens psykiske behov og ressourcer og medarbejdernes vurdering af udviklingen i borgerens psykiske velbefindende. Der er således en tendens til, at i jo højere grad, der er arbejdet med denne indsats, i jo højere grad vurderes borgeren at have en forbedret situation i forhold til psykisk velbefindende.

- Jo højere grad, der har været arbejdet med denne indsats, jo højere grad vurderes borgeren at forbedre sin situation, således at 65 % af borgerne vurderes at have forbedret deres situation, hvis der har været arbejdet med denne indsats i forhold til 38 % af de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med denne indsats.
- Jo højere grad, der har været arbejdet med denne indsats, jo mindre grad vurderes borgeren at have en uændret situation, således at under halvdelen af de borgere, hvor der *har været* arbejdet med denne indsats, vurderes at have en uændret situation, i forhold til de borgere, hvor der *ikke har været* arbejdet med denne indsats.
- Andelen af borgere, der vurderes at have en forværret situation er nogenlunde lige stor uanset i hvilken grad, der har været arbejdet med denne indsats.

Figur 6. Psykisk velbefindende og arbejdet med indsatsen: afdækning af borgerens psykiske ressourcer og behov

Auditpanelets kommentarer

Resultatet viser ifølge auditpanelet, hvor vigtigt det er at foretage en sådan afdækning. I praksis bliver borgerne afdækket forbindelse med flytning – for eksempel den flytning, der har været på et af de medvirkende botilbud i dataindsamlingsperioden – men også i forbindelse med indflytning, eller når en borger på anden måde får en ny livssituation, får epilepsi, eller oplever dødsfald etc. Det er altså ikke en indsats, der arbejdes med kontinuerligt, hvis borgeren for eksempel har boet det samme sted længe og har et stabilt liv.

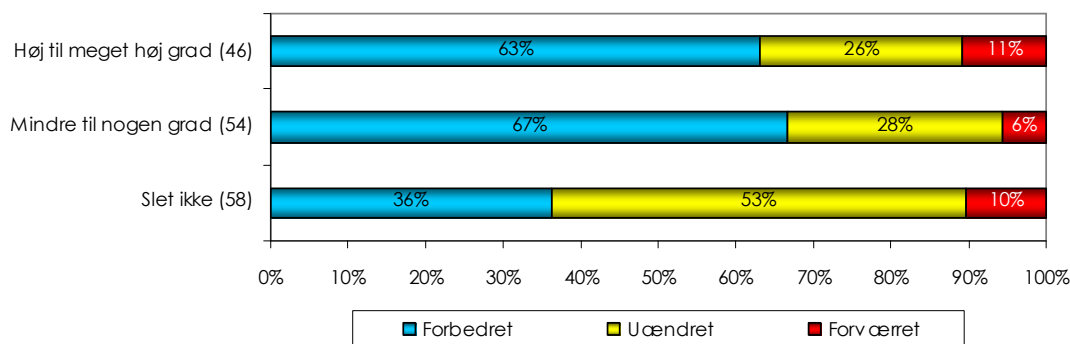
Indsats: Støtte til identitetsdannelse

Der er en statistisk signifikant forskel på hvorvidt, der er arbejdet med indsatsen 'støtte til identitetsdannelse' og medarbejdernes vurdering af udviklingen i borgerens psykiske velbefindende. Der er således en ikke helt entydig tendens til, at hvis der er arbejdet med denne indsats, så vurderes borgeren at have en forbedret situation i forhold til psykisk velbefindende.

- Størstedelen (53 %) af de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med denne indsats, vurderes at have en uændret situation.
- Størstedelen (67 %) af de borgere, hvor der i mindre til nogen grad er arbejdet med indsatsen vurderes at have en forbedret situation. Dermed er denne gruppe, den hvor den største andel, vurderes at have en forbedret situation. Samtidigt er denne gruppe også dem, hvor den mindste andel (6 %) vurderes at have en forværret situation.
- Blandt de borgere, hvor der i høj til i meget høj grad er arbejdet med denne indsats, har lidt færre (63 %) en forbedret situation end tilfældet er for gruppen der i mindre til nogen grad har arbejdet med denne indsats. Det er også her den største andel (11 %) af borgere, der vurderes at have en forværret situation er i forhold til de to andre grupper.

Figur 7. Psykisk velbefindende og arbejdet med indsatsen: støtte til identitetsdannelse

Auditpanelets kommentarer

Denne indsats arbejdes der, ifølge auditpanelet, blandt andet med løbende i forhold til for eksempel unge borgere. Her kan det være relateret til aktiviteter, venner, beskæftigelse, at løsrive sig fra forældre og finde ud af, hvem man er. Der er også arbejdet med denne indsats i forhold til de borgere, hvor botilbuddet er flyttet til en anden lokalitet. Omvendt så arbejdes der i mindre grad med denne indsats for de mere svage borgere.

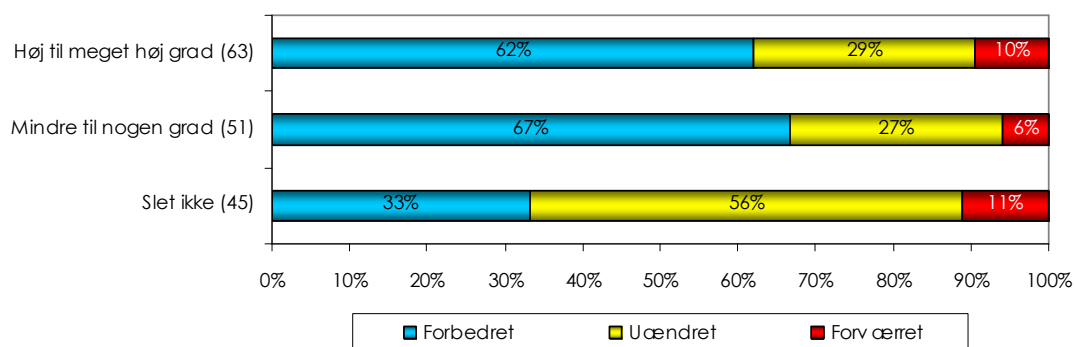
Indsats: Støtte til accept og mestring af livsvilkår

Der er en statistisk signifikant forskel i vurderingen af borgerens udvikling inden for området psykisk velbefindende afhængigt af, hvorvidt der har været arbejdet med indsatsen 'støtte til accept og mestring af livsvilkår'. Der er således en ikke helt entydig tendens til, at hvis der er arbejdet med denne indsats vurderes borgerens situation i højere grad at være forbedret og i mindre grad vurderes borgerens situation at være uforandret.

- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forbedret situation inden for psykisk velbefindende er omkring dobbelt så stor for de to grupper, hvor der har været arbejdet med indsatsen i forhold til dem, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsen.
- Den gruppe hvor flest borgere vurderes at have en forbedret situation (67 %) og hvor færrest vurderes at have en uændret (27 %) eller forværret (6 %) situation er de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen i mindre til i nogen grad.

Figur 8. Psykisk velbefindende og arbejdet med indsatsen: støtte til accept og mestring af livsvilkår

Auditpanelets kommentarer

Her arbejder man for eksempel med, støtte til at borgeren accepterer begrænsede økonomiske ressourcer samt erkendelsen af, at vedkommende ikke kan få kørekort. Ligesom der arbejdes med, at borgerne får støtte til at mestre det at bo selv. Panelet har ikke en umiddelbar forklaring på, hvorfor der ser ud til at være flere, der vurderes at få det bedre og færre der vurderes at få det værre i den gruppe af borgere, hvor der kun har været arbejdet med indsatsen i mindre til i nogen grad i forhold til den gruppe borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen i høj til i meget høj grad.

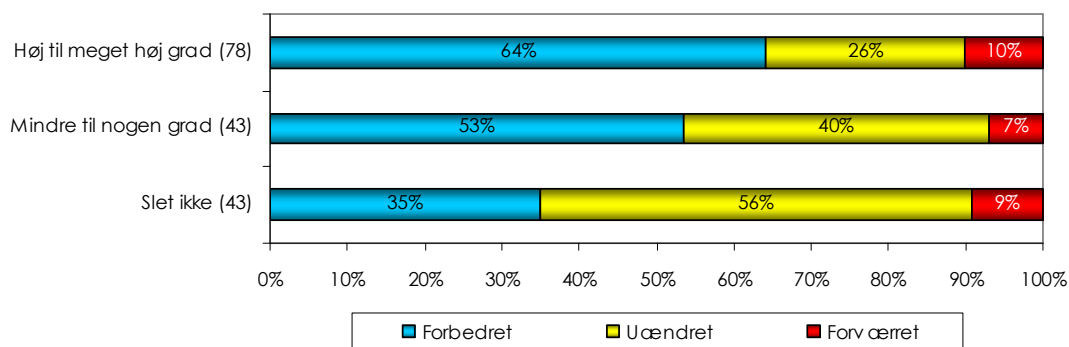
Indsats: Støtte til at tackle forandringer

Der er en statistisk signifikant forskel i vurderingen af borgerens udvikling inden for området psykisk velbefindende afhængigt af, hvorvidt der har været arbejdet med indsatsen 'støtte til at tackle forandringer'. Der er således en tendens til, at jo højere grad der er arbejdet med indsatsen, jo højere grad vurderes borgerens situation at være forbedret og jo mindre grad vurderes borgerens situation at være uforandret.

- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forbedret situation inden for deltagelse i samfundet er næsten dobbelt så stor (64 %) for den gruppe, hvor der har været arbejdet med indsatsen i høj til i meget høj grad i forhold til dem, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsen, hvor den tilsvarende andel er 35 %.
- Ligeledes er gruppen af borgere, der vurderes at have en uændret situation over dobbelt så stor (56 %) for den gruppe, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsen i forhold til dem, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsen i høj til i meget høj grad, hvor den tilsvarende andel er 26 %.

Figur 9. Psykisk velbefindende og arbejdet med indsatsen: støtte til at tackle forandringer

Auditpanelets kommentarer

Auditpanelet finder ikke resultatet anderledes end forventeligt. I forhold til den flytning der har været på et af de deltagende botilbud, har der været et særligt fokus på denne type indsats og der har været et stort arbejde med at forberede borgerne. Også når unge flytter ind, er der meget fokus på denne indsats. Generelt er erfaringen med borgere med udviklingshæmning, at de i mindre grad kan tåle forandringer og derfor så vidt muligt skal skånes for dem. Men denne erfaring er delvist gjort til skamme. Flytningen af et botilbud har vist, at borgerne kan tackle forandringer, når bare der er kendte mennesker omkring dem, der inddrager dem i processen. Der er mere og mere fokus på indsatsen, da forandringer er et vilkår med organisatoriske ændringer, ny velfærdsteknologi mm. Omvendt er det auditpanelets opfattelse, at meget personaleudskiftning kan mærkes på beboernes psykiske velbefindende.

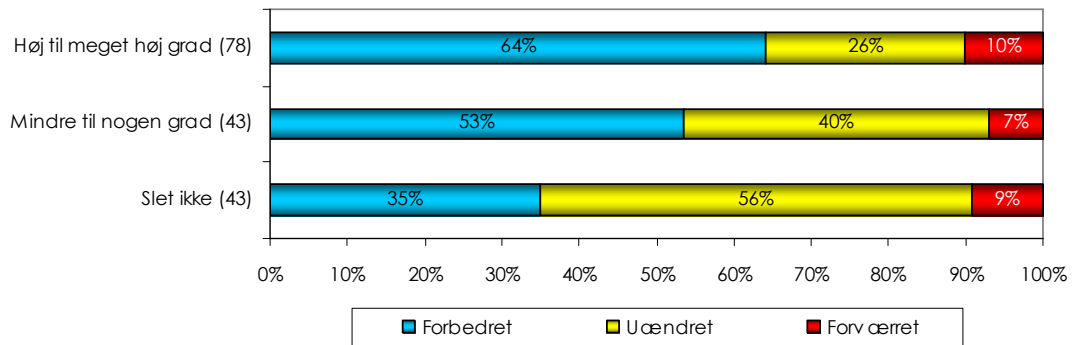
Indsats: Støtte til at skabe succesoplevelser

Der er en statistisk signifikant forskel mellem, i hvilken grad der er arbejdet med støtte til at skabe succesoplevelser, og medarbejdernes vurdering af udviklingen i borgerens psykiske velbefindende. Der er således en tendens til, at i jo højere grad der er arbejdet med denne indsats, i jo højere grad vurderes borgeren at have en forbedret situation i forhold til sit psykiske velbefindende.

- Jo højere grad, der har været arbejdet med denne indsats, jo højere grad vurderes borgeren at forbedre sin situation, således at 64 % af borgerne vurderes at have forbedret deres situation, hvis der har været arbejdet med denne indsats i forhold til 35 % af de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med denne indsats.
- Jo højere grad, der har været arbejdet med denne indsats, jo mindre grad vurderes borgeren at have en uændret situation, således at under halvdelen af de borgere, hvor der har været arbejdet med denne indsats, vurderes at have en uændret situation, i forhold til de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med denne indsats.
- Andelen af borgere, der vurderes at have en forværreret situation er nogenlunde lige stor uanset, i hvilken grad der har været arbejdet med denne indsats.

Figur 10. Psykisk velbefindende og arbejdet med indsatsen: støtte til at skabe succesoplevelser

Auditpanelets kommentarer

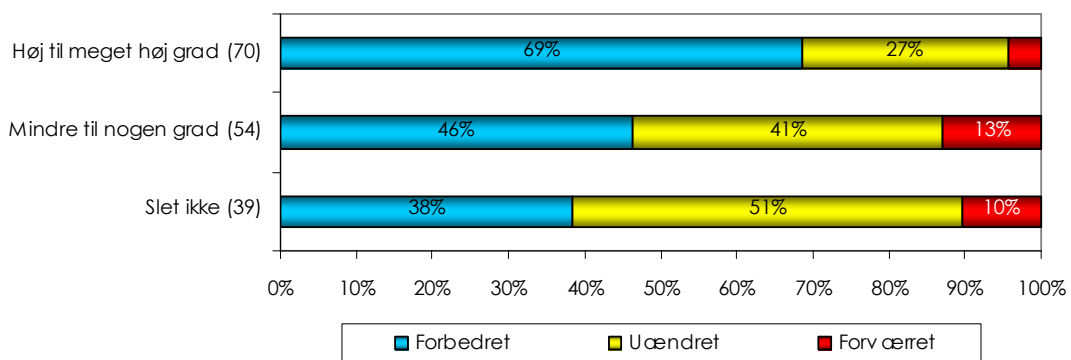
Auditpanelet har ikke yderligere kommentarer til denne sammenhæng – men henviser til, hvad der allerede er blevet diskuteret

Indsats: Støtte til at fastholde og udføre egne initiativer

Der er en statistisk signifikant forskel på hvorvidt, der er arbejdet med indsatsen 'støtte til at fastholde og udføre egne initiativer' og medarbejdernes vurdering af udviklingen i borgerens psykiske velbefindende. Der er således en tendens til, at hvis der er arbejdet med denne indsats, så vurderes borgeren at have en forbedret situation i forhold til psykisk velbefindende.

- Størstedelen (69 %) af de borgere, hvor der i høj til i meget høj grad er arbejdet med indsatsen, vurderes at have en forbedret situation.
- Størstedelen (51 %) af de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med denne indsats, vurderes at have en uændret situation.
- Der er færrest, der vurderes at have en forværret situation blandt de borgere, hvor man har arbejdet med indsatsen i høj til i meget høj grad. Der er flest (13 %) der vurderes at have forværret deres situation blandt de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen i mindre til i nogen grad.

Figur 11. Psykisk velbefindende og arbejdet med indsatsen: støtte til at fastholde og udføre egne initiativer

Auditpanelets kommentarer

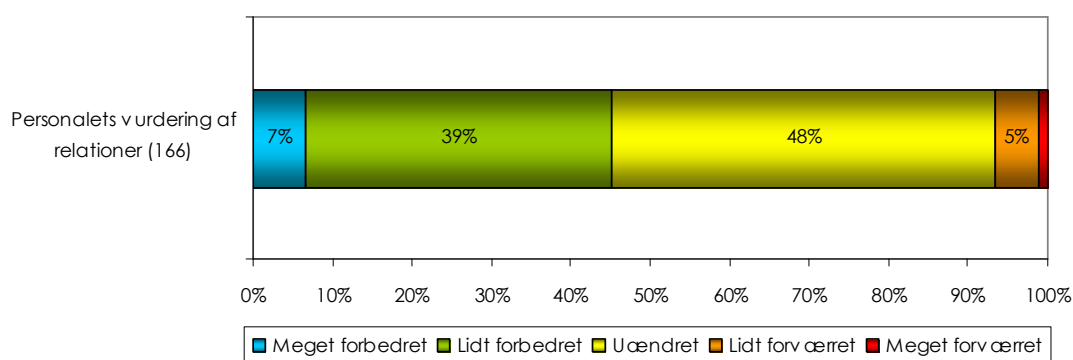
Auditpanelet har ikke yderligere kommentarer til denne sammenhæng – men henviser til, hvad der allerede er blevet diskuteret

6. Relationer

Som det ses af nedenstående oversigt over, hvor stor en andel af borgerne, som vurderes at have henholdsvis en forbedret eller en forværret situation i forhold til livsområdet *relationer*, så vurderes næsten halvdelen af borgerne (58 %) at have en uændret situation i forhold til dette område. Lidt over en tredjedel (39 %) vurderes til at have oplevet en lille forbedring i deres situation. En procent vurderes at have oplevet, at deres situation i forhold til relationer er meget forværret.

Figur 12. Udvikling i forhold til relationer

Auditpanelets kommentarer

Auditpanelet angiver, at resultatet er, som man kunne forvente. Dog er der lidt færre i gruppen af borgere, der angives at have en forværret situation i forhold til relationer i betragtning af, at målgruppen efterhånden omfatter en meget stor andel af ældre. Den andel der udgør gruppen af borgere med en forværret situation i forhold til relationer, vil nemlig typisk være ældre borgere, der på grund af deres høje alder mister relationer. Nogle mister også evnen til at have relationer. At borgernes situation er uændret, ser auditpanelet som et godt resultat, da det sandsynligvis betyder, at borgerne fortsat har det godt.

Hvad har betydning for borgernes udvikling i forhold til relationer?

Indsatser rettet mod relationer

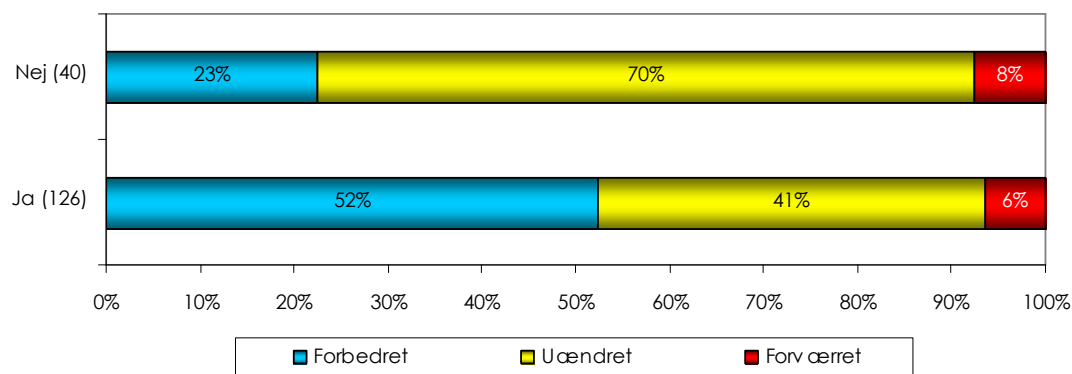
Der er en statistisk signifikant forskel i forhold til, om der har været arbejdet med indsatser rettet mod borgerens relationer og medarbejdernes vurdering af borgerens udvikling i forhold til relationer. Der er således en stærk tendens til, at borgere, hvor der har været arbejdet med dette indsatsområde dobbelt så ofte vurderes at forbedre deres relationer og i mindre grad at have en uændret situation i forhold til relationer, end for de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med indsatser for dette område.

- Borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsområdet vurderes i mindre grad at have en uændret situation (41 % mod 70 %) eller en forværret situation (6 % mod 8 %) og i højere grad en forbedret situation (52 % mod 23 %) i forhold til de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsområdet.

Figur 13. Relationer og indsatser

('Nej' angiver, at der ikke har været arbejdet med dette indsatsområde og 'Ja' angiver, at der har været arbejdet med dette indsatsområde).

Auditpanelets kommentarer

Relationer er et stort og løbende indsatsområde. Borgernes handicap skinner igennem her ifølge auditpanelet, således at nogle borgere ikke har evnen og/eller lyst til at have relationer. Problemer med behovsudsættelse mm. betyder, at borgerne oplever mange konflikter i forbindelse med relationer. Samtidigt har borgerne heller ikke selv valgt, hvem de bor sammen med. Således kan udredningsarbejdet i forbindelse med konflikter og skærmning af borgere for eksempel i forhold til dem de bor med, være en meget nødvendig del af dette indsatsområde.

Arbejdet med mål

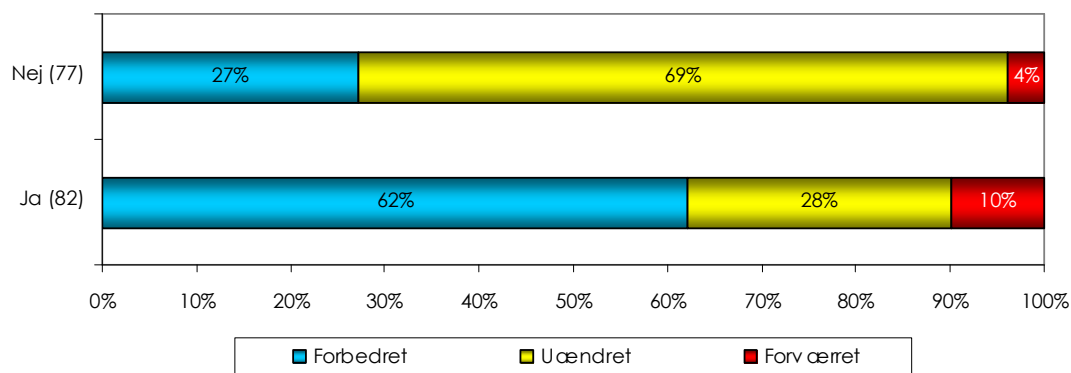
Der er en statistisk signifikant forskel i vurderingen af borgerens udvikling inden for området relationer afhængigt af, hvorvidt der har været arbejdet med mål for området. Der er således en tendens til, at en større andel af de borgere, hvor der har været arbejdet med mål inden for området, vurderes at opnå en forbedring i forhold til de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med mål inden for området.

- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forbedret situation, er over dobbelt så stor for den gruppe, hvor der har været arbejdet med mål.
- Der er derimod over dobbelt så mange borgere, hvor der ikke har været arbejdet med mål, der vurderes at have en uændret situation i forhold til de borgere, hvor der har været arbejdet med mål.
- Samtidigt vurderes flere borgere, hvor der har været arbejdet med mål, at være i en forværreret situation (10 %) end de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med mål (4 %).

Figur 14. Relationer og arbejdet med mål

('Nej' angiver, at der ikke har været arbejdet med mål i forhold til relationer og 'Ja' angiver, at der har været arbejdet med mål i forhold til relationer.)

Auditpanelets kommentarer

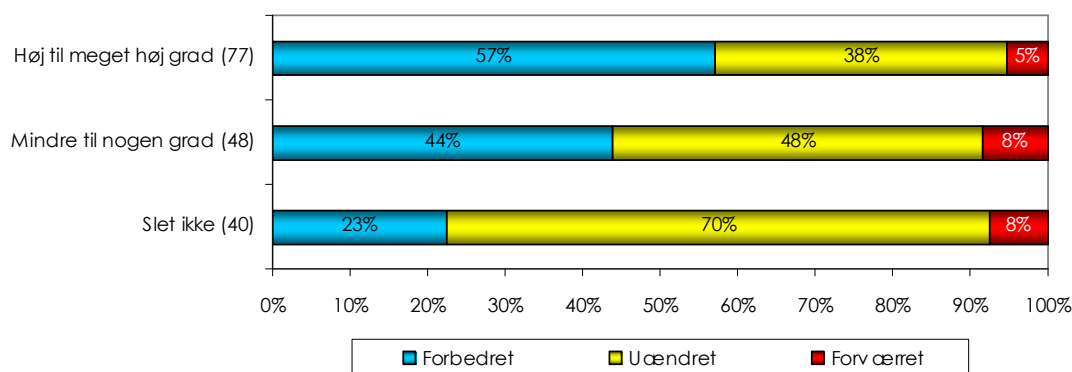
Auditpanelet henviser her til deres kommentarer til sammenhængen mellem indsats og relationer

Indsats: Støtte og vejledning til socialt samvær og samspil

Der er en statistisk signifikant forskel mellem i hvilken grad der er arbejdet med støtte og vejledning til socialt samvær og samspil og medarbejdernes vurdering af udviklingen i borgerens relationer. Der er således en tendens til, at jo højere grad der er arbejdet med denne indsats, jo højere grad vurderes borgeren at have en forbedret situation i forhold til relationer.

- Jo højere grad, der har været arbejdet med denne indsats, jo højere grad vurderes borgeren at have forbedret sin situation, således at over dobbelt så mange borgere vurderes at have forbedret deres situation, hvis der har været arbejdet med denne indsats i forhold til de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med denne indsats.
- Jo højere grad, der har været arbejdet med denne indsats, jo mindre grad vurderes borgeren at have en uændret situation.
- Andelen af borgere, der vurderes at have en forværreret situation er mindst for de borgere, hvor der i høj til i meget høj grad er arbejdet med denne indsats.

Figur 15. Relationer og arbejdet med indsatsen: støtte og vejledning til socialt samvær og samspil

Auditpanelets kommentarer

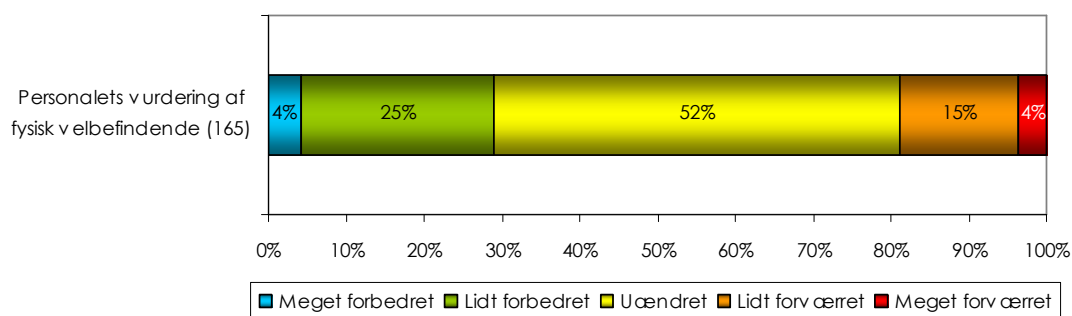
Dette er en indsats, der arbejdes med i forhold til en større del af målgruppen. Indsatsen vurderes som nødvendig af auditpanelet, da borgerne jo bor sammen og derfor ofte vil komme til at være sammen. Igen påpeges det, at auditpanelet vurderer det som positivt, at borgere angives at have en uændret situation.

7. Fysisk velbefindende

I forhold til de øvrige livsområder, så er der flere, der vurderes at have fået en lidt forværret situation i forhold til deres fysiske velbefindende (15 %). Men lidt over halvdelen vurderes dog at have en uændret situation (52 %). Den næststørste andel (25 %) er borgere, der vurderes at have en lidt forbedret situation i forhold til deres fysiske velbefindende. De mindste andele (4 %) er de borgere, der vurderes at have fået et meget forbedret eller et meget forværret fysisk velbefindende.

Figur 16. Udvikling i forhold til fysisk velbefindende

Auditpanelets kommentarer

At der inden for dette område er en større andel af borgerne, der vurderes at have en forværret situation, tilskriver auditpanelet målgruppens høje alder. Gennemsnitsalderen for målgruppen er steget betydeligt og en meget større andel af borgerne er nu ældre. De har derfor flere fysiske skavanker.

Hvad har betydning for borgernes udvikling i forhold til fysisk velbefindende?

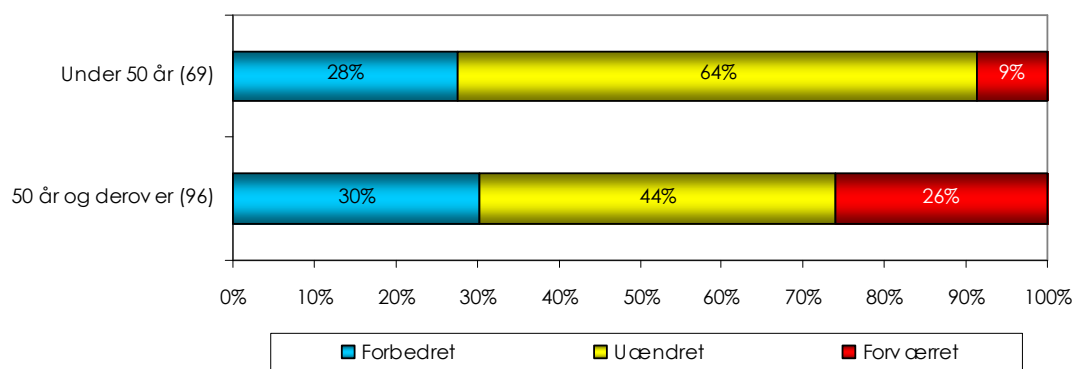
Alder

Der er en statistisk signifikant forskel i forhold til, hvorvidt borgeren er over eller under 50 år gammel og medarbejdernes vurdering af borgerens udvikling i forhold til fysisk velbefindende. Der er således en tendens til, at en større andel af borgere over 50 år vurderes at få forværret deres fysiske velbefindende end borgere under 50 år.

- Næsten tre gange så mange borgere over 50 år vurderes at have fået det værre i forhold til deres fysiske velbefindende end blandt de yngre borgere under 50 år.
- Gruppen af borgere under 50 år, der vurderes at have en uændret situation, er ca. en tredjedel større end for borgere over 50 år.
- Andelen af borgere der forbedrer deres fysiske velbefindende er næsten lige stor for de to grupper.

Figur 17. Fysisk velbefindende og alder

Auditpanelets kommentarer

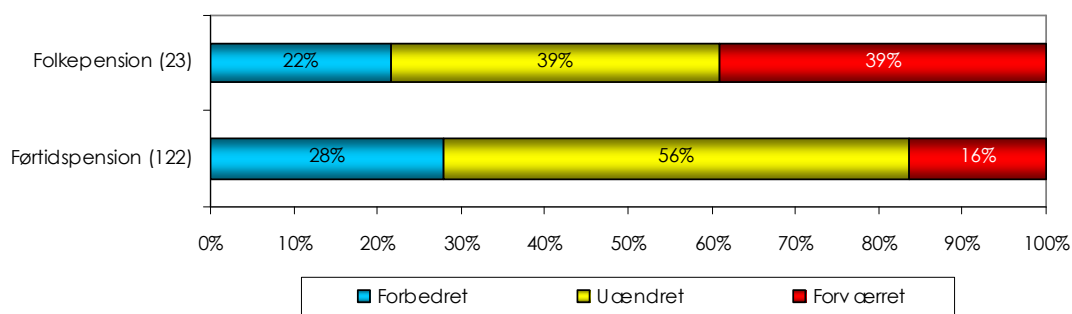
Auditpanelet vurderer ikke, at der er tale om et overraskende resultat. Men de vurderer, at det bliver interessant at følge denne sammenhæng over tid. Her vil det især være interessant i forhold til ny velfærdsteknologi, og hvorvidt denne formår at kompensere de ældre borgere for deres helbredsmæssige problemer.

Forsørgelsesgrundlag

Der er en statistisk signifikant forskel i forhold til, hvorvidt borgeren er forsørget ved folkepension eller førtidspension og medarbejdernes vurdering af borgerens udvikling i forhold til fysisk velbefindende. Der er således en tendens til, at en større andel af borgere der er forsørget ved folkepension i højere grad vurderes at opleve en forværring inden for dette område i forhold til borgere forsørget ved førtidspension.

- Over dobbelt så mange (39 %) borgere på folkepension vurderes at have fået det værre i forhold til deres fysiske velbefindende end blandt borgere på førtidspension (16 %).
- Gruppen af borgere på førtidspension, der vurderes at have en uændret situation er større (56 %) end for borgere på folkepension (39 %).
- Andelen af borgere, der forbedrer deres fysiske velbefindende, er størst for gruppen af borgere, der får førtidspension (28 % mod 22 %).

Figur 18. Fysisk velbefindende og forsørgelsesgrundlag

Auditpanelets kommentarer

Auditpanelet har ikke særskilte kommentarer til denne sammenhæng, men betragter den som en sammenhæng, der relaterer sig til borgernes alder – jf. også resultatet ovenfor.

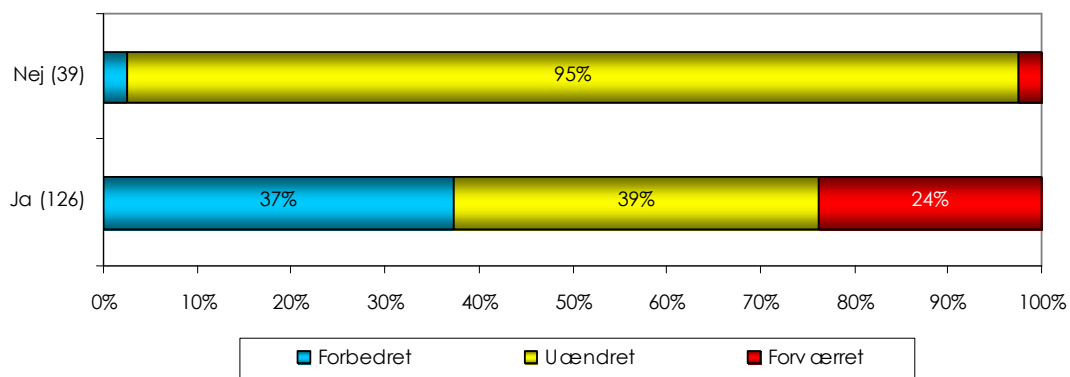
Indsatser rettet mod fysisk velbefindende

Der er en statistisk signifikant forskel i forhold til, om der har været arbejdet med indsatser rettet mod borgerens fysiske velbefindende og medarbejdernes vurdering af borgernes udvikling i forhold til fysisk velbefindende. Der er således en tendens til, at borgere, hvor der har været arbejdet med dette indsatsområde, over ti gange så ofte vurderes at forbedre deres fysiske velbefindende og i mindre grad at have en uændret situation i forhold til fysisk velbefindende, end for de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med indsatser inden for dette område.

- Borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsområdet vurderes i mindre grad at have en uændret situation (39 % mod 95 %) og i højere grad en forbedret situation (37 % mod 3 %) eller en forværret situation (25 % mod 2 %) i forhold til de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsområdet.

Figur 19. Fysisk velbefindende og indsatser

('Nej' angiver, at der ikke har været arbejdet med dette indsatsområde og 'Ja' angiver, at der har været arbejdet med dette indsatsområde).

Auditpanelets kommentarer

Auditpanelet angiver, at de som udgangspunkt søger at opretholde det gode liv for borgeren. Målet her kan være vedligeholdelse. Hvis der opdages helbredsmæssige problemstillinger, arbejdes der med det. Ofte vil der blive arbejdet systematisk med ældre borgers fysiske velbefindende på daglig basis. Men som udgangspunkt er det auditpanelets vurdering, at borgerne har en god situation i forhold til deres fysiske velbefindende. En større andel af de yngre borgere i målgruppen er overvægtige, fortæller panelet. Her er der en kontinuerlig diskussion inden for feltet vedrørende, hvorvidt der burde være fokus på dette eller ej: Hvorvidt dette fokus er et udtryk for medarbejdernes behov at have en indsats her i højere grad end det er udtryk for borgernes behov. Auditpanelet påpeger, at det umiddelbart virker som en stor andel af de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med indsatser i forhold til dette område, der angives at være i en uændret situation. Men ifølge panelet skal dette ses i forhold til, at det er en begrænset gruppe borgere, hvor der ikke arbejdes med indsatser i forhold til området - og at dem hvor der ikke arbejdes med indsatser sandsynligvis som udgangspunkt har det godt i forhold til deres fysiske velbefindende

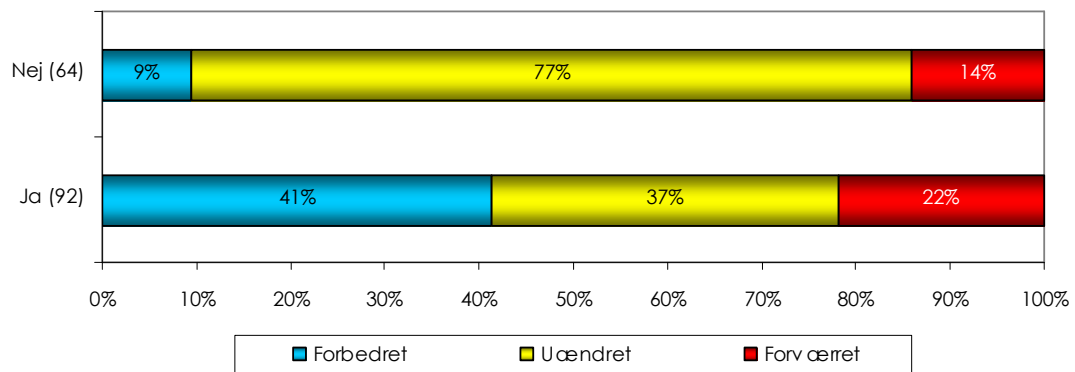
Arbejdet med mål

Der er en statistisk signifikant forskel i vurderingen af borgerens udvikling inden for området fysisk velbefindende afhængigt af, hvorvidt der har været arbejdet med mål for området. Der er således en tendens til, at en større andel af de borgere, hvor der har været arbejdet med mål inden for området, vurderes at opnå en forbedring i forhold til de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med mål inden for området.

- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forbedret situation, er over fire gange så stor for den gruppe, hvor der har været arbejdet med mål.
- Der er derimod over dobbelt så mange borgere, hvor der ikke har været arbejdet med mål, der vurderes at have en uændret situation i forhold til de borgere, hvor der har været arbejdet med mål.
- Samtidigt vurderes flere borgere, hvor der har været arbejdet med mål, at være i en forværret situation (22 %) end de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med mål (14 %).

Figur 20. Fysisk velbefindende og arbejdet med mål

('Nej' angiver, at der ikke har været arbejdet med mål i forhold til fysisk velbefindende, og 'Ja' angiver, at der har været arbejdet med mål i forhold til fysisk velbefindende).

Auditpanelets kommentarer

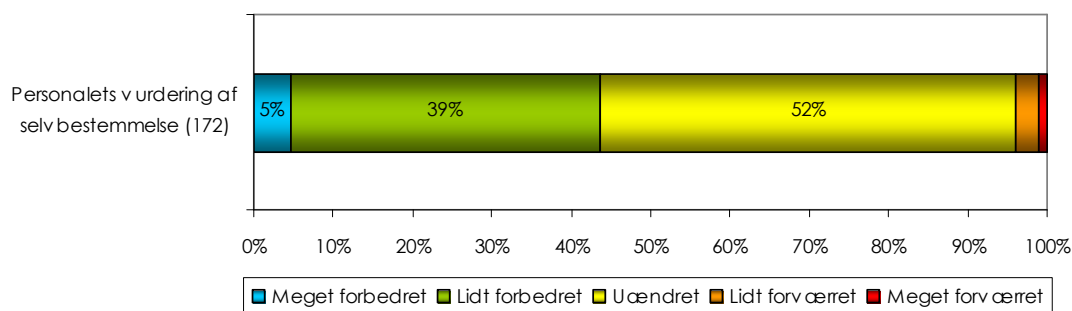
Auditpanelet havde ikke yderligere kommentarer til denne sammenhæng, end dem der er beskrevet under fysisk velbefindende og arbejdet med indsatser

8. Selvbestemmelse

I forhold til området selvbestemmelse er den største andel de borgere, der vurderes at have en uændret situation (52 %). De borgere, der vurderes at opleve en lidt forbedret situation, udgør den næststørste andel på 39 %. Den mindste andel er borgere, som vurderes at have en meget forværret situation.

Figur 21. Udvikling i forhold til selvbestemmelse

Auditpanelets kommentarer

Auditpanelet angiver, at der på grund af besparelser har været en frustration blandt medarbejderne i forhold til borgernes mulighed for at have selvbestemmelse. Herunder blandt andet beslutninger om at flytte, om personalebesparelser og besparelse af ledsagertimer. Denne frustration kan, ifølge auditpanelet, være kommet til udtryk ved besvarelsen her. Generelt er der dog et øget fokus på borgernes selvbestemmelse, således at mål nu sættes ud fra borgerens behov og i mindre grad personalets behov. Dette øgede fokus skyldes blandt andet JYFE-projektet 'Indflydelse på eget liv' og arbejdet med standardprogrammet i Dansk kvalitetsmodel på det sociale område.

Hvad har betydning for borgernes udvikling i forhold til selvbestemmelse?

Indsatser rettet mod selvbestemmelse

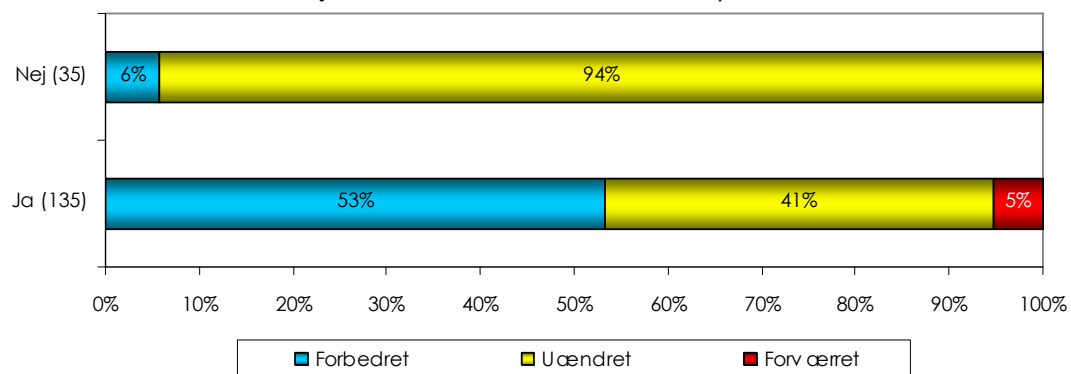
Der er en statistisk signifikant forskel i forhold til, om der har været arbejdet med indsatser rettet mod borgerens selvbestemmelse og medarbejdernes vurdering af borgerens udvikling i forhold til selvbestemmelse. Der er således en meget stærk tendens til, at borgere, hvor der har været arbejdet med dette indsatsområde i højere grad vurderes at forbedre deres selvbestemmelse og i mindre grad at have en uændret situation i forhold til selvbestemmelse, end for de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med indsatser for dette område.

- Borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsområdet vurderes i mindre grad at have en uændret situation (41 % mod 94 %) og i højere grad en forbedret (53 % mod 6 %) eller forværret situation (5 % mod 0 %) i forhold til de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsområdet.

Figur 22. Selvbestemmelse og indsatser

('Nej' angiver, at der ikke har været arbejdet med dette indsatsområde og 'Ja' angiver, at der har været arbejdet med dette indsatsområde)

Auditpanelets kommentarer

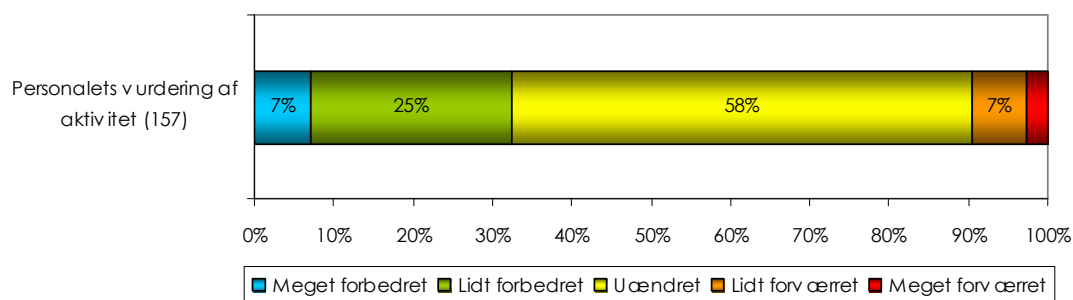
Ifølge auditpanelet indikerer figur 22, at de borgere, der ikke får indsats i forhold til dette område, heller ikke har behov for dette.

9. Aktivitet

I forhold til udvikling inden for området aktivitet er den største andel (58 %) de borgere, der vurderes at have en uændret situation. De borgere, der vurderes at opleve en lidt forbedret situation udgør den næststørste andel på 25 %. Derefter kommer de borgere, der vurderes at have en lidt forværret situation eller en meget forbedret situation, der begge udgør 7 %. Gruppen af borgere, der angives at have oplevet en meget forværret situation, er mindst i forhold til de øvrige grupper.

Figur 23. Udvikling i forhold til aktivitet

Auditpanelets kommentarer

Auditpanelet er positivt overraskede over resultatet, da de havde forventet, at der ville være flere borgere, der ville blive vurderet til at have en forværret situation i forhold til det faktiske resultat. De borgere, der er vurderet til at være i en uændret situation, vurderes umiddelbart af auditpanelet til at have et godt udgangspunkt.

Inden for dette område er der sket nogle ændringer inden for det sidste år, fortæller deltagerne i panelet. På et af de deltagende botilbud er der i forbindelse med flytning etableret et internt dagtilbud, og på et andet tilbud, er man begyndt at arbejde tværfagligt i forhold til området aktivitet. På trods af disse tiltag mener auditpanelet, at der er et forbedringspotentiale her – for eksempel i forhold til i højere grad at tilbyde borgere at deltage i fritidsaktiviteter. Samtidigt påpeger panelet også, at det er et område, hvor tilbuddene ofte prioriterer at spare, hvis budgettet er stramt.

Næste gang der udgives en rapport vil resultatet nok se anderledes ud, påpeger auditpanelet, på grund af beslutningen om, at ældre borgere over 65 ikke må være i beskæftigelse, men derimod skal opholde sig på botilbuddet i løbet af dagen samtidigt med at borgernes økonomi bliver forringet, når de overgår til folkepension. Dette kommer på sigt til at give medarbejderne nogle udfordringer i forhold til at støtte borgerne til at have en aktiv indholdsrig dag.

Hvad har betydning for borgernes udvikling i forhold til aktivitet?

Forsørgelsesgrundlag

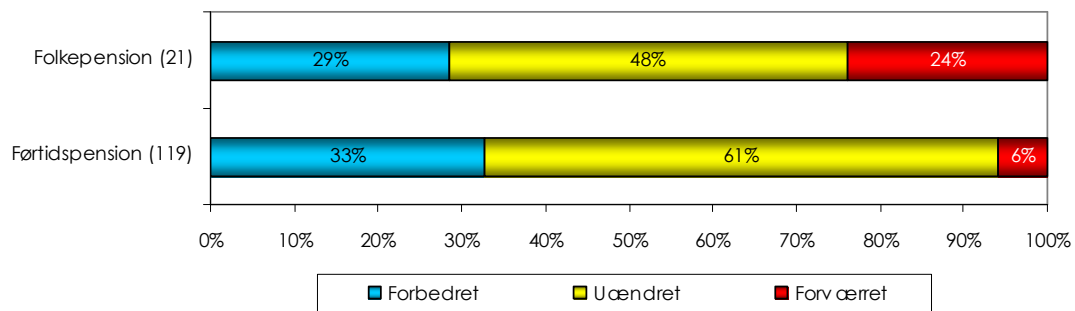
Der er en statistisk signifikant forskel mellem borgerens forsørgelsesgrundlag og medarbejdernes vurdering af udviklingen i borgerens aktivitet. Der er således en tendens til, at

hvis borgeren modtager folkepension, så vurderes borgeren i højere grad at forværre sin situation i forhold til aktivitet i forhold til de borgere, der får førtidspension.

- Over fire gange så mange (24 %) af de borgere, der får folkepension, vurderes at have en forværret situation i forhold til aktivitet. Den tilsvarende andel for borgere, der får førtidspension, er 6 %.
- En mindre andel (48 %) af de borgere, der modtager folkepension, vurderes at have en uforandret situation i forhold til de borgere, der modtager førtidspension (61 %).
- Andelen af borgere på førtidspension der forbedrer deres situation (33 %), er større end den er for borgere, der modtager folkepension (29 %).

Figur 24. Aktivitet og forsørgelsesgrundlag

Auditpanelets kommentarer

Auditpanelet er positivt overraskede over resultatet, da de havde forventet, at borgere med folkepension i højere grad ville have oplevet en forværring end resultatet viser. Når borgerne tilkendes folkepension, har de således ikke råd til en række aktiviteter, blandt andet at tage med på ferie, i samme omfang som tidligere.

Indsatser rettet mod aktivitet

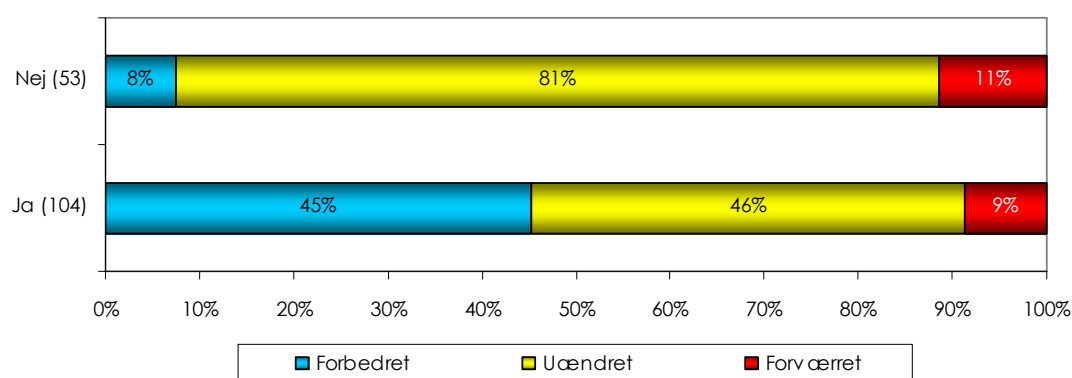
Der er en statistisk signifikant forskel i forhold til, om der har været arbejdet med indsatser rettet mod borgerens aktivitet, og medarbejdernes vurdering af borgerens udvikling i forhold til aktivitet. Der er således en forholdsvis stærk tendens til, at borgere, hvor der har været arbejdet med dette indsatsområde, i højere grad vurderes at forbedre deres situation i forhold til aktivitet og i mindre grad at have en uændret situation, end for de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med indsatser for dette område.

- Borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsområdet vurderes i mindre grad at have en uændret situation (46 % mod 81 %) eller forværret situation (9 % mod 11 %) og i højere grad en forbedret situation (45 % mod 8 %) i forhold til de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsområdet.

Figur 25. Aktivitet og indsatser

('Nej' angiver, at der ikke har været arbejdet med dette indsatsområde og 'Ja' angiver, at der har været arbejdet med dette indsatsområde).

Auditpanelets kommentarer

Auditpanelet ser det ikke som et dårligt resultat, at der ikke har været arbejdet med dette område i forhold til en forholdsvis stor andel af borgerne, idet de fortæller, at det er vigtigt ikke at påbegynde for mange aktiviteter og initiativer for denne målgruppe. Endelig har resultatet også været udtryk for en prioritering, hvor tilbuddene på grund af besparelser har nedprioriteret denne type indsatser. Besparelserne giver sig også udslag i, at der i mindre grad er mulighed for personlig ledsagelse til aktiviteter uden for tilbuddet. For de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatser, har der været et positivt resultat, vurderer auditpanelet.

Arbejdet med mål

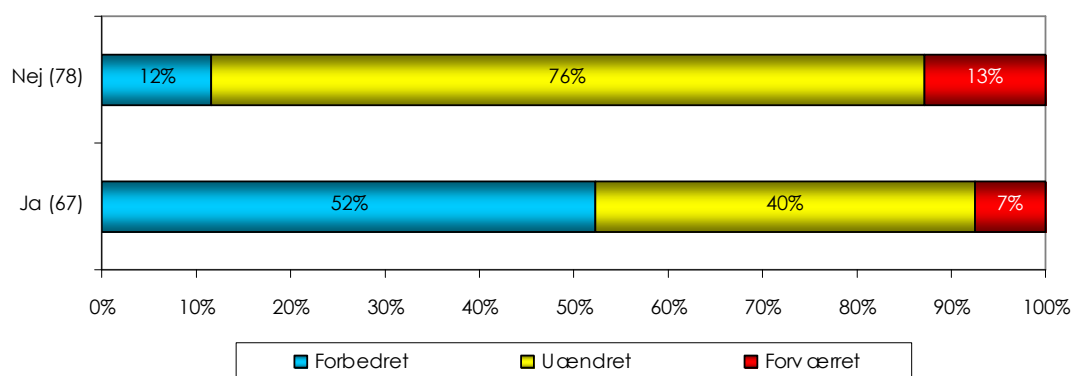
Der er en statistisk signifikant forskel i vurderingen af borgerens udvikling inden for området aktivitet afhængigt af, hvorvidt der har været arbejdet med mål for området. Der er således en tendens til, at en større andel af de borgere, hvor der har været arbejdet med mål inden for området, vurderes at opnå en forbedring i forhold til de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med mål inden for området.

- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forbedret situation er over fire gange så stor for den gruppe, hvor der har været arbejdet med mål.
- Der er derimod næsten dobbelt så mange borgere, hvor der ikke har været arbejdet med mål, der vurderes at have en uændret situation i forhold til de borgere, hvor der har været arbejdet med mål.
- Samtidigt vurderes færre borgere, hvor der har været arbejdet med mål at være i en forværrer situation (13 %) end de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med mål (7 %).

Figur 26. Aktivitet og arbejdet med mål

('Nej' angiver, at der ikke har været arbejdet med mål i forhold til aktivitet og 'Ja' angiver, at der har været arbejdet med mål i forhold til aktivitet).

Auditpanelets kommentarer

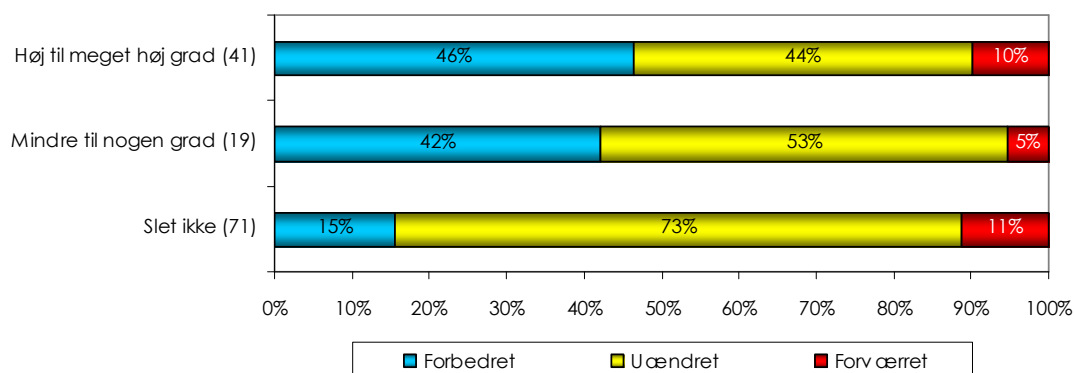
Auditpanelet havde ikke yderligere at tilføje i forhold til de kommentarer, der var givet til resultatet for aktivitet og arbejdet med indsats

Indsats: Afklaring af individuelt tilrettelagt beskæftigelsestilbud

Der er en statistisk signifikant forskel i vurderingen af borgerens udvikling inden for området aktivitet afhængigt af, hvorvidt der har været arbejdet med indsatsen 'afklaring af individuelt tilrettelagt beskæftigelsestilbud'. Der er således en tendens til, at jo højere grad der er arbejdet med indsatsen, jo højere grad vurderes borgerens situation at være forbedret.

- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forbedret situation inden for aktivitet er over tre gange så stor (46 %) for den gruppe, hvor der har været arbejdet med indsatsen i høj til i meget høj grad i forhold til dem, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsen, hvor den tilsvarende andel er 15 %.
- Ligeledes bliver gruppen af borgere, der vurderes at have en uændret situation, mindre for de borgere, hvor der har været arbejdet med denne indsats.

Figur 27. Aktivitet og arbejdet med indsatsen: afklaring af individuelt tilrettelagt beskæftigelsestilbud

Auditpanelets kommentarer

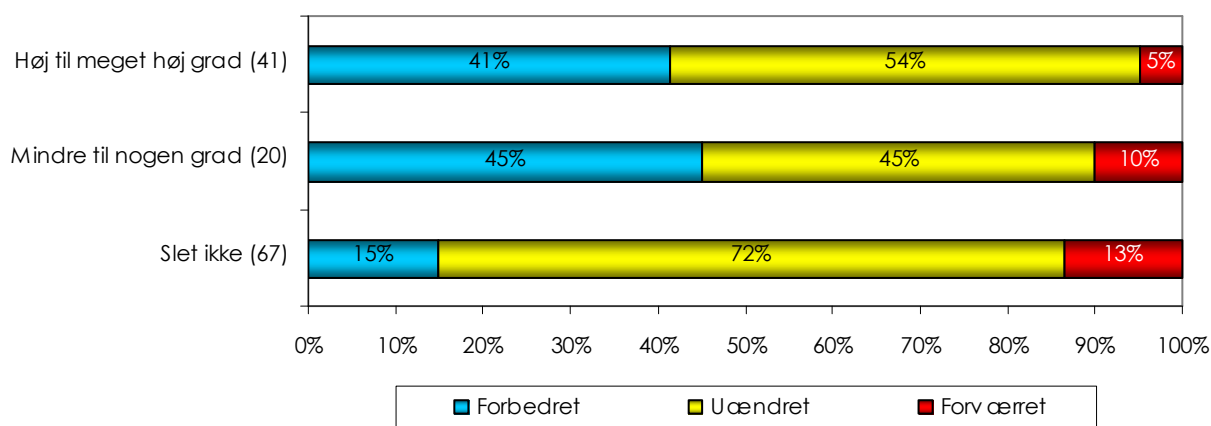
Auditpanelet fortæller, at afklaring af individuelt tilrettelagt beskæftigelsestilbud er en indsats, der arbejdes med ind imellem i forhold til i samarbejde med borgeren at afklare, hvorvidt den individuelt tilrettelagte indsats er i overensstemmelse med borgerens behov. Denne indsats har der været arbejdet meget med på det tilbud, hvor borgerne fik beskæftigelse internt på tilbuddet.

Indsats: Støtte til deltagelse i beskæftigelsestilbud

Der er en statistisk signifikant forskel i vurderingen af borgerens udvikling inden for området aktivitet afhængigt af, hvorvidt der har været arbejdet med indsatsen 'støtte til deltagelse i beskæftigelsestilbud'. Der er således en ikke helt entydig tendens til, at jo højere grad der er arbejdet med indsatsen, jo mindre grad vurderes borgerens situation forværret. Borgere, hvor der har været arbejdet med denne indsats i mindre til nogen grad, vurderes at have den største andel med en forbedret situation.

- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forbedret situation i forhold til aktivitet er ca. tre gange så stor for de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen sammenlignet med dem, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsen.
- Blandt de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen i mindre til i nogen grad, er den mindste andel, der vurderes at have en uforandret situation.

Figur 28. Aktivitet og arbejdet med indsatsen støtte til deltagelse i beskæftigelsestilbud

Auditpanelets kommentarer

Ifølge auditpanelet er det en individuel vurdering i forhold til den enkelte borger, om vedkommende har behov for støtte til deltagelse i beskæftigelsestilbud og det er ifølge auditpanelet ligeledes en vurdering, der afhænger af borgerens situation den pågældende dag. Der er dog en stor gruppe af borgere, som har behov for daglig støtte i forhold til at komme op etc.

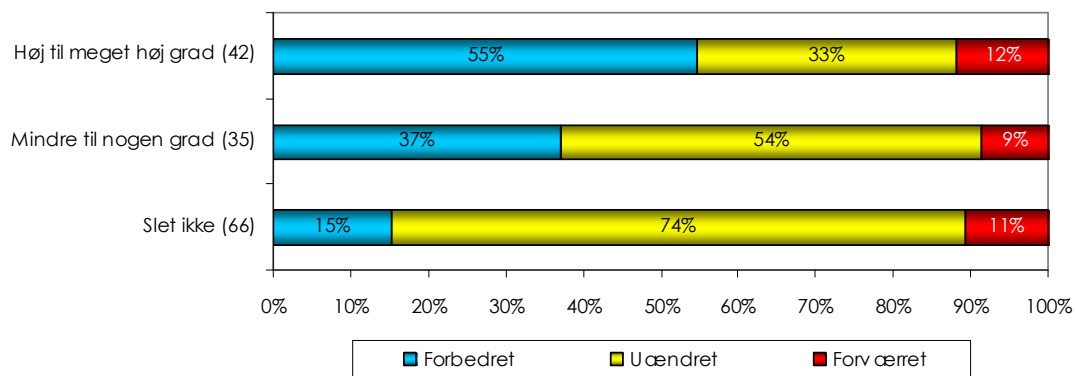
Indsats: Afklaring af behov for støtte til almindelige dagligdags aktiviteter

Der er en statistisk signifikant forskel i vurderingen af borgerens udvikling inden for området aktivitet afhængigt af, hvorvidt der har været arbejdet med indsatsen 'afklaring af behov for støtte til almindelige dagligdags aktiviteter'. Der er således en tendens til, at jo højere grad der er arbejdet med indsatsen, jo højere grad vurderes borgerens situation at være forbedret og jo mindre grad at være uforandret.

- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forbedret situation i forhold til aktivitet er næsten fire gange så stor for de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen sammenlignet med dem, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsen.
- Gruppen af borgere, der vurderes at have en uforandret situation i forhold til aktivitet, er over dobbelt så stor for de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsen i forhold til de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen i høj til i meget høj grad.
- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forværret situation er nogenlunde ens (omkring 10 %) uanset hvorvidt og i hvilket omfang, der har været arbejdet med indsatsen.

Figur 29. Aktivitet og arbejdet med indsatsen afklaring af behov for støtte til almindelige dagligdags aktiviteter

Auditpanelets kommentarer

Auditpanelet har ikke yderligere kommentarer i forhold til, hvad der har været talt om tidligere

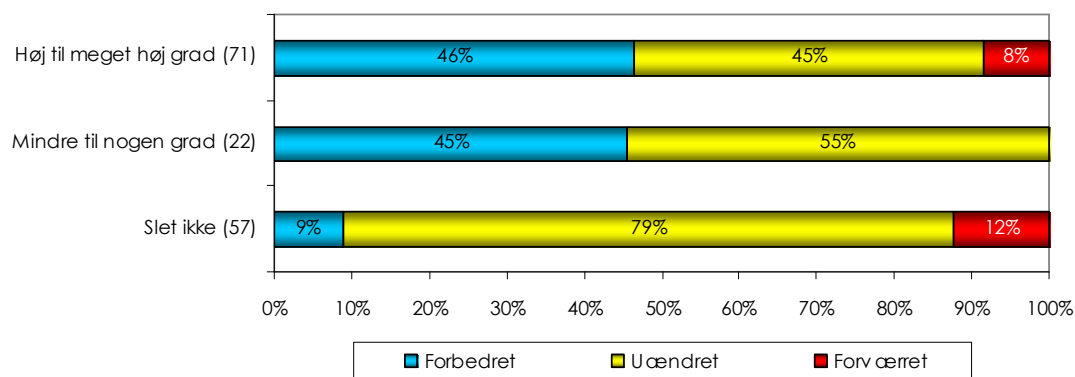
Indsats: Støtte til dagligdags aktiviteter

Der er en statistisk signifikant forskel i vurderingen af borgerens udvikling inden for området aktivitet afhængigt af, hvorvidt der har været arbejdet med indsatsen 'støtte til dagligdags aktiviteter'. Der er således en forholdsvis stærk tendens til, at jo højere grad der er arbejdet med indsatsen, jo højere grad vurderes borgerens situation at være forbedret og jo mindre grad at være uforandret.

- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forbedret situation i forhold til aktivitet er over fem gange så stor for de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen sammenlignet med dem, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsen.
- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forværret situation, er nogenlunde ens (omkring 10 %), uanset om der ikke har været arbejdet med indsatsen eller der har været arbejdet med indsatsen i høj til i meget høj grad. Der er dog ikke nogen borgere, der vurderes at have forværret deres situation blandt dem, hvor der har været arbejdet med indsatsen i mindre til nogen grad.

Figur 30. Aktivitet og arbejdet med indsatsen støtte til dagligdags aktiviteter

Auditpanelets kommentarer

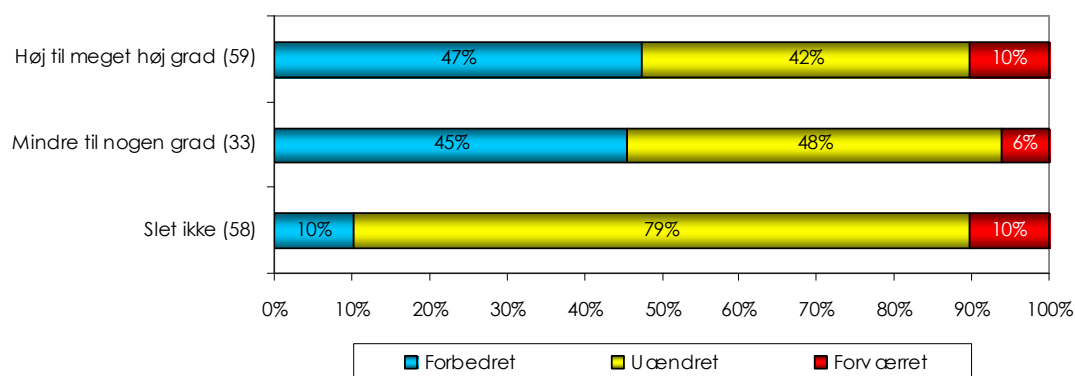
Auditpanelet har ikke yderligere kommentarer i forhold til, hvad der har været talt om tidligere

Indsats: Støtte til at strukturere hverdagen

Der er en statistisk signifikant forskel i vurderingen af borgerens udvikling inden for området aktivitet afhængigt af, hvorvidt der har været arbejdet med indsatsen 'støtte til at strukturere hverdagen'. Der er således en tendens til, at jo højere grad der er arbejdet med indsatsen, jo højere grad vurderes borgerens situation at være forbedret og jo mindre grad at være uforandret.

- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forbedret situation i forhold til aktivitet er næsten fem gange så stor for de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen sammenlignet med dem, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsen.
- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forværreret situation er nogenlunde ens (10 %). Denne gruppe er dog lidt mindre (6 %) for de borgere, hvor der kun har været arbejdet med indsatsen i mindre til nogen grad.

Figur 31. Aktivitet og arbejdet med indsatsen støtte til at strukturere hverdagen

Auditpanelets kommentarer

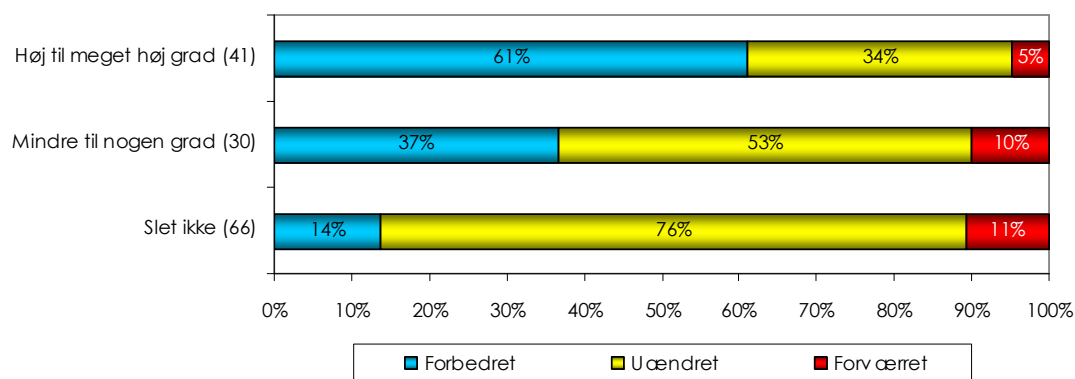
Resultatet afspejler ifølge auditpanelet, at dette har været en indsats, der har været meget behov for i forbindelse med, at et botilbud er flyttet. Der er for den gruppe borgere, der er flyttet fortsat et stort behov for denne indsats, men på sigt er det auditpanelets vurdering, at behovet vil være aftagende.

Indsats: Støtte til tilrettelæggelse af arbejdsopgaver/beskæftigelse

Der er en statistisk signifikant forskel i vurderingen af borgerens udvikling inden for området aktivitet afhængigt af, hvorvidt der har været arbejdet med indsatsen 'støtte til tilrettelæggelse af arbejdsopgaver/beskæftigelse'. Der er således en forholdsvis stærk tendens til, at jo højere grad der er arbejdet med indsatsen, jo højere grad vurderes borgerens situation at være forbedret og jo mindre grad at være uforandret eller forværret.

- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forbedret situation i forhold til aktivitet er over fire gange så stor for de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen sammenlignet med dem, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsen.
- Gruppen af borgere, der vurderes at have en uændret eller forværret situation er over dobbelt så stor for de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med denne indsats i forhold til de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen i høj til meget høj grad.

Figur 32. Aktivitet og arbejdet med indsatsen støtte til tilrettelæggelse af arbejdsopgaver/beskæftigelse

Auditpanelets kommentarer

Ifølge auditpanelet er dette en indsats, der hidtil især har været rettet mod de unge i målgruppen, der har haft et særligt behov for støtte. Fremadrettet vil denne indsats sandsynligvis også skulle rettes mod de ældre i målgruppen i forbindelse med, at de får folkepension og ophører med at have dagbeskæftigelse. Igen fremhæver panelet, at vurderingen uændret i forhold til borgerens situation ikke i sig selv er et dårligt resultat, men viser, at borgeren er stabil og at borgerne trives med de arbejdsopgaver og den beskæftigelse de har. Endelig påpeger de, at det er væsentligt for målgruppen med stabilitet, hvorfor der ikke arbejdes fokuseret med flere indsatsområder samtidigt. Dette betyder, at resultatet ikke skal læses som, at der i højere grad burde arbejdes med denne indsats.

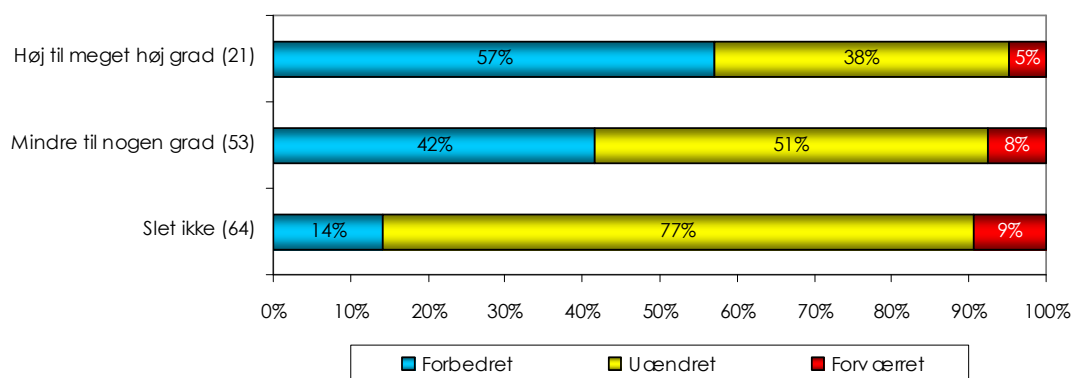

Indsats: Støtte til afprøvning af forskellige aktiviteter i fritiden

Der er en statistisk signifikant forskel i vurderingen af borgerens udvikling inden for området aktivitet afhængigt af, hvorvidt der har været arbejdet med indsatsen 'støtte til afprøvning af forskellige aktiviteter i fritiden'. Der er således en tendens til, at jo højere grad der er arbejdet med indsatsen, jo højere grad vurderes borgerens situation at være forbedret og jo mindre grad at være uforandret eller forværret.

- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forbedret situation i forhold til aktivitet er over fire gange så stor for de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen sammenlignet med dem, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsen.
- Gruppen af borgere, der vurderes at have en uændret eller forværret situation er omkring dobbelt så stor for de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med denne indsats i forhold til de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen i høj til i meget høj grad.

Figur 33. Aktivitet og arbejdet med indsatsen: støtte til afprøvning af forskellige aktiviteter i fritiden

Auditpanelets kommentarer

Auditpanelet har ikke yderligere kommentarer i forhold til, hvad der har været talt om tidligere

Indsats: Tilbud om og støtte til gennemførelse af individuelt tilpassede fritidsaktiviteter på botilbuddet

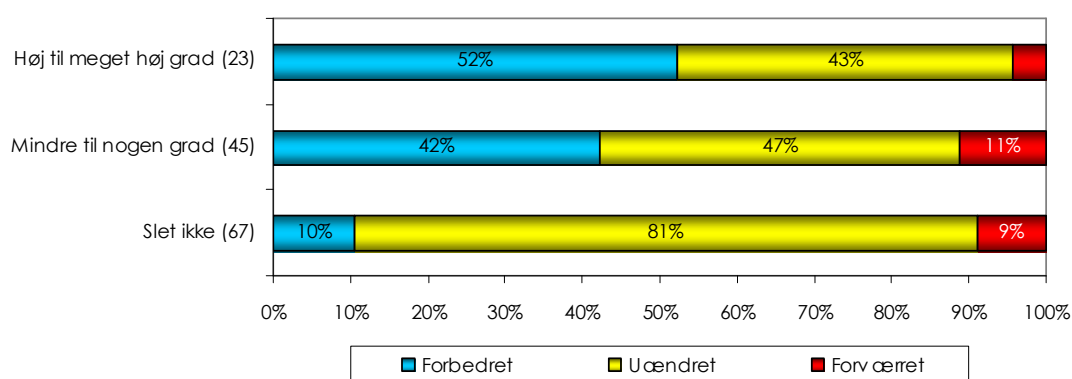
Der er en statistisk signifikant forskel i vurderingen af borgerens udvikling inden for området aktivitet afhængigt af, hvorvidt der har været arbejdet med indsatsen 'tilbud om og støtte til gennemførelse af individuelt tilpassede fritidsaktiviteter på botilbuddet'. Der er således en tendens til, at jo højere grad der er arbejdet med indsatsen, jo højere grad vurderes borgerens situation at være forbedret og jo mindre grad at være uforandret.

- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forbedret situation i forhold til aktivitet er over fem gange så stor for de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen sammenlignet med dem, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsen.

- Gruppen af borgere, der vurderes at have en uændret situation er næsten dobbelt så stor for de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med denne indsats i forhold til de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen i høj til i meget høj grad.
- Gruppen af borgere, der vurderes at have en uændret situation er mindst (5 %) for de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen i høj til i meget høj grad. Gruppen er størst (11 %) for de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen i mindre til i nogen grad.

Figur 34. Aktivitet og arbejdet med indsatsen: tilbud om og støtte til gennemførelse af individuelt tilpassede fritidsaktiviteter på botilbuddet

Auditpanelets kommentarer

Auditpanelet har ikke yderligere kommentarer i forhold til, hvad der har været talt om tidligere

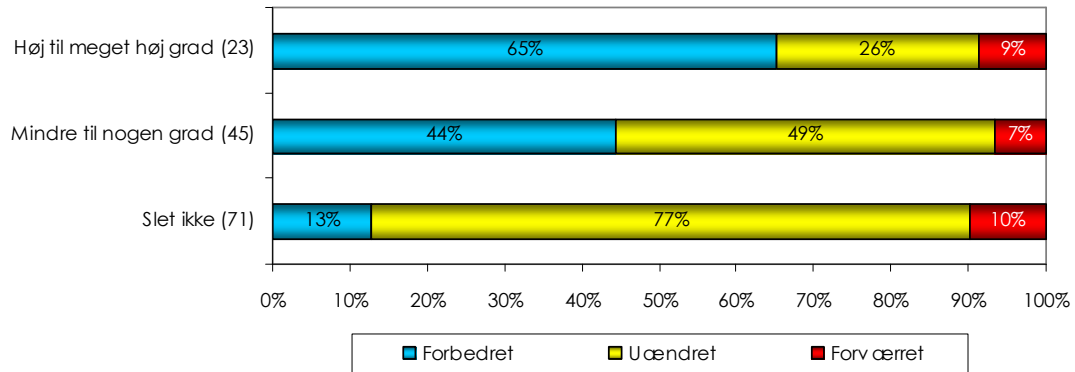
Indsats: Tilbud om og støtte til gennemførelse af individuelt tilpassede fritidsaktiviteter uden for botilbuddet

Der er en statistisk signifikant forskel i vurderingen af borgerens udvikling inden for området aktivitet afhængigt af, hvorvidt der har været arbejdet med indsatsen 'tilbud om og støtte til gennemførelse af individuelt tilpassede fritidsaktiviteter uden for botilbuddet'. Der er således en forholdsvis stærk tendens til, at jo højere grad der er arbejdet med indsatsen, jo højere grad vurderes borgerens situation at være forbedret og jo mindre grad at være uforandret.

- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forbedret situation i forhold til aktivitet er fem gange så stor for de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen sammenlignet med dem, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsen.
- Gruppen af borgere, der vurderes at have en uændret situation er næsten tre gange så stor for de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med denne indsats i forhold til de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen i høj til i meget høj grad.
- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forværreret situation er mindst (7 %) for de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen i mindre til i nogen grad. Gruppen er størst (10 %) for de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med denne indsats.

Figur 35. Aktivitet og arbejdet med indsatsen: tilbud om og støtte til gennemførelse af individuelt tilpassede fritidsaktiviteter uden for botilbuddet

Auditpanelets kommentarer

Auditpanelet har ikke yderligere kommentarer i forhold til, hvad der har været talt om tidligere

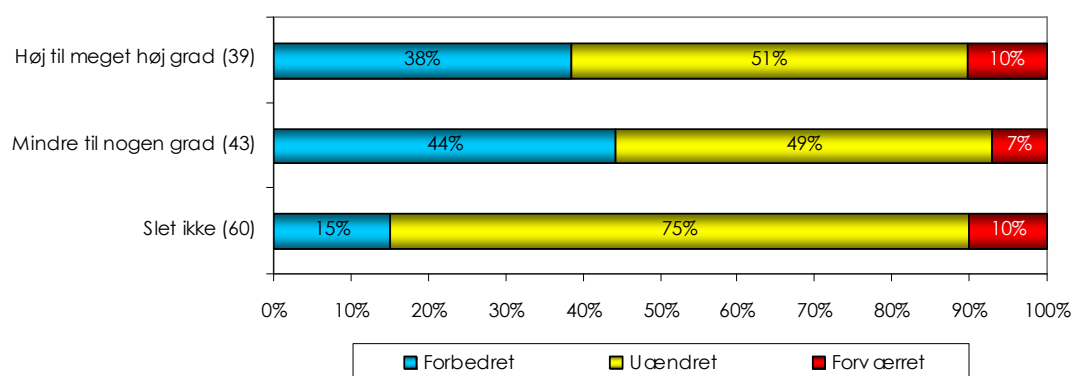
Indsats: Ledsagelse og personlig støtte til oplevelser

Der er en statistisk signifikant forskel i vurderingen af borgerens udvikling inden for området aktivitet afhængigt af, hvorvidt der har været arbejdet med indsatsen 'ledsagelse og personlig støtte til oplevelser'. Der er således en tendens til, at hvis der er arbejdet med denne indsats, så vurderes borgerens situation i højere grad som forbedret og i mindre grad som uforandret.

- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forbedret situation i forhold til aktivitet er størst for de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen. Blandt de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen i mindre til i nogen grad er den største andel, der vurderes at have en forbedret situation.
- Gruppen af borgere, der vurderes at have en uændret situation er størst for de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med denne indsats og mindst for de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen i mindre til i nogen grad.
- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forværreret situation er mindst (7 %) for de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen i mindre til i nogen grad.

Figur 36. Aktivitet og arbejdet med indsatsen ledsagelse og personlig støtte til oplevelser

Auditpanelets kommentarer

Først afklares det, at indsatsen både omfatter ledsagelsesordning og medarbejdere på botilbuddet, der følger borgeren. Denne indsats er som også tidligere nævnt nedprioriteret, hvilket ifølge auditpanelet især berører de borgere, der er afhængige af denne mulighed.

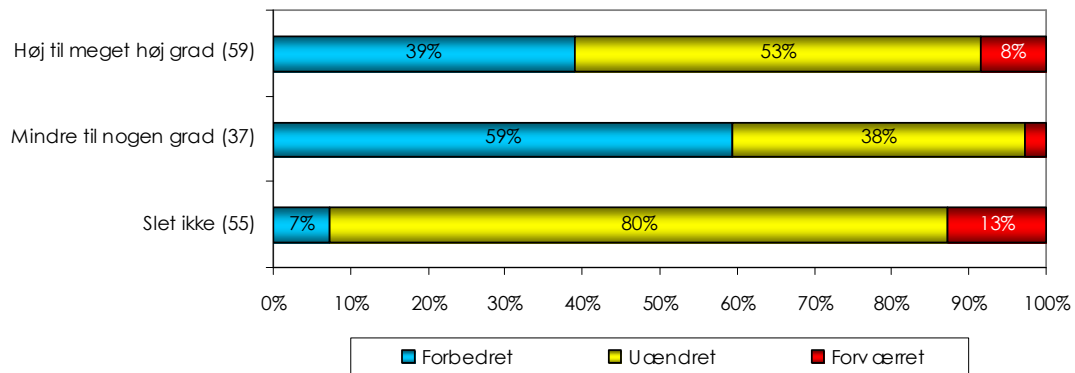
Indsats: Tilbud om støtte til at komme på ferier/rejser/udflugter

Der er en statistisk signifikant forskel i vurderingen af borgerens udvikling inden for området aktivitet afhængigt af, hvorvidt der har været arbejdet med indsatsen 'tilbud om støtte til at komme på ferier/rejser/udflugter'. Der er således en tendens til, at hvis der er arbejdet med denne indsats, så vurderes borgerens situation i højere grad som forbedret og i mindre grad som uforandret.

- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forbedret situation i forhold til aktivitet er størst for de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen. Blandt de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen i mindre til i nogen grad er den største andel (59 %), der vurderes at have en forbedret situation.
- Gruppen af borgere, der vurderes at have en uændret situation er størst for de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med denne indsats (80 %) og mindst (38 %) for de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen i mindre til i nogen grad.
- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forværreret situation er mindst (3 %) for de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen i mindre til i nogen grad. Gruppen er størst (13 %) for de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsen.

Figur 37. Aktivitet og arbejdet med indsatsen: tilbud om støtte til at komme på ferier/rejser/udflugter

Auditpanelets kommentarer

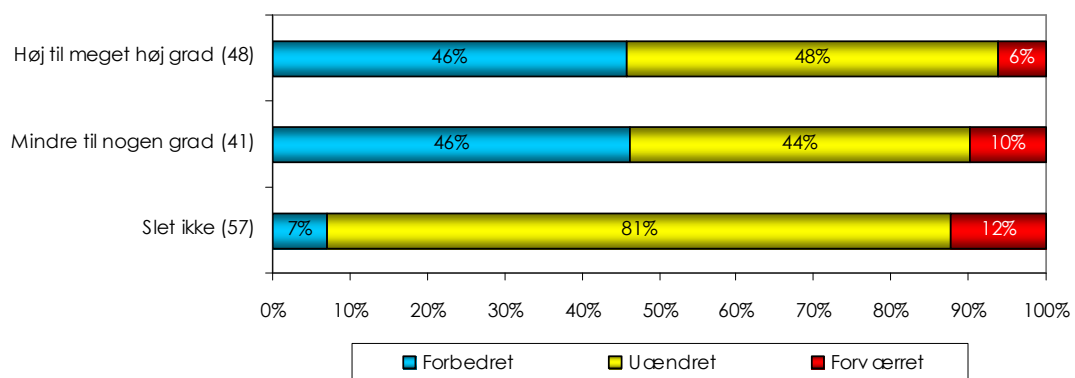
Auditpanelet fortæller, at man så vidt muligt holder fast i den mulighed, at borgeren kan komme på ferie – også selv om borgere på for eksempel folkepension ikke i samme grad kan tage af sted i længere tid, på grund af deres ændrede økonomiske situation.

Indsats: Dokumentation, observationer eller vidensdeling vedr. borgerens aktiviteter

Der er en statistisk signifikant forskel i vurderingen af borgerens udvikling inden for området aktivitet afhængigt af, hvorvidt der har været arbejdet med indsatsen 'dokumentation, observationer eller vidensdeling vedr. borgerens aktiviteter'. Der er således en tendens til, at hvis der er arbejdet med denne indsats, så vurderes borgerens situation i højere grad som forbedret og i mindre grad som uforandret eller forværret.

- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forbedret situation i forhold til aktivitet er lige stor for de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen i et eller andet omfang.
- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forværret situation, er mindre, jo højere grad, der er arbejdet med indsatsen.

Figur 38. Aktivitet og arbejdet med indsatsen: dokumentation, observationer eller vidensdeling vedr. borgerens aktiviteter

Auditpanelets kommentarer

Auditpanelet fortæller, at man er begyndt at arbejde mere tværfagligt, og at det er et tiltag auditpanelet hilser velkomment, da det betyder, at eksisterende viden deles og

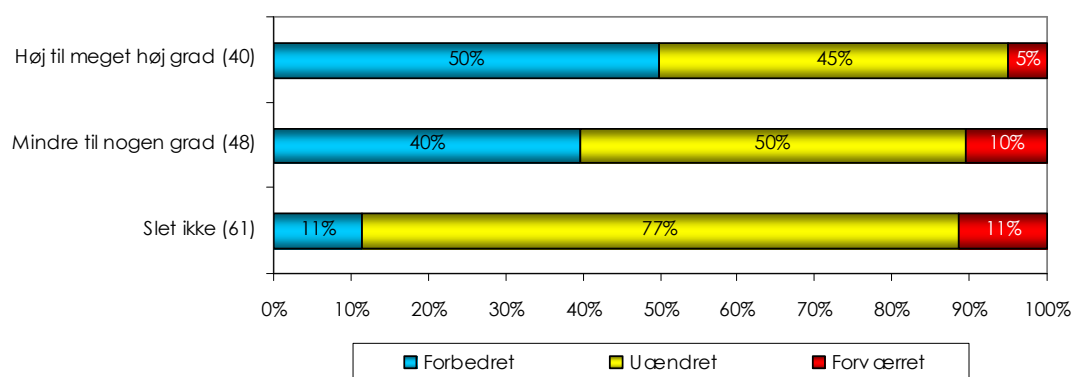
udnyttes på tværs af faglige-, afdelings-, og organisatoriske grænser. Særligt det botilbud, der er flyttet i dataindsamlingsperioden har arbejdet meget med vidensdeling inden for området aktivitet.

Indsats: Tværfaglig indsats ift. borgerens aktiviteter

Der er en statistisk signifikant forskel i vurderingen af borgerens udvikling inden for området aktivitet afhængigt af, hvorvidt der har været arbejdet med indsatsen 'Tværfaglig indsats ift. borgerens aktiviteter'. Der er således en tendens til, at jo højere grad, der er arbejdet med denne indsats, jo højere grad vurderes borgerens situation som forbedret og i mindre grad som uændret eller forværret.

- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forbedret situation i forhold til aktivitet er fire en halv gang så stor for de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen i høj eller i meget høj grad i forhold til de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsen.
- Gruppen af borgere, der vurderes at have en forværret situation er over dobbelt så stor (11 %) for de borgere, hvor der ikke har været arbejdet med indsatsen i forhold til de borgere, hvor der har været arbejdet med indsatsen i høj til i meget høj grad (5 %).

Figur 39. Aktivitet og arbejdet med indsatsen: tværfaglig indsats ift. borgerens aktiviteter

Auditpanelets kommentarer

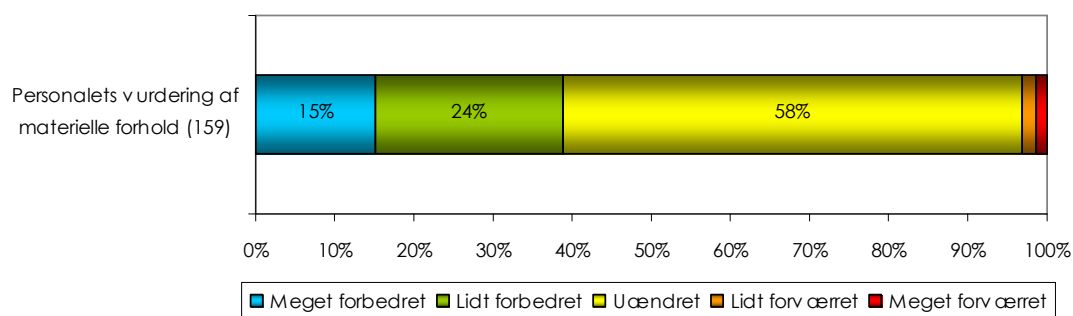
Auditpanelet fremhæver, at denne indsats er øget meget og de vurderer det som en kvalitet. Der er dog et tilbud, hvor borgerne hverken har behov for denne indsats og samtidigt frabeder sig, at medarbejderne blander sig i borgernes arbejdsliv.

10. Materielle forhold

I forhold til området 'Materielle forhold' er den absolut største andel (58 %) de borgere, der vurderes at have en uændret situation. De borgere, der vurderes at opleve en lidt forbedret situation, udgør den næststørste andel på 24 %. Derefter kommer borgere, der vurderes at have en meget forbedret situation, som udgør 15 %. Både gruppen af borgere, der angives at have oplevet en lidt forværret situation eller en meget forværret situation, er meget små inden for dette område.

Figur 40. Udvikling i forhold til materielle forhold

Auditpanelets kommentarer

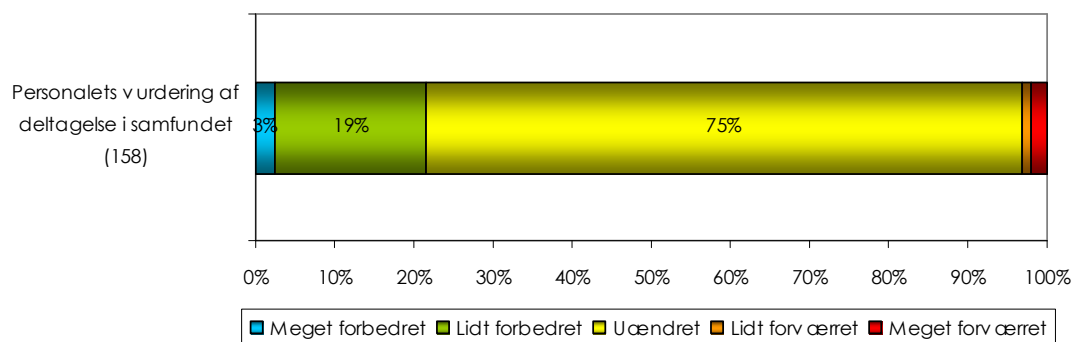
Dette er ikke et område, hvor der traditionelt har været et særligt stort fokus. Men auditpanelet vurderer, at det vil ændre sig fremadrettet i forhold til den øgede andel af borgerne, der bliver ældre og dermed får folkepension. En forandret økonomisk situation som panelet vurderer, det vil være hensigtsmæssigt at arbejde fremadrettet i forhold til ved at forberede den enkelte borger her på.

11. Deltagelse i samfundet

I forhold til deltagelse i samfundet er det den største gruppe på ca. tre fjerdedele, der vurderes at have en uændret situation. Hvor næsten en femtedel vurderes at have en lidt forbedret situation som den næststørste gruppe. Grupperne af borgere, der angives at have oplevet en meget forbedret situation eller en lidt/meget forværret situation, er meget små inden for dette område.

Figur 41. Udvikling i forhold til deltagelse i samfundet

Auditpanelets kommentarer

På det tilbud, der er flyttet i dataindsamlingsperioden har denne indsats i mindre grad været i fokus. Fremadrettet vil der generelt komme mere fokus på området med nye initiativer som blandt andet et nyt inklusionsprojekt.

12. Referencer

Dahler-Larsen, P. og H. Krogstrup (2003): *Nye Veje i Evaluering*. Systime Academic, Viborg.

Holland, M. (2007): *Det Sociale Indikatorprogram*. Aalborg Universitet.

Kazi, Mansoor A.F. (2003) *Realist Evaluation in Practice*. Sage, London.

Udsen & Pilegaard (2009): *Det Sociale Indikatorprogram for botilbud til voksne med psykisk udviklingshæmning (SIP-udviklingshæmning)*.

Nissen, M. A. (2005): *Arbejdspapirer til Det Sociale Indikatorprojekt 2005*. Aalborg Universitet.

Pawson, R. og N. Tilley (1997): *Realistic Evaluation*. Sage, London.

Renwick, R. og I. Brown (1996). Being, belonging, becoming: the Centre for health promotion model of quality of life. In R. Renwick, I. Brown, & M. Nagler (eds.), *Quality of life in health promotion and rehabilitation: conceptual approaches, issues, and applications*. Thousand Oaks, CA: Sage.

13. Bilag 1: Borgernes baggrund og forløb

I det følgende præsenteres karakteristika for de borgere, der indgår i rapportens analyse. Det vil sige borgere, som har boet på et af de botilbud, der er med i SIP-udviklingshæmning i perioden fra 10. juni 2010 til 30. november 2012 og hvor der er blevet svaret på indsatsskemaet. Det er de senest indtastede oplysninger i Indsatsskemaet og/eller de først indtastede oplysninger i Baggrundsskemaet for disse borgere, analysen og denne oversigt bygger på. Oversigten giver altså ikke et samlet billede af de borgere, der bor på de botilbud for voksne med psykisk udviklingshæmning, som deltager i SIP.

Oplysningerne i dette kapitel vedrører køn, alder, opholdslængde, henvisningsårsag, diagnoser, somatiske og neurologiske sygdomme, fysiske funktionsnedsættelser, medicinering, misbrug, problemstillinger i forhold til social adfærd, forsørgelsesgrundlag, beskæftigelse, netværk, fritidsinteresser og de indsatsområder, der har været arbejdet med.

Bemærk at procentsatser i dette afsnit er beregnet ud fra antallet af besvarelser på spørgsmålet for de borgere, som indgår i analysen – og ikke ud fra det samlede antal borgere, der er i data.

I tabellen nedenfor ses, hvilke botilbud, de borgere, der indgår i analysen bor på. Den største andel kommer således fra Hjemmevejlederteamet, Høvejen og Neptunvej⁶.

Tabel 3

Antal borgere der indgår analyserne (Senest indberettede indsatsskemaer)	
Institution	Antal borgere
Sydbo	1
Granbakken	4
Elbæk Højskole	4
Bo-Hedensted	13
Hjemmevejlederteamet	69
Neptunvej	39
Høvejen	57
Bostedet Marienborgvej	13
Bocenter Harrikslev	5
Total	205

Køn og alder

Som det ses af nedenstående tabel, er der flest kvinder, der indgår i analysen. I nedenstående tabel vises således den kønsmæssige fordeling af de borgere, der indgår i denne rapport's analyser.

Tabel 4

Køn	Antal	Procent
Mand	99	48%
Kvinde	106	52%

⁶ De forskellige botilbud og hvad der karakteriserer dem og deres målgrupper, kan der læses om i Bilag 3.

Tabellen nedenfor viser aldersfordelingen af de borgere, som indgår i analysen. Her ses, at der ikke indgår borgere under 20 år i analysen og at de fleste borgere i analysen er over 40 år.

Tabel 5

Alder	Antal	Procent
Under 20 år	0	0%
20 - 29 år	24	12%
30 - 39 år	22	11%
40 - 49 år	41	20%
50 - 59 år	52	25%
60 - 69 år	43	21%
Over 69 år	23	11%

Opholdslængde og henvisningsårsag

Nedenstående tabel viser fordelingen af opholdslængden blandt borgerne.

Tabel 6

Opholdslængde	Antal	Procent
Under 4 år	56	32%
4 til 7 år	29	17%
Mere end 7 år	88	51%
Total	173	100%

Opholdslængden er udregnet ud fra forskellen på indskrivningsdato og datoen for seneste besvarelse af indsatsskemaet. Som det ses af tabellen, så har de fleste borgere boet på det pågældende botilbud i mere end syv år. En lidt mindre andel har boet på det pågældende botilbud under fire år. Den mindste andel er de borgere, der har boet på tilbuddet i mellem fire og syv år.

I tabellen herunder ses fordelingen i borgernes henvisningsgrundlag. I tabellen er kun vist det primære henvisningsgrundlag. Det vil sige, at i de tilfælde, hvor der har været angivet mere end et henvisningsgrundlag, er disse besvarelser ikke med i tabellen.

Tabel 7

Hvad er det primære henvisningsgrundlag?	Antal	Procent
Behov for midlertidigt ophold i boform - (jf. SEL § 107)	2	2%
Behov for længerevarende ophold i boform og behov for omfattende hjælp (jf. SEL § 108)	57	55%
Behov for hjælp, støtte og pleje (jf. SEL §§ 83-87 og ABL § 185b)	42	40%
Særlig sikkerhedsmæssig foranstaltning (jf. SEL § 108, stk.6)	3	3%
Anbringelse i forvaring (jf. straffelovens § 68)	0	0%
Total	104	100%

Som det ses af tabellen, så er størstedelen af de borgere, der indgår i analysen, henvist efter SEL § 108 – altså på baggrund af et behov for længerevarende ophold i boform og omfattende hjælp.

Diagnose, helbred og sociale problemstillinger

Af tabellen nedenfor ses det at 79 % af de borgere, der indgår i analysen, har en diagnose inden for udviklingshæmning:

Tabel 8

Har borgeren en diagnose (inden for udviklingshæmning)?	Antal	Procent
Nej	28	21%
Ja	103	79%
Total	131	100%

I tabellen nedenfor vises borgernes fordeling på forskellige typer af diagnoser inden for udviklingshæmning.

Tabel 9

Diagnose (inden for udviklingshæmning)	Antal	Procent
Lettere grad af udviklingshæmning (IQ på 50-69)	21	17%
Middelsvær grad af udviklingshæmning (IQ på 35-49)	46	37%
Sværere grad af udviklingshæmning (IQ på 20-34)	41	33%
Sværeste grad af udviklingshæmning (IQ på under 20)	16	13%
Total	124	100%

Af den gruppe borgere, der indgår i analysen, har den største andel en middelsvær grad (37 %) eller en sværere grad (33 %) af udviklingshæmning.

I tabellen nedenfor ses fordelingen af de borgere, der (også) har en anden diagnose end udviklingshæmning:

Tabel 10

Har borgeren tillægsdiagnoser? (fx autisme, ADHD eller andet)	Antal	Procent
Nej	109	79%
Ja	29	21%
Total	138	100%

Ud fra tabellen ses det, at en andel på 21 % af borgerne har en tillægsdiagnose.

Tabel 11

Har borgeren væsentlige diagnosticerede somatiske eller neurologiske sygdomme? (fx epilepsi eller andet)	Antal	Procent
Nej	85	57%
Ja	64	43%
Total	149	100%

I tabellen ovenfor vises andelen af de borgere, der indgår i analysen som angives at have væsentlige somatiske og/eller neurologiske sygdomme. Det fremgår af denne tabel, at den største andel af borgerne ikke har sådanne sygdomme.

I tabellen nedenfor ses andelen af de borgere, der indgår i analysen, som har fysiske handicaps.

Tabel 12

Har borgeren fysiske handicaps (fx døvhed eller blindhed)	Antal	Procent
Nej	90	56%
Ja	70	44%
Total	160	100%

Over en tredjedel, af de borgere, der indgår i analysen, angives således at have et eller flere fysiske handicaps.

I tabellen nedenfor vises andelen af de borgere, som indgår i analysen, der får psyko-farmaka:

Tabel 13

Får borgeren medicin?	Antal	Procent
Nej	4	3%
Ja	135	97%
Total	139	100%

Som det ses af tabellen, så får langt de fleste af de borgere, der indgår i analysen psyko-farmaka.

I tabellen på næste side vises fordelingen af de typer af psykofarmaka, borgerne, der indgår i analysen, får.

Tabel 14

Hvilken medicin får borgeren?	Antal	Andel	Antal svar
Antidepressiv	32	17%	186
Antipsykotisk / affektdæmpende	40	22%	186
Sovemedicin	7	4%	186
Angstdæmpende	27	15%	186
Smertestillende	22	12%	186
Antiepileptika	43	23%	186
Antabus	5	3%	186
Stemningsstabiliserende medicin	26	14%	186
Bivirkningsmedicin (antikolinergika)	9	5%	186
Ved ikke	2	1%	186
Andet	27	15%	186

Som det ses af tabellen, så får flest af de borgere, der indgår i analysen (23 %) antiepileptika og/eller antipsykotisk/affektdæmpende medicin.

I tabellen nedenfor vises en oversigt over, hvor mange typer psykofarmaka, andelen af de borgere, der indgår i analysen, får:

Tabel 15

Får borgeren medicin? (Antal angivne typer)	Antal	Procent
1 eller ingen type medicin	116	62%
2 typer medicin	42	23%
3 typer medicin eller flere	28	15%
Total	186	100%

Som det ses af tabellen, så får den største andel borgere (61 %) i analysen kun en eller ingen type medicin. Der er færrest borgere i den gruppe, der får tre eller flere typer medicin.

I tabellen nedenfor vises andelen af de borgere, som indgår i analysen, der angives at have et misbrug:

Tabel 16

Har borgeren et misbrug?	Antal	Procent
Nej	173	95%
Ja	9	5%
Total	182	100%
Total	104	100%

Som det ses af tabellen, så angives kun 5 % at have et misbrug. I tabellen nedenfor, uddybes hvilke type af misbrug, de pågældende borgere angives at have:

Tabel 17

Hvilket misbrug har borgeren?	Antal	Procent	Antal svar
Hashmisbrug	0	0%	185
Alkoholmisbrug	5	3%	185
Medicinisbrug	0	0%	185
Narkotikamisbrug	0	0%	185
Misbrug af opløsningsmidler	0	0%	185
Misbrug af mad	6	3%	185
Blandingsmisbrug	0	0%	124
Ved ikke	0	0%	185
Total	104	100%	

Af tabellen fremgår det, at de borgere, der har et misbrug, enten har et alkohol- eller et madmisbrug.

I tabellen nedenfor vises andelen af de borgere, der indgår i analysen og som angives at have problemstillinger vedrørende social adfærd:

Tabel 18

Er der problemstillinger hos borgeren, der har at gøre med social adfærd?	Antal	Procent
Nej	84	54%
Ja	71	46%
Total	155	100%

Som det ses af tabellen så angives under halvdelen at have problemstillinger i forhold til deres sociale adfærd.

Figuren på modsatte side viser svar på spørgsmålene om problemer vedrørende social adfærd. Borgeren er placeret i "Slet ikke-kategorien", hvis der er svaret "Nej" til det overordnede spørgsmål: "Er der problemstillinger hos borgeren, der har at gøre med social adfærd?". Derudover er svarene "Ved ikke" og "Ikke relevant" taget ud af figuren.

Tabel 19

Hvilke problemstillinger har borgeren, der har at gøre med social adfærd?	Antal	Procent	Antal svar
Udadreagerende adfærd	30	20%	153
Indadreagerende adfærd	12	8%	153
Selvskadende adfærd	9	6%	155
Ritualer/stereotyper/OCD	15	10%	153
Sociale adfærdsmæssige udfordringer	37	24%	153
Fobier (fx angst eller social fobi)	8	5%	153
Seksuelle problemstillinger	7	5%	153
Har borgeren inden for det sidste år begået kriminalitet?	0	0%	101
Ved ikke	1	1%	152
Andet	5	3%	152

Som det ses af tabellen ovenfor, så angives næsten en fjerdedel af de borgere, der indgår i analysen, at have problemstillinger i forhold til sociale adfærdsmæssige udfordringer. Den næstestørste andel er borgere, der angives at have udadreagerende adfærd. De udgør 20 procent af de borgere, der indgår i analysen.

Borgerens aktuelle situation

I tabellen nedenfor ses en oversigt over forsørgelsesgrundlaget for de borgere, som indgår i analysen:

Tabel 20

Borgerens forsørgelsesgrundlag	Antal	Procent	Antal svar
Løn	5	3%	185
SU	0	0%	185
Revalidering	0	0%	185
Dagpenge	0	0%	185
Kontanthjælp	1	1%	185
Sygedagpenge	0	0%	185
Førtidspension	150	79%	190
Efterløn	0	0%	185
Folkepension	31	16%	185
Ved ikke	0	0%	185
Andet	2	1%	185

Borgernes forsørgelsesgrundlag fordeler sig hovedsageligt i to grupper, henholdsvis borgere der får førtidspension (79 %), og borgere der får folkepension (16 %). 3 % af borgerne får løn.

Nedenstående tabel, viser fordelingen af de borgere, som indgår i analysen i forhold til, hvem de har kontakt med og hvor hyppigt.

Som det ses af tabellen, så er søskende, forældre, venner og kæreste de grupper, som den største andel af borgerne har hyppigst kontakt med.

Tabel 21

Borgerens kontakthflader	Antal	Procent	Antal svar
Forældre			136
- Ingen kontakt	49	36%	
- Én eller få gange årligt	3	2%	
- Hver eller hver anden måned	13	10%	
- Ugentlig eller oftere	71	52%	
Stedmor eller stedfar			64
- Ingen kontakt	47	73%	
- Én eller få gange årligt	3	5%	
- Hver eller hver anden måned	2	3%	
- Ugentlig eller oftere	12	19%	
Plejeforældre			53
- Ingen kontakt	47	89%	
- Én eller få gange årligt	3	6%	
- Hver eller hver anden måned	1	2%	
- Ugentlig eller oftere	2	4%	
Søskende			165
- Ingen kontakt	16	10%	
- Én eller få gange årligt	43	26%	

- Hver eller hver anden måned	51	31%	
- Ugentlig eller oftere	55	33%	
Bedsteforældre			60
- Ingen kontakt	45	75%	
- Én eller få gange årligt	2	3%	
- Hver eller hver anden måned	9	15%	
- Ugentlig eller oftere	4	7%	
Ægtefælle			45
- Ingen kontakt	45	100%	
- Én eller få gange årligt	0	0%	
- Hver eller hver anden måned	0	0%	
- Ugentlig eller oftere	0	0%	
Kæreste			86
- Ingen kontakt	31	36%	
- Én eller få gange årligt	2	2%	
- Hver eller hver anden måned	1	1%	
- Ugentlig eller oftere	52	60%	
Børn under 18 år			34
- Ingen kontakt	32	94%	
- Én eller få gange årligt	0	0%	
- Hver eller hver anden måned	0	0%	
- Ugentlig eller oftere	2	6%	
Børn over 18 år			35
- Ingen kontakt	31	89%	
- Én eller få gange årligt	0	0%	
- Hver eller hver anden måned	0	0%	
- Ugentlig eller oftere	4	11%	
Børnebørn			42
- Ingen kontakt	42	100%	
- Én eller få gange årligt	0	0%	
- Hver eller hver anden måned	0	0%	
- Ugentlig eller oftere	0	0%	
Venner			165
- Ingen kontakt	64	39%	
- Én eller få gange årligt	45	27%	
- Hver eller hver anden måned	5	3%	
- Ugentlig eller oftere	51	31%	
Bekendte			161
- Ingen kontakt	69	43%	
- Én eller få gange årligt	48	30%	
- Hver eller hver anden måned	6	4%	
- Ugentlig eller oftere	38	24%	
Professionelle uden for botilbuddet			162
- Ingen kontakt	51	31%	
- Én eller få gange årligt	61	38%	
- Hver eller hver anden måned	13	8%	

- Ugentlig eller oftere	37	23%	
Andre			47
- Ingen kontakt	7	15%	
- Én eller få gange årligt	12	26%	
- Hver eller hver anden måned	14	30%	
- Ugentlig eller oftere	14	30%	

I tabellen nedenfor ses, hvor stor en andel af de borgere, som indgår i analysen, der har kontakt med deres uformelle kontakthaver – og hvor hyppigt. Det vil sige, at kontakt med professionelle uden for botilbuddet ikke er taget med i denne opgørelse. Det ses, at 72 % af borgerne har kontakt med venner og/eller familie ugentlig eller oftere, hvorimod 15 % ikke har nogen uformelle kontakthaver.

Tabel 22

I hvilket omfang har borgeren kontakt med mindst en af kontakthaverne	Antal	Procent
Ingen kontakt	28	15%
Hver eller hver anden måned	25	13%
Ugentligt eller oftere	134	72%
Total	187	100%

I tabellen nedenfor vises en oversigt over borgernes fritidsinteresser:

Tabel 23

Borgerens fritidsinteresser	Antal	Procent	Antal svar
Læse	19	29%	65
Idræt	23	37%	63
Spil	31	45%	69
Film	60	77%	78
Musik	57	70%	82
Natur	14	24%	58
Kultur	13	23%	56
Kunsthåndværk	10	18%	57
Værkstedaktiviteter	17	30%	57
Ingen fritidsinteresser	13	25%	51
Ved ikke	2	5%	40

Som det ses af ovenstående tabel, har den største andel af de borgere, der indgår i analysen, film og dernæst musik som fritidsinteresse. Derefter kommer 45 %, der har interesse for spil og over en tredjedel, der har interesse for idræt. 25 % angives ikke at have en fritidsinteresse

Indsatser

I det følgende vises en tabel over de indsatsområder, der angives at være arbejdet med for de borgere, som indgår i rapportens analyse. Heraf fremgår det, at der for tre fjerdedele af borgerne (75 %) har været arbejdet med indsatser vedrørende borgerens psykiske velbefindende. Selvbestemmelse (73 %) og fysisk velbefindende (72 %) er også indsatsområder, der arbejdes med for de fleste af borgerne. Materielle forhold er det indsatsområde, der er blevet arbejdet med for den mindste andel af borgerne, som dog udgør 11 %.

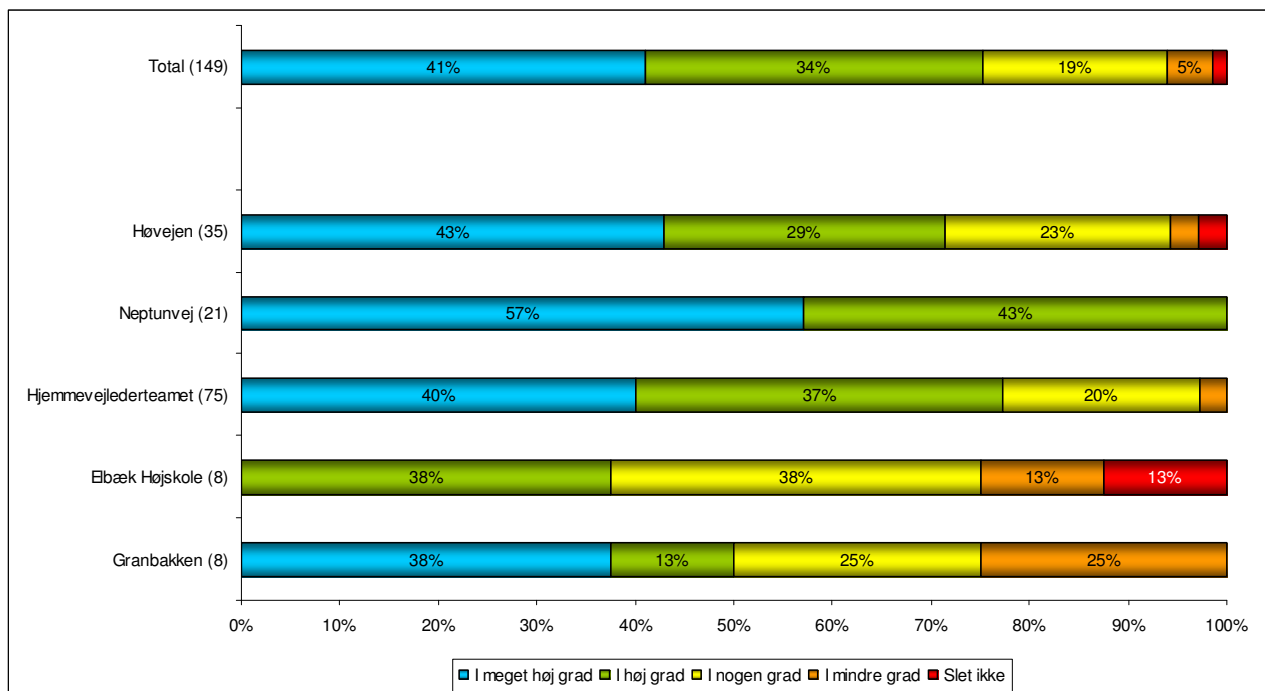
Tabel 24

Har i siden sidste status gennemført indsatser ift. borgerens:	Antal	Andel	Antal svar
Psykiske velbefindende	150	75%	201
Relationer	142	71%	201
Fysiske velbefindende	144	72%	200
Selvbestemmelse	145	73%	199
Aktiviteter	120	60%	200
Materielle forhold	100	50%	199
Deltagelse i samfundet	101	51%	198

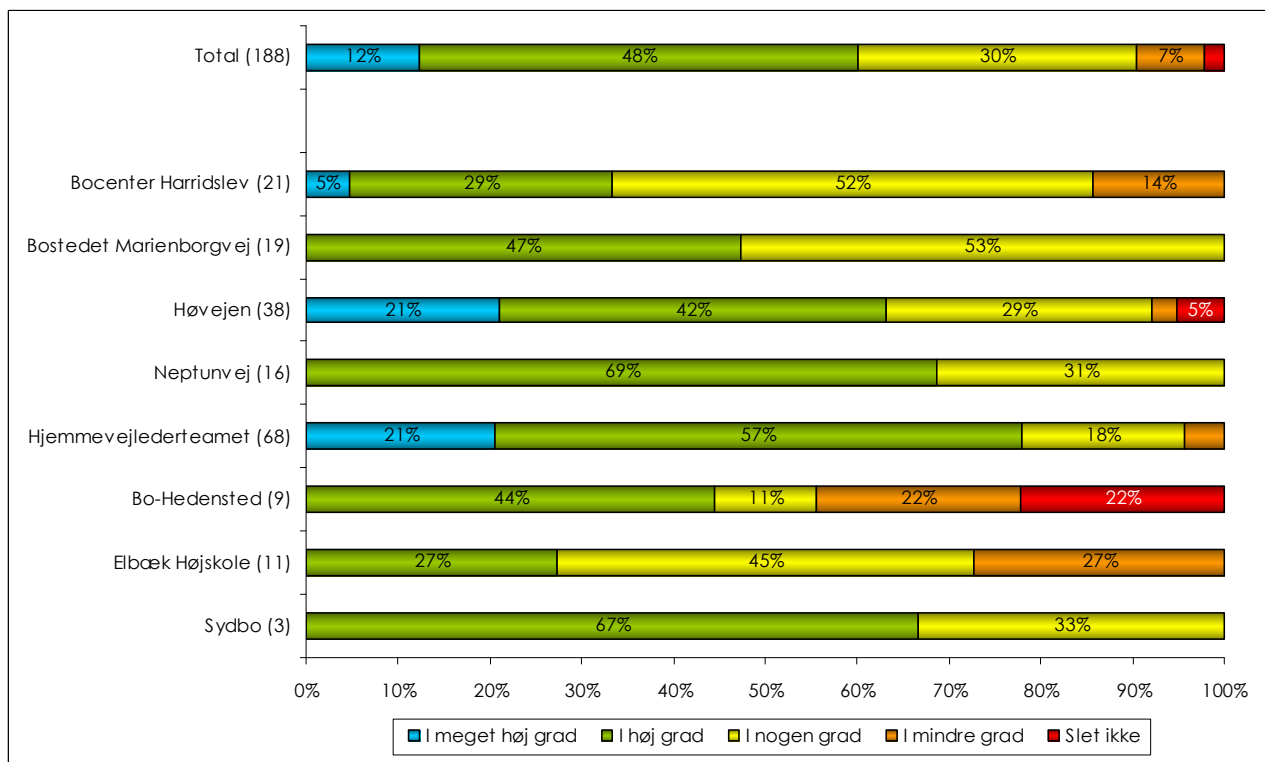

14. Bilag 2: Underopdelte resultater ift. livskvalitet

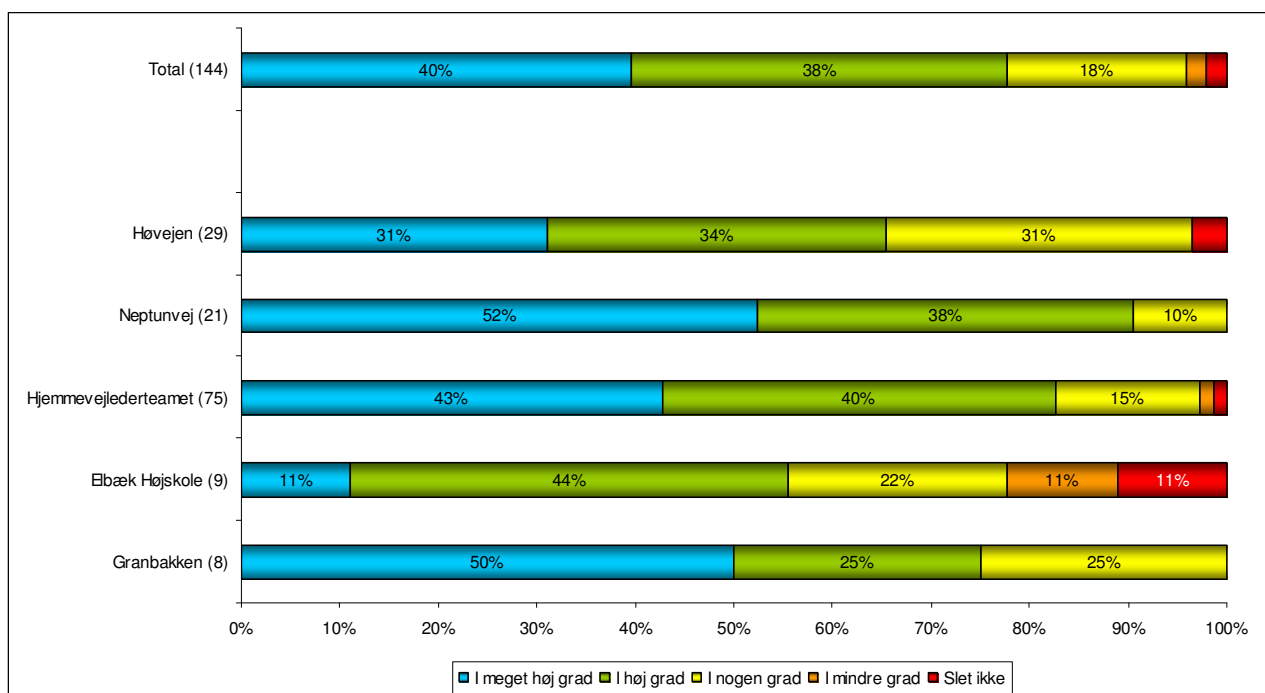
Figur 42, borger glad for sit liv

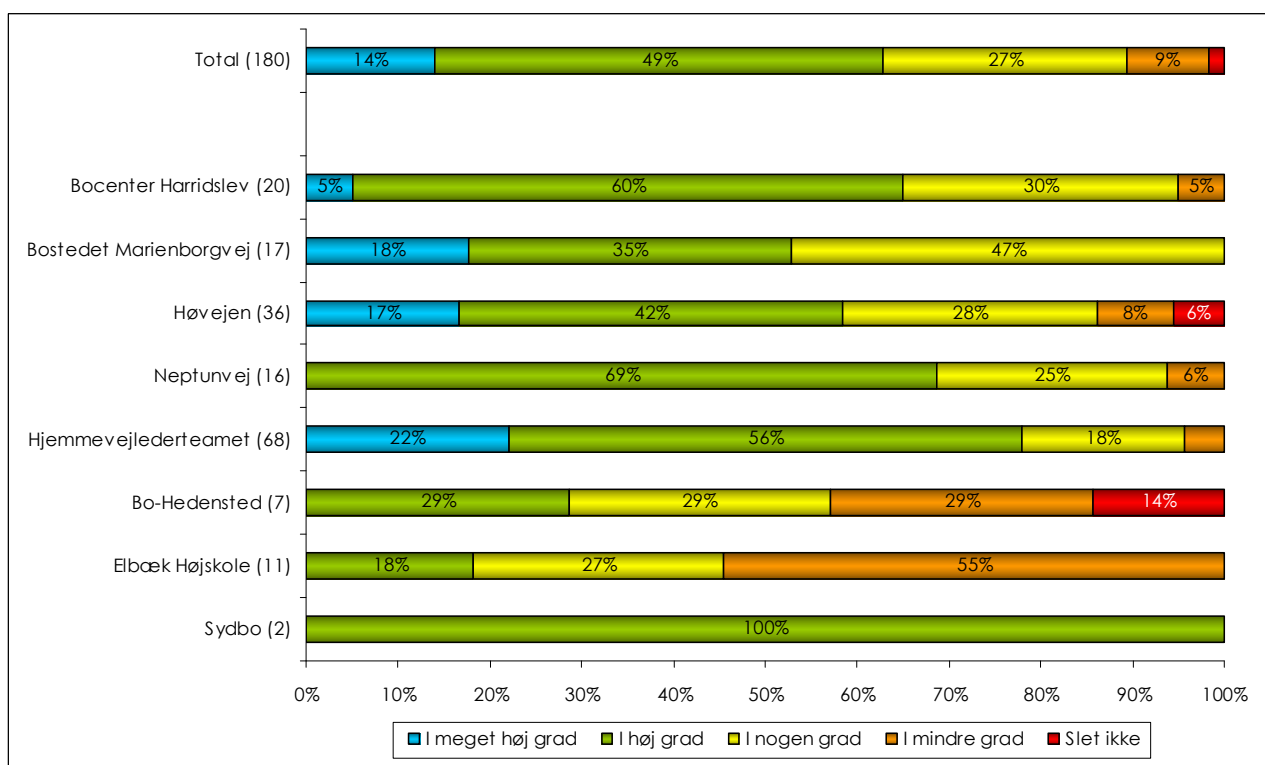
Figur 43, personale: borger glad for sit liv

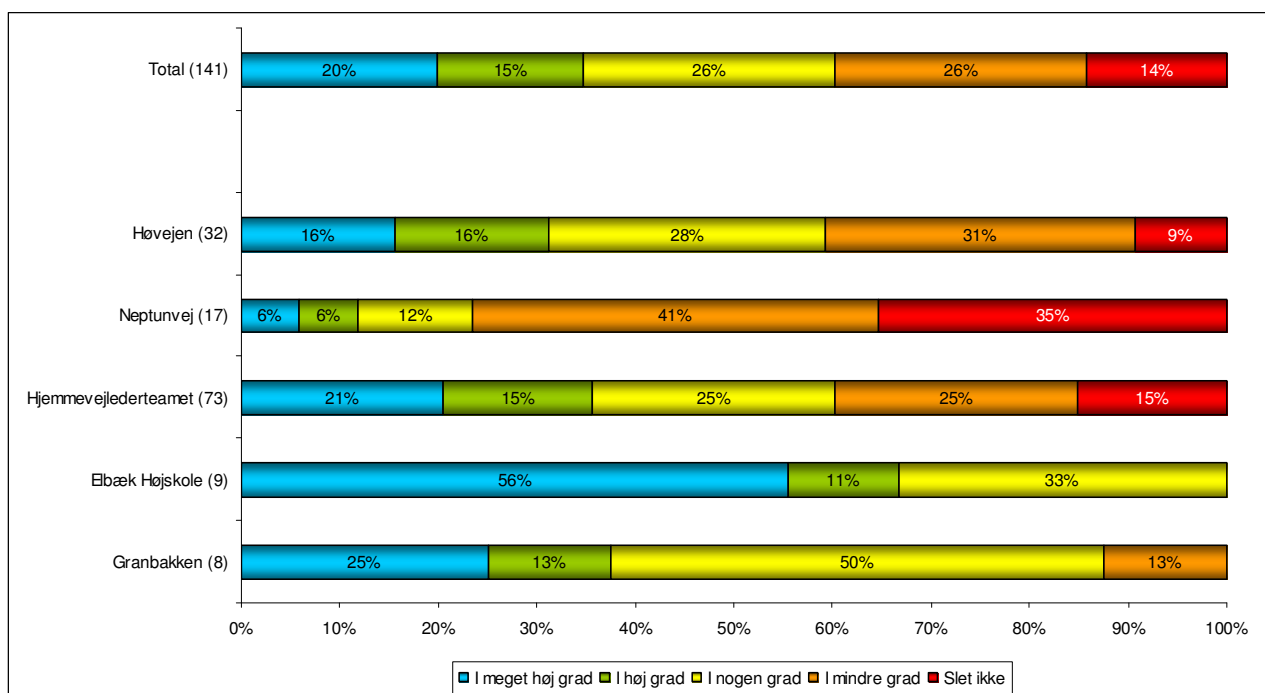
Figur 44, borger har det godt med sig selv

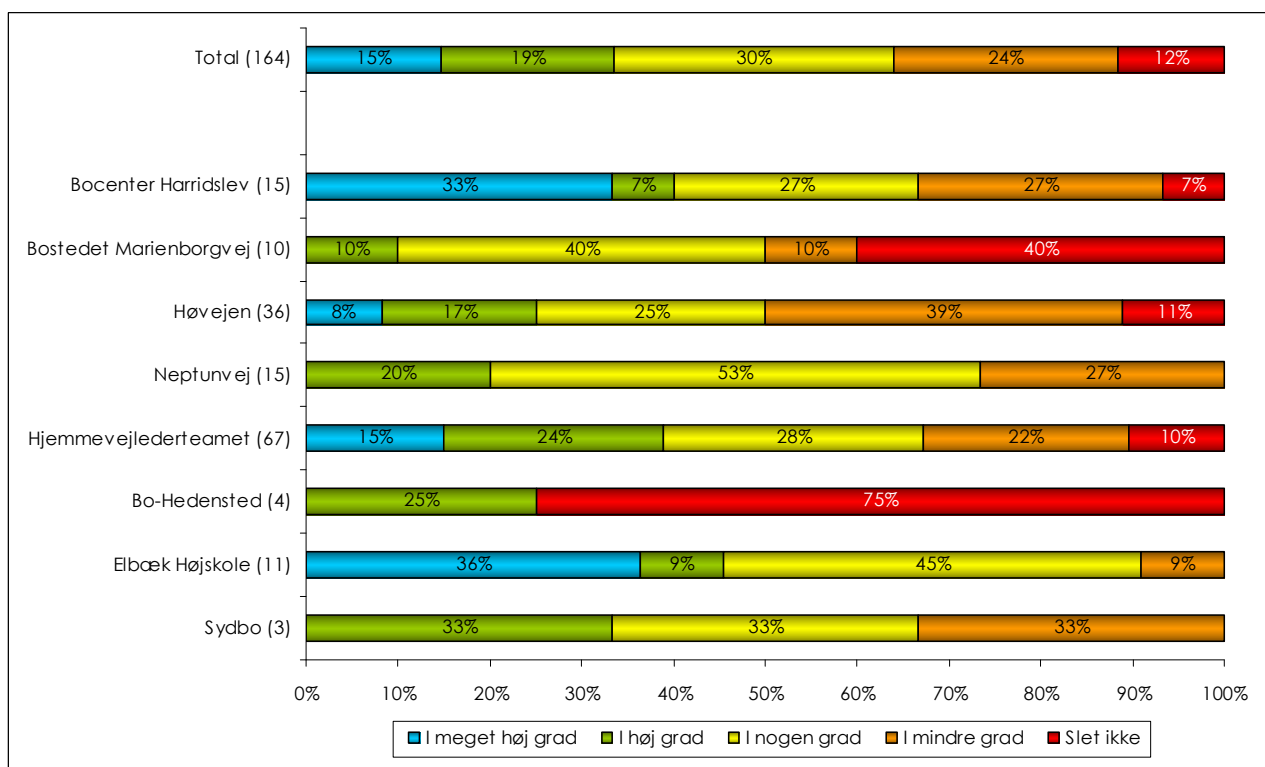
Figur 45, personale: borger har det godt med sig selv

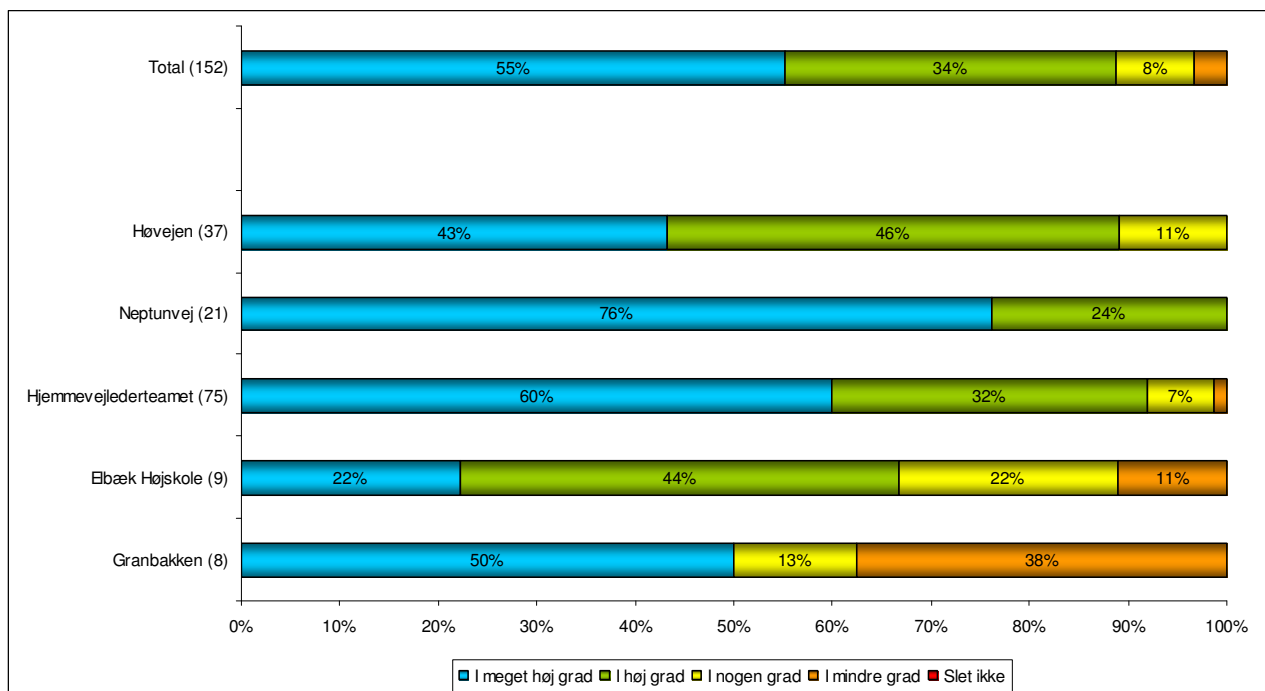
Figur 46, borger bekymringer indflydelse på dagligdag

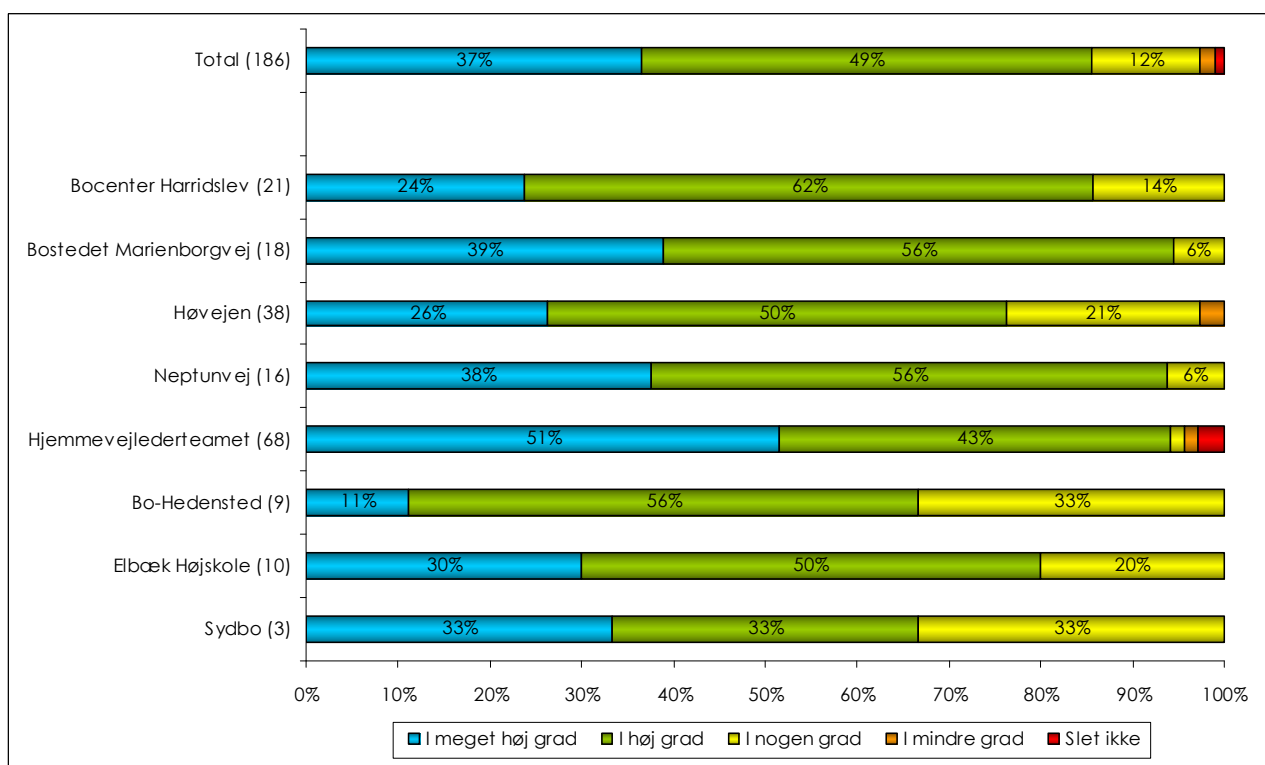
Figur 47, personale: borger bekymringer indflydelse på dagligdag

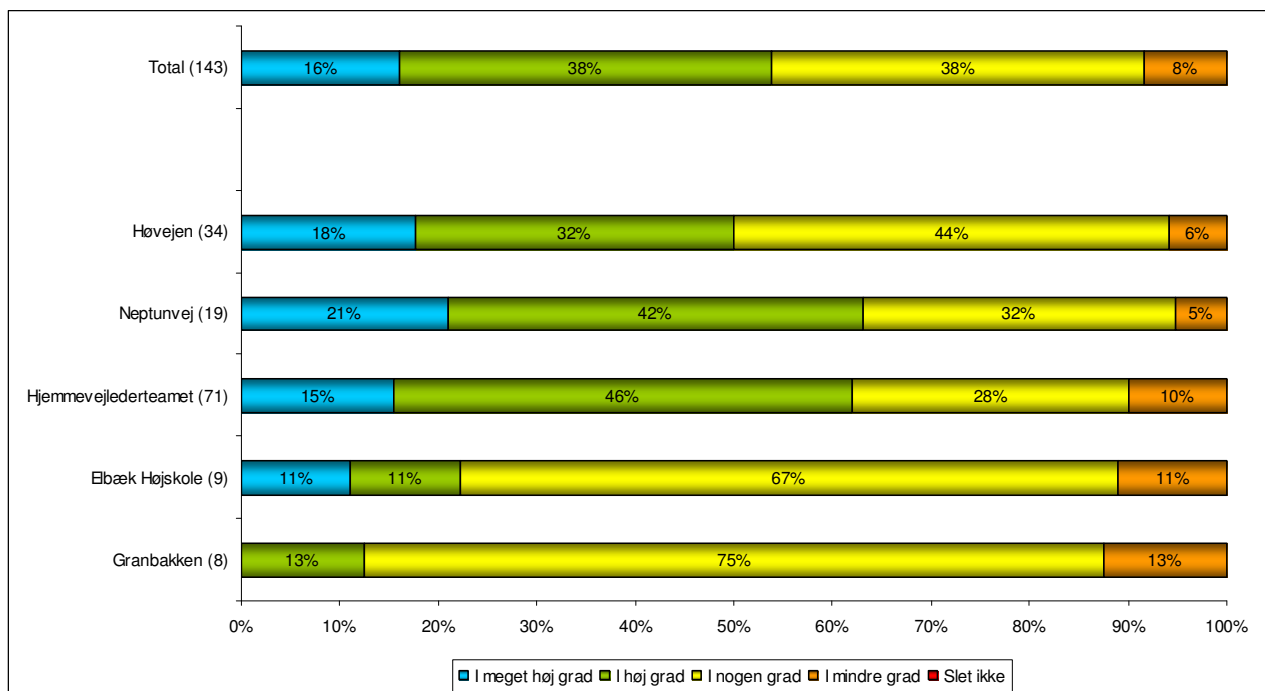
Figur 48, borger føler sig tryk

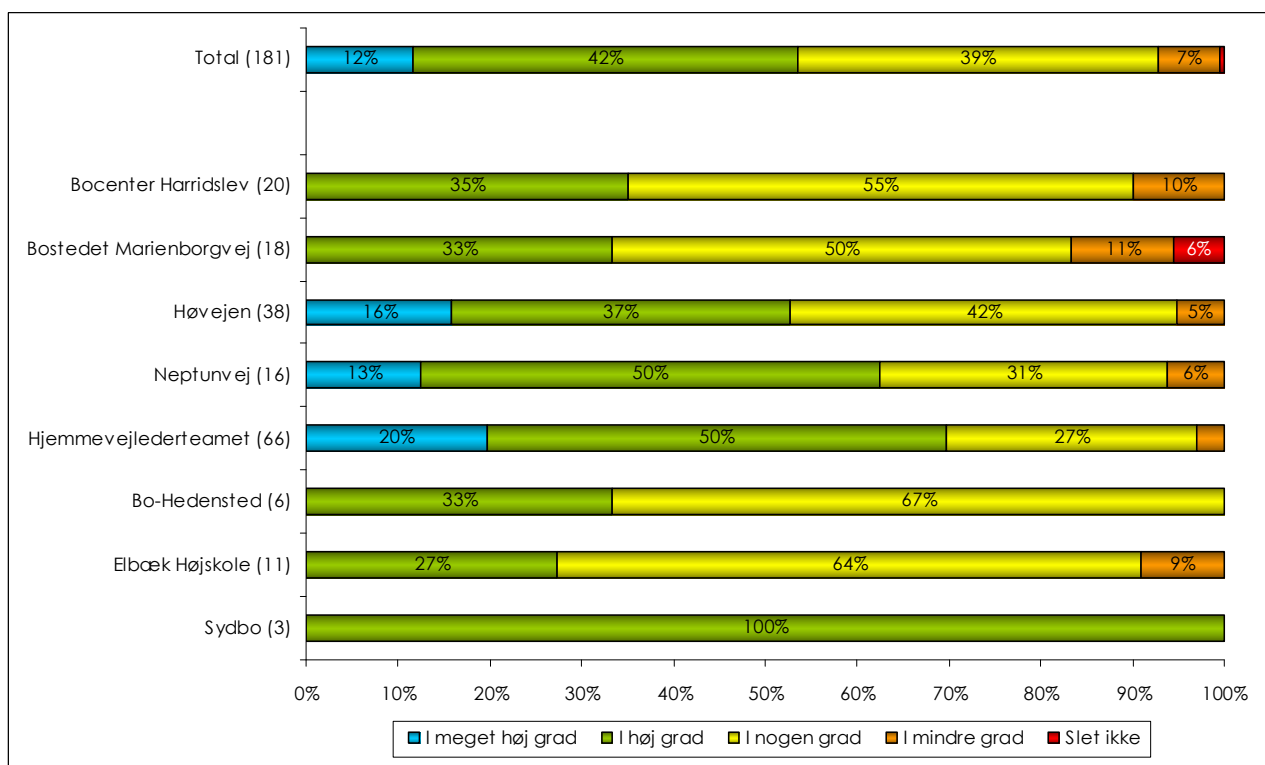
Figur 49, personale: borger føler sig tryk

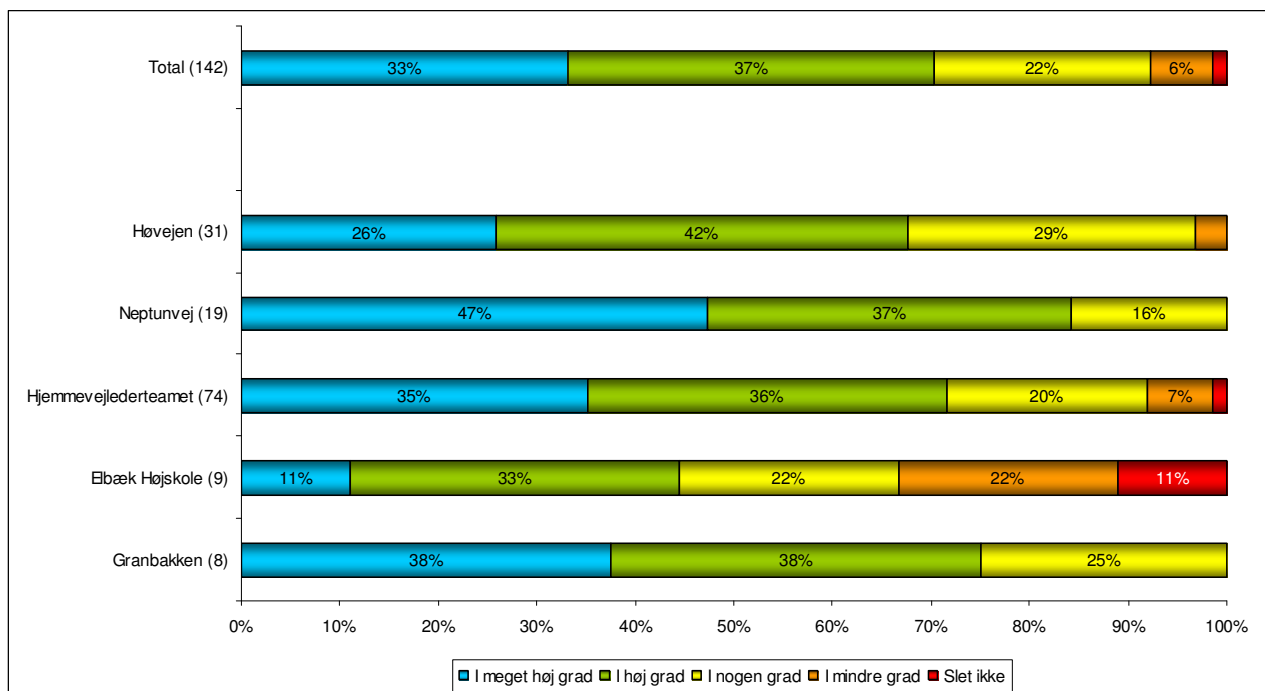
Figur 50, borger føler sig forstået

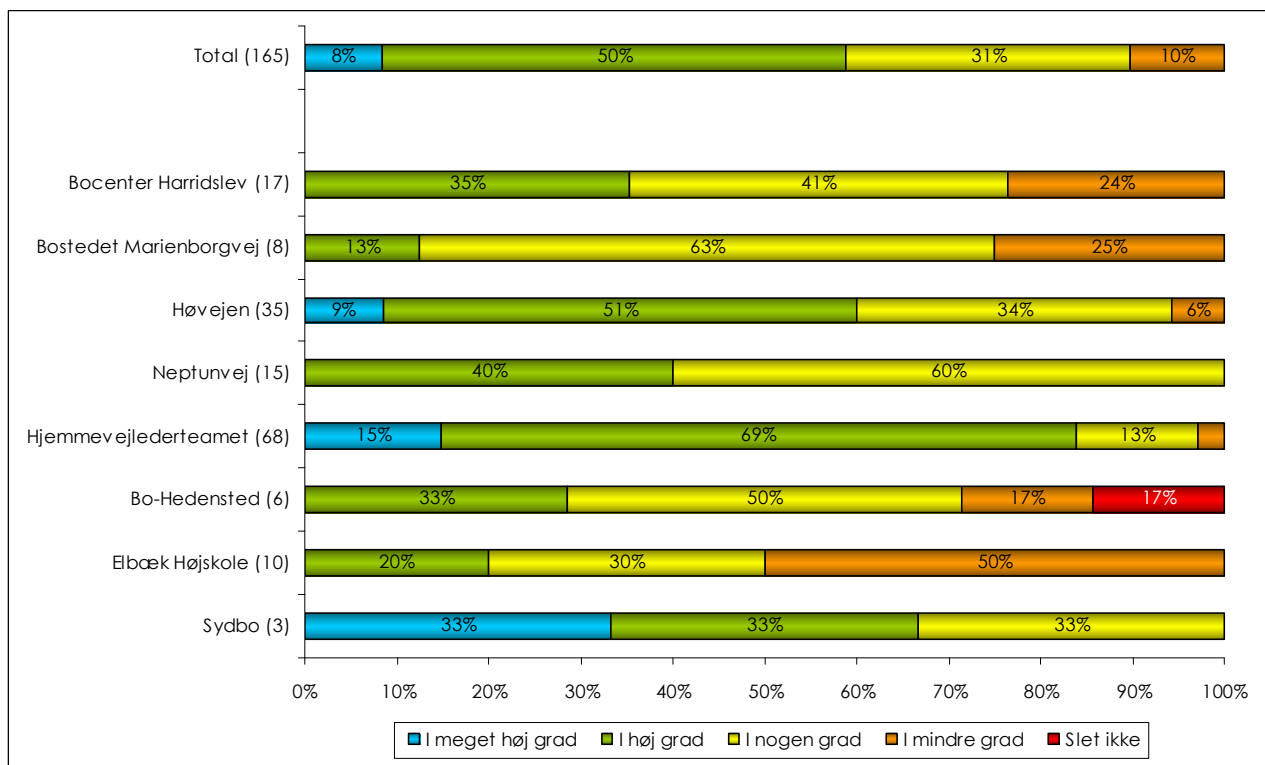
Figur 51, personale: borger føler sig forstået

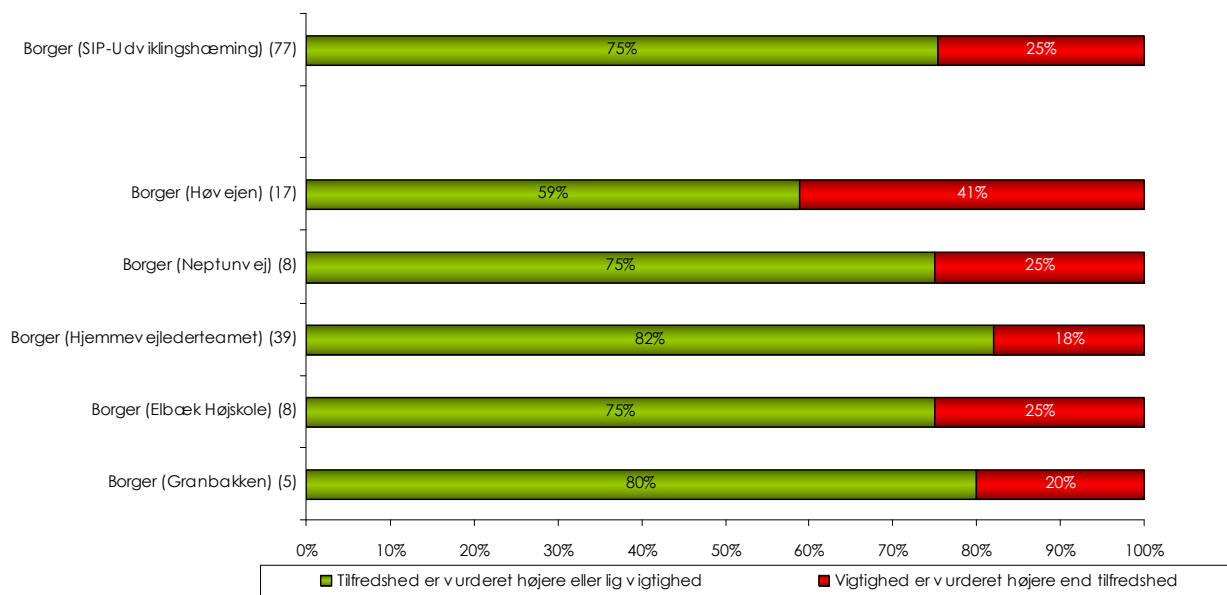
Figur 52, borger tilfreds med evne til at gennemføre ting

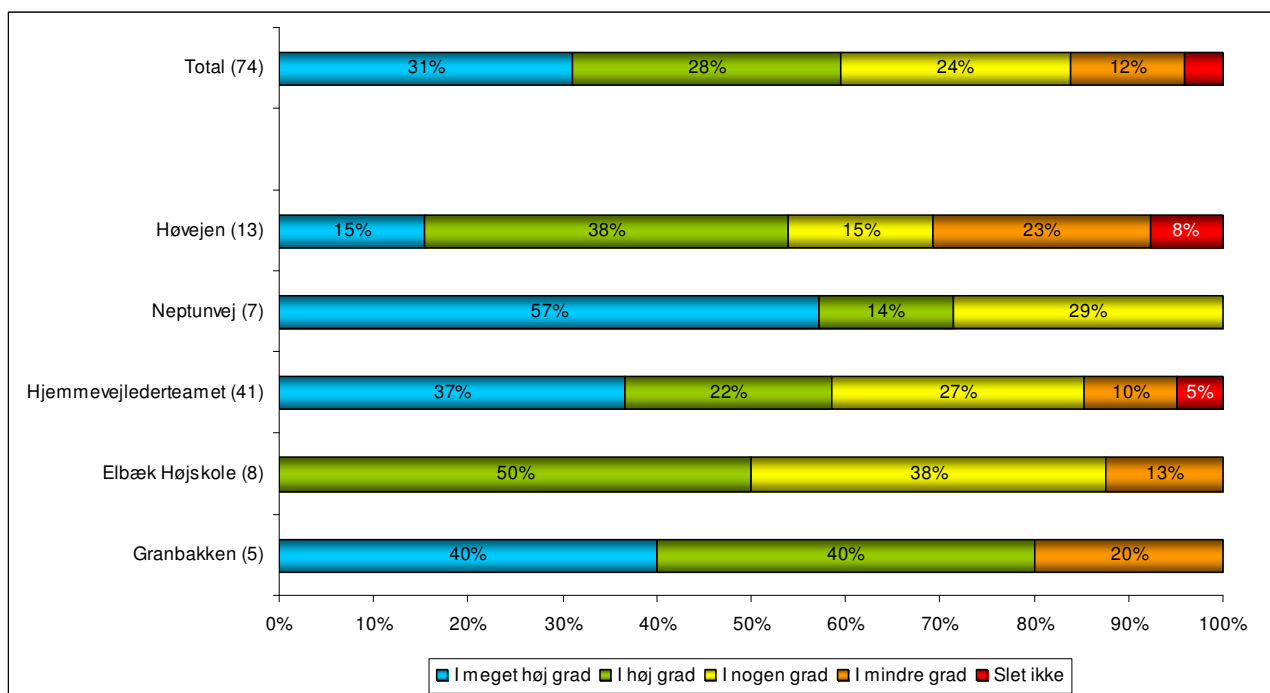
Figur 53, personale: borger tilfreds med evne til at gennemføre ting

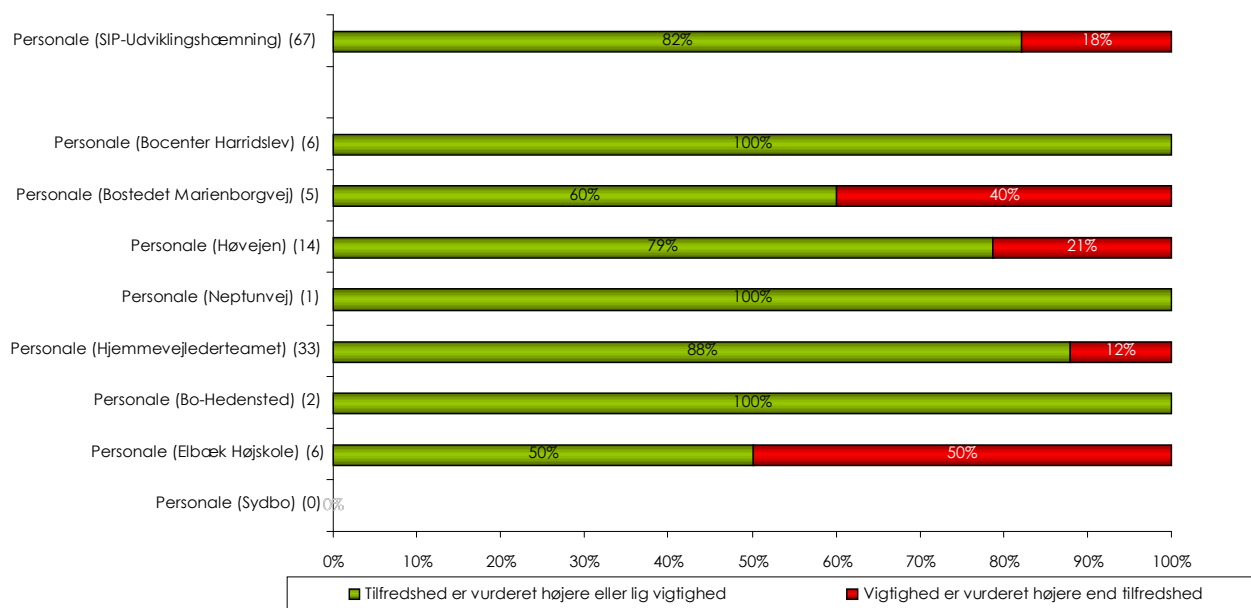
Figur 54, borger: vigtighed/tilfredshed ift. seksualliv

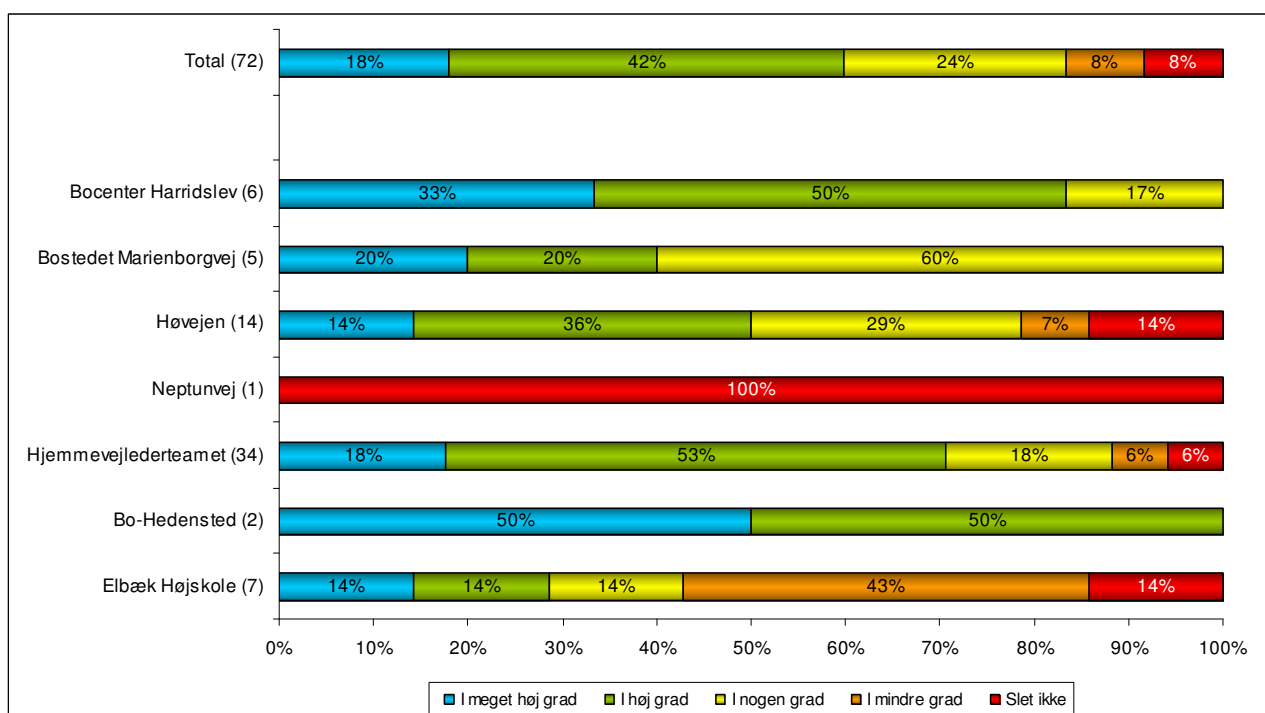
Figur 55, borger tilfredshed ift. seksualliv

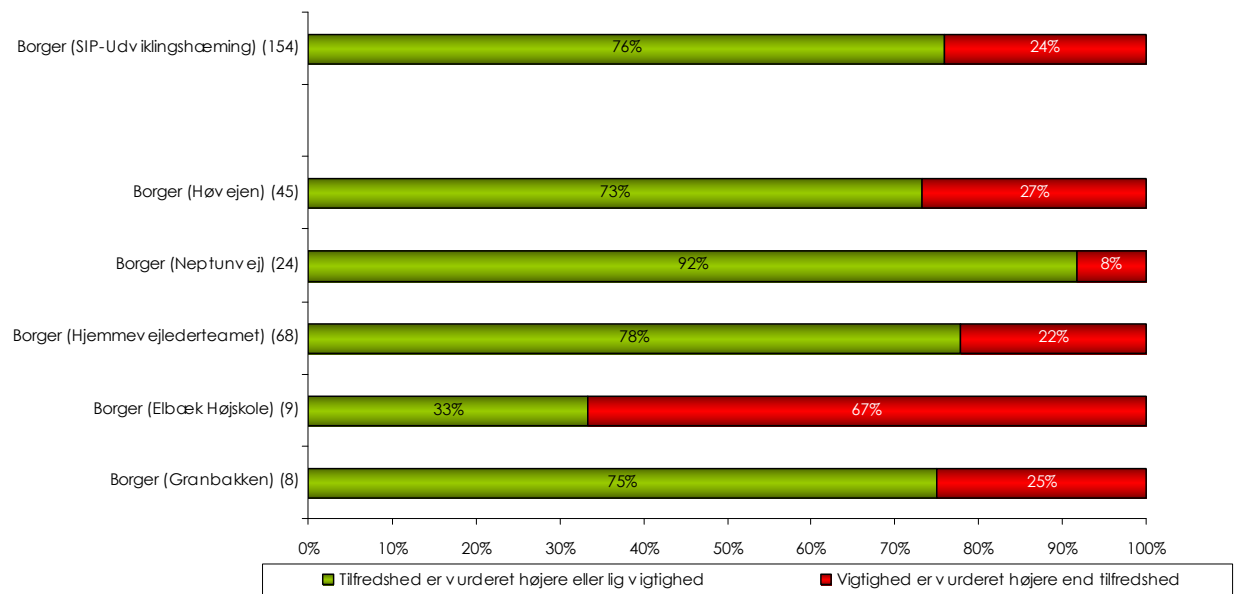
Figur 57, personale vigtighed/tilfredshed ift. seksualliv

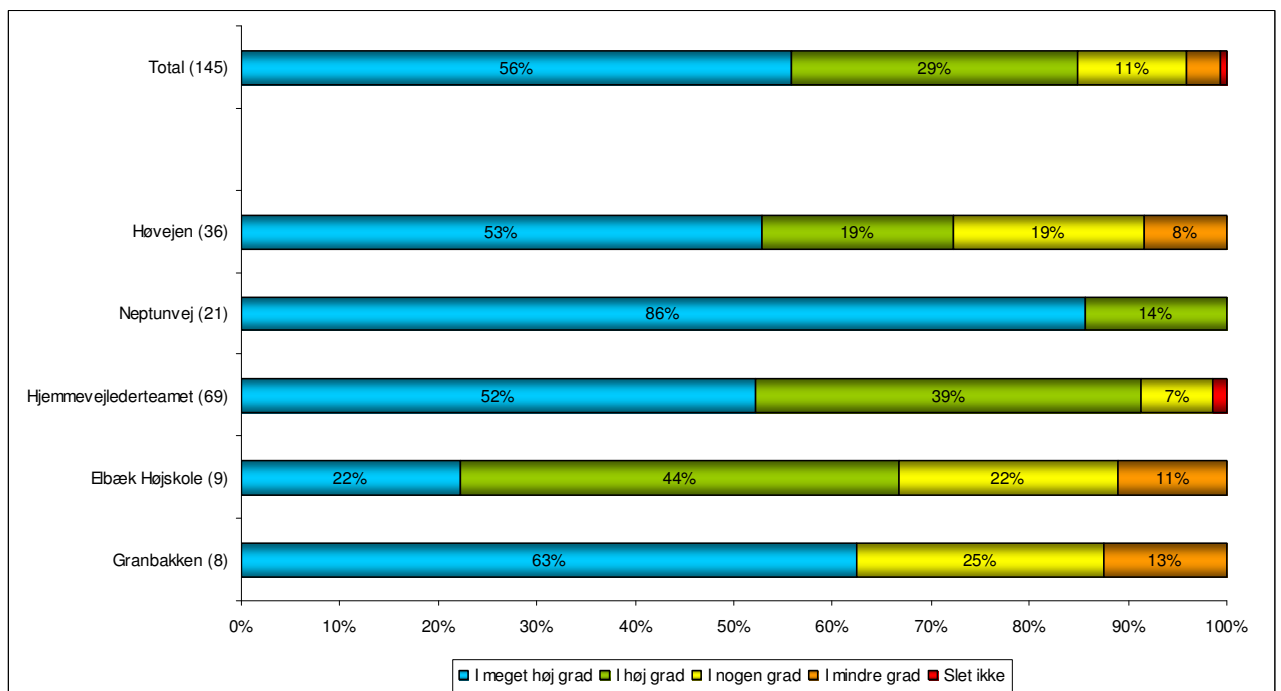
Figur 56, personale: borger tilfreds med seksualliv

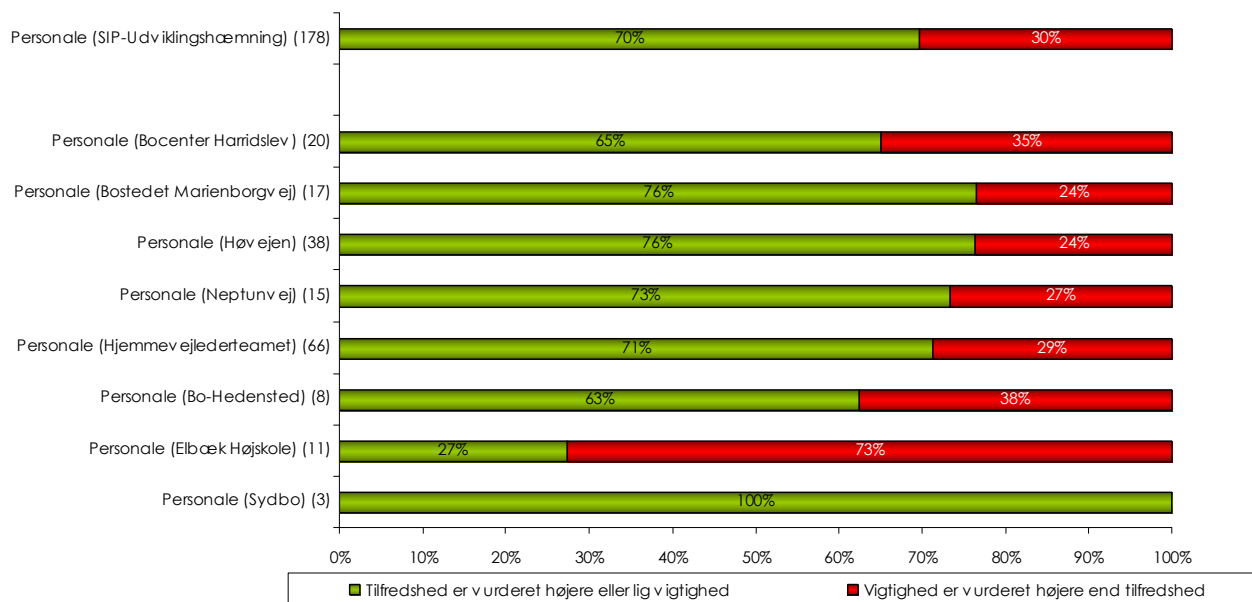
Figur 57, borger vigtighed/tilfredshed ift. familie

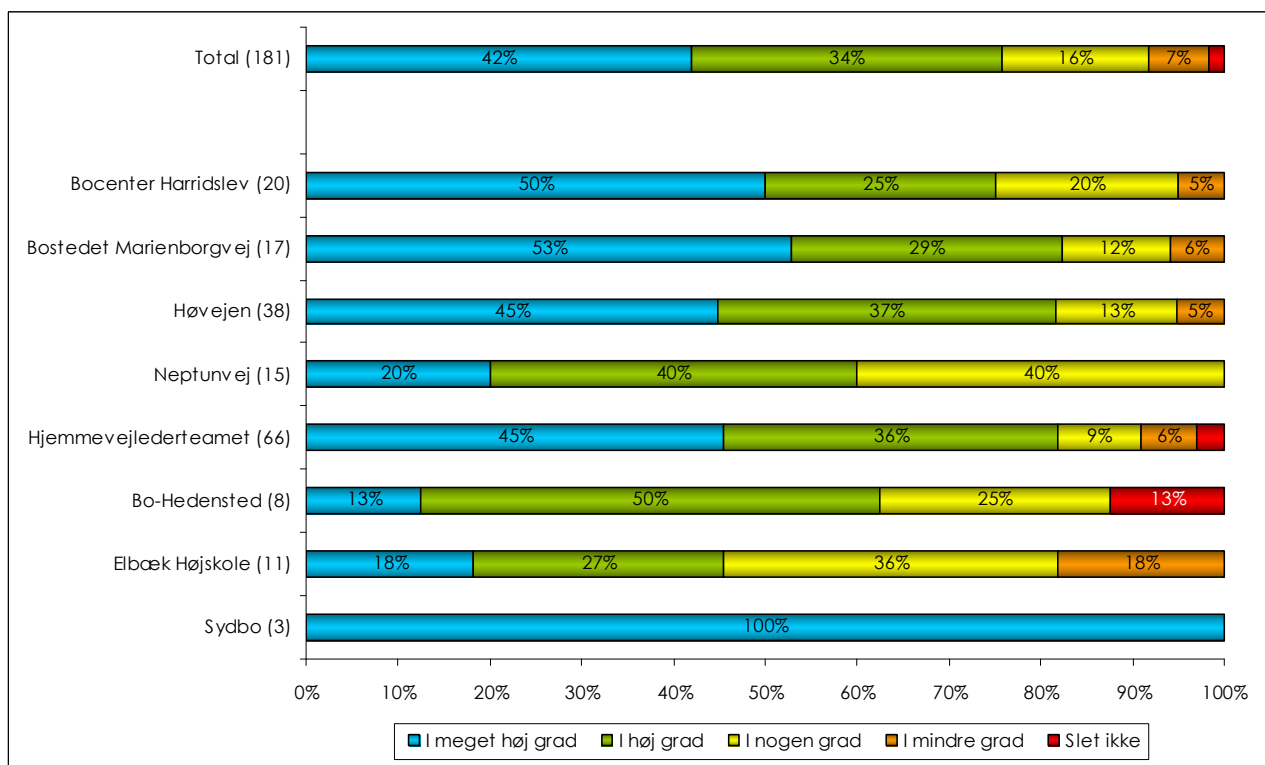
Figur 57, borger tilfreds ift. familie

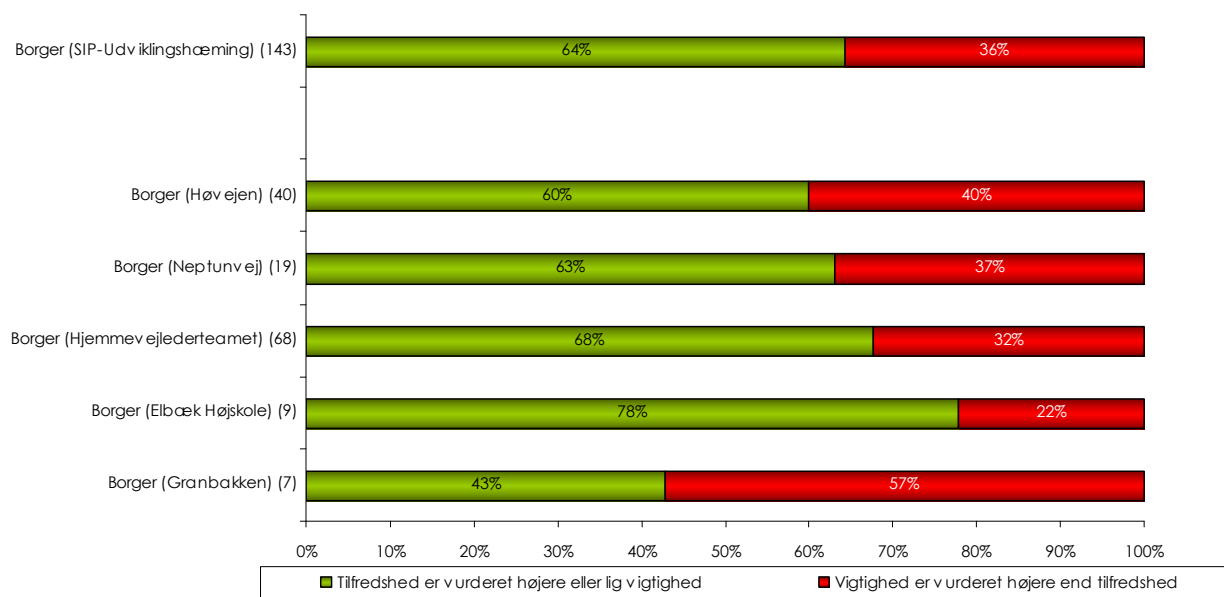
Figur 58, personale vigtighed/tilfredshed ift. familie

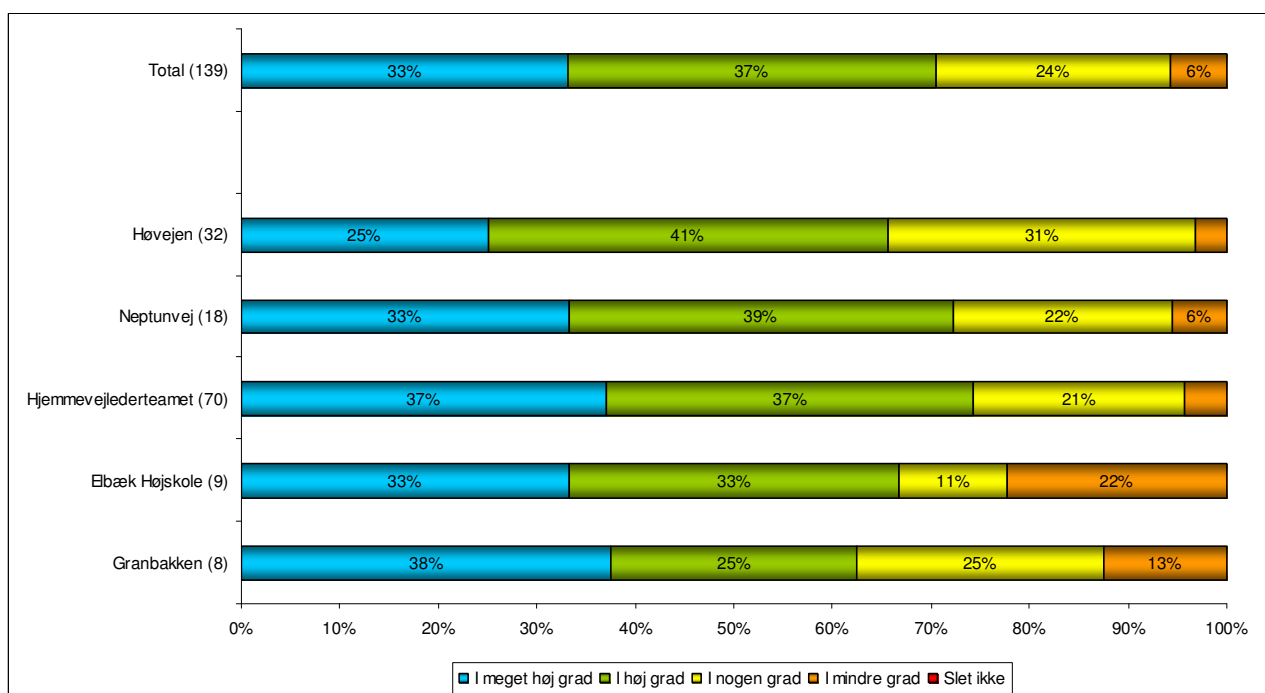
Figur 59, personale: borger tilfreds ift. familie

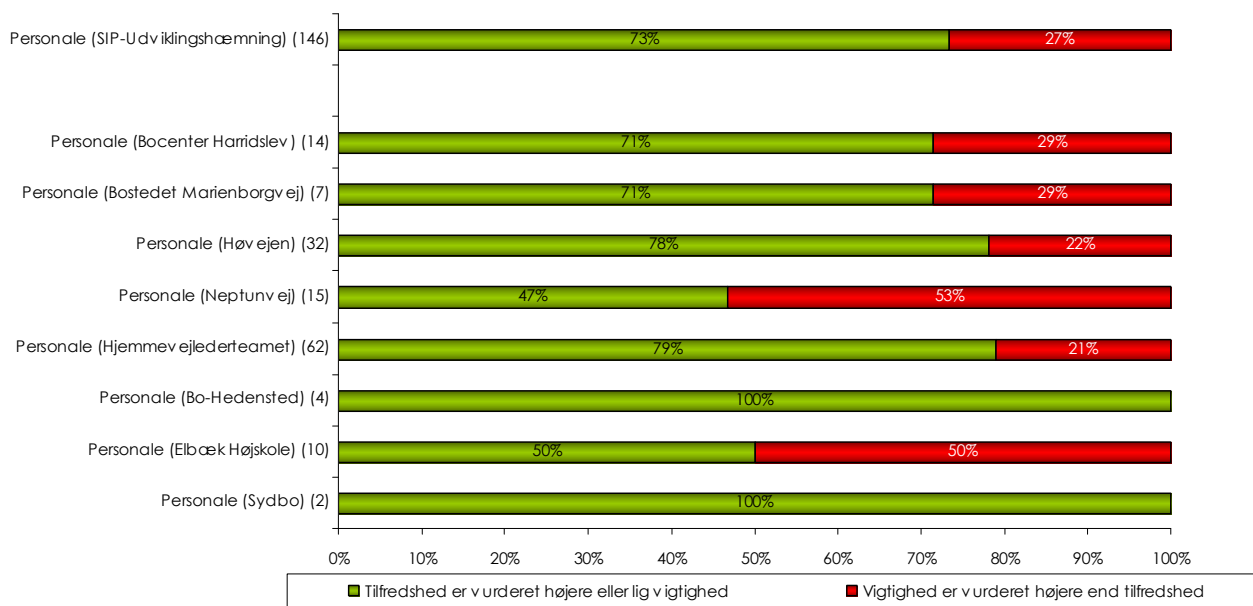
Figur 60, borger, vigtighed/tilfredshed ift. venner

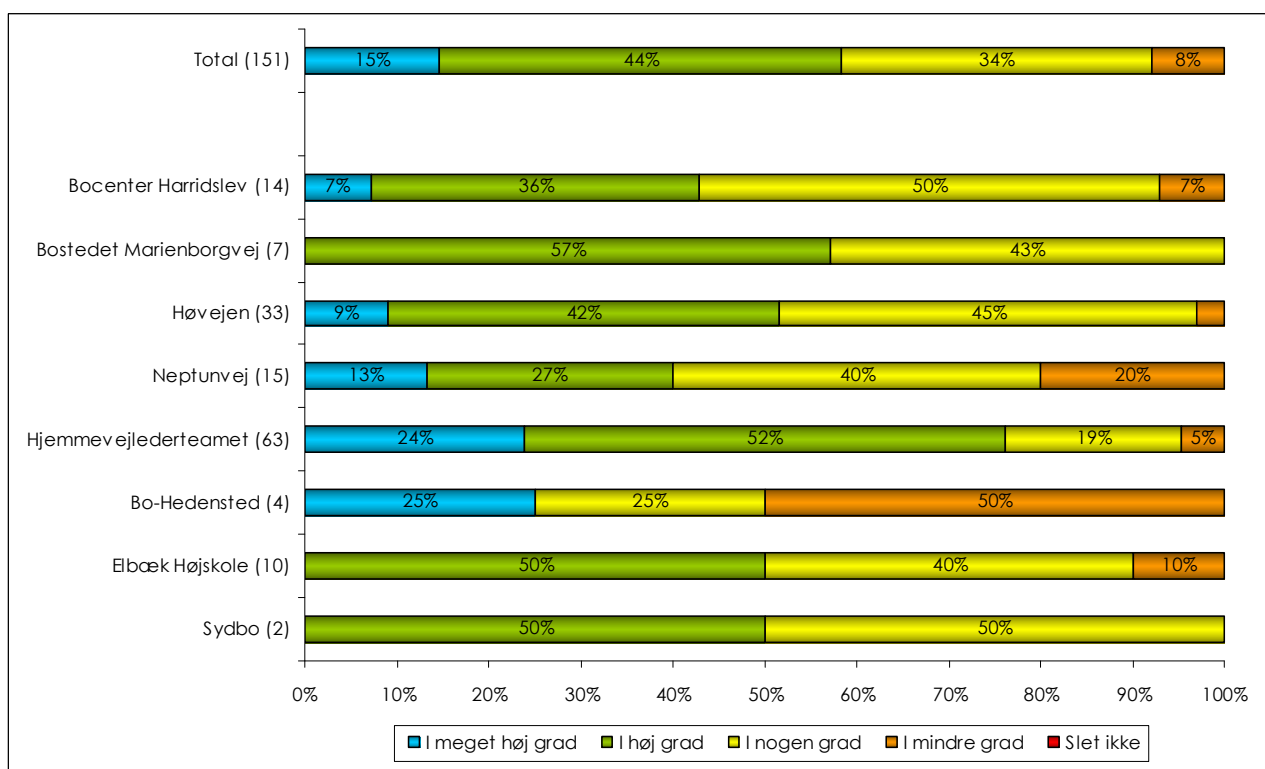
Figur 61, borger tilfreds ift. venner

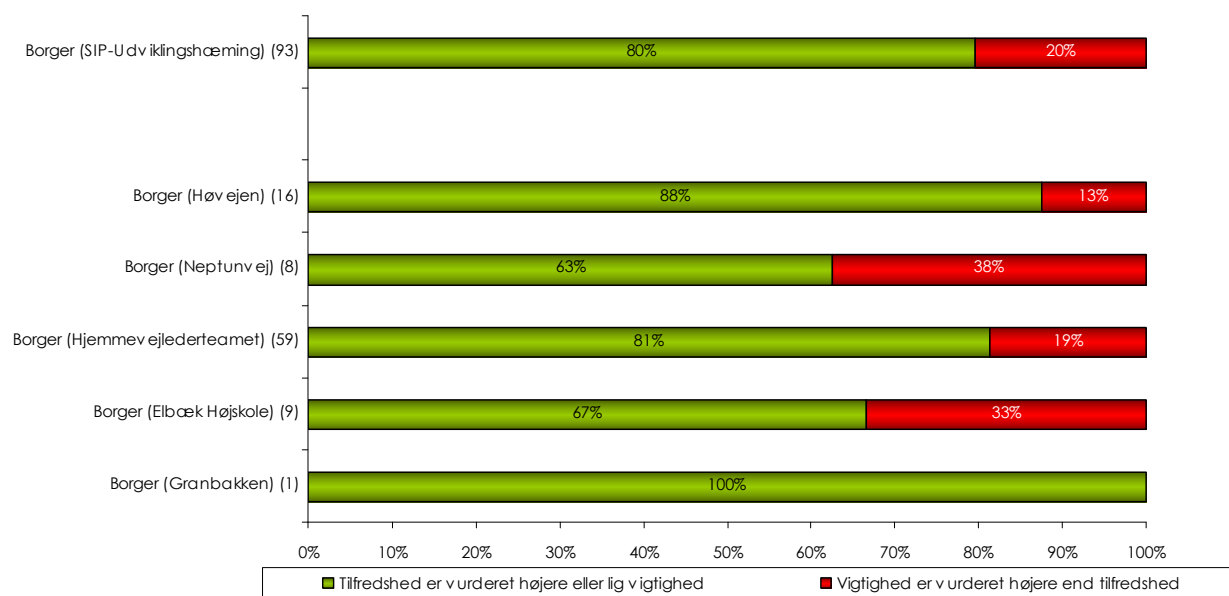
Figur 62, personale, vigtighed/tilfredshed ift. venner

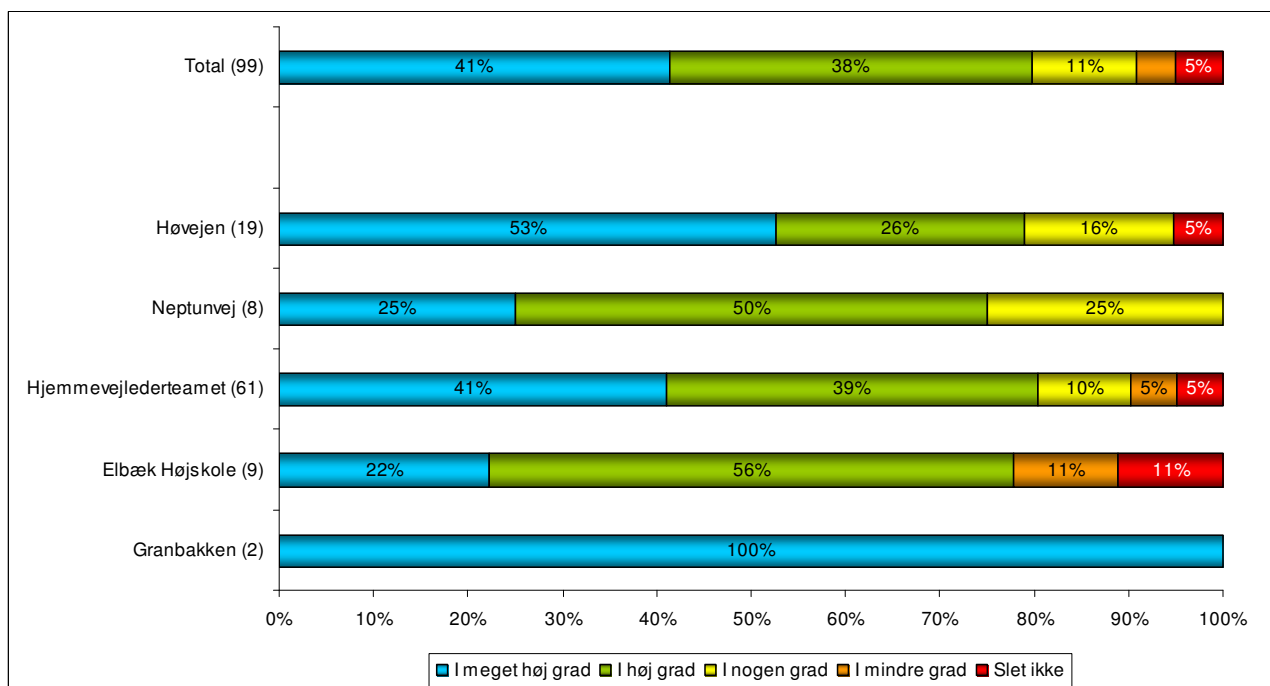
Figur 63, personale: borger tilfredshed ift. venner

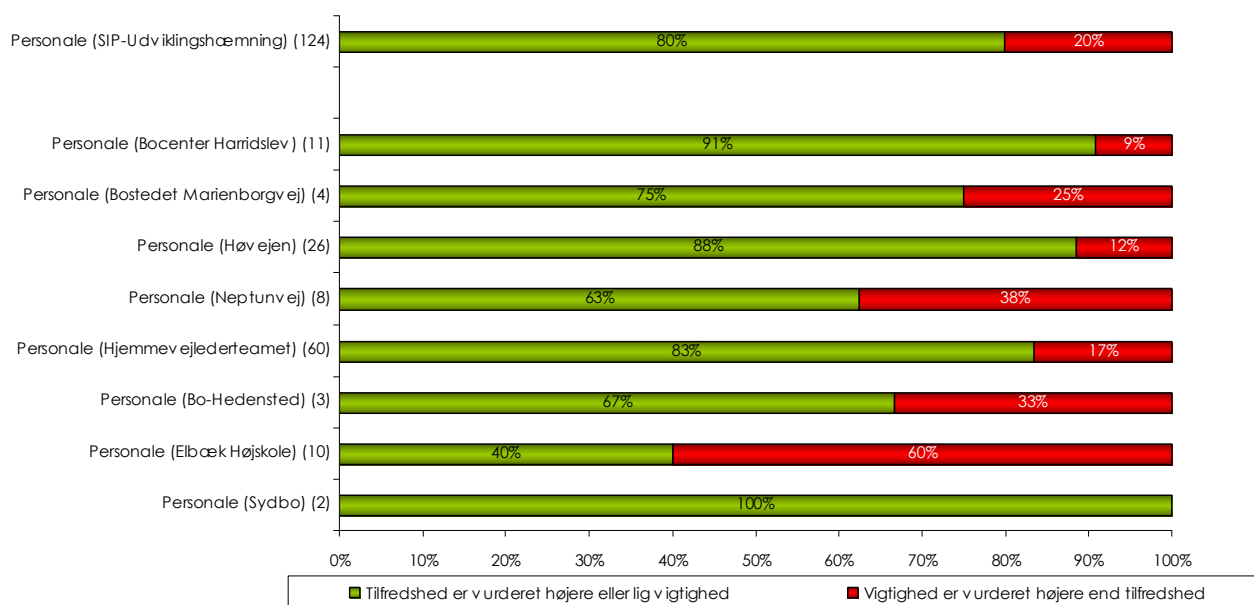
Figur 64, borger, vigtighed/tilfredshed ift. kæreste/ægtefælle

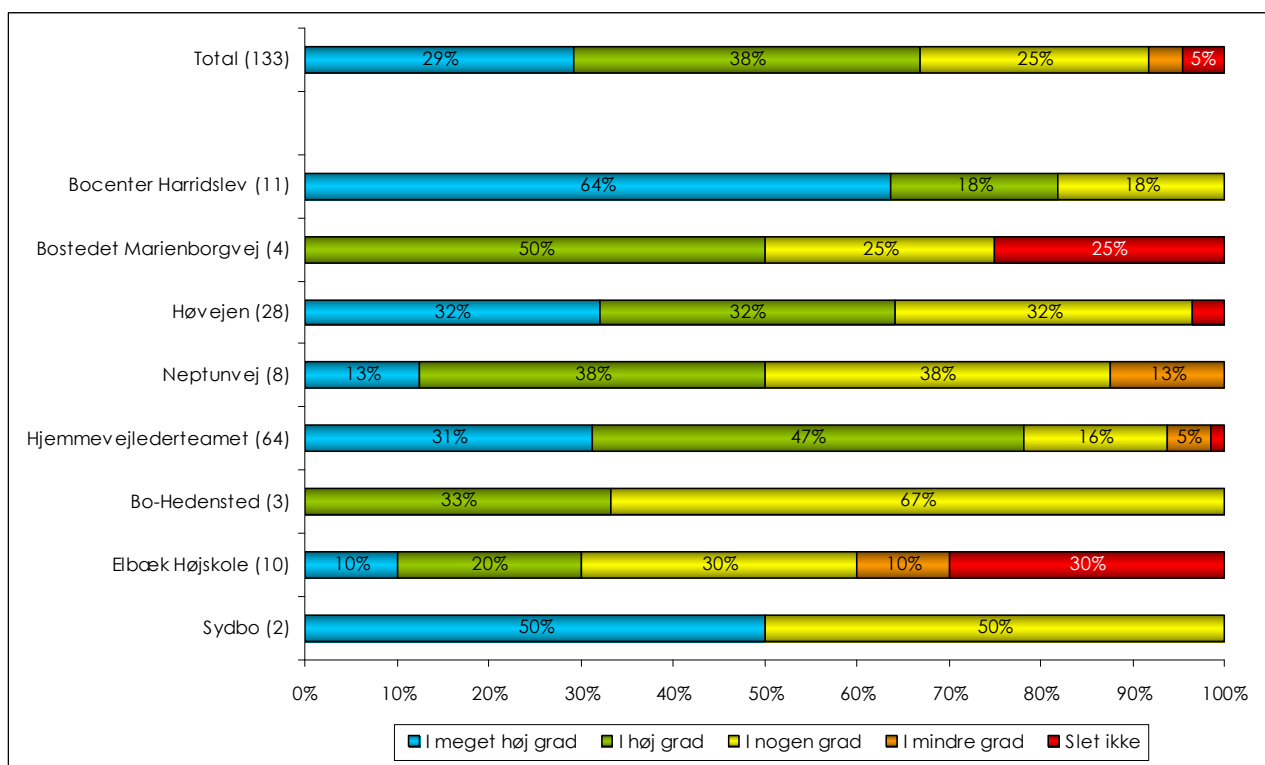
Figur 65, borger tilfreds med sin nuværende situation ift at have eller ikke have en kæreste/ægtefælle

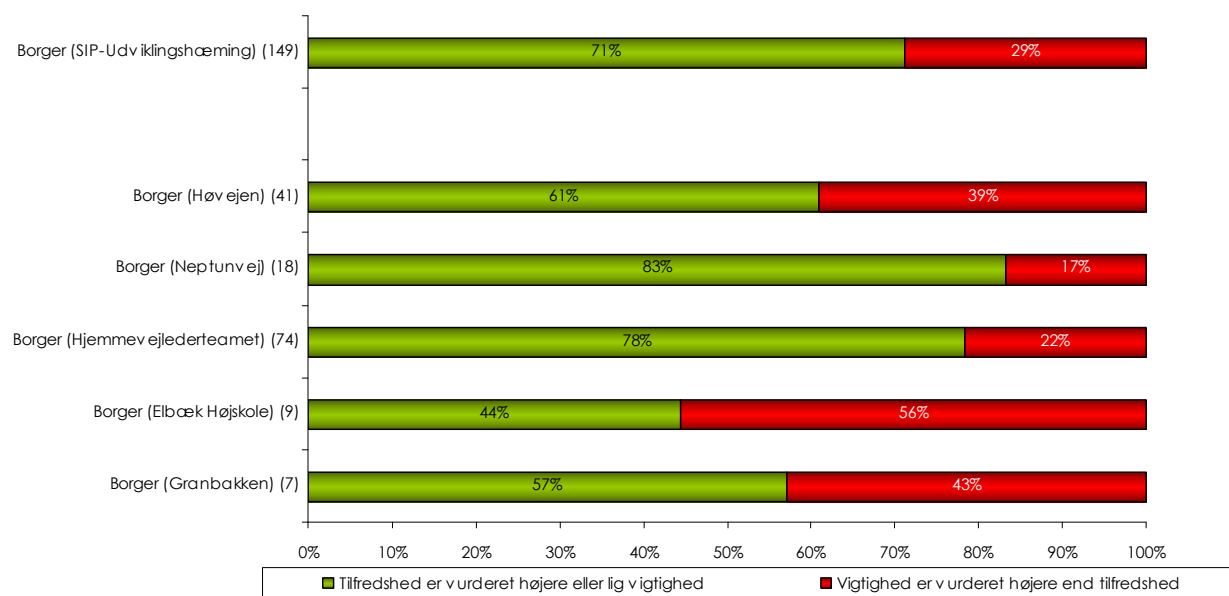
Figur 66, personale vigtighed/tilfredshed ift. kæreste/ægtefælle

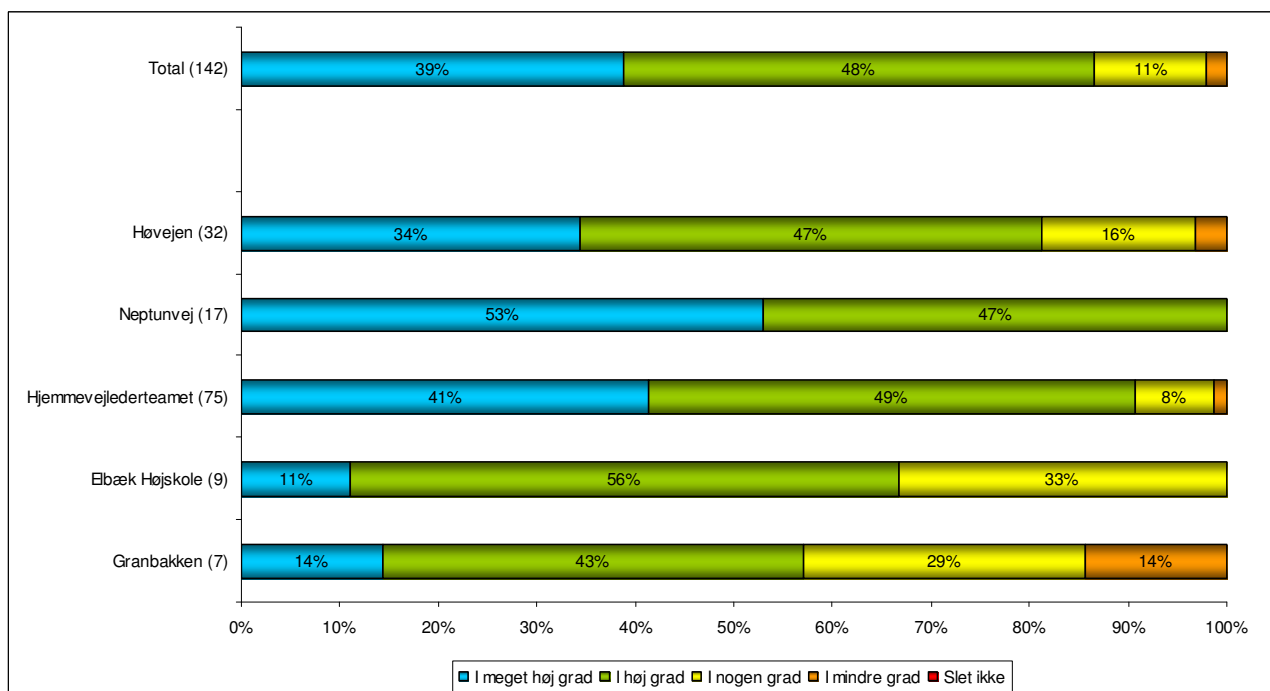
Figur 67, personale: borger tilfreds med sin nuværende situation ift at have eller ikke have en kæreste/ægtefælle

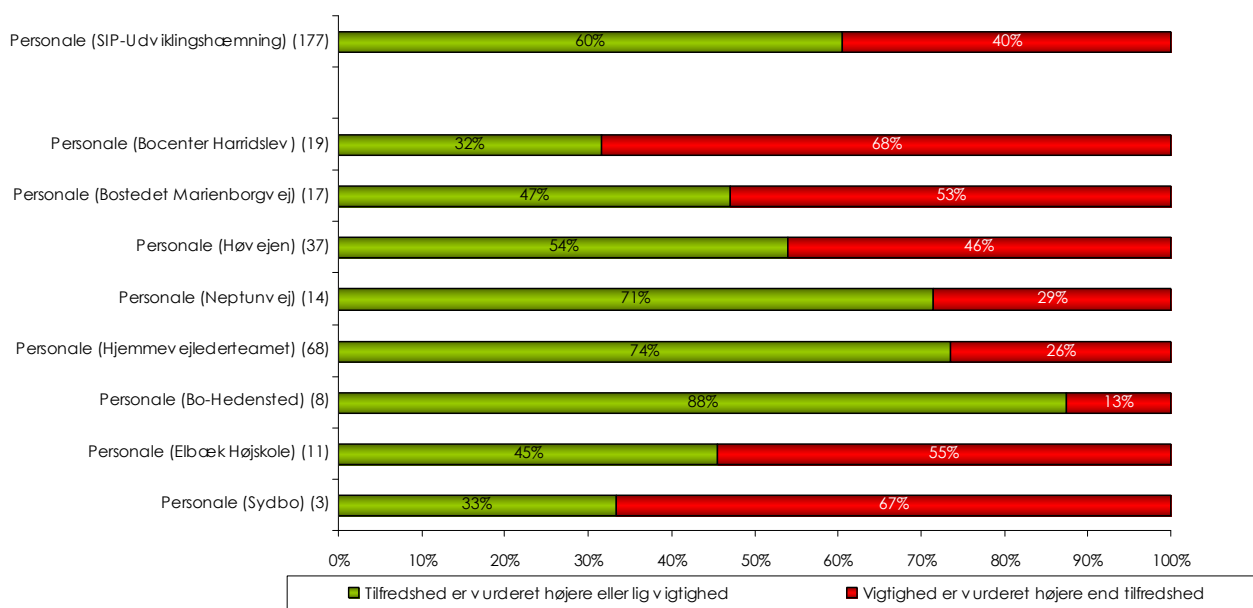
Figur 68, borger vigtighed/tilfredshed ift. personale

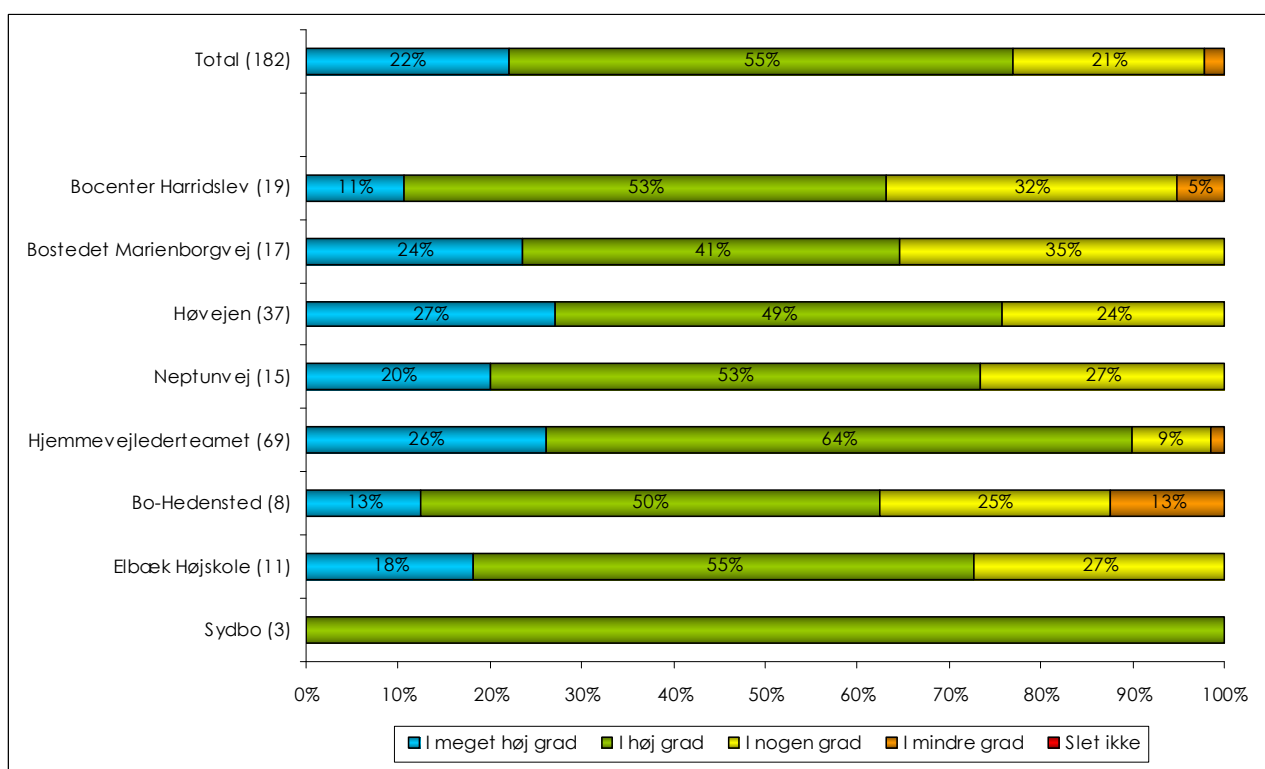
Figur 69, borger tilfreds med sit forhold til personalet

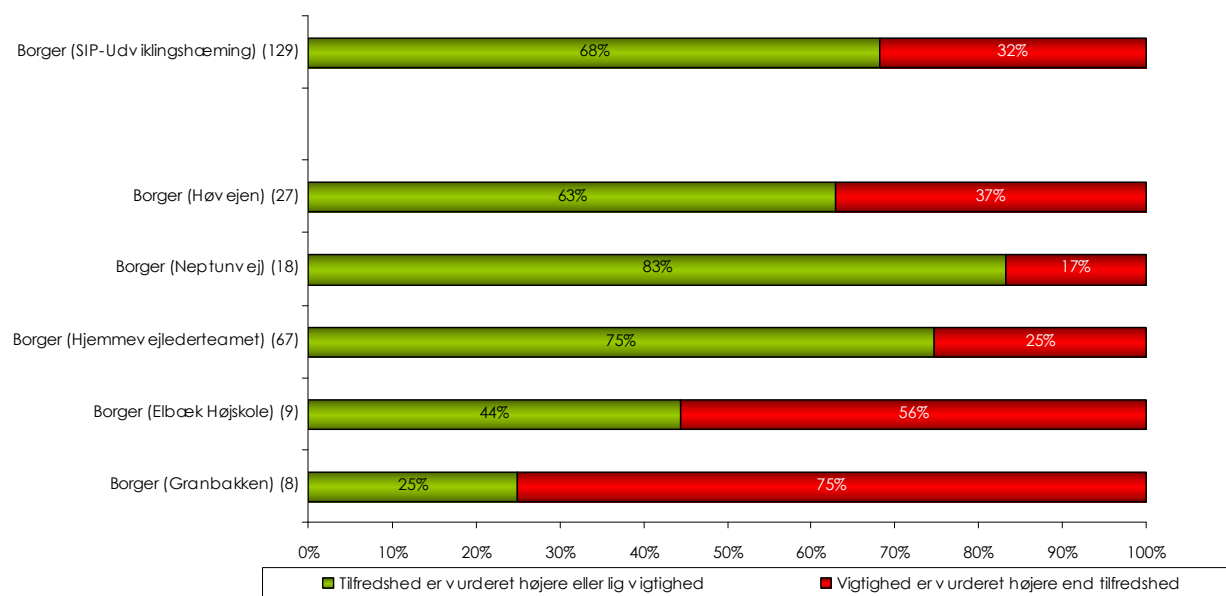
Figur 70, personale vigtighed/tilfredshed ift. personale

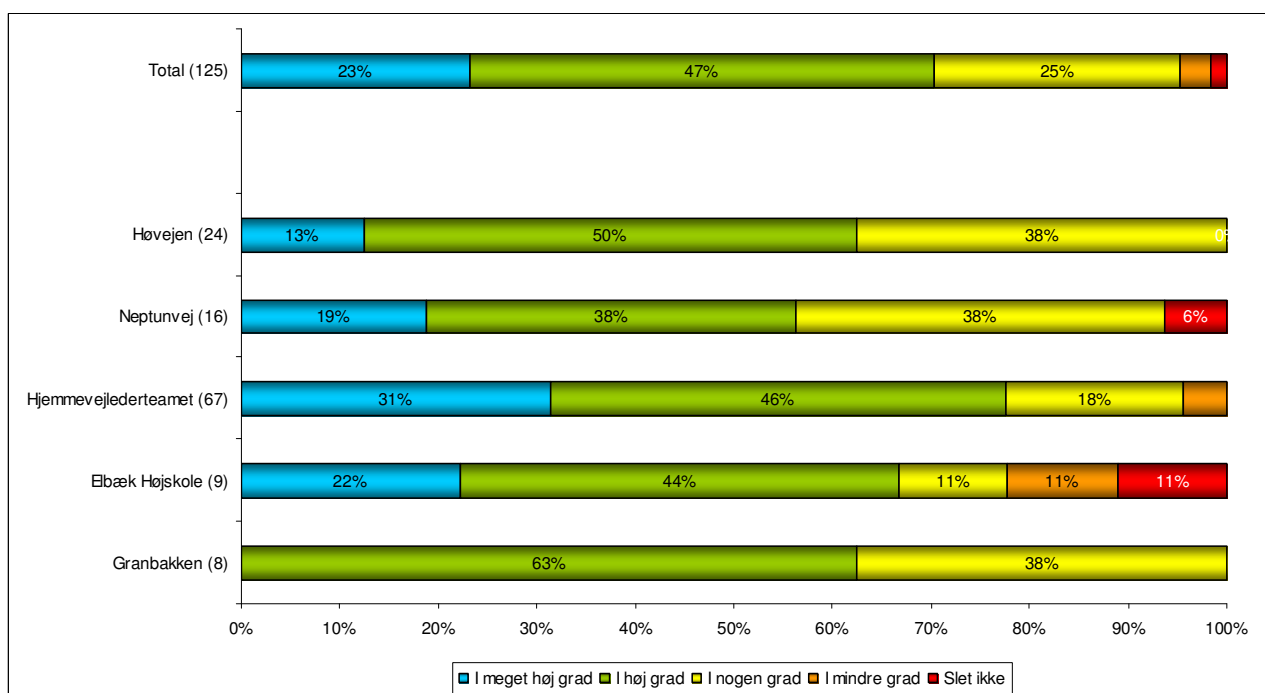
Figur 71, personale: borger tilfreds med sit forhold til personalet

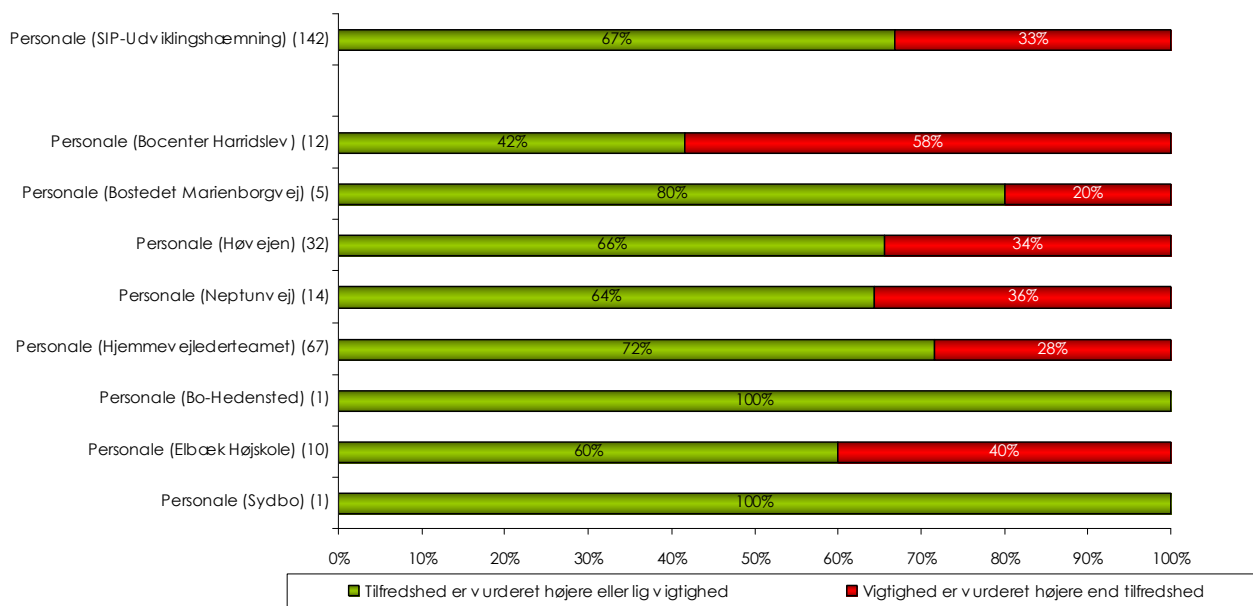
Figur 72, borger, vigtighed/tilfredshed ift. at løse problemer med andre

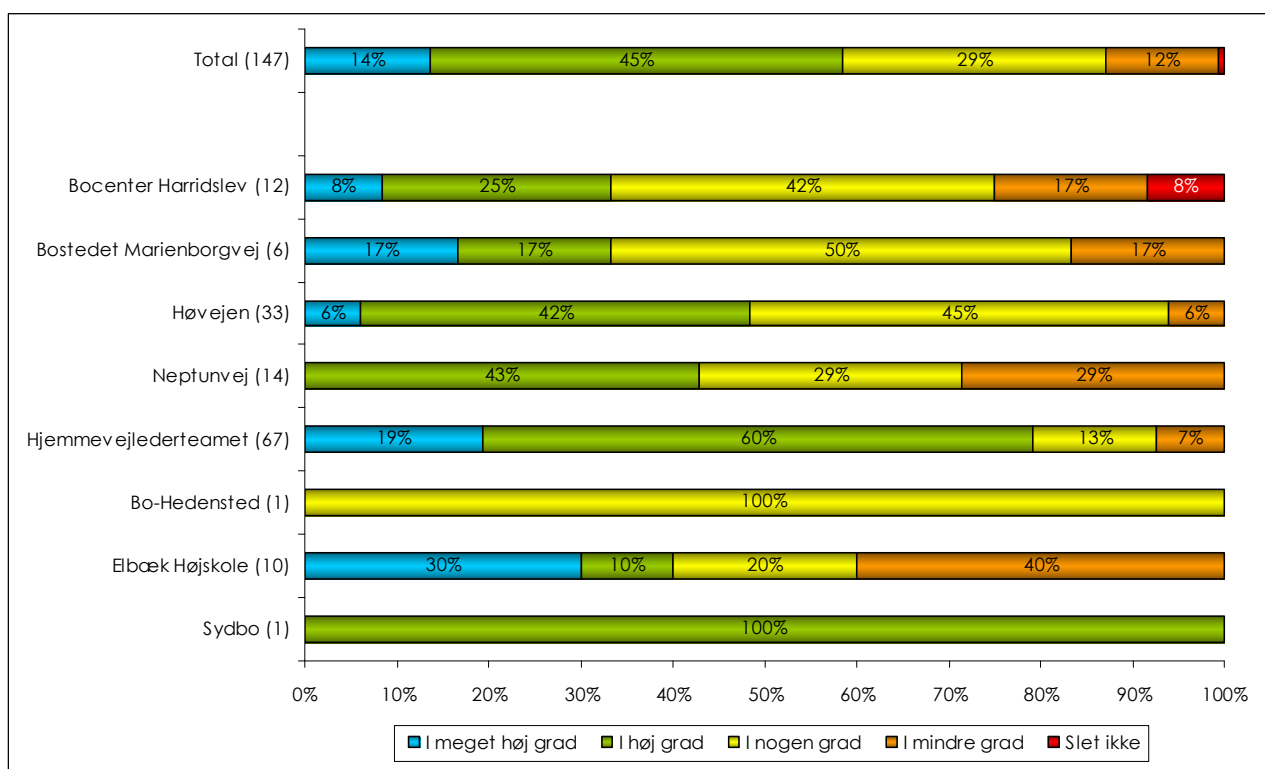
Figur 73, borger tilfreds med sine muligheder for at løse problemer der måtte være med andre

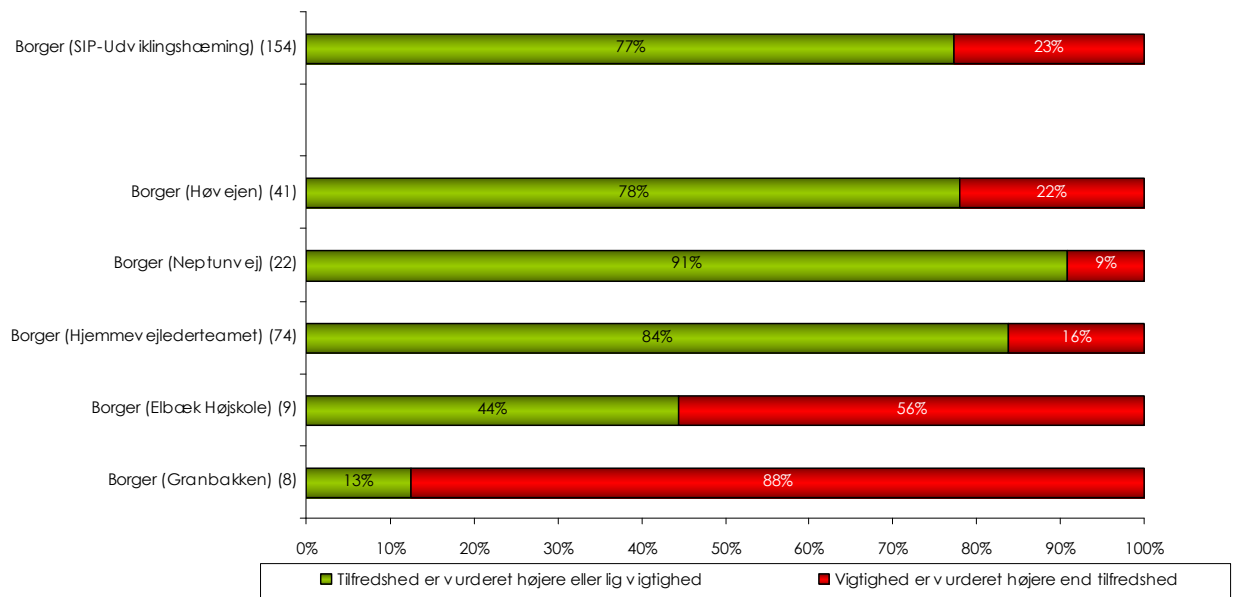
Figur 74, personale, vigtighed/tilfredshed ift. at løse problemer med andre

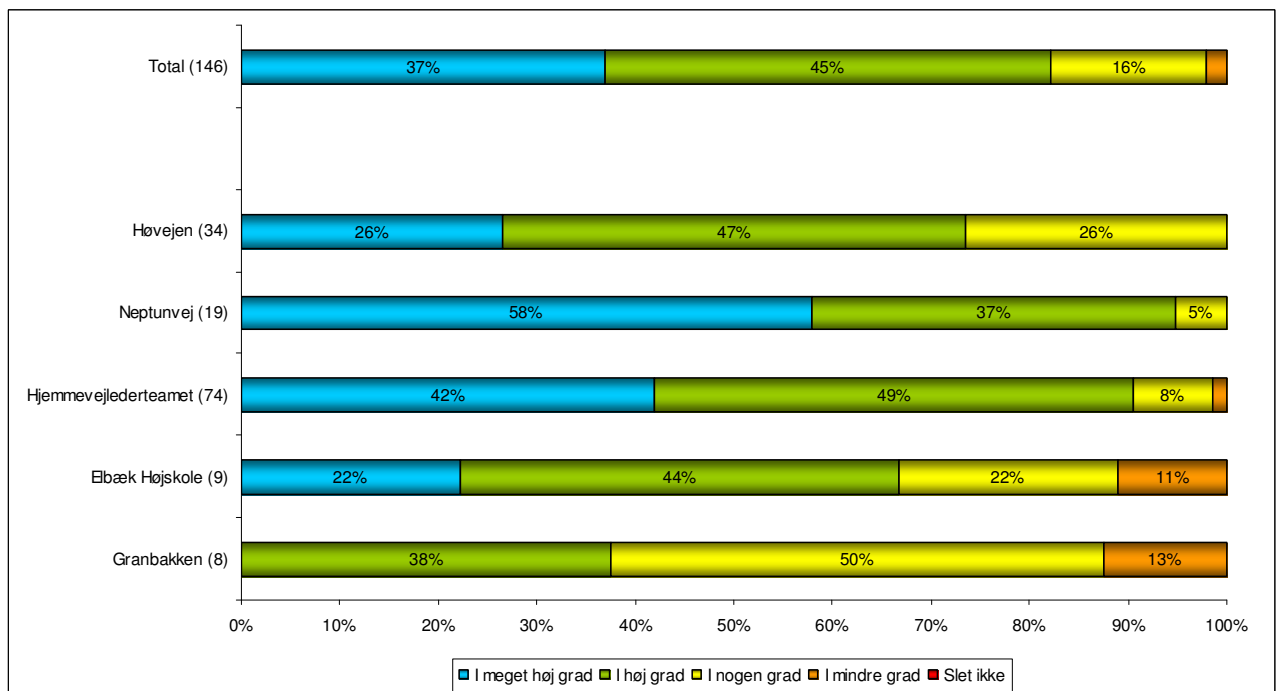
Figur 75, personale: borger tilfreds med sine muligheder for at løse problemer der måtte være med andre

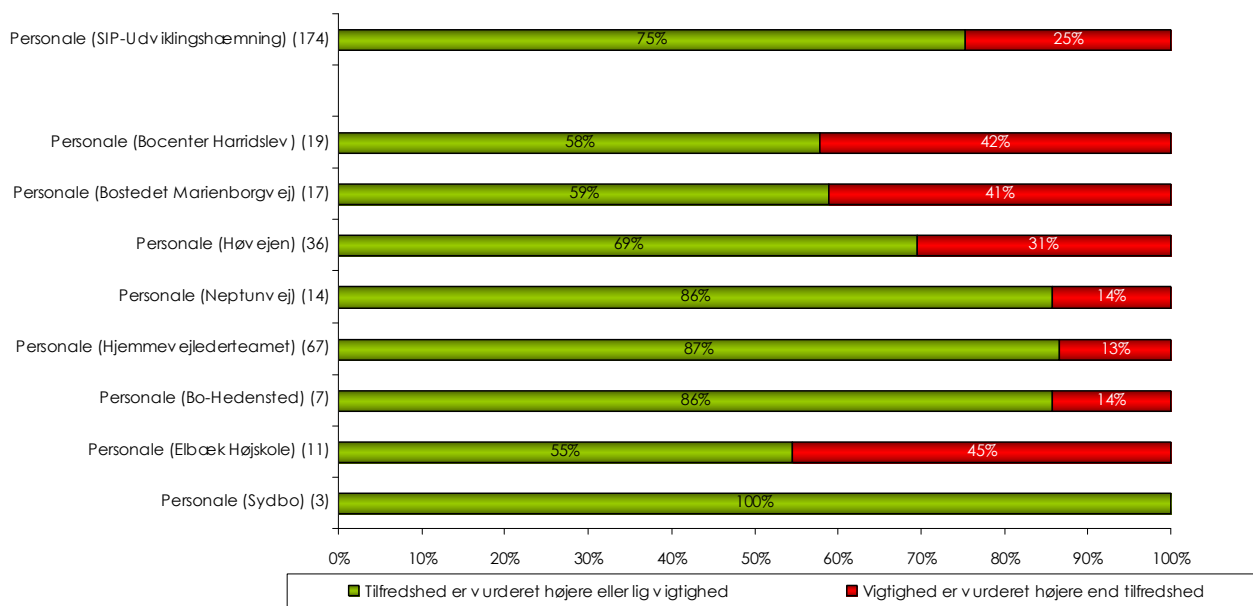
Figur 76, borger, vigtighed/tilfredshed ift. socialt samvær

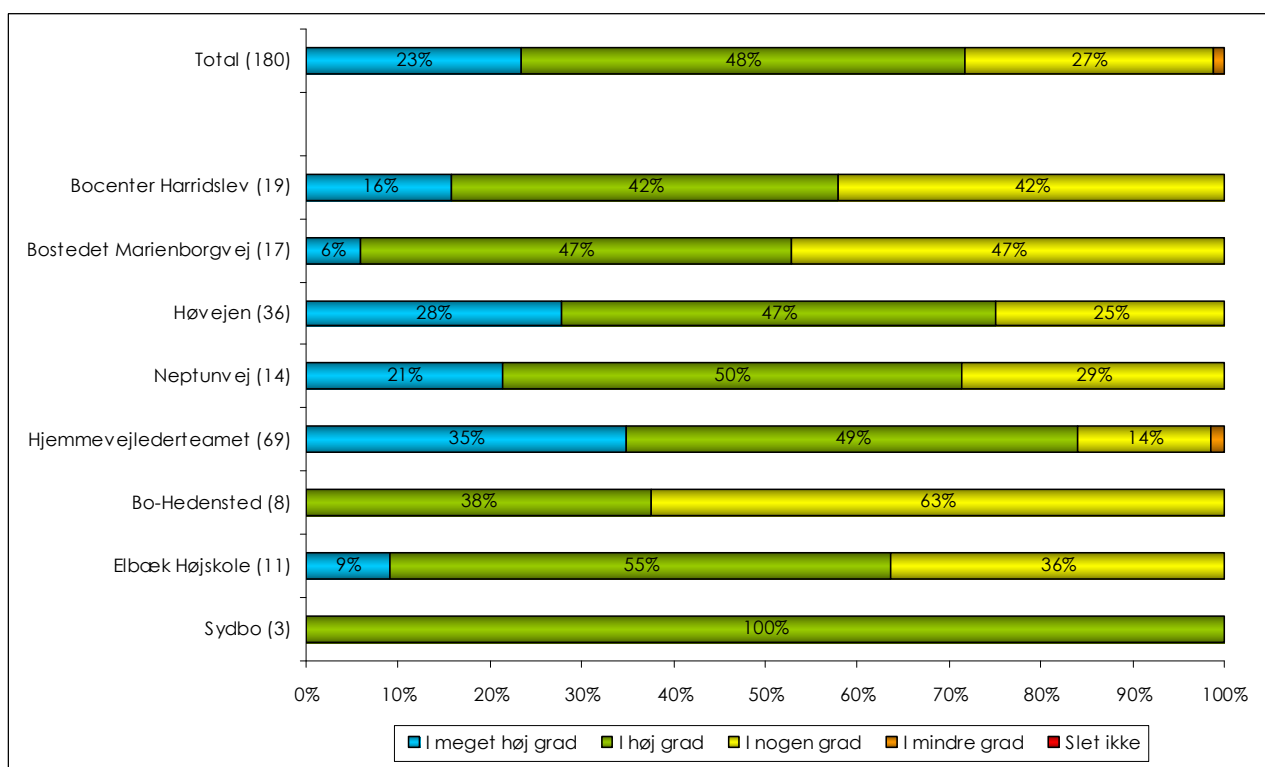
Figur 77, borger tilfreds med sine muligheder for at indgå i socialt samvær

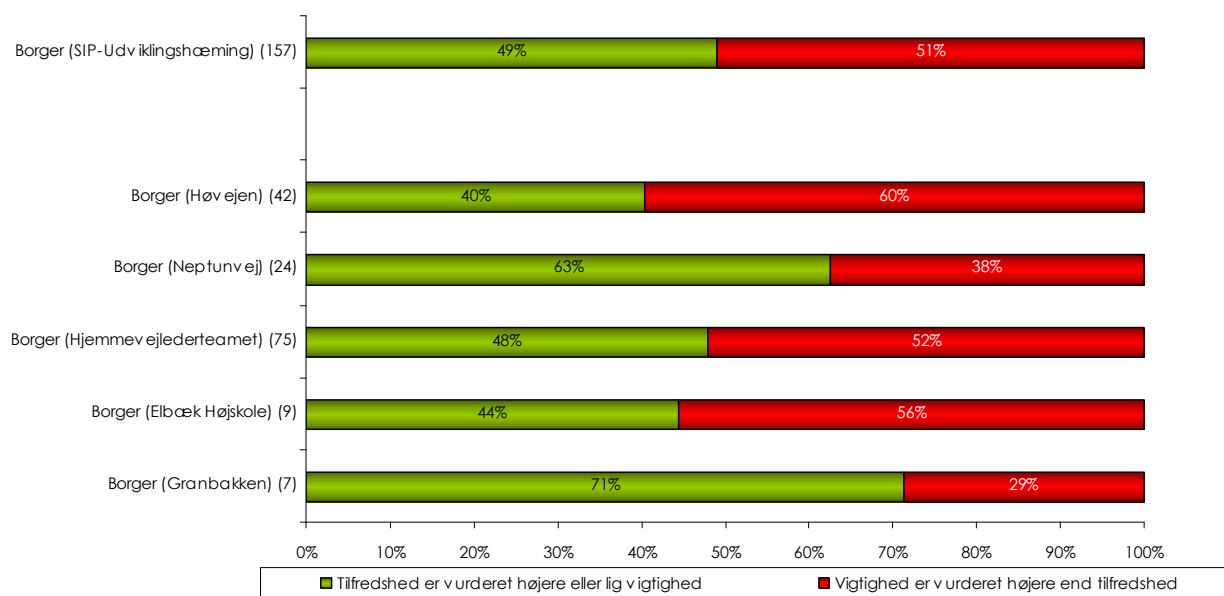
Figur 78, personale vigtighed/tilfredshed ift. socialt samvær

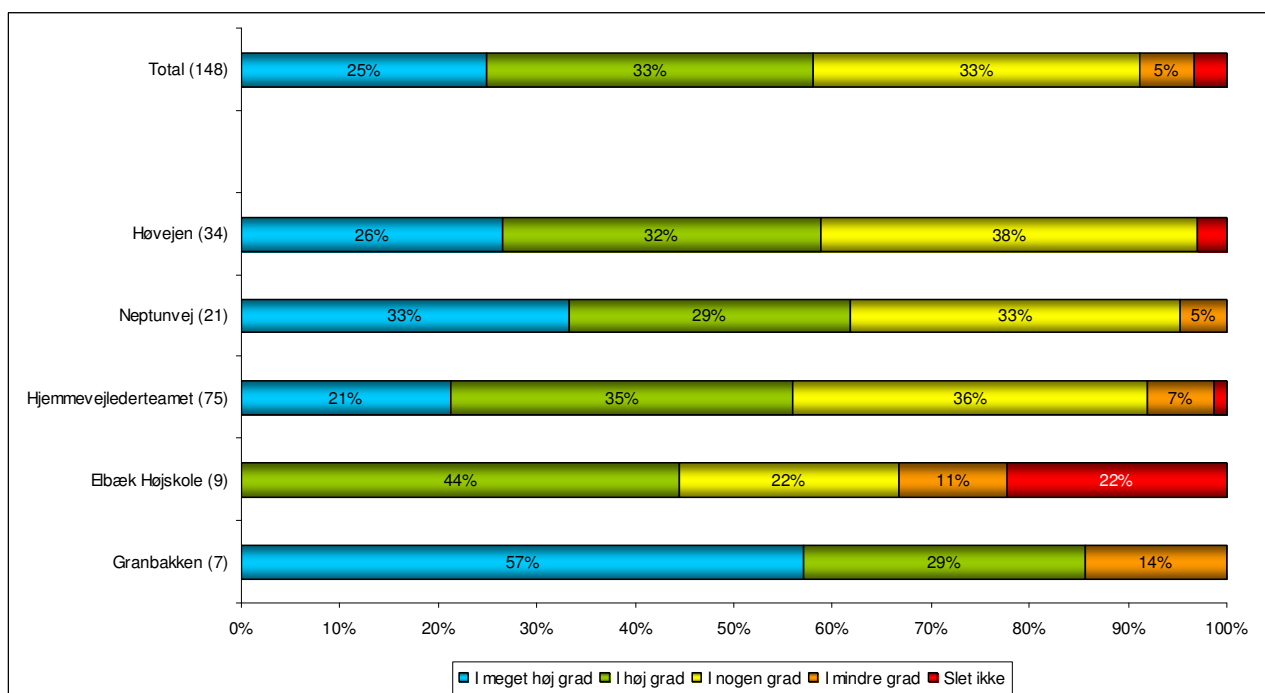
Figur 79, personale: borger tilfreds med sine muligheder for at indgå i socialt samvær

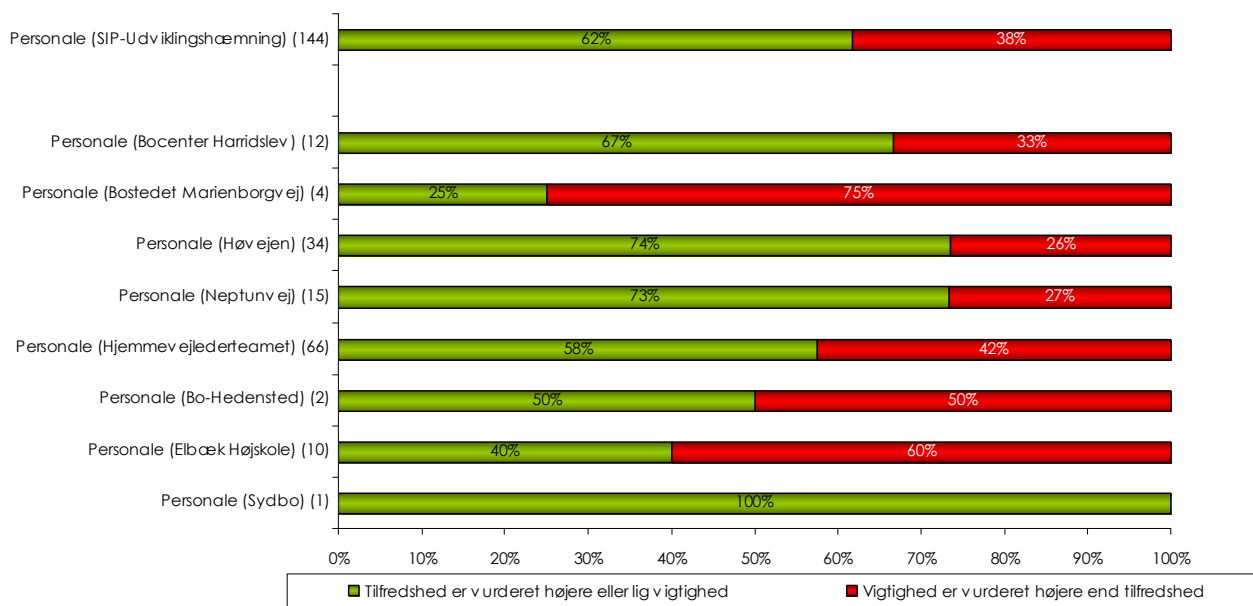
Figur 80, borger vigtighed/tilfredshed ift. helbred

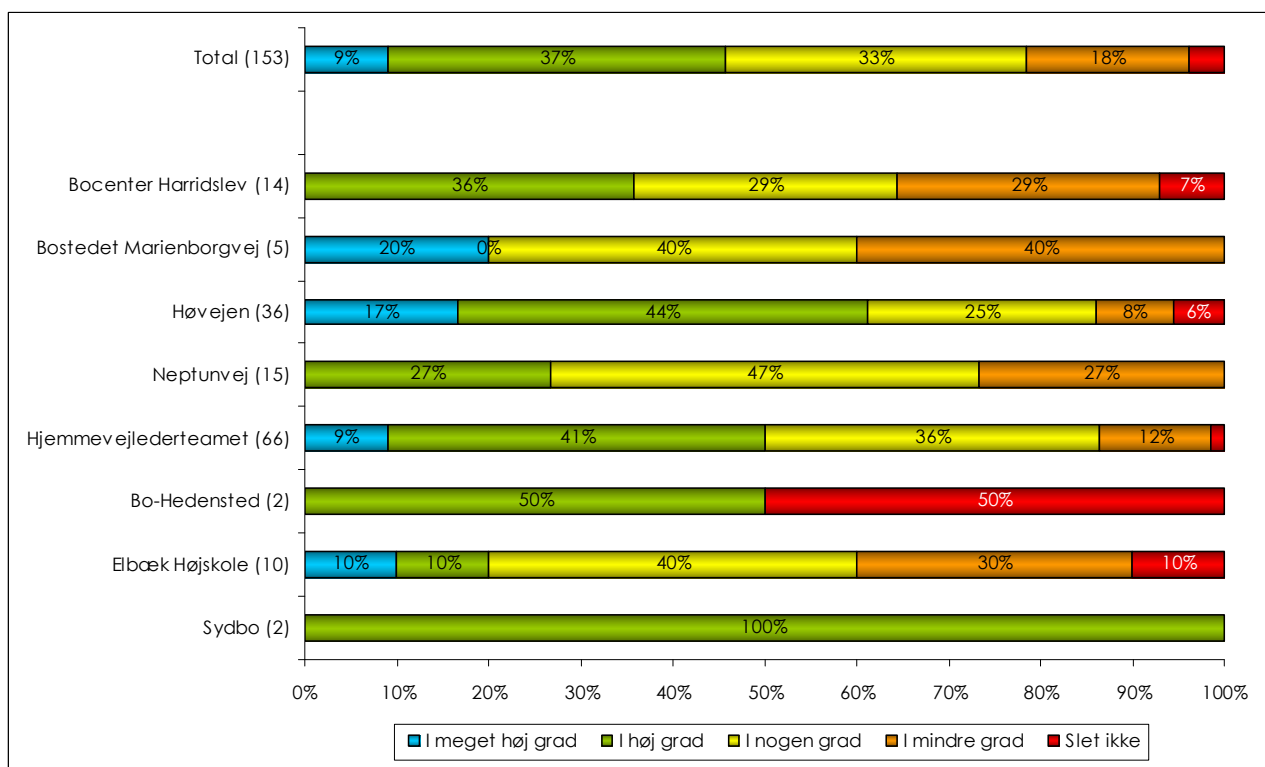
Figur 81, borger tilfreds med helbred

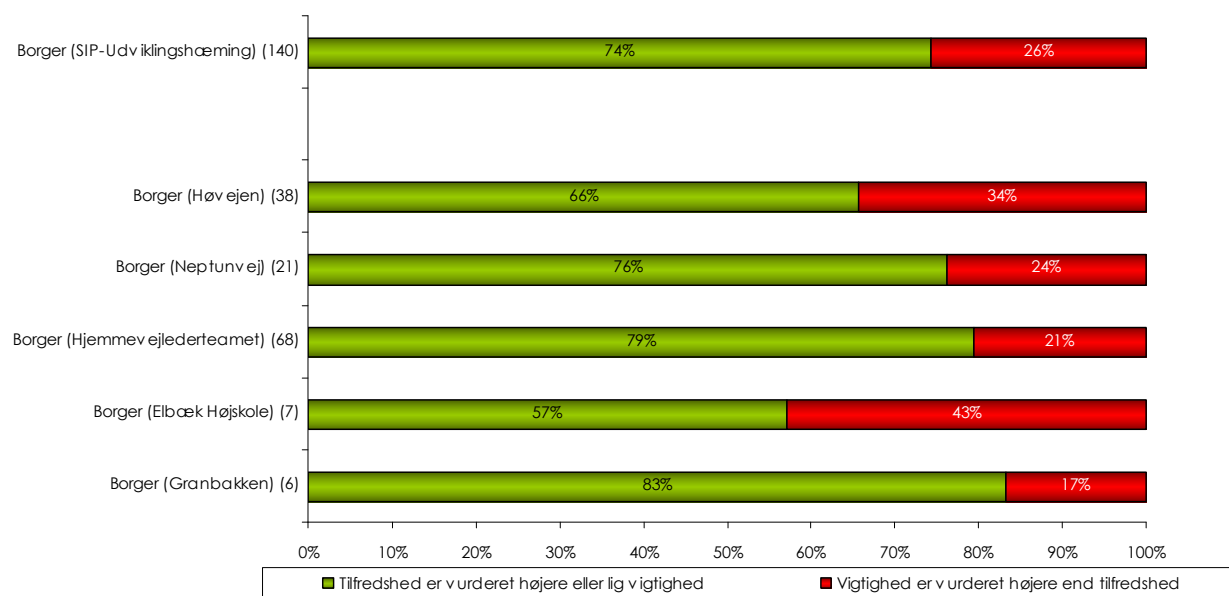
Figur 82, personale vigtighed/tilfredshed ift. helbred

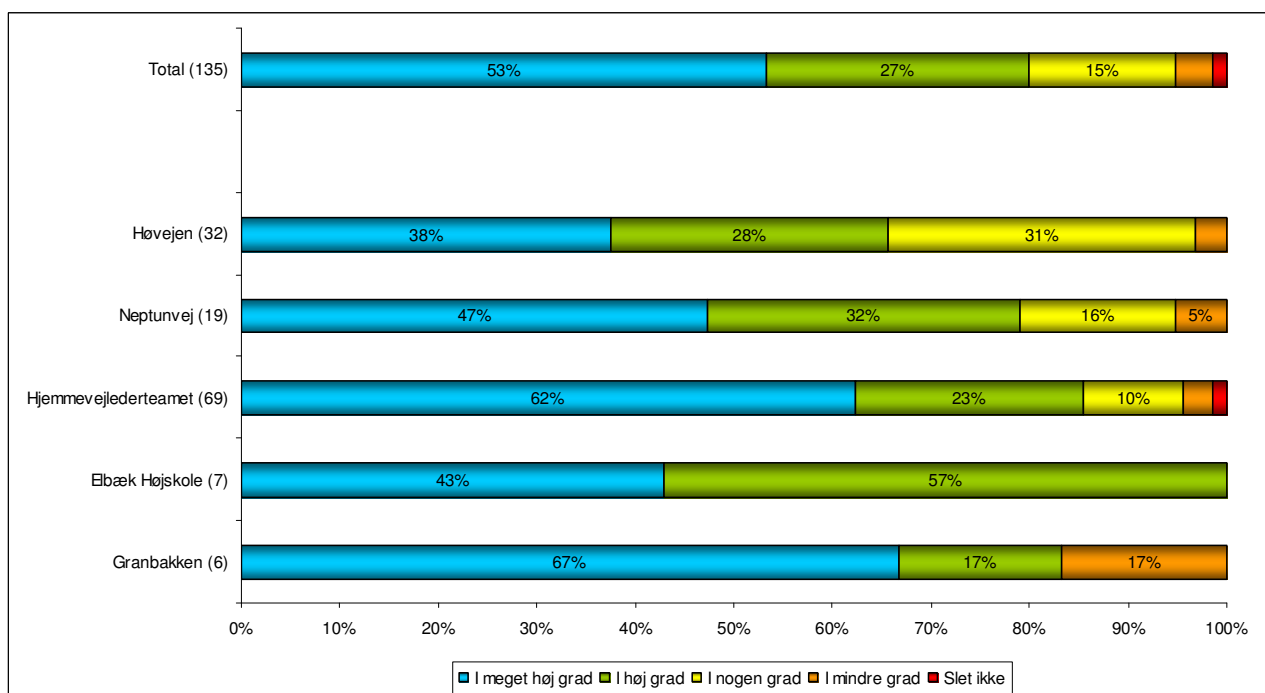
Figur 83, personale: borger tilfreds med sit helbred

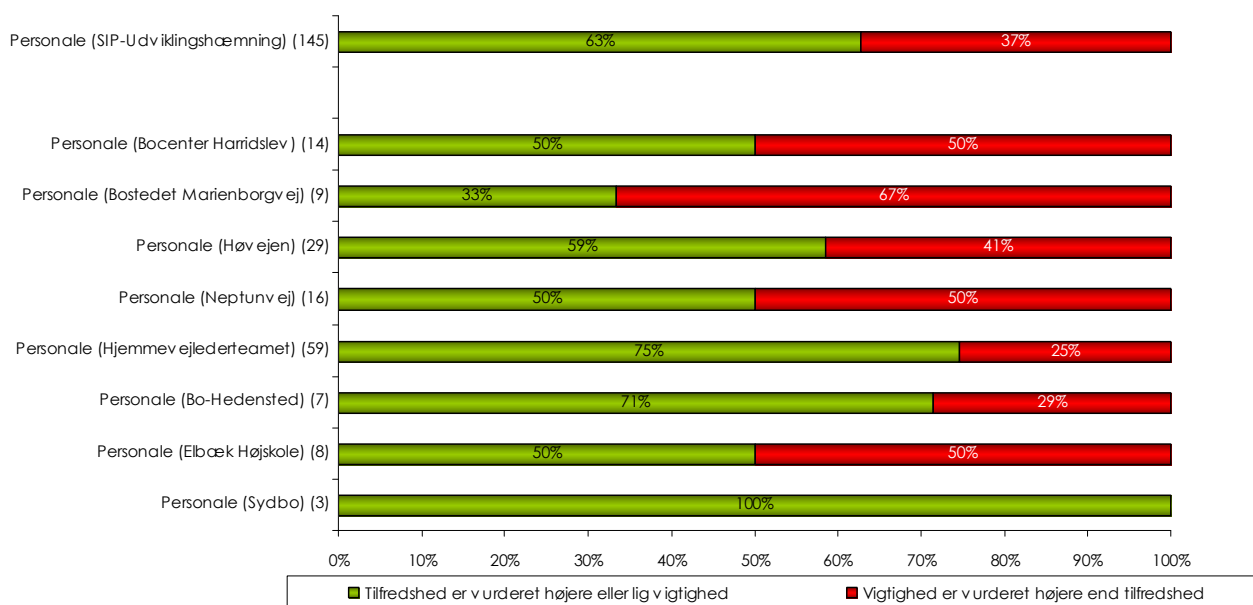
Figur 84, borger vigtighed/tilfredshed ift. førlighed

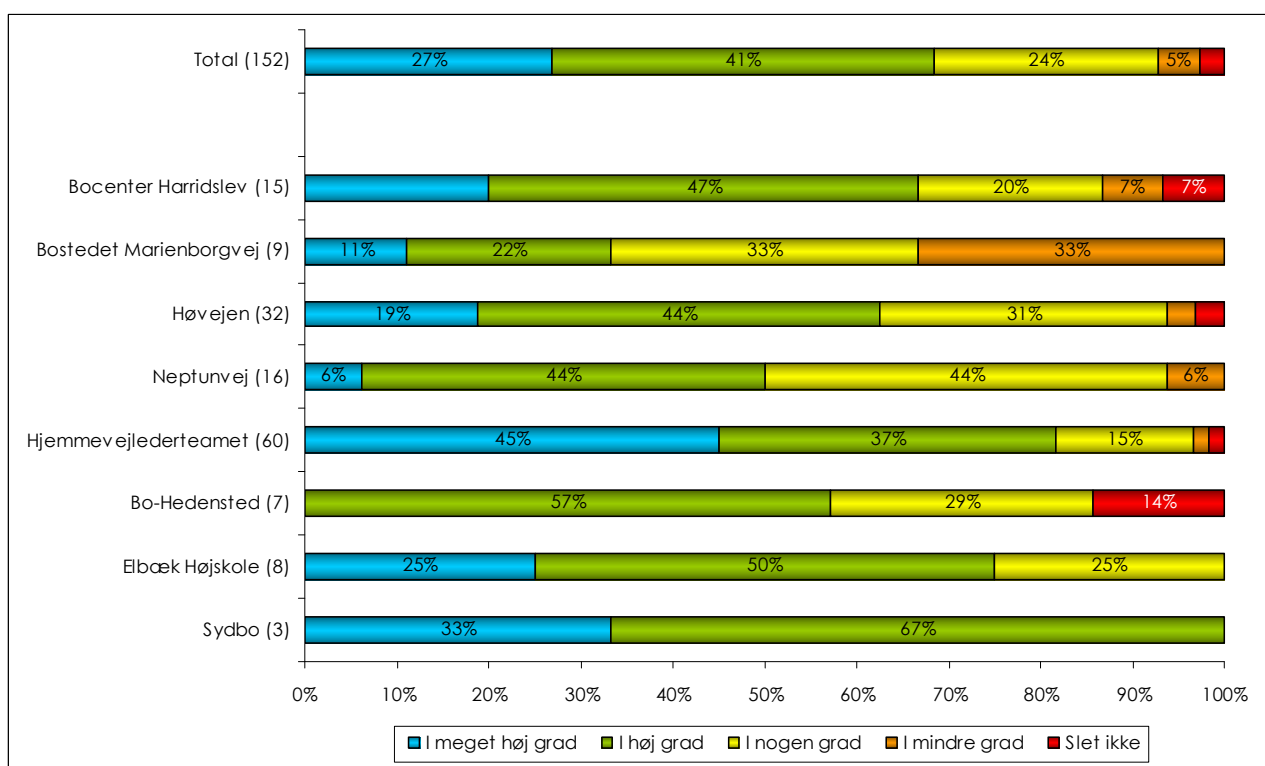
Figur 85, borger tilfreds med nuværende førlighed

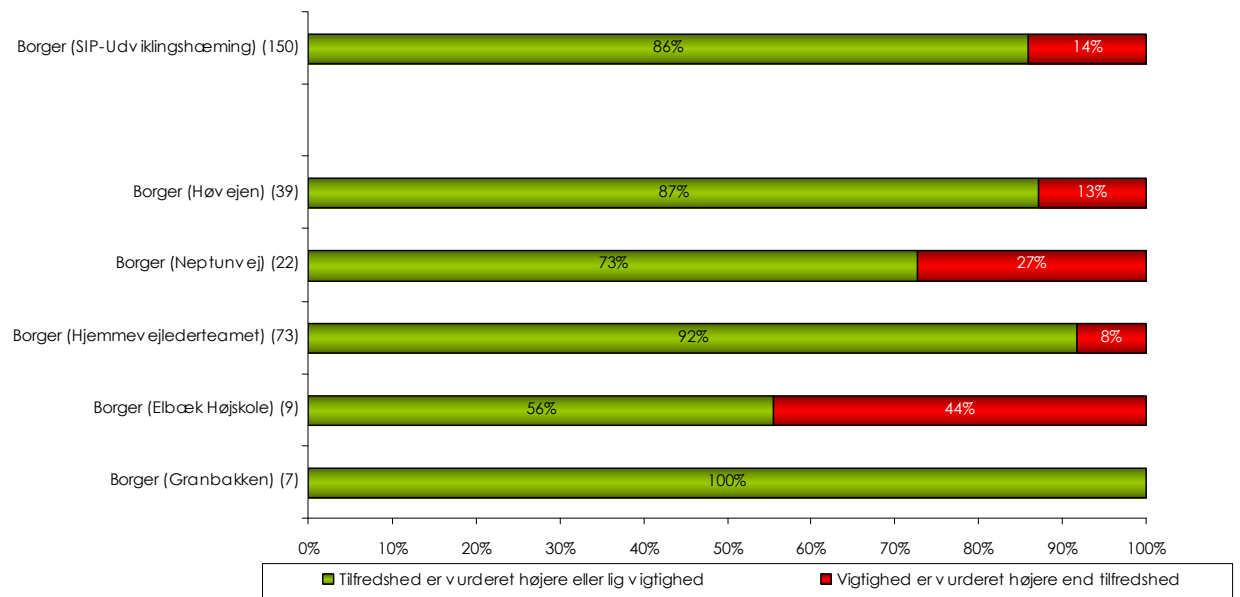
Figur 86, personale vigtighed/tilfredshed ift. færlighed

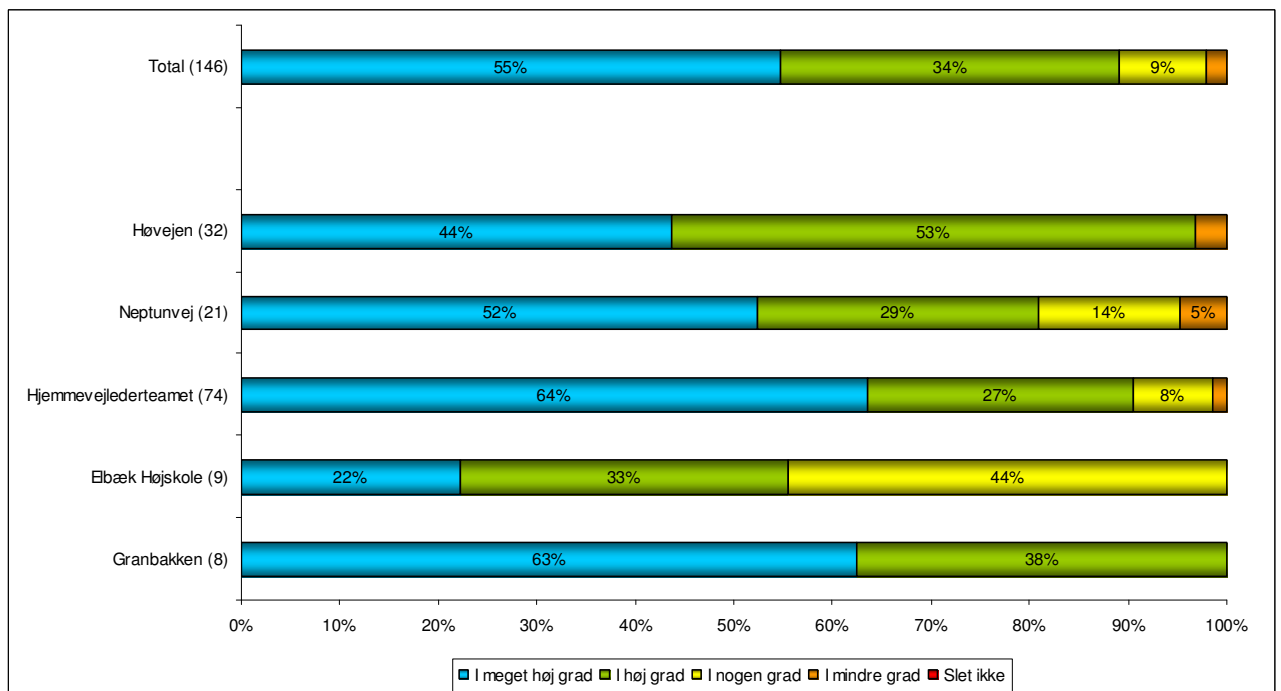
Figur 87, personale: borger tilfreds med nuværende færlighed

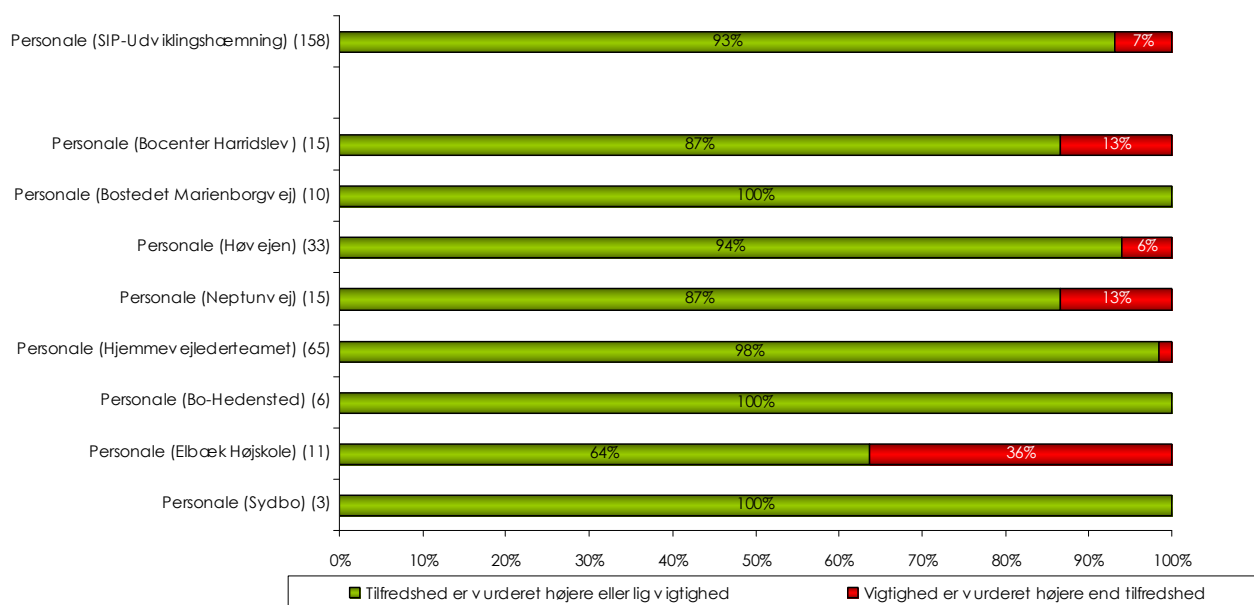
Figur 88, borger vigtighed/tilfredshed ift. personlig hygiejne

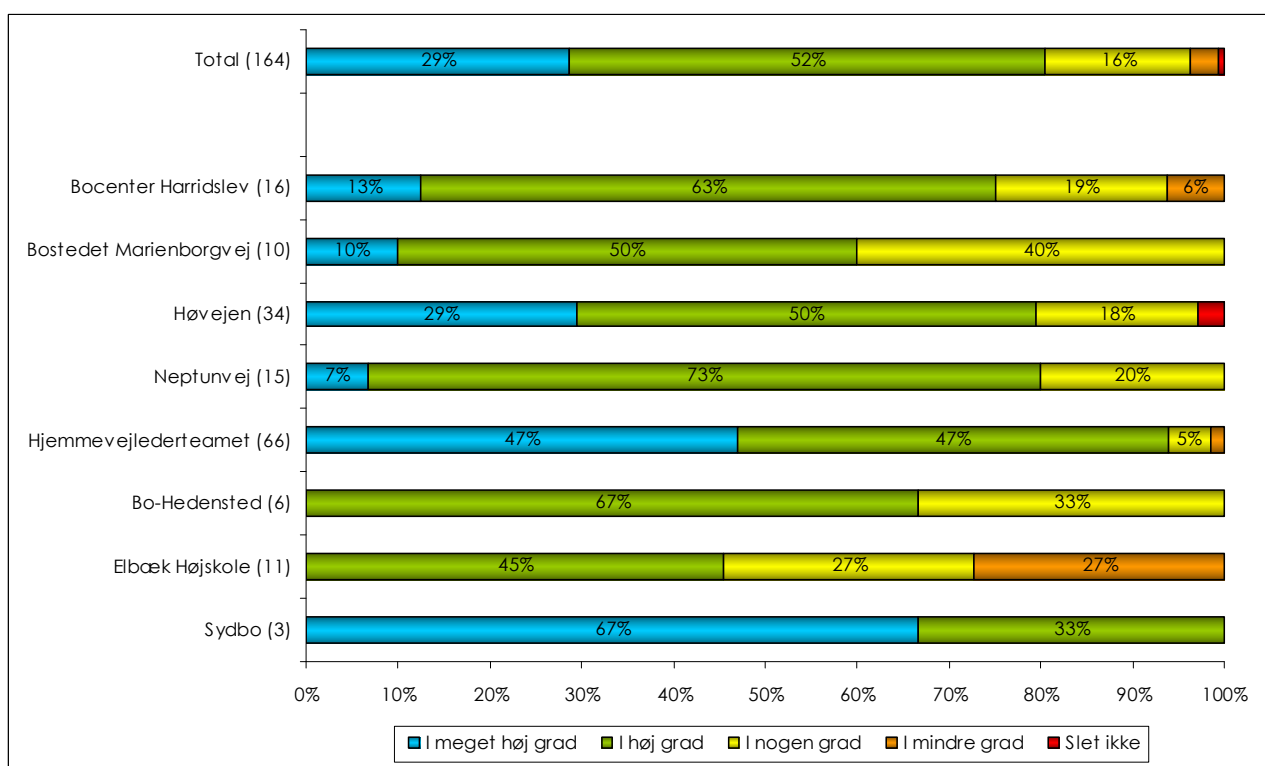
Figur 89, borger tilfreds med nuværende personlige hygiejne

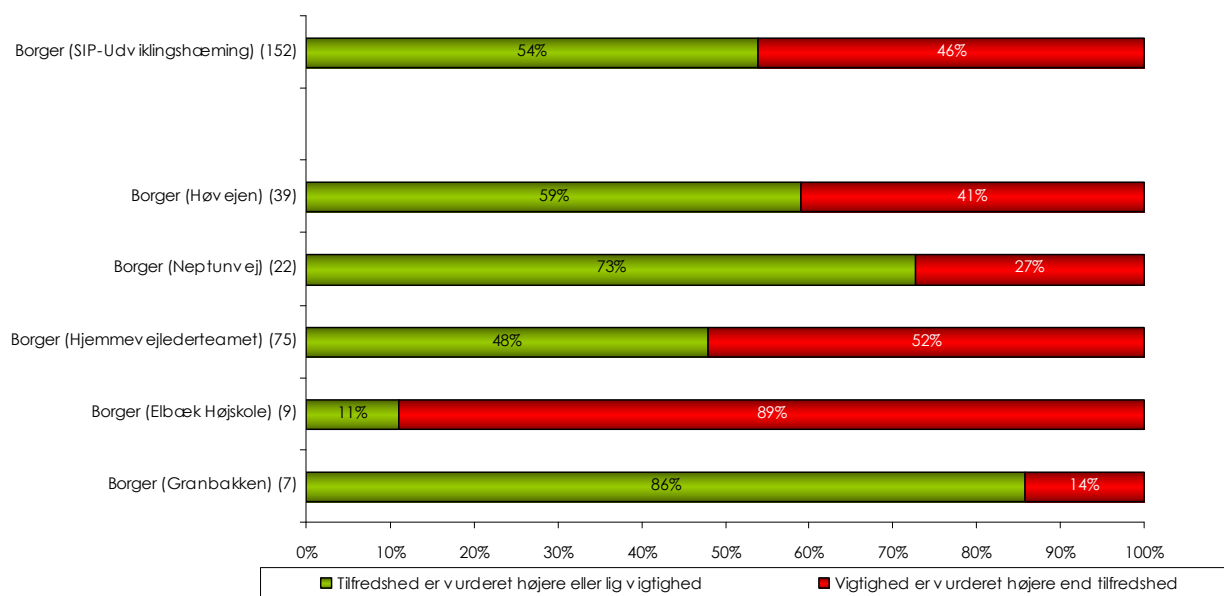
Figur 90, personale vigtighed/tilfredshed ift. personlig hygiejne

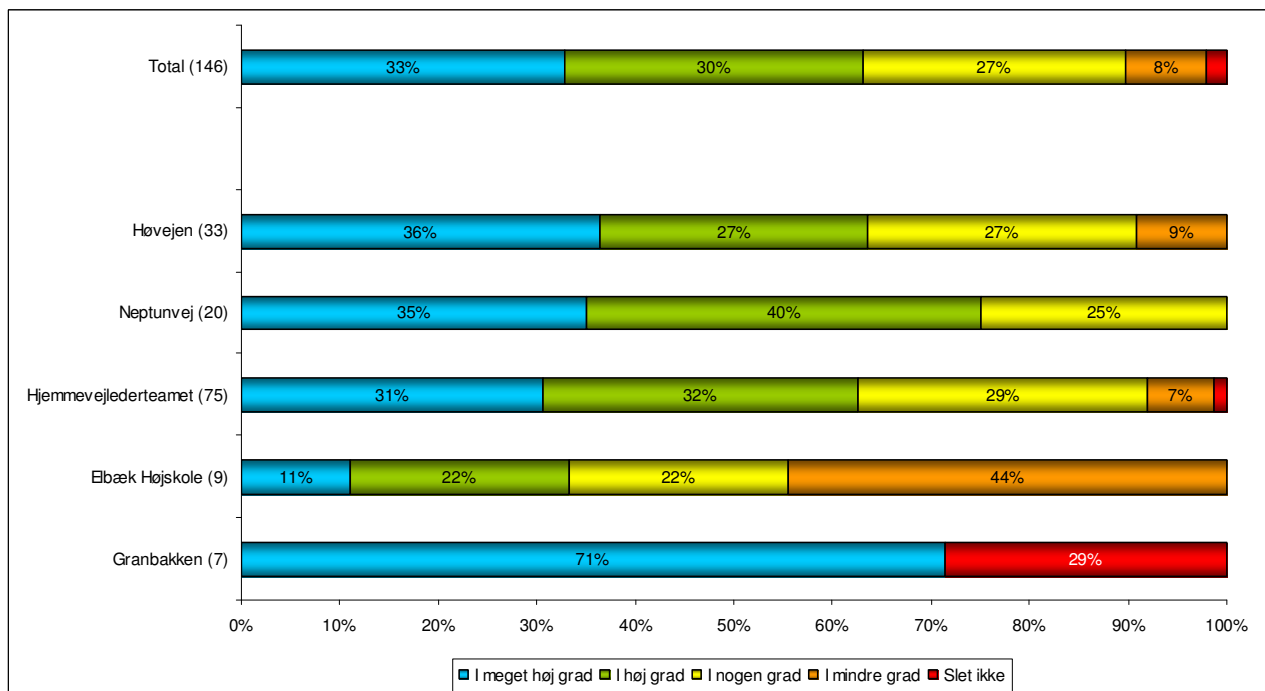
Figur 91, personale: borger tilfreds med nuværende personlige hygiejne

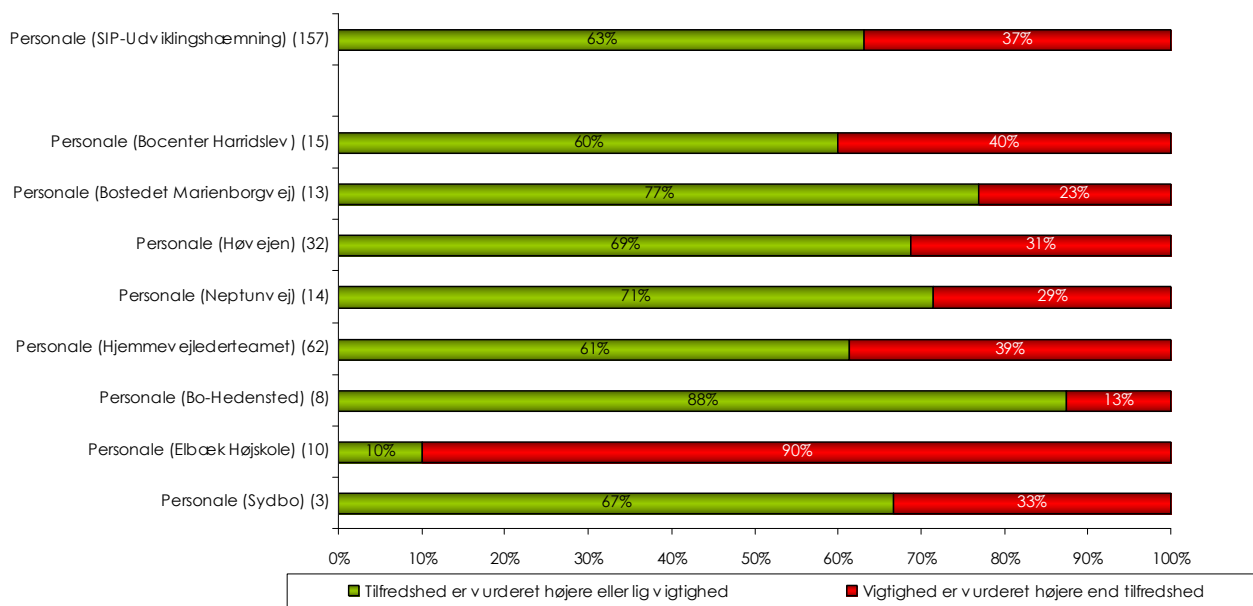
Figur 92, borger, vigtighed/tilfredshed ift. nattesøvn

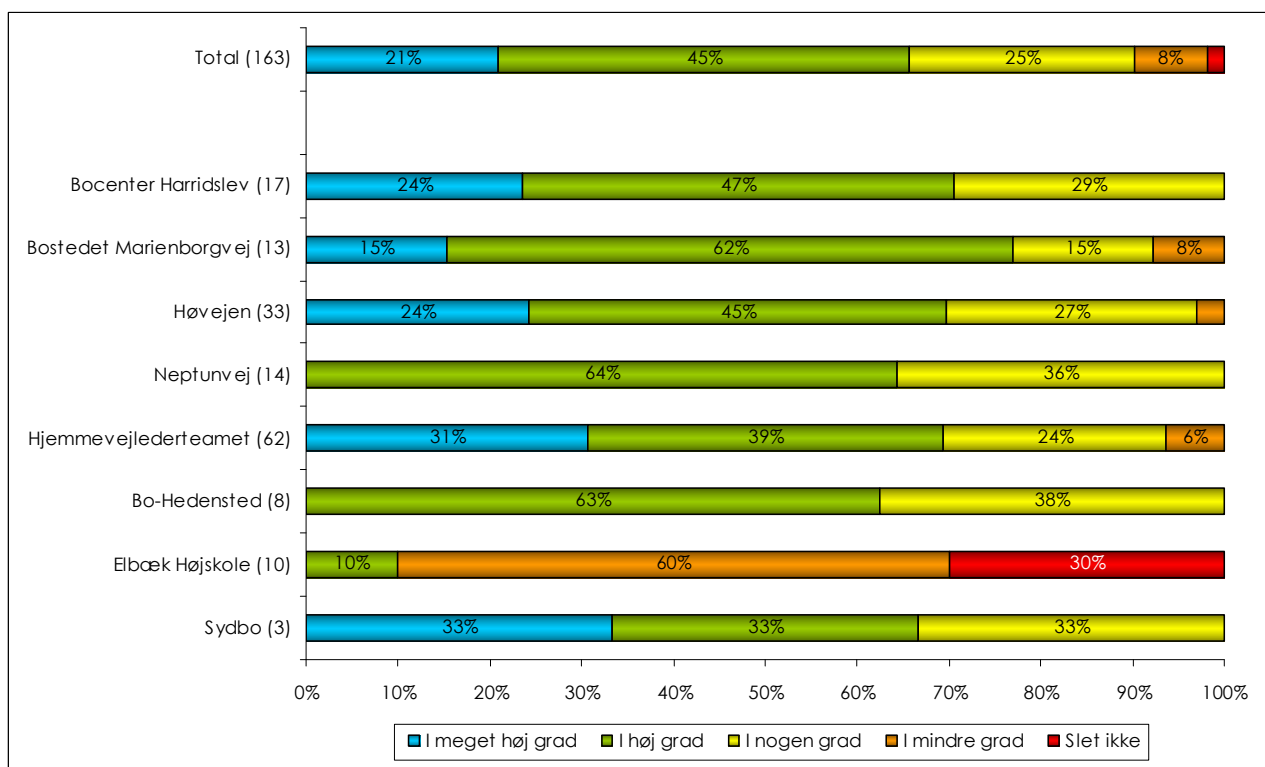
Figur 93, borger tilfreds med hvordan man sover om natten

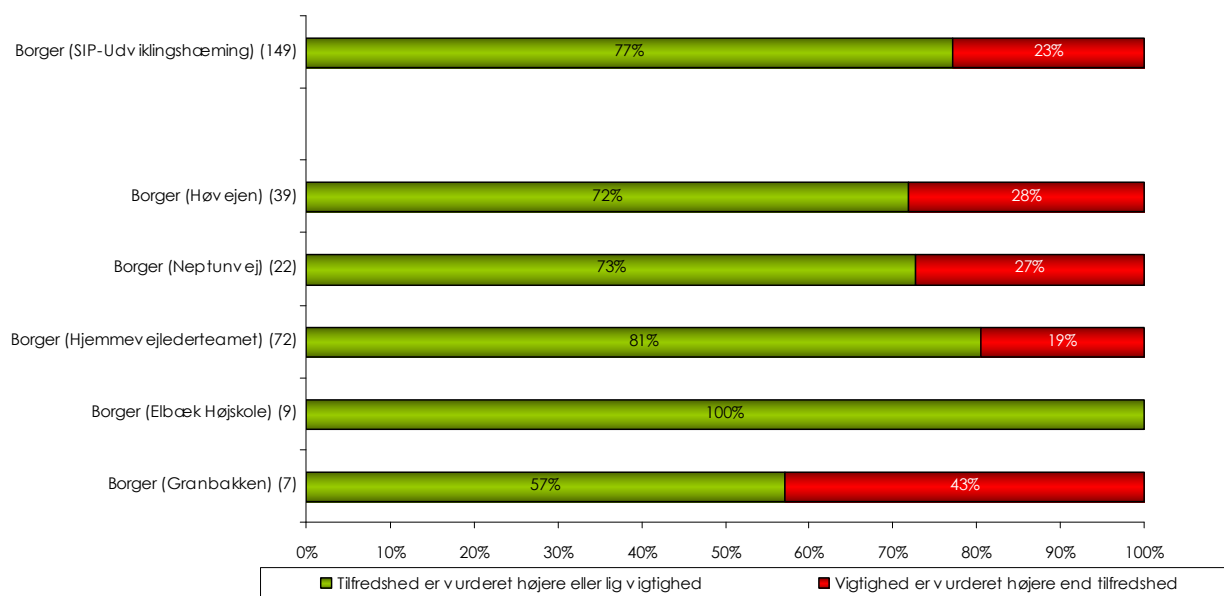
Figur 94, personale, vigtighed/tilfredshed ift. nattesøvn

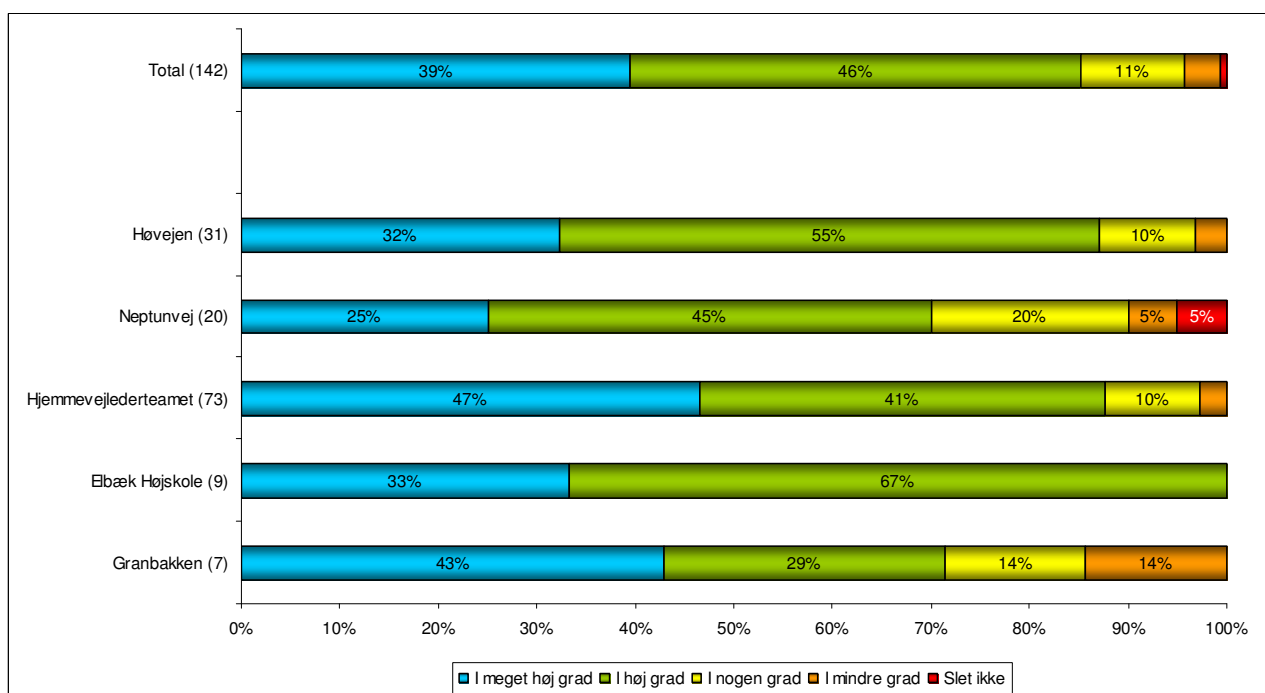
Figur 95, personale: borger tilfreds med hvordan man sover om natten

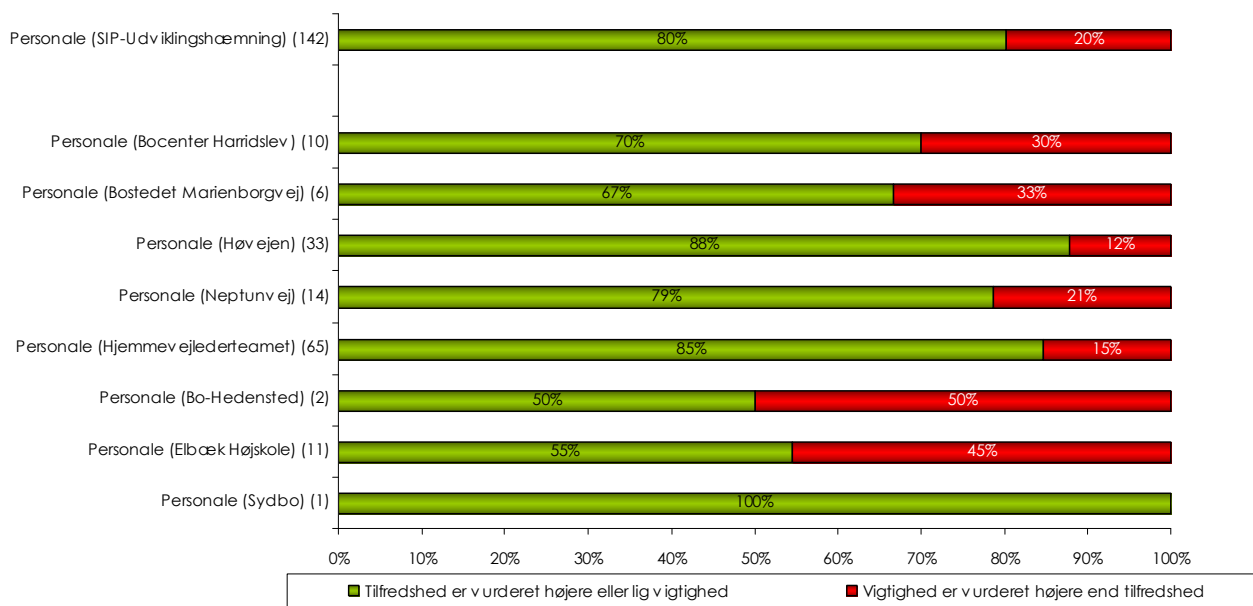
Figur 96, borger, vigtighed/tilfredshed ift. indflydelse over egne penge

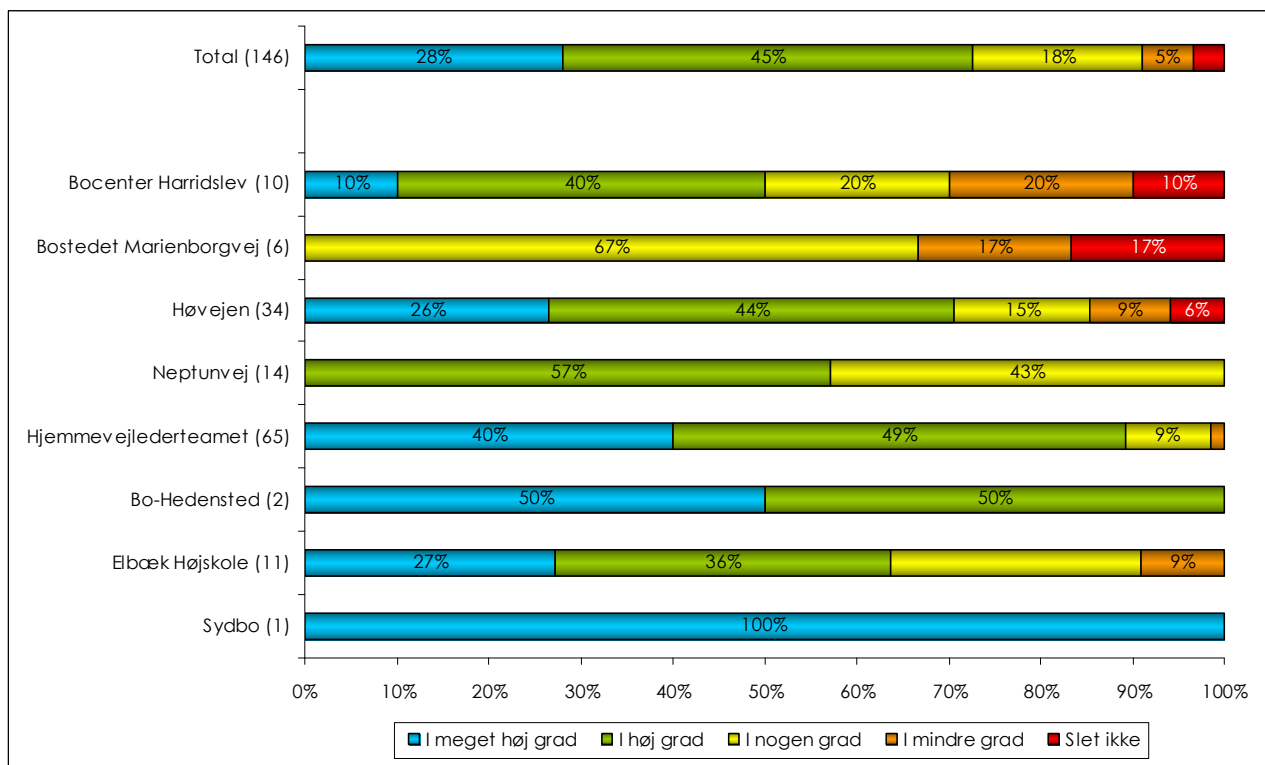
Figur 97, borger tilfreds med sin indflydelse på hvordan vedkommendes penge bliver brugt

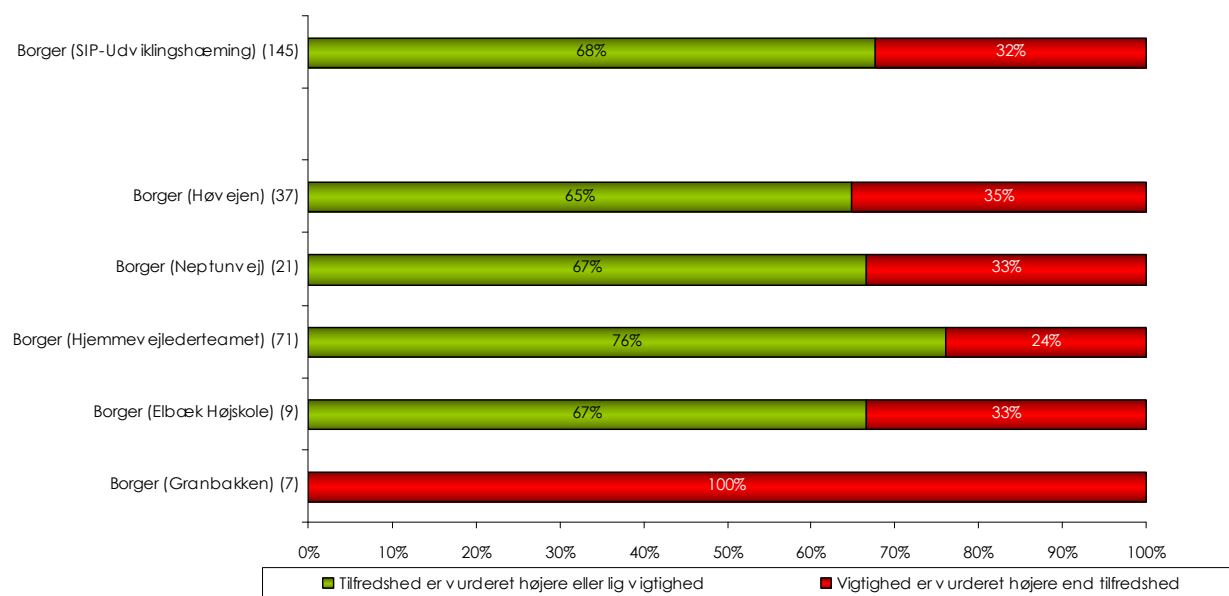
Figur 98, personale, vigtighed/tilfredshed ift. indflydelse over egne penge

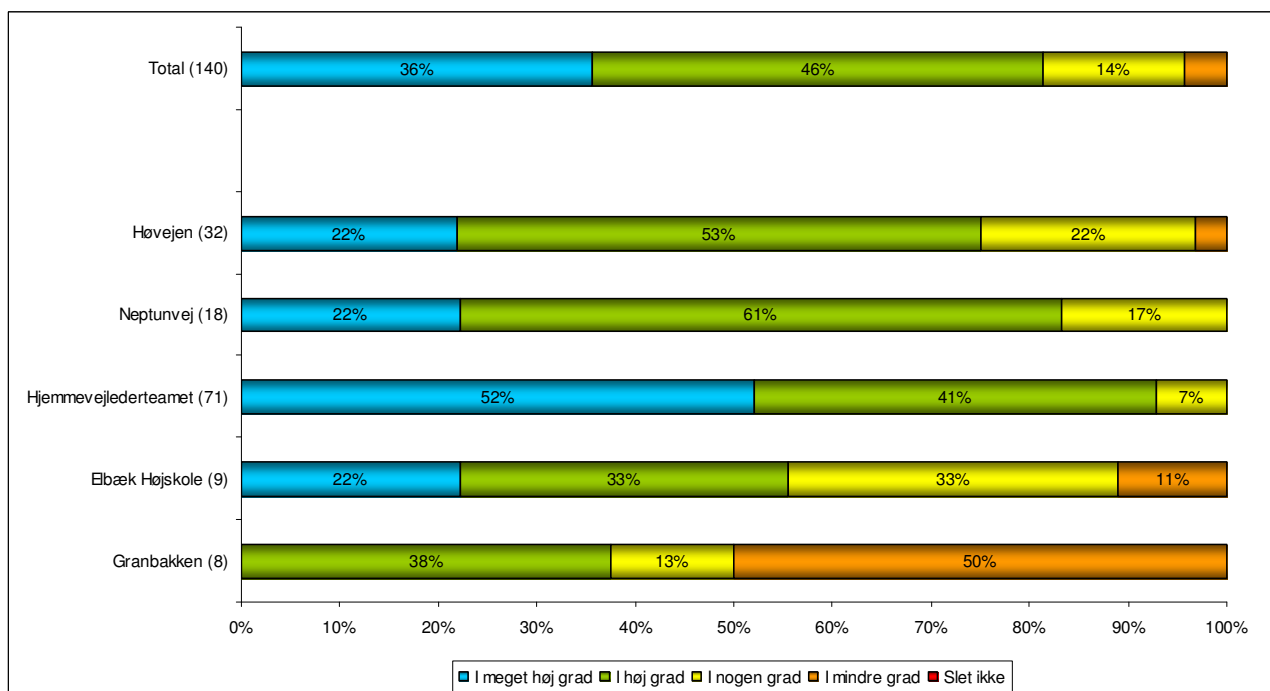
Figur 99, personale: borger tilfreds med sin indflydelse på hvordan vedkommendes penge bliver brugt

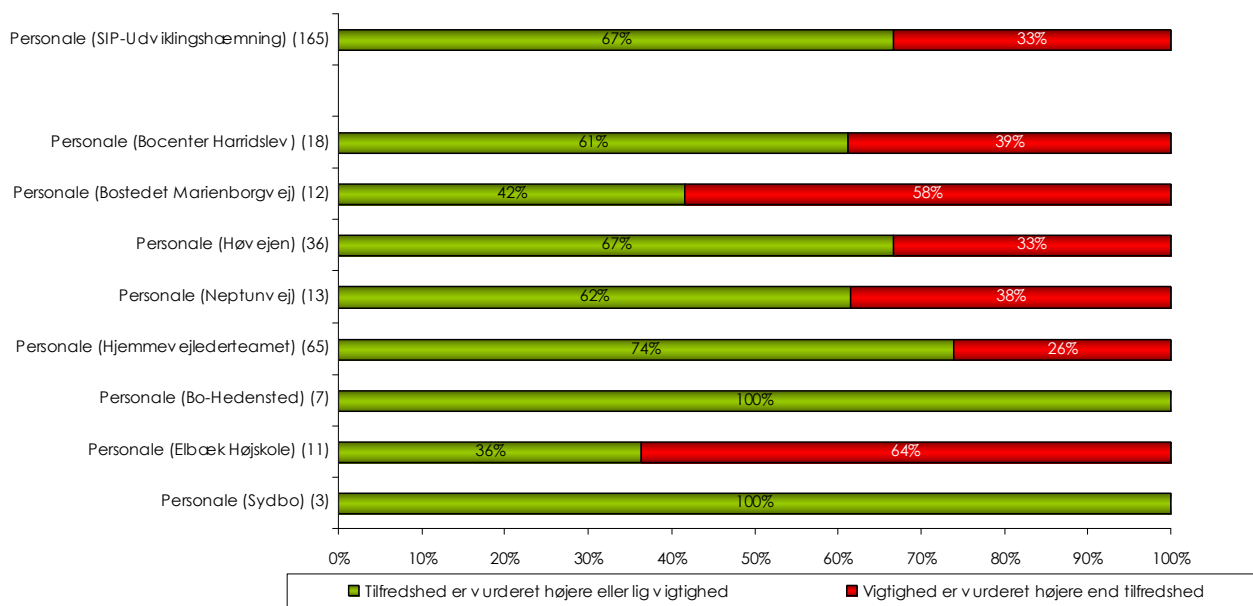
Figur 100, borger, vigtighed/tilfredshed ift. indflydelse på dagligdagen

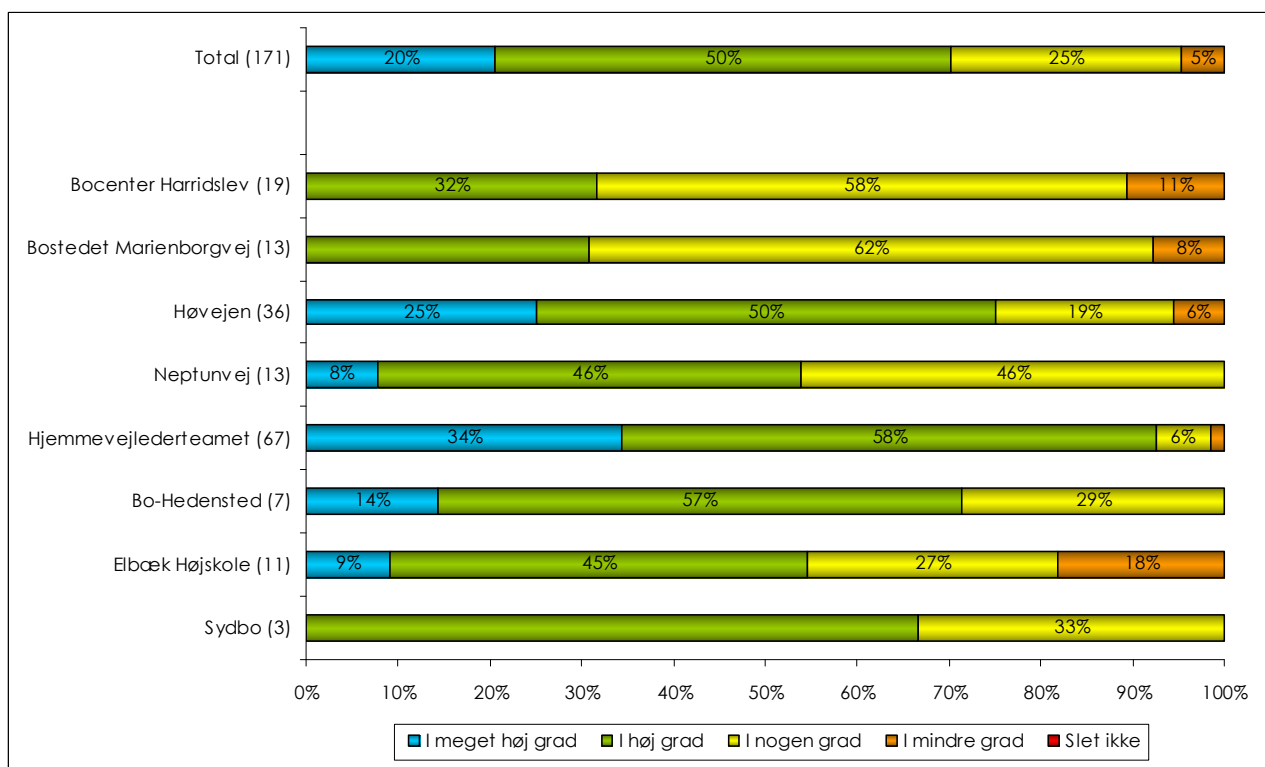
Figur 101, borger tilfreds med egen bestemmelse ift sin dagligdag

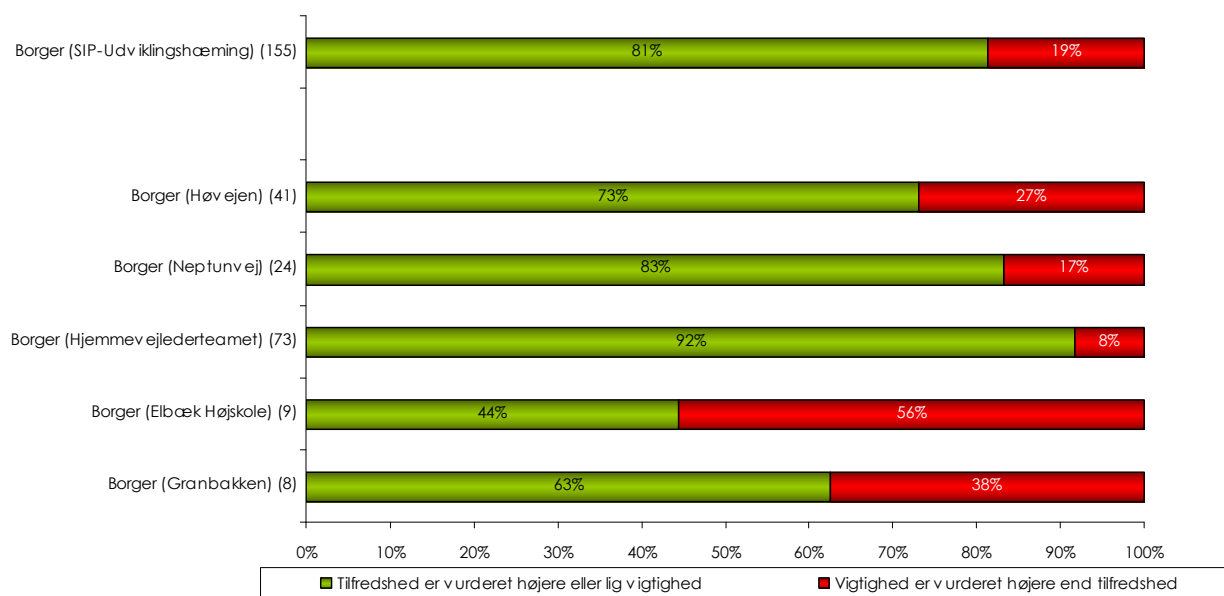
Figur 102, personale, vigtighed/tilfredshed ift. indflydelse på dagligdagen

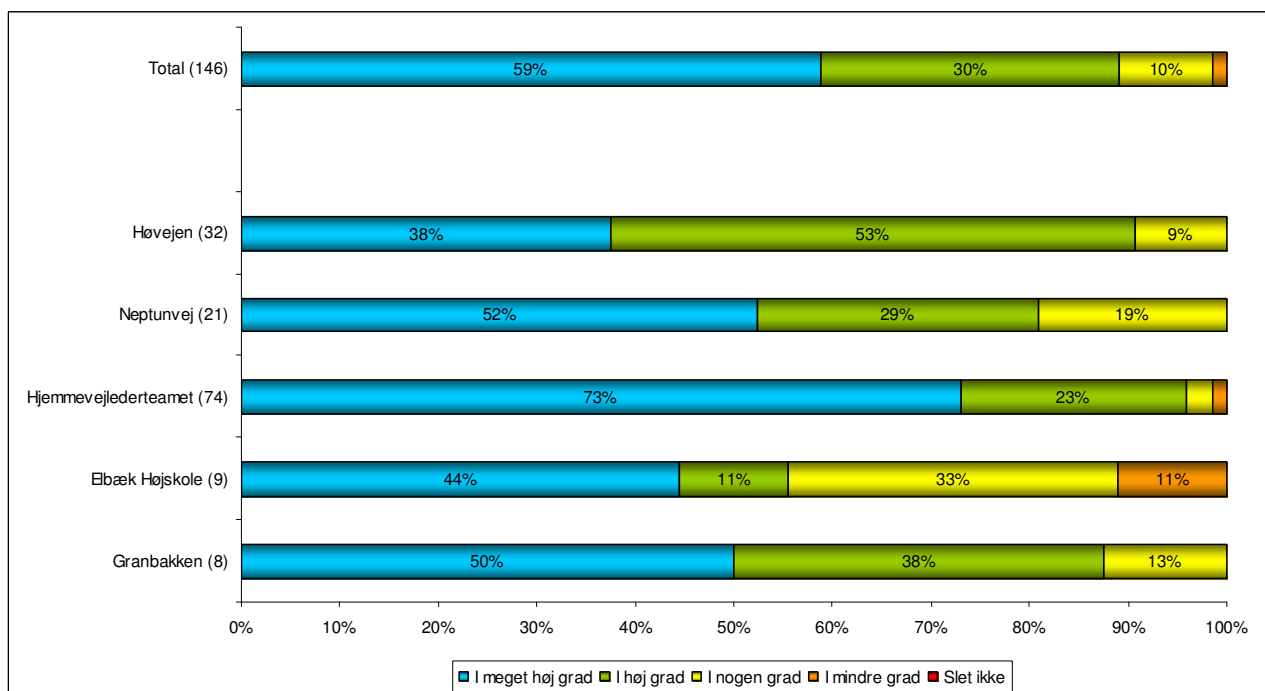
Figur 103, personale: borger tilfreds ned egen bestemmelse ift. sin dagligdag

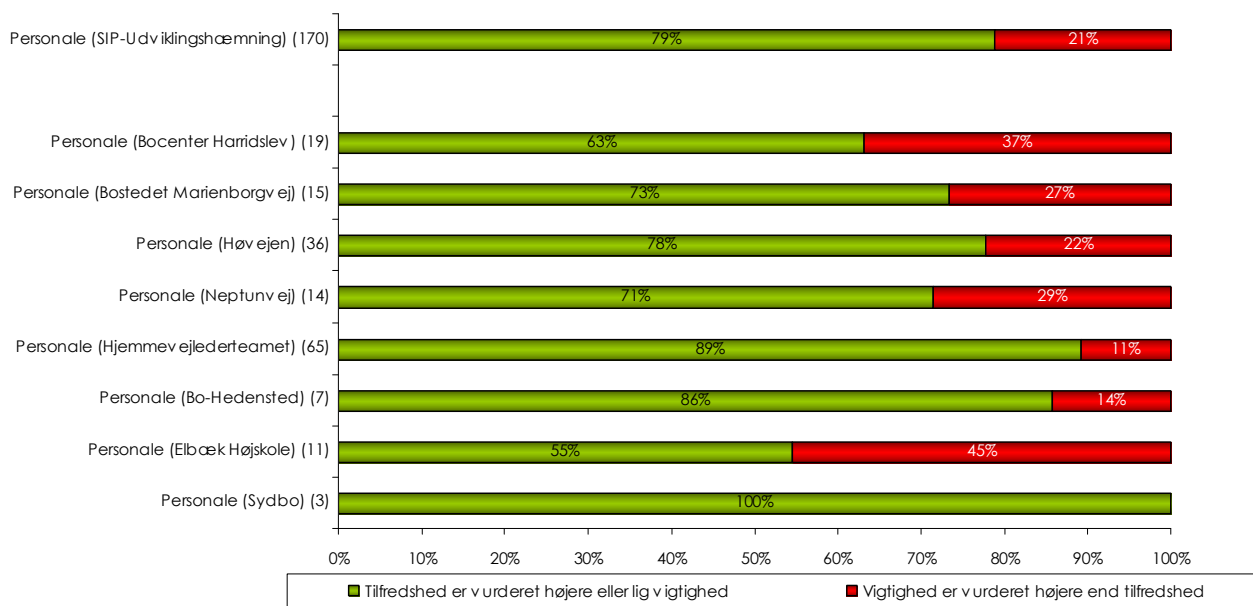
Figur 104, borger, vigtighed/tilfredshed ift. mulighed for privatliv

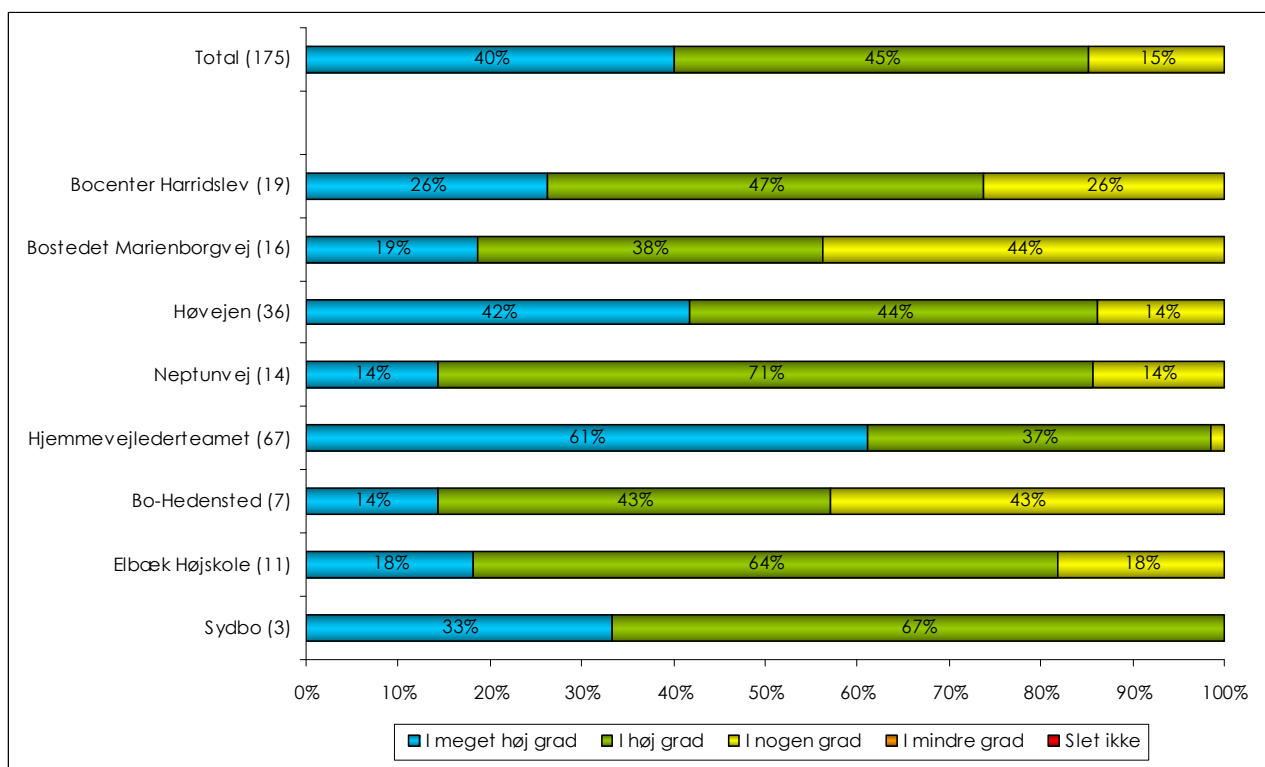
Figur 105, borger tilfreds med mulighed for privatliv

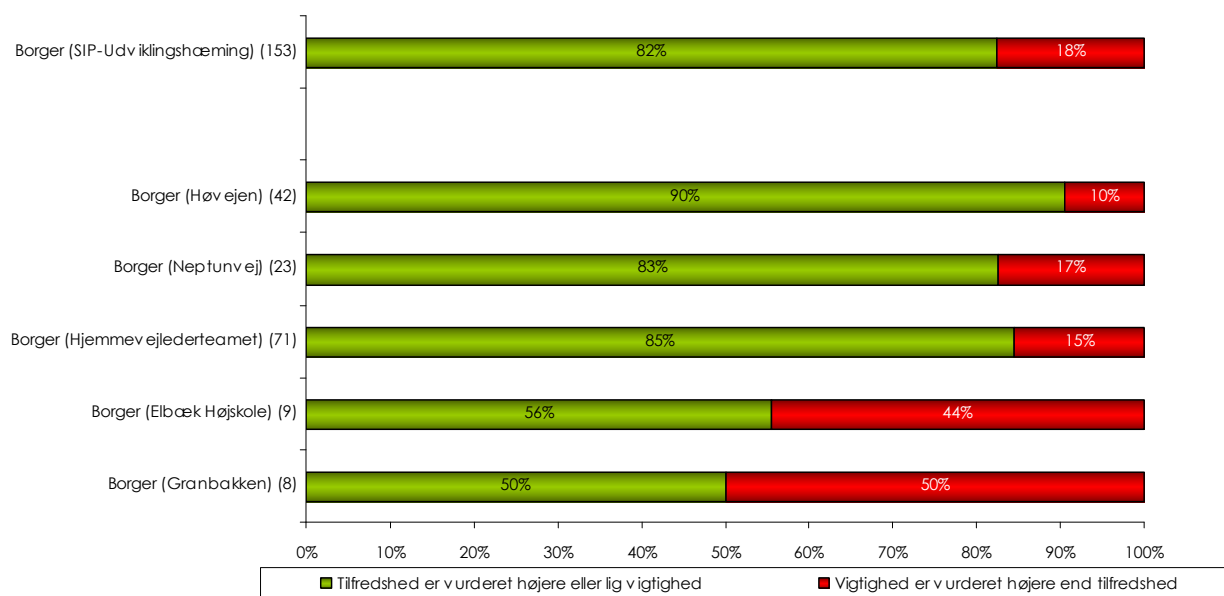
Figur 106, personale, vigtighed/tilfredshed ift. mulighed for privatliv

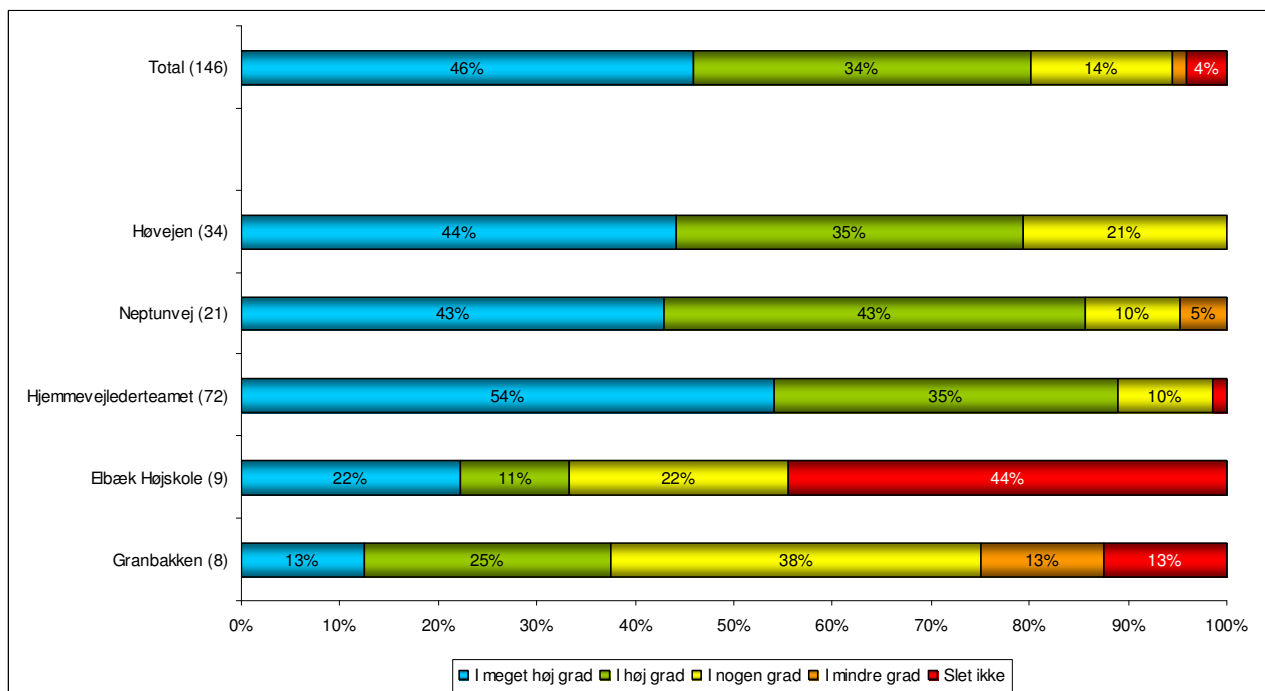
Figur 107, personale: borger tilfreds med mulighed for privatliv

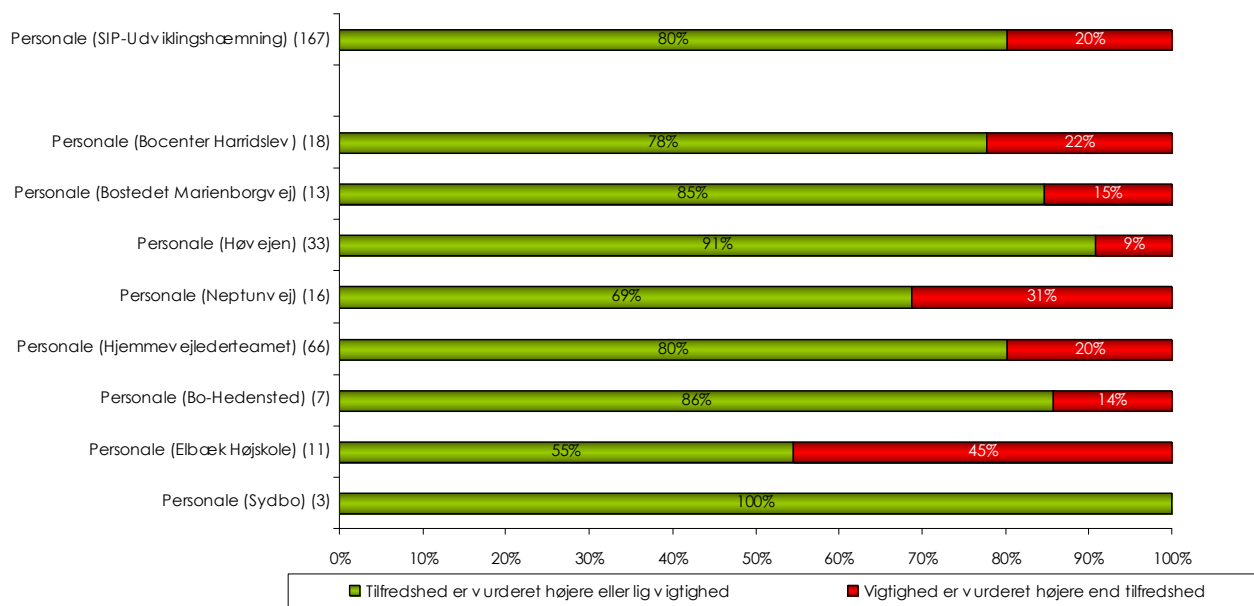
Figur 108, borger, vigtighed/tilfredshed ift. daglig beskæftigelse

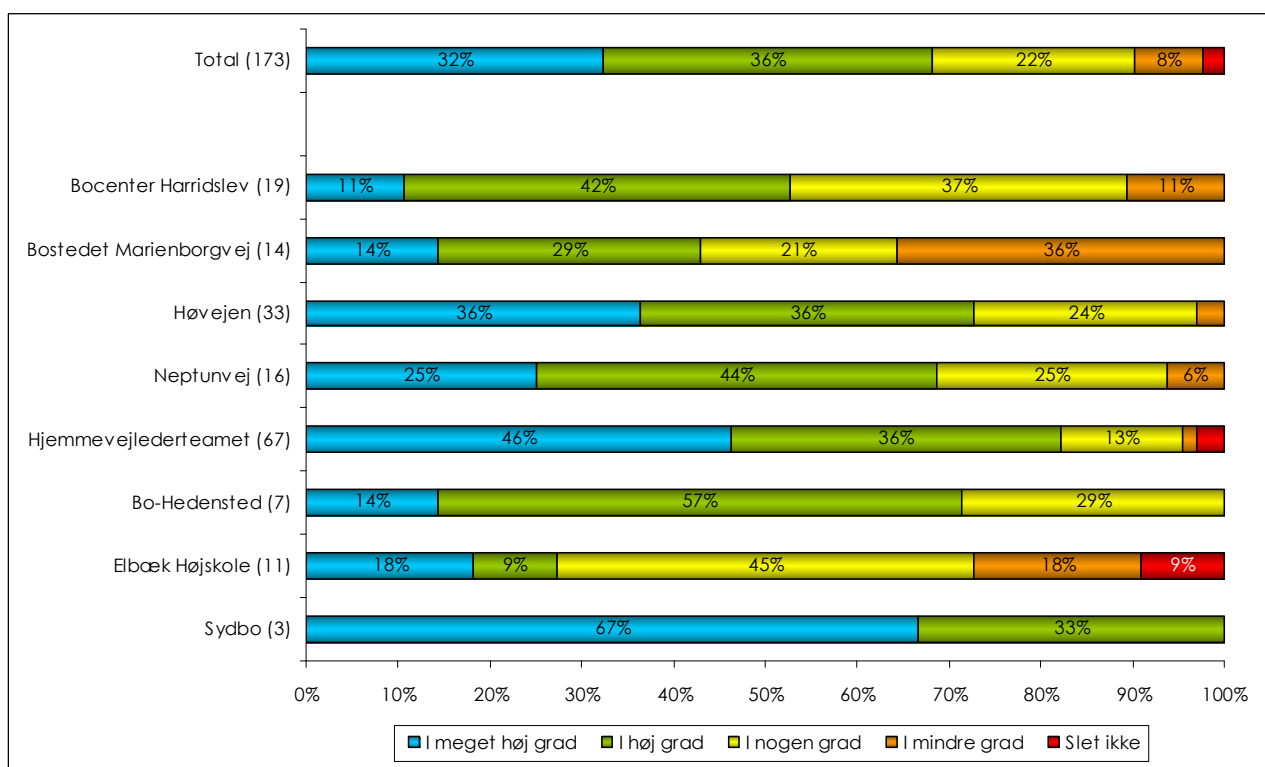
Figur 109, borger tilfreds med nuværende daglige beskæftigelse

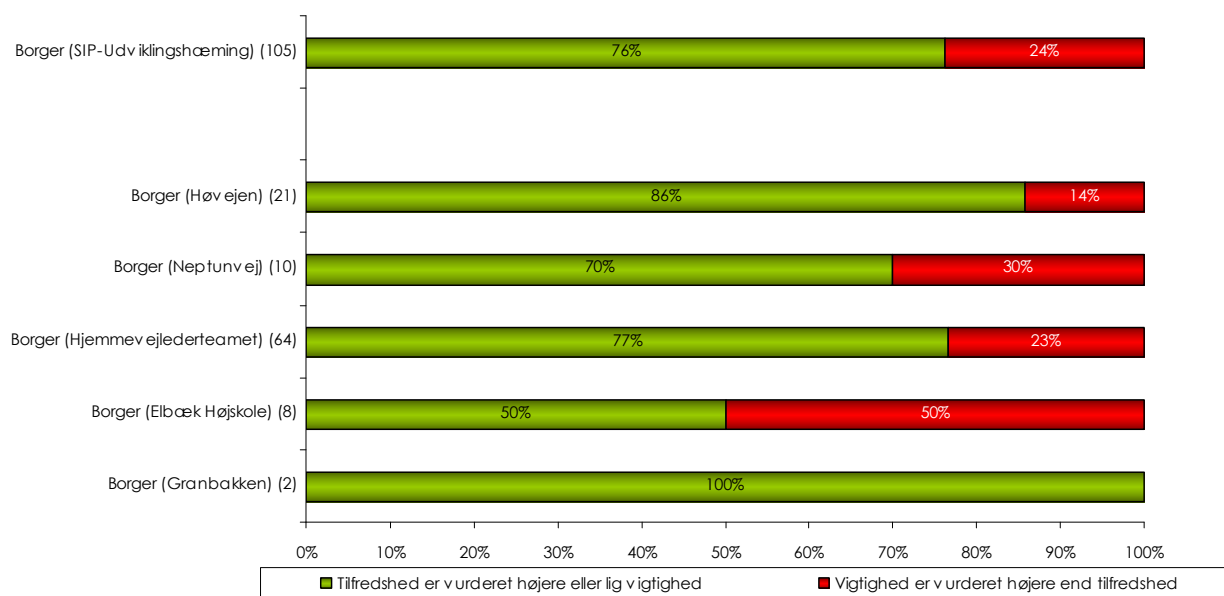
Figur 110, personale, vigtighed/tilfredshed ift. daglig beskæftigelse

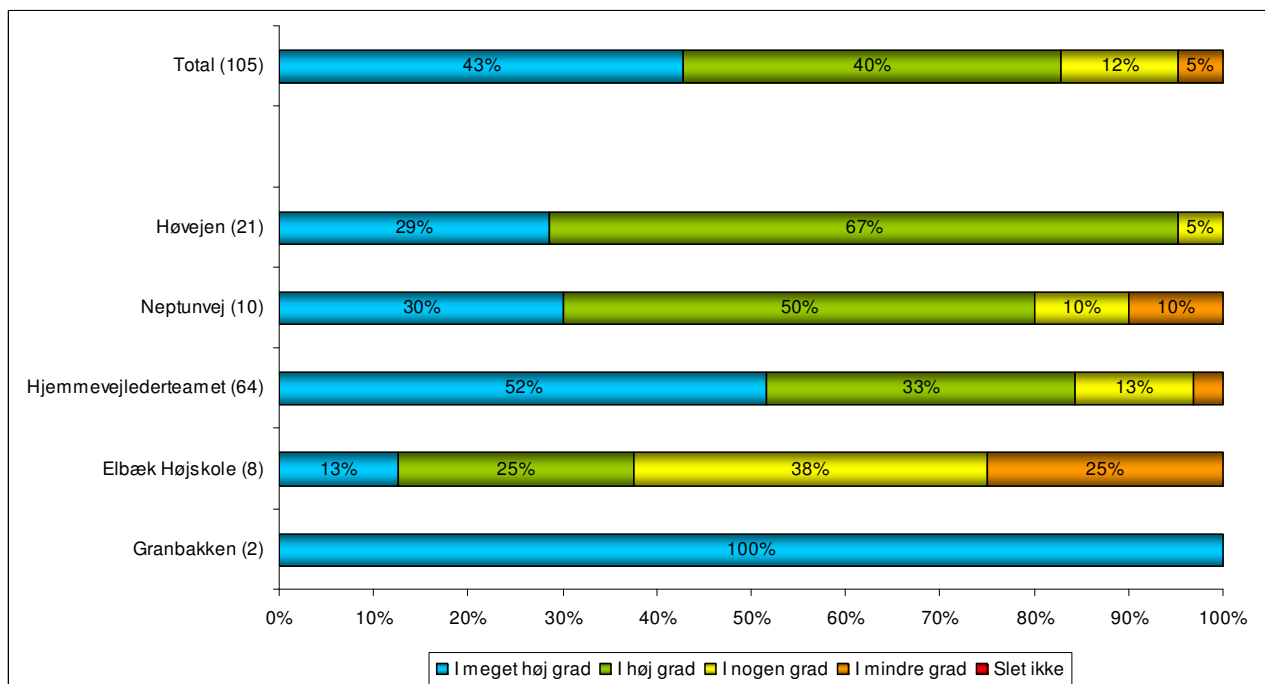
Figur 111, personale: borger tilfreds med nuværende daglige beskæftigelse

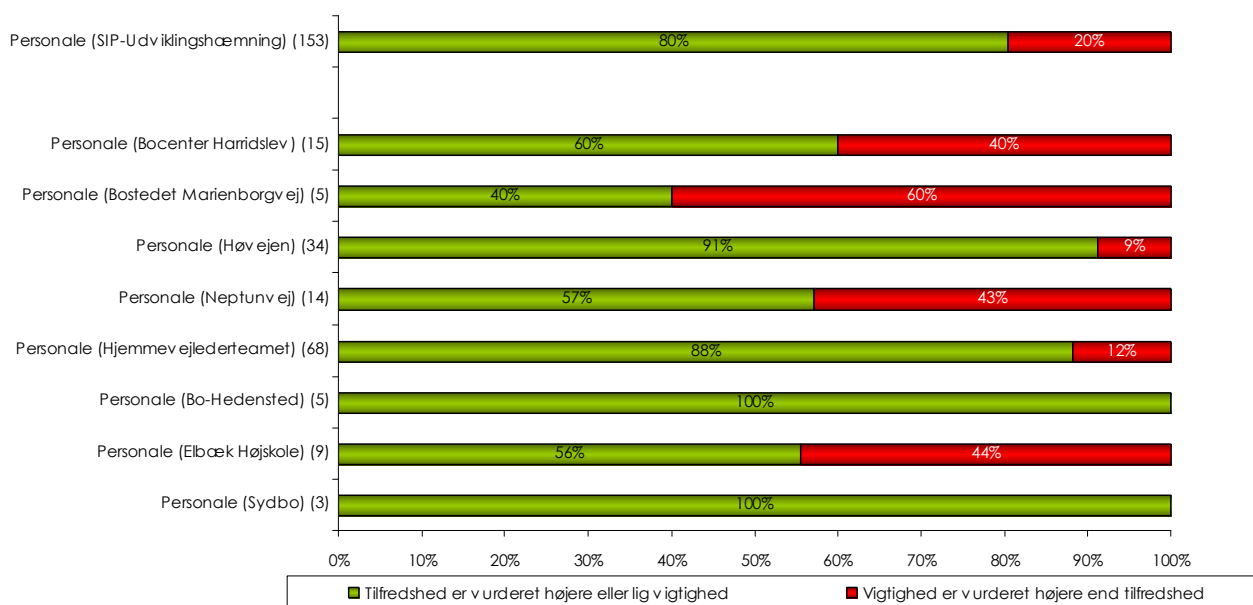
Figur 112, borger, vigtighed/tilfredshed ift. at udføre hverdagens opgaver og rutiner

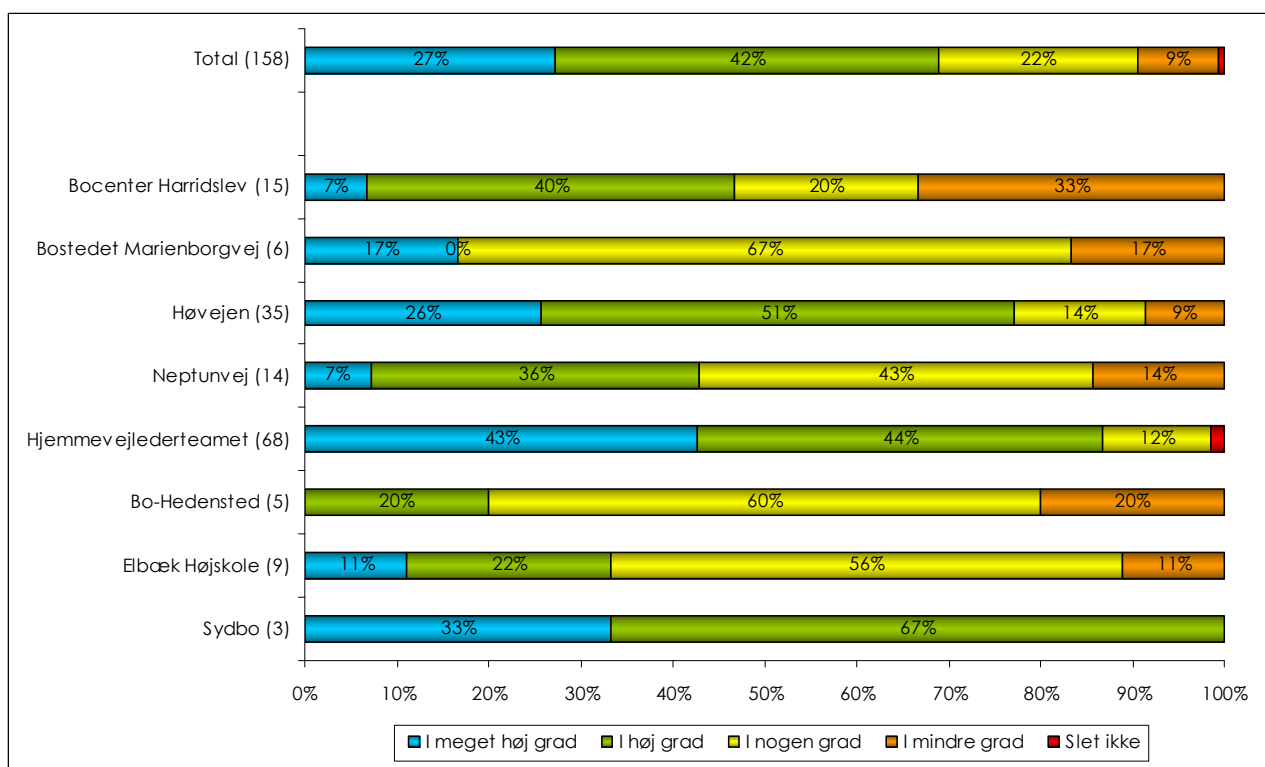
Figur 113, borger tilfreds med evne til at udføre hverdagens daglige rutiner og opgaver

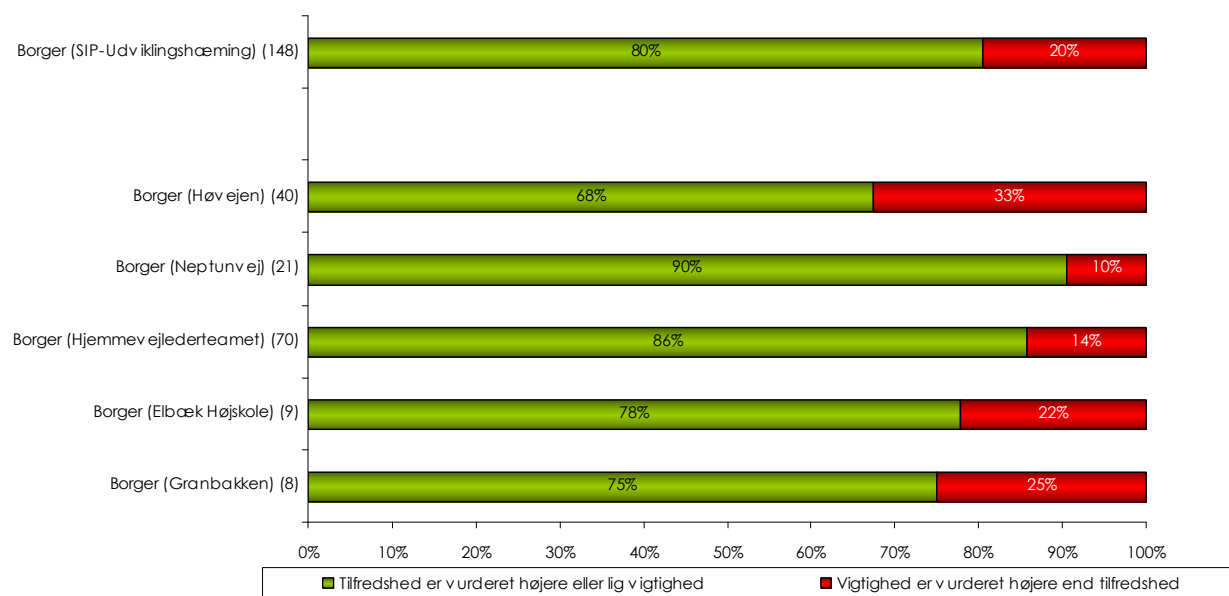
Figur 114, personale, vigtighed/tilfredshed ift. at udføre hverdagens opgaver og rutiner

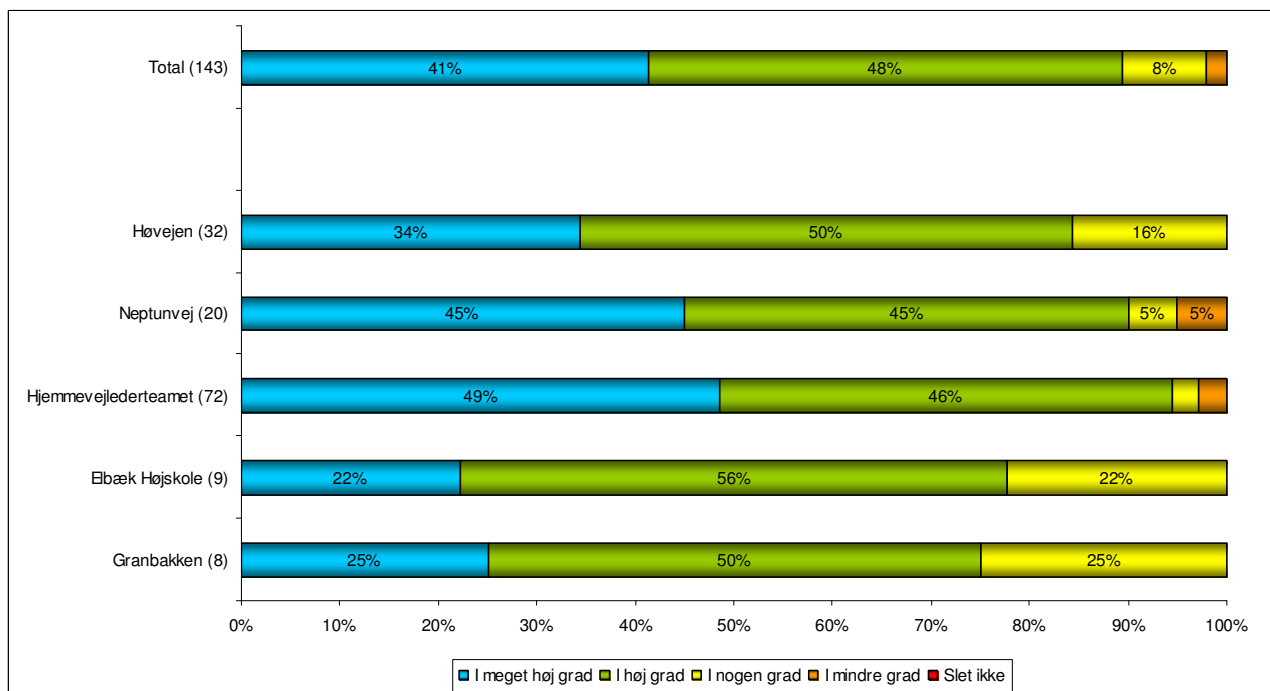
Figur 115, personale: borger tilfreds med evne til at udføre hverdagens daglige rutiner og opgaver

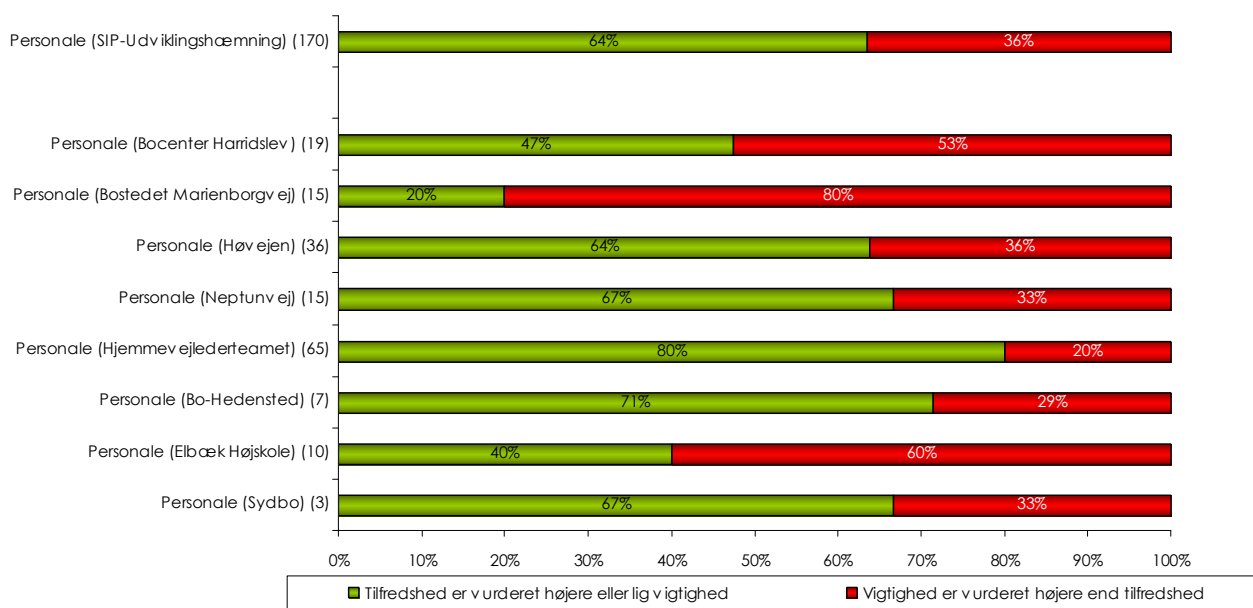
Figur 116, borger, vigtighed/tilfredshed ift. støtte til at få hverdagen til at fungere

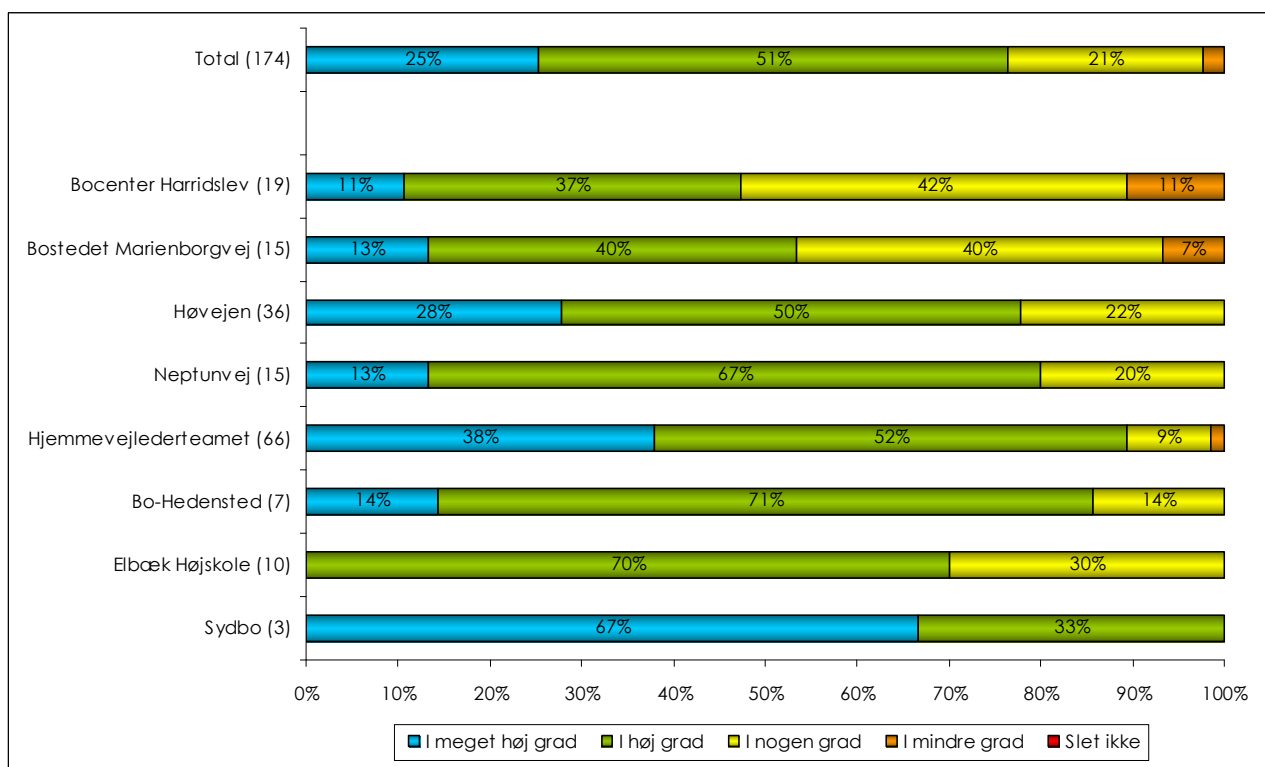
Figur 117, borger tilfreds med nuværende støtte til at få hverdagen til at fungere

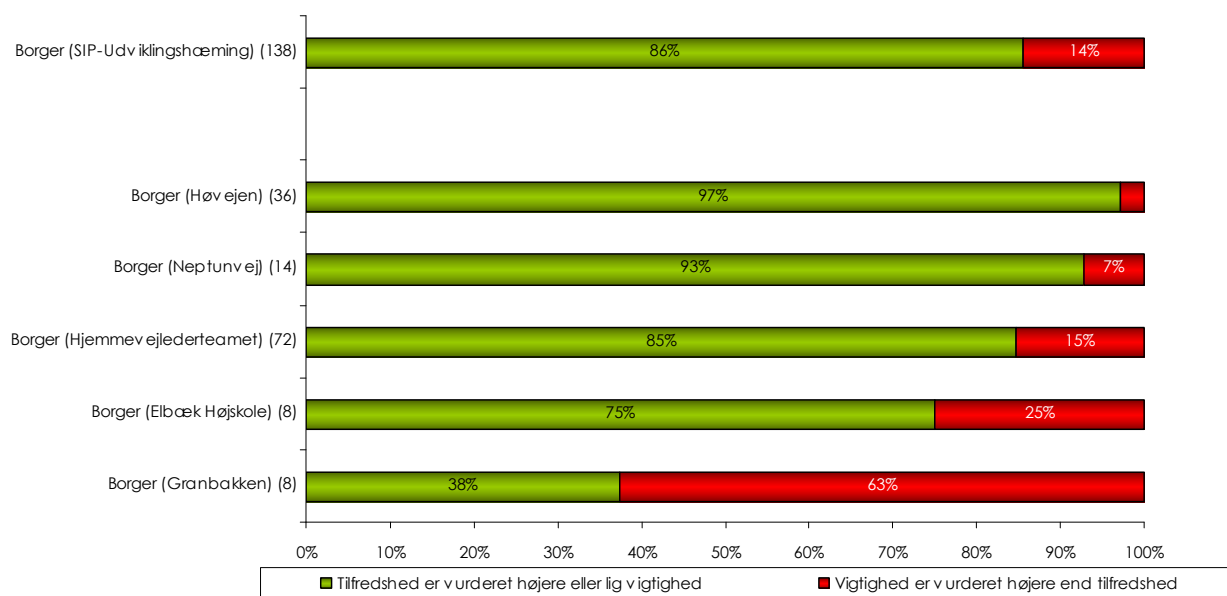
Figur 118, personale, vigtighed/tilfredshed ift. støtte til at få hverdagen til at fungere

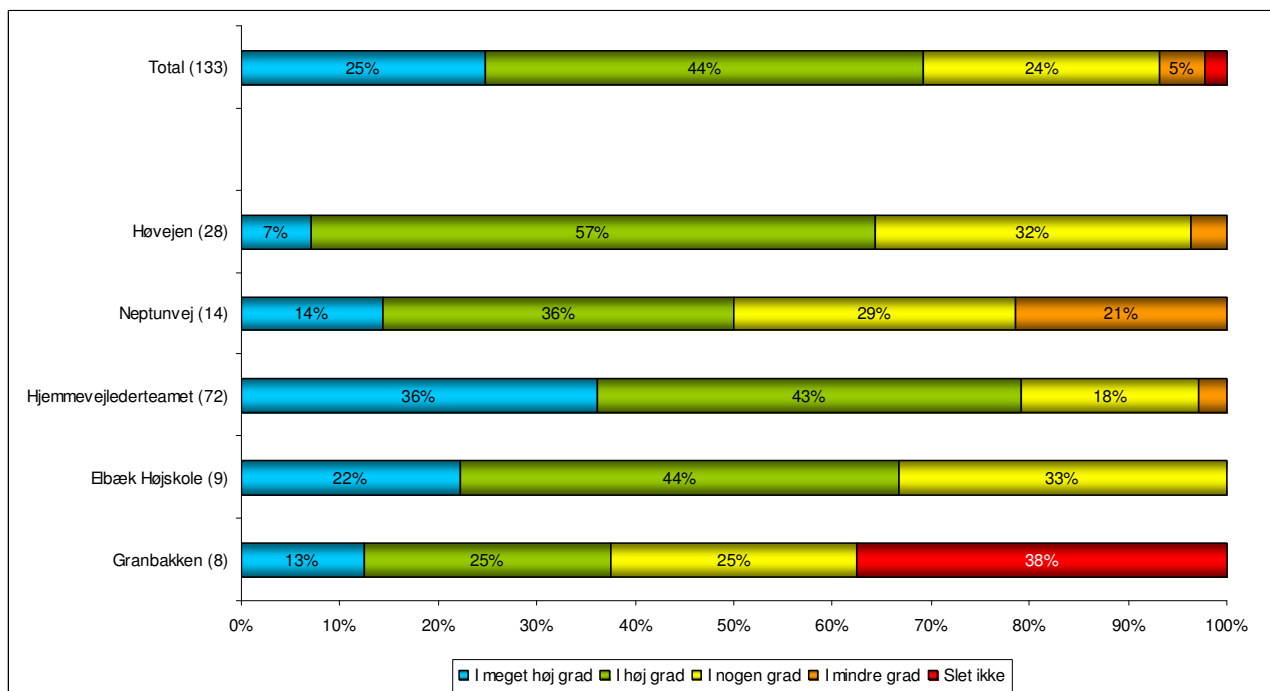
Figur 119, personale: borger tilfreds med nuværende støtte til at få hverdagen til at fungere

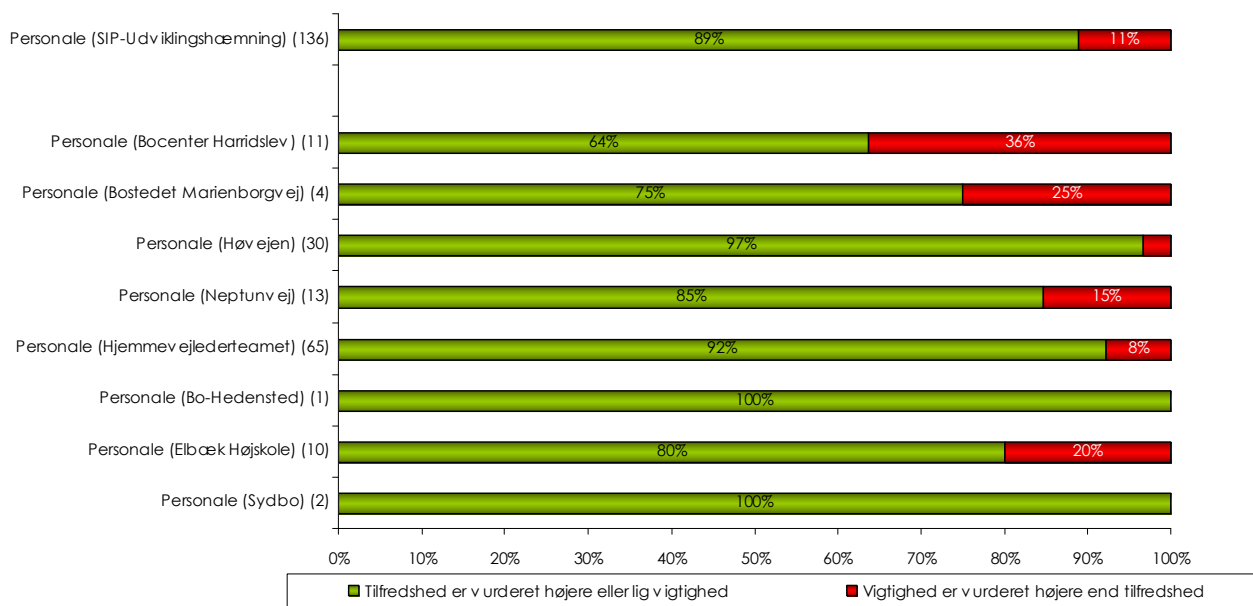
Figur 120, borger, vigtighed/tilfredshed ift. at lære nye færdigheder

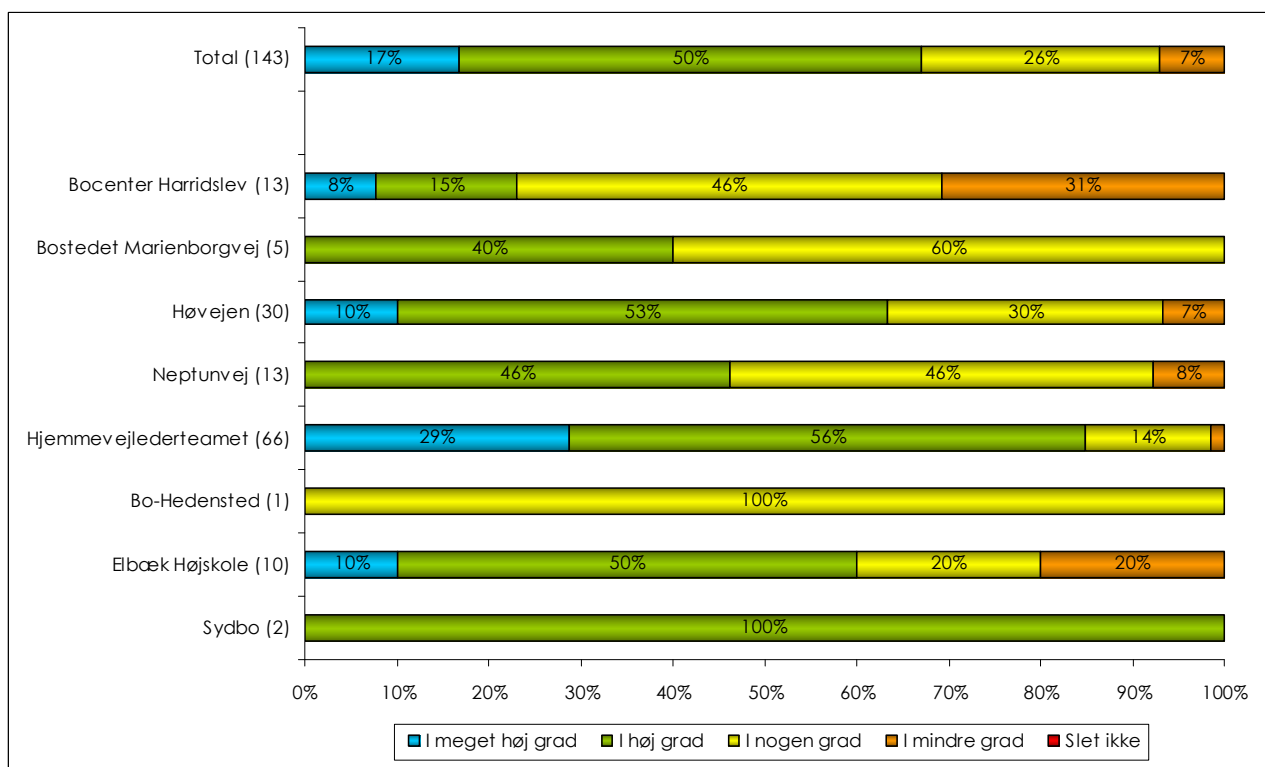
Figur 121, borger tilfreds med muligheder for at lære nye færdigheder

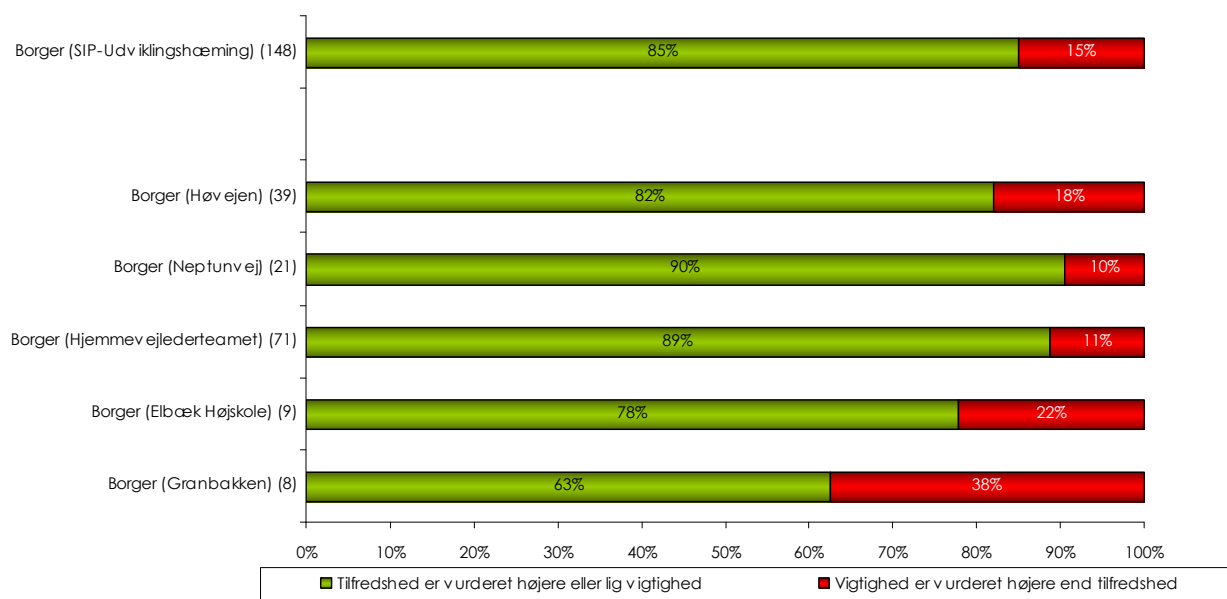
Figur 122, personale, vigtighed/tilfredshed ift. at lære nye færdigheder

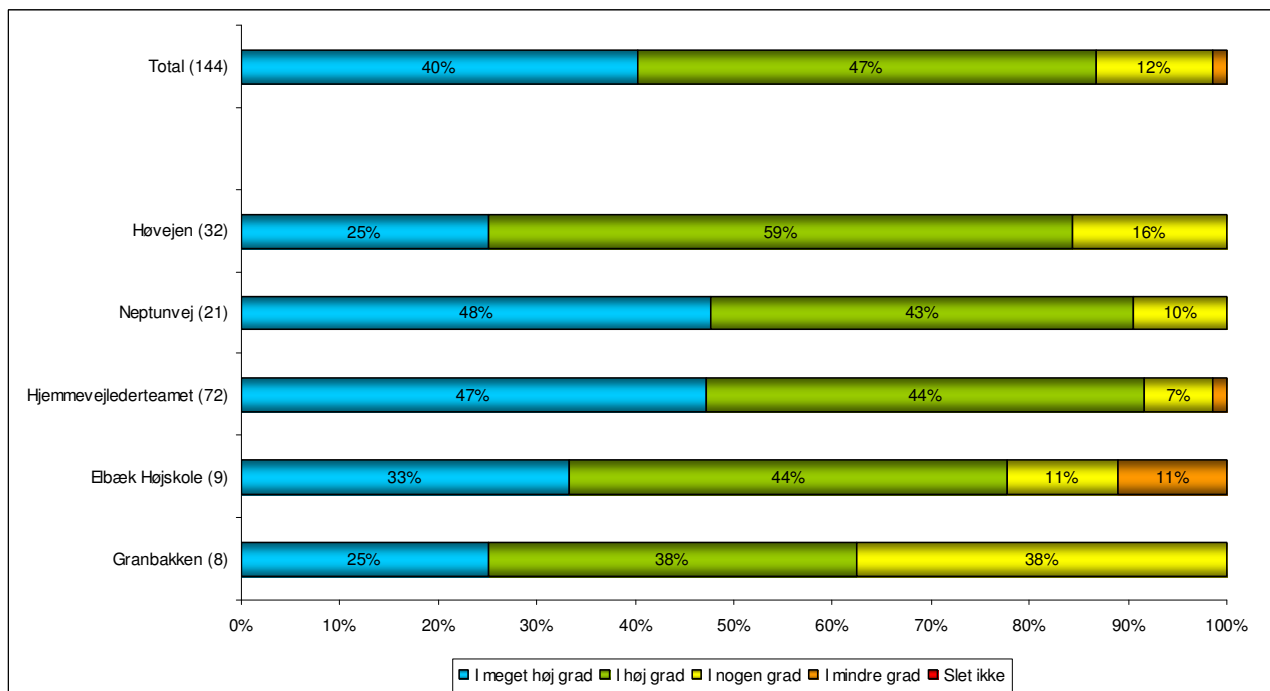
Figur 123, personale: borger tilfreds med muligheder for at lære nye færdigheder

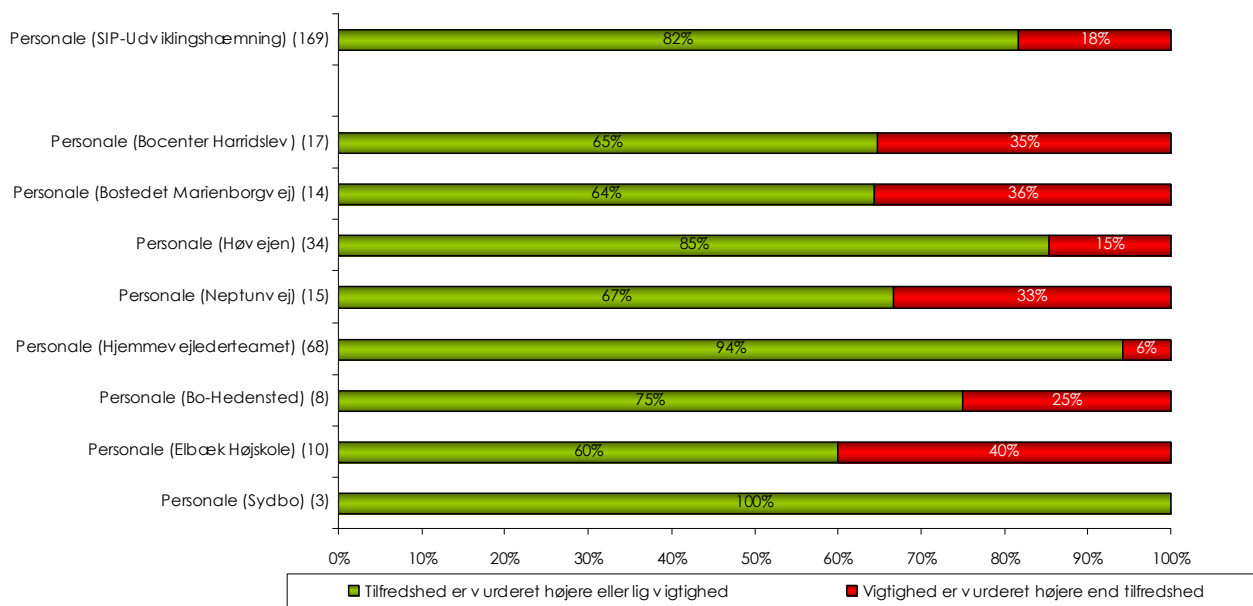
Figur 124, borger, vigtighed/tilfredshed ift. fritid

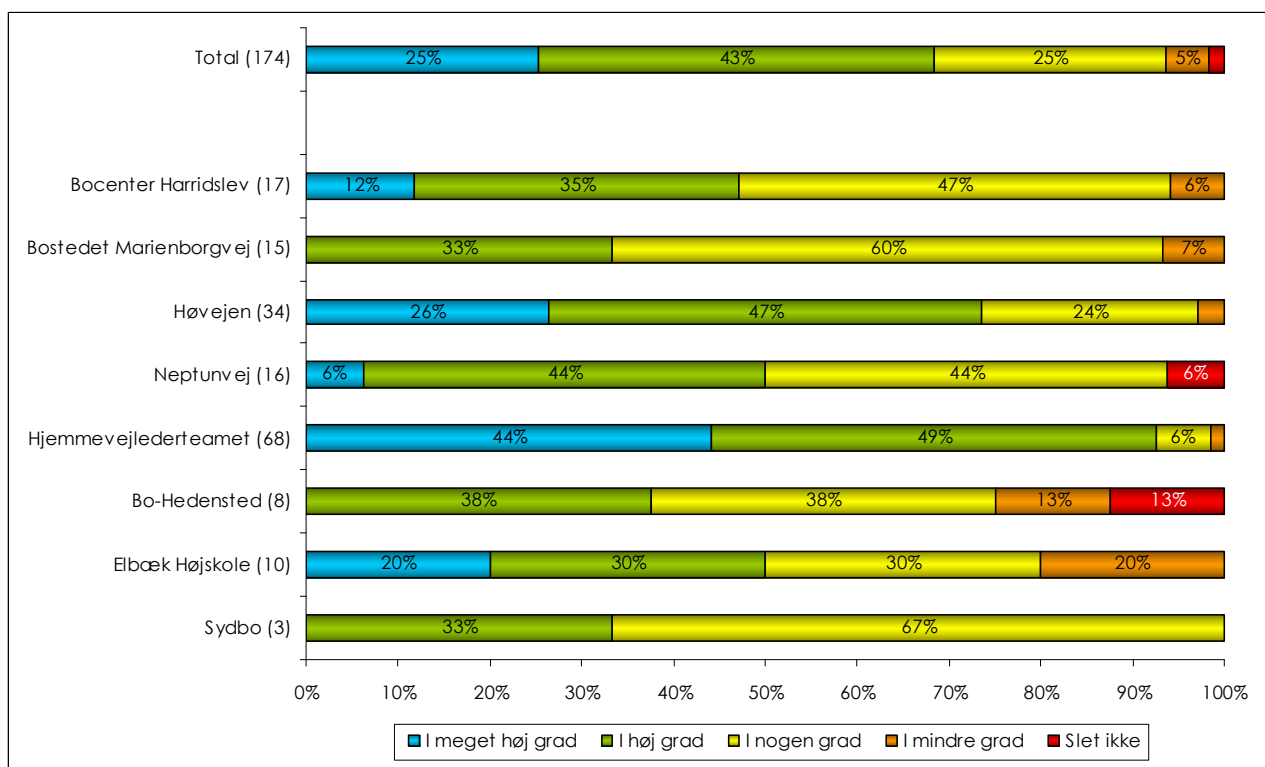
Figur 125, borger tilfreds med fritiden

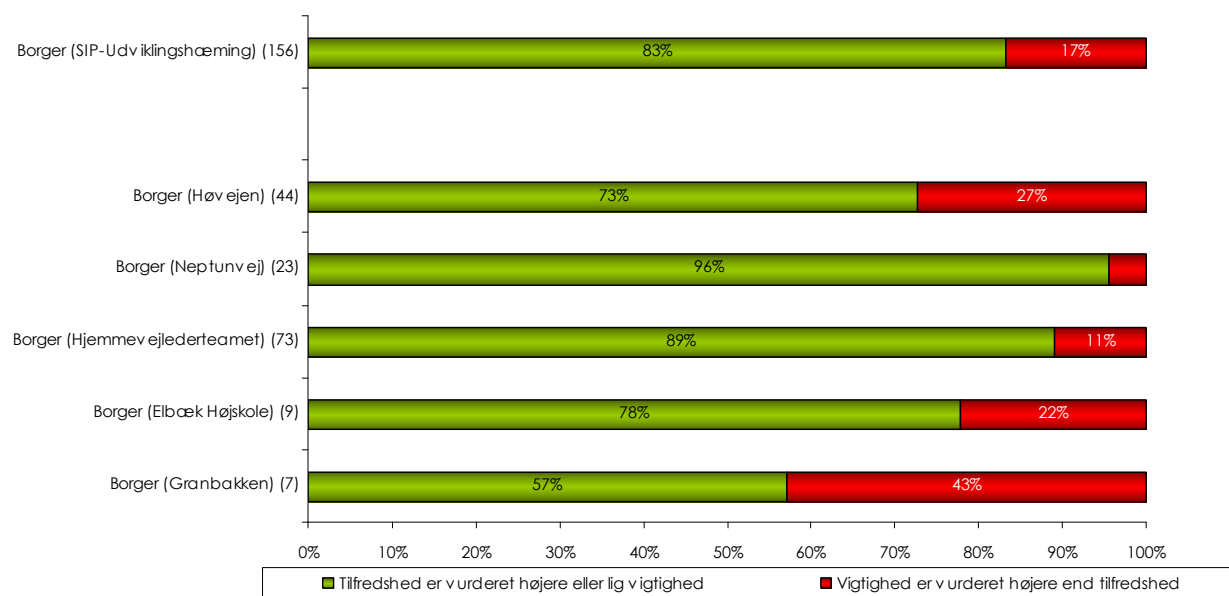
Figur 126, personale, vigtighed/tilfredshed ift. fritid

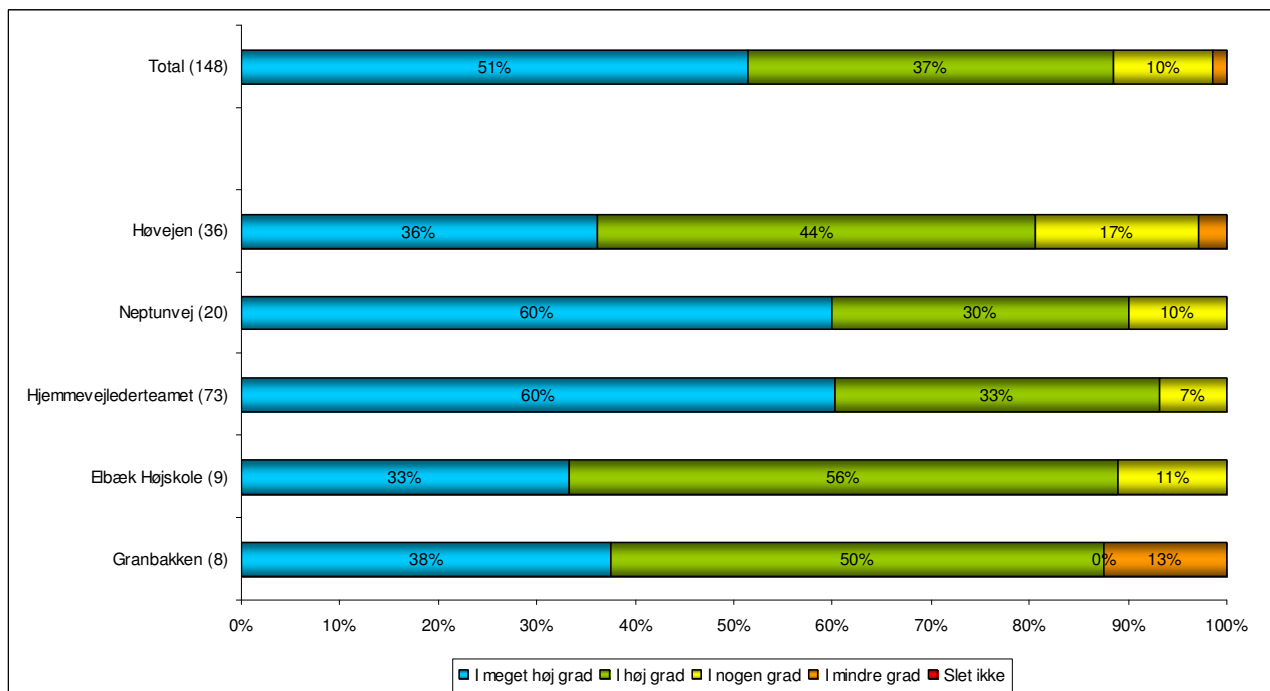
Figur 127, personale: borger tilfreds med fritiden

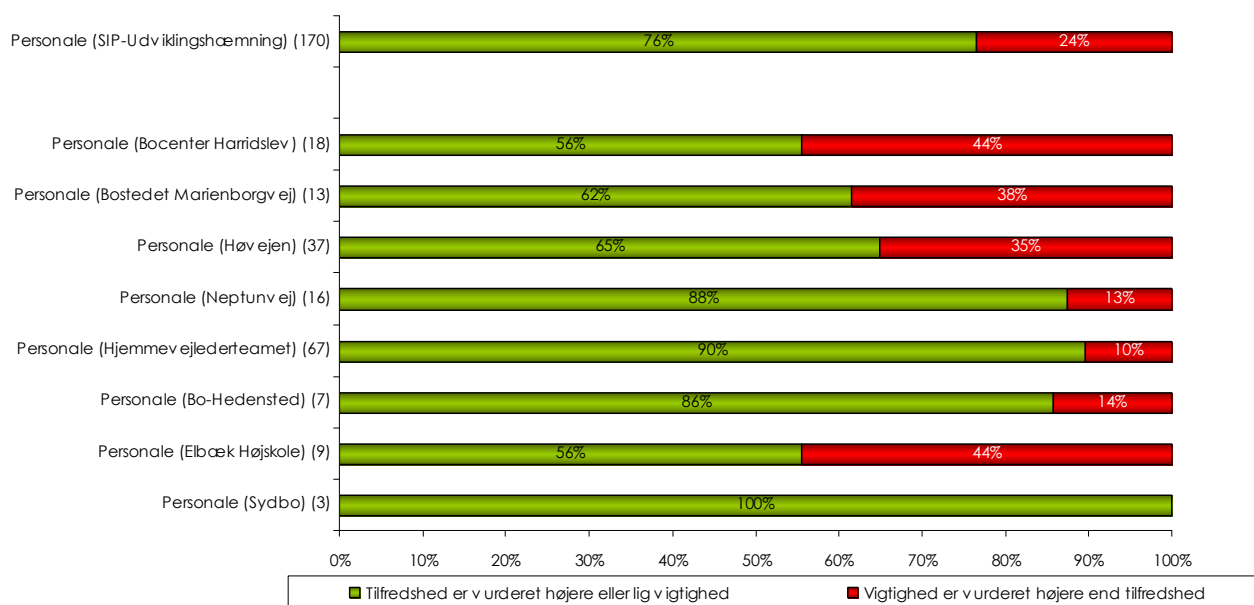
Figur 128, borger, vigtighed/tilfredshed ift. deltagelse i festlige begivenheder

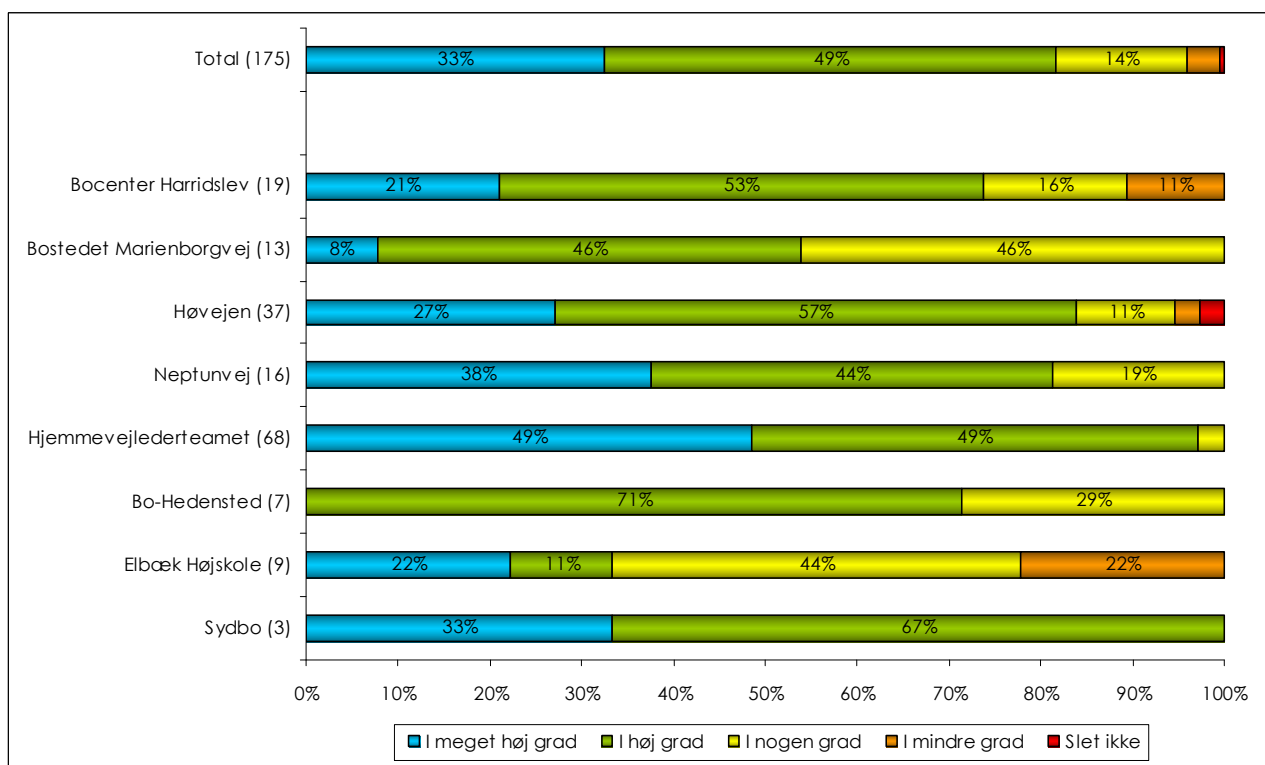
Figur 129, borger tilfreds med muligheder for at deltage i festlige begivenheder

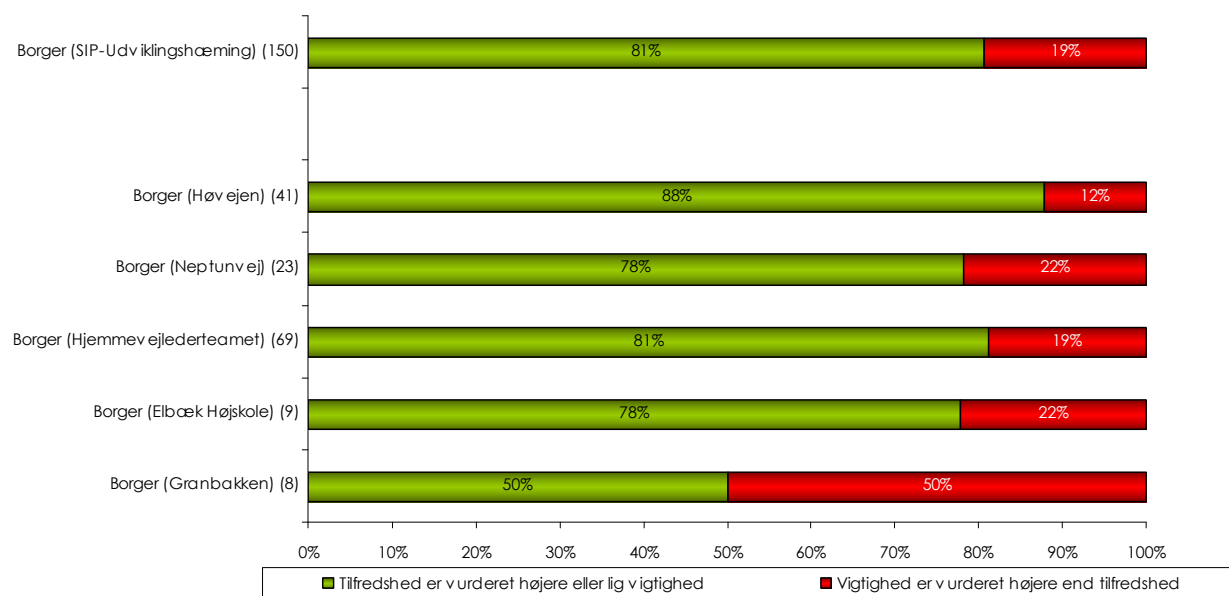
Figur 130, personale, vigtighed/tilfredshed ift. deltagelse i festlige begivenheder

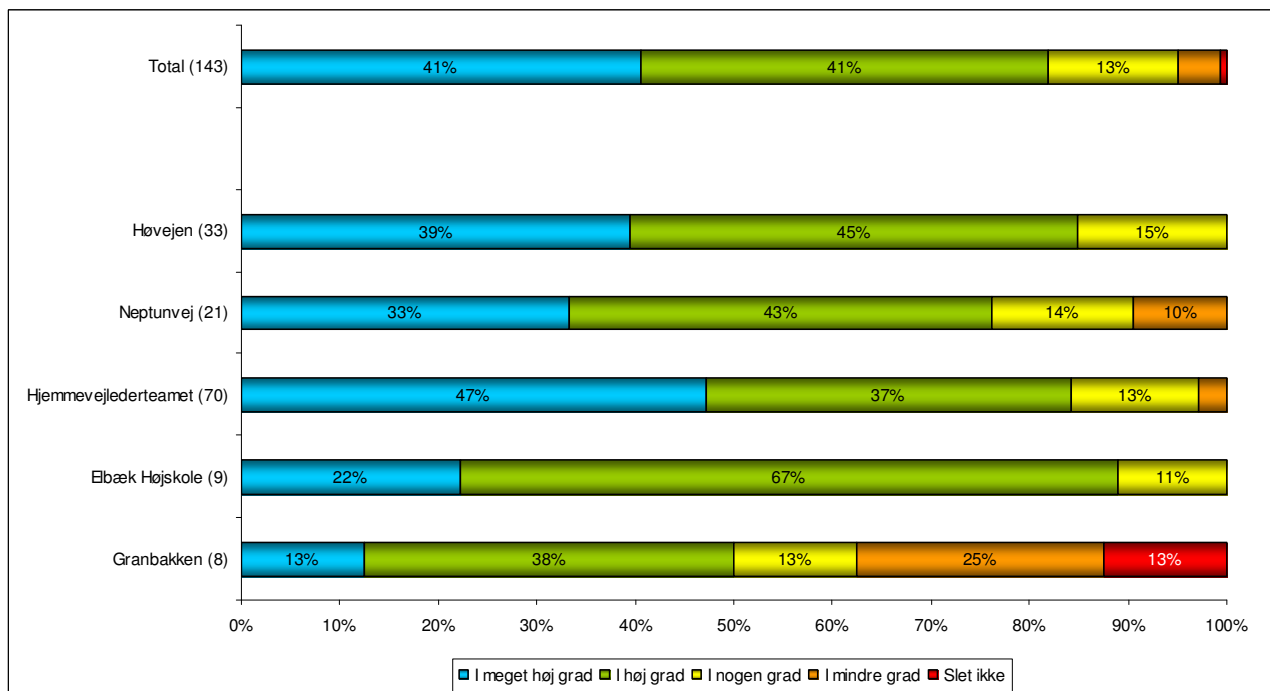
Figur 131, personale: borger tilfreds med muligheder for at deltage i festlige begivenheder

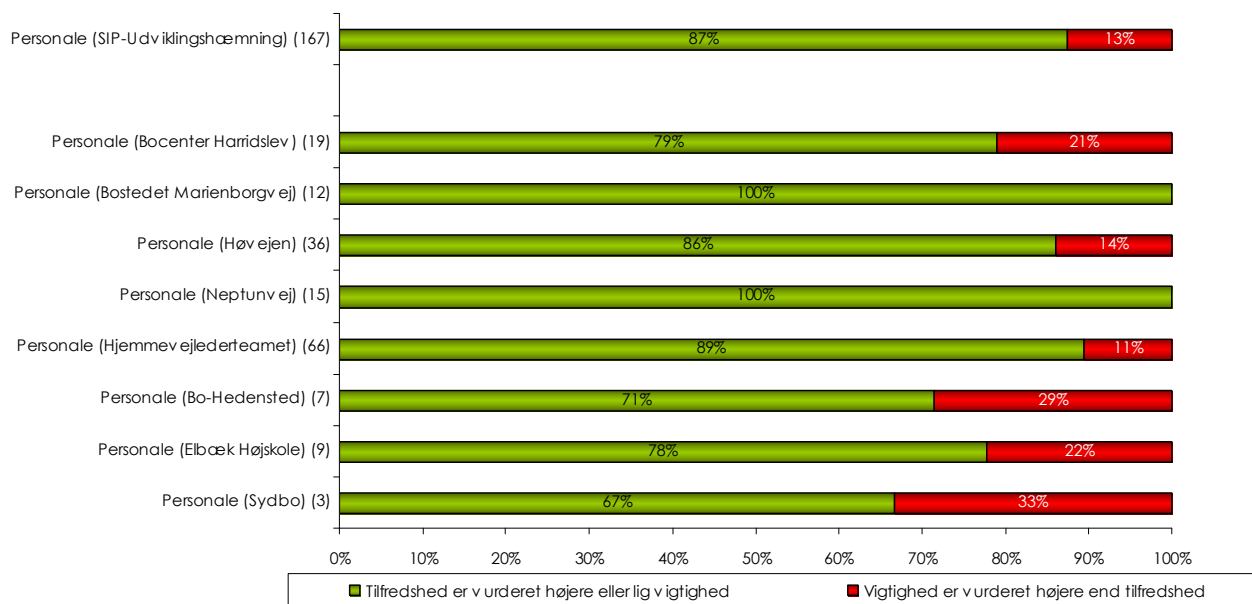
Figur 132, borger, vigtighed/tilfredshed ift. fysiske rammer

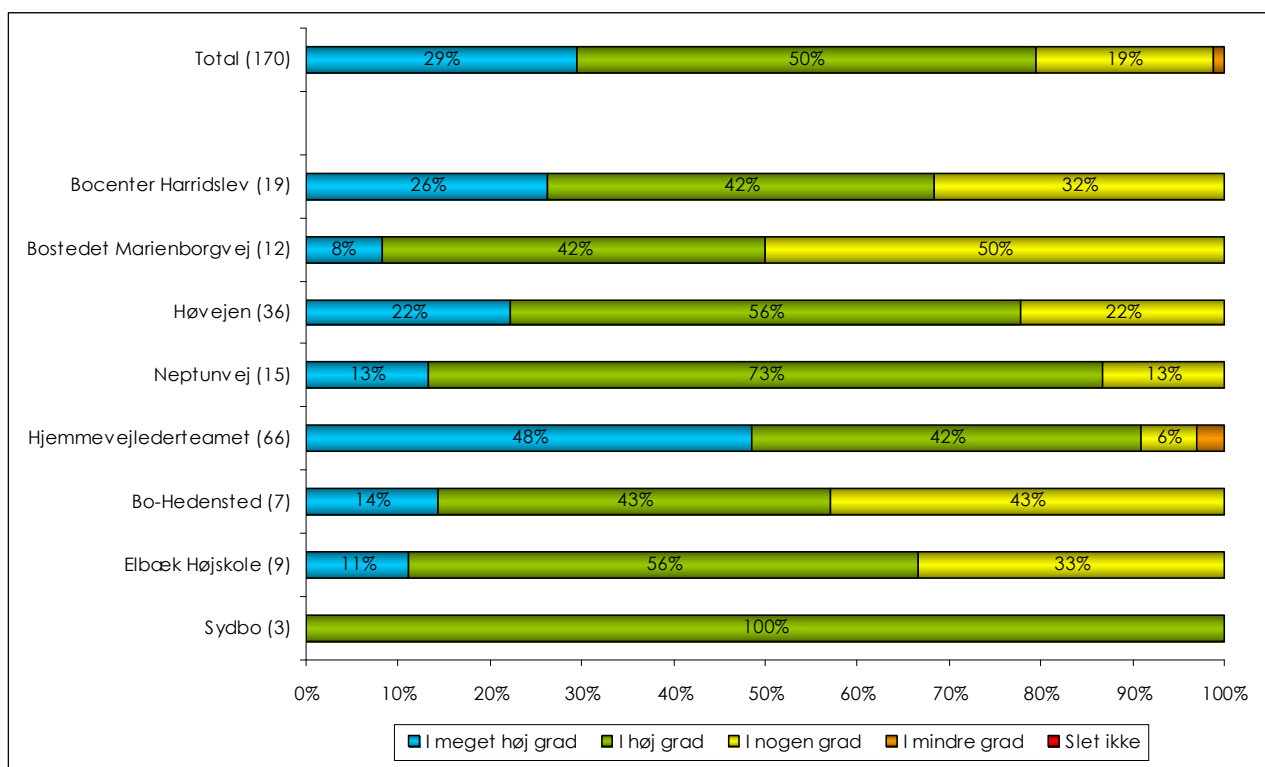
Figur 133, borger tilfreds med de fysiske rammer på nuværende bosted

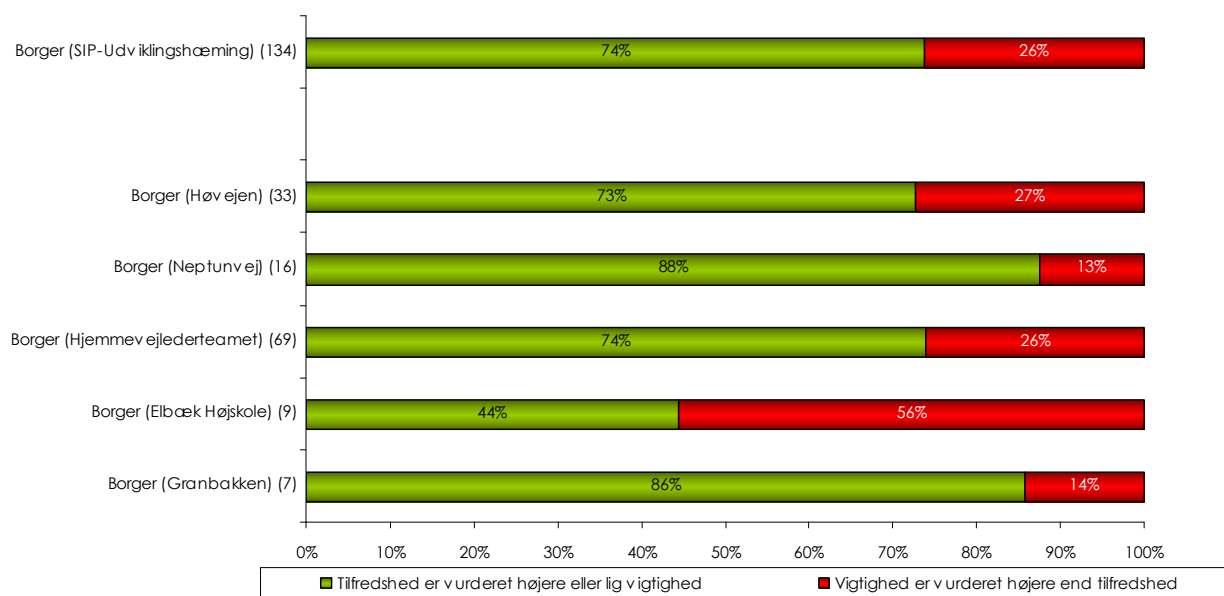
Figur 134, personale, vigtighed/tilfredshed ift. fysiske rammer

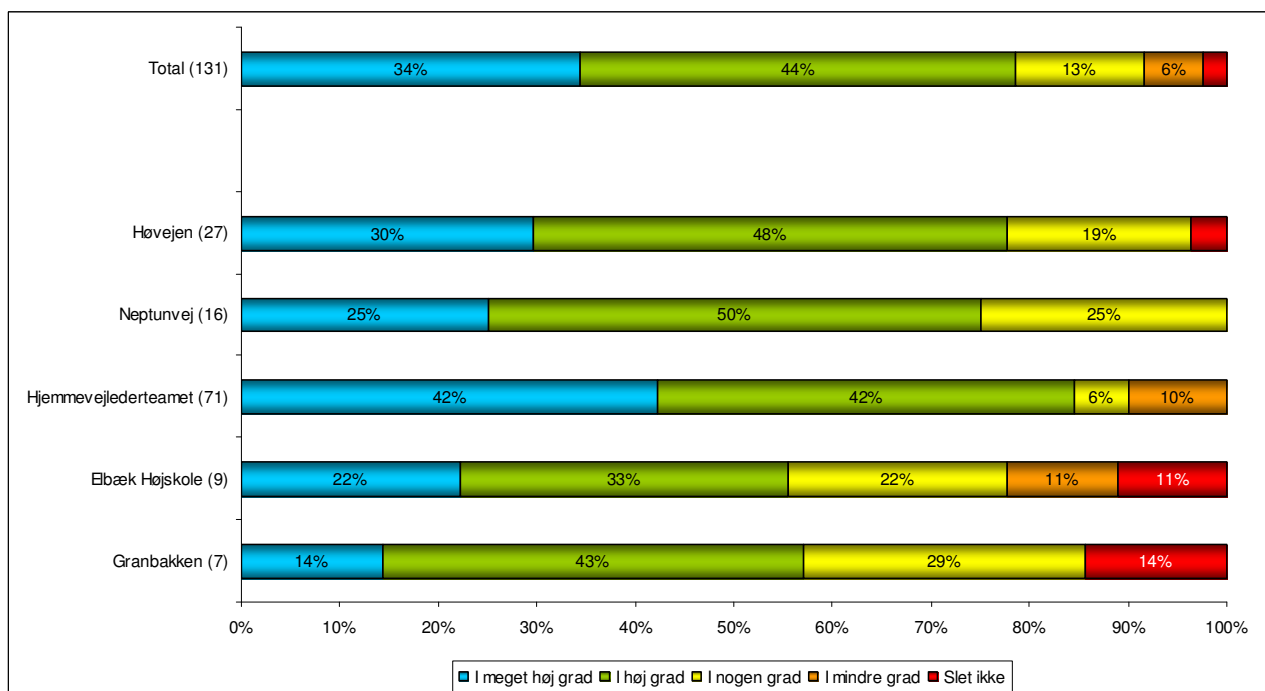
Figur 135, personale: borger tilfreds med de fysiske rammer på nuværende bosted

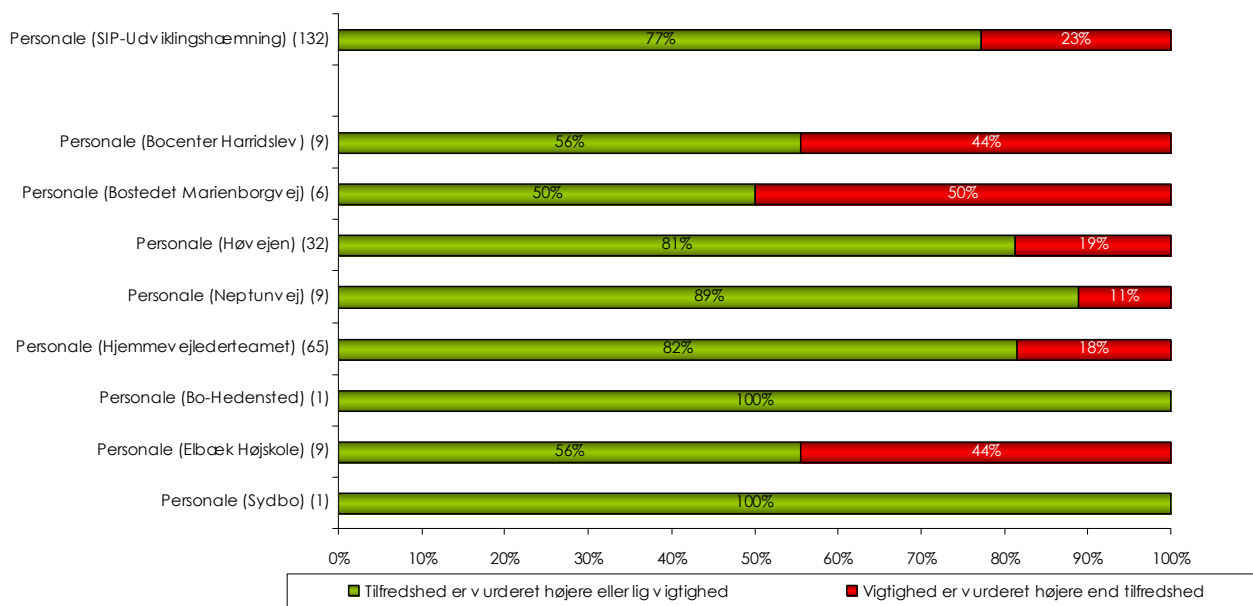
Figur 136, borger, vigtighed/tilfredshed ift. økonomisk situation

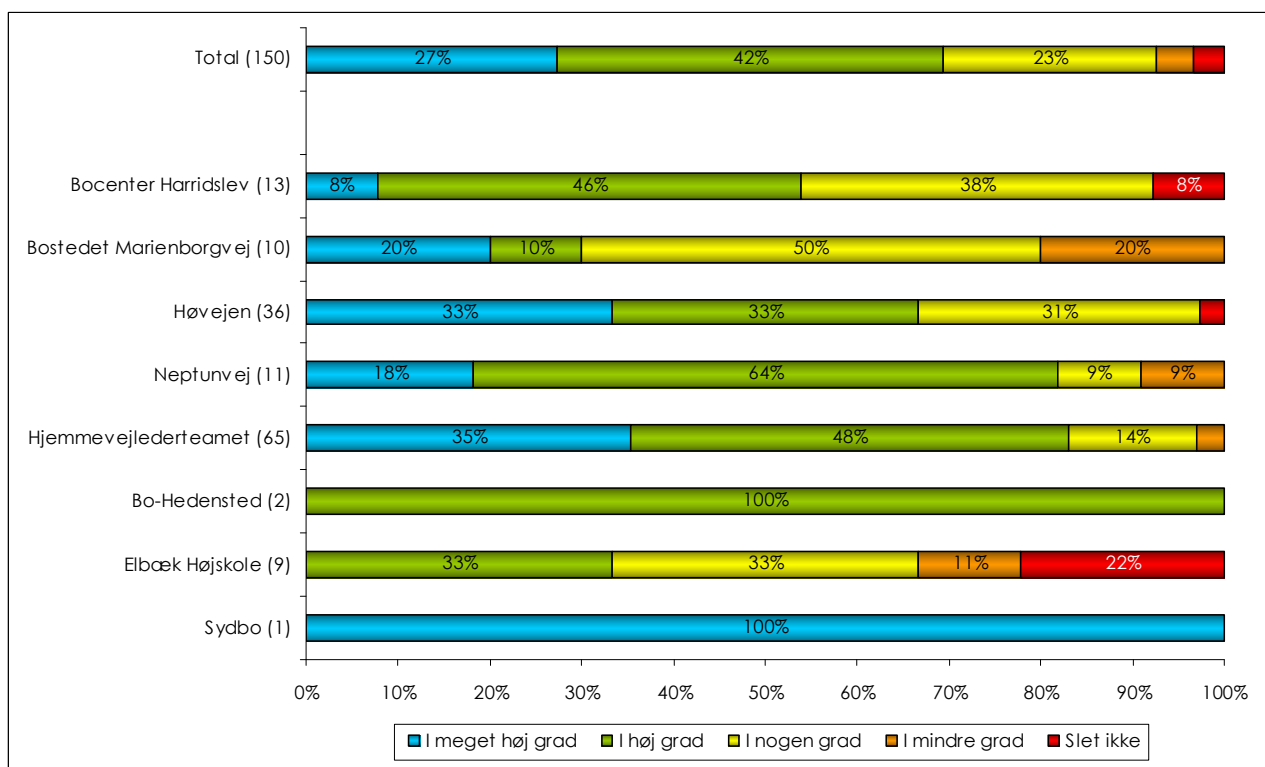
Figur 137, borger tilfreds med nuværende økonomiske situation

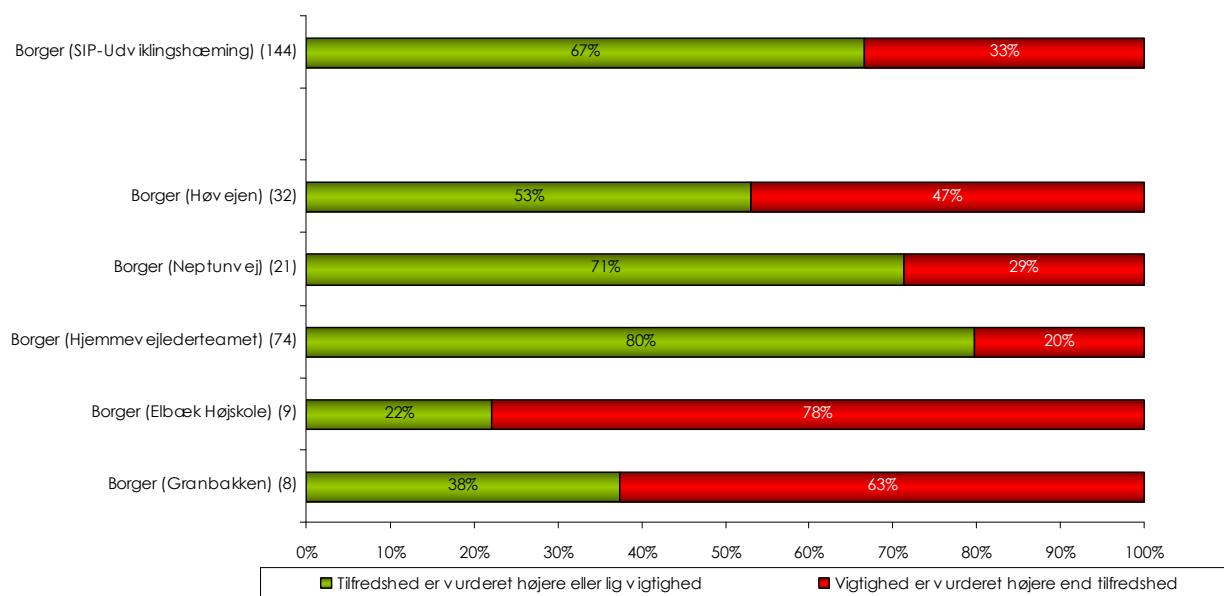
Figur 138, personale, vigtighed/tilfredshed ift. økonomisk situation

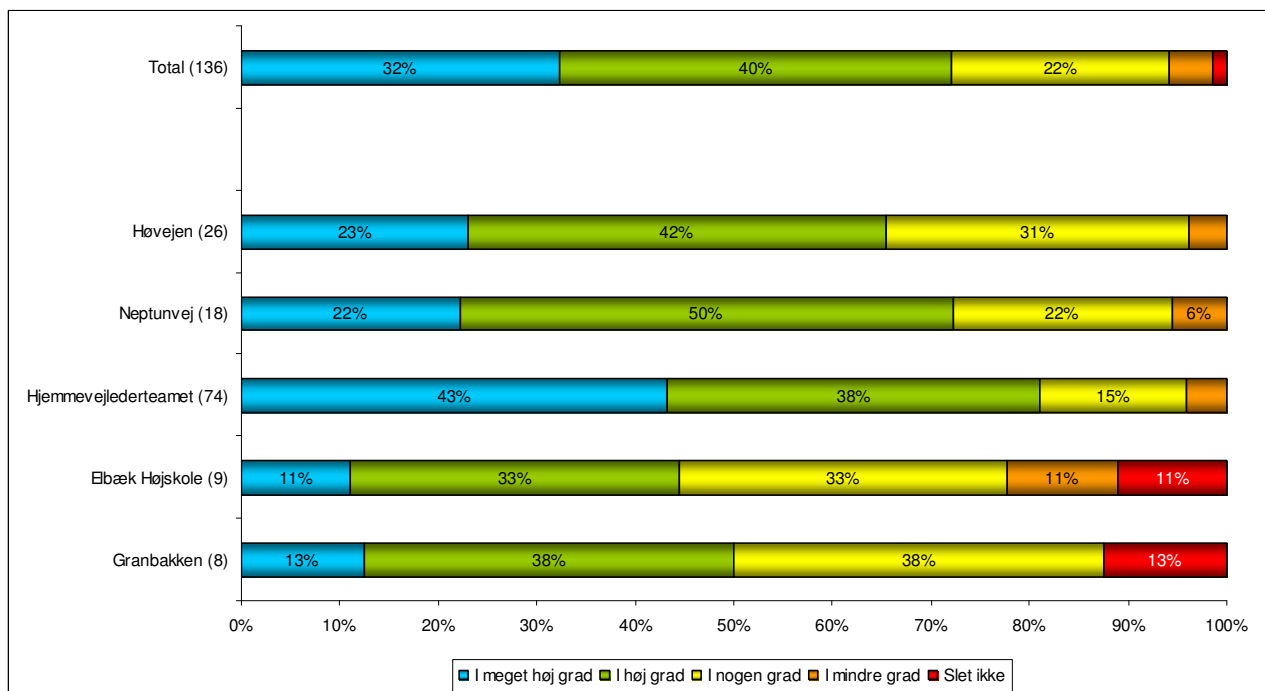
Figur 139, personale: borger tilfreds med nuværende økonomiske situation

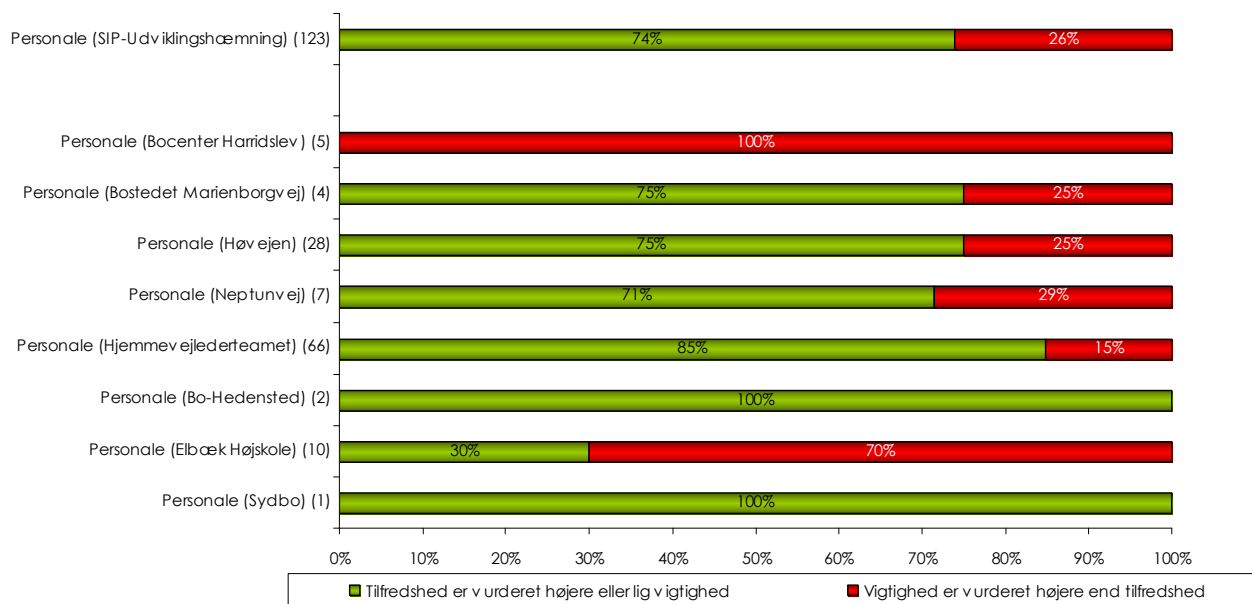
Figur 140, borger, vigtighed/tilfredshed ift. accept i samfundet

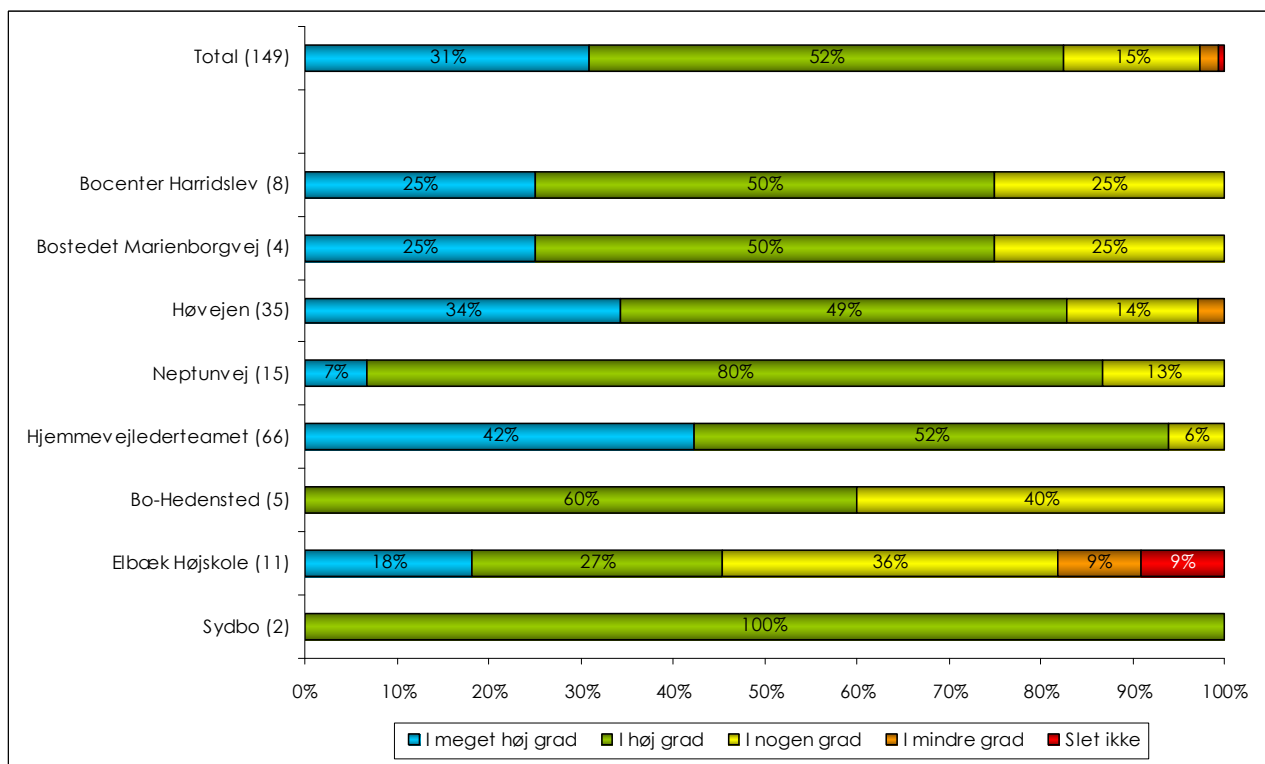
Figur 141, borger tilfreds med samfundets accept af sig

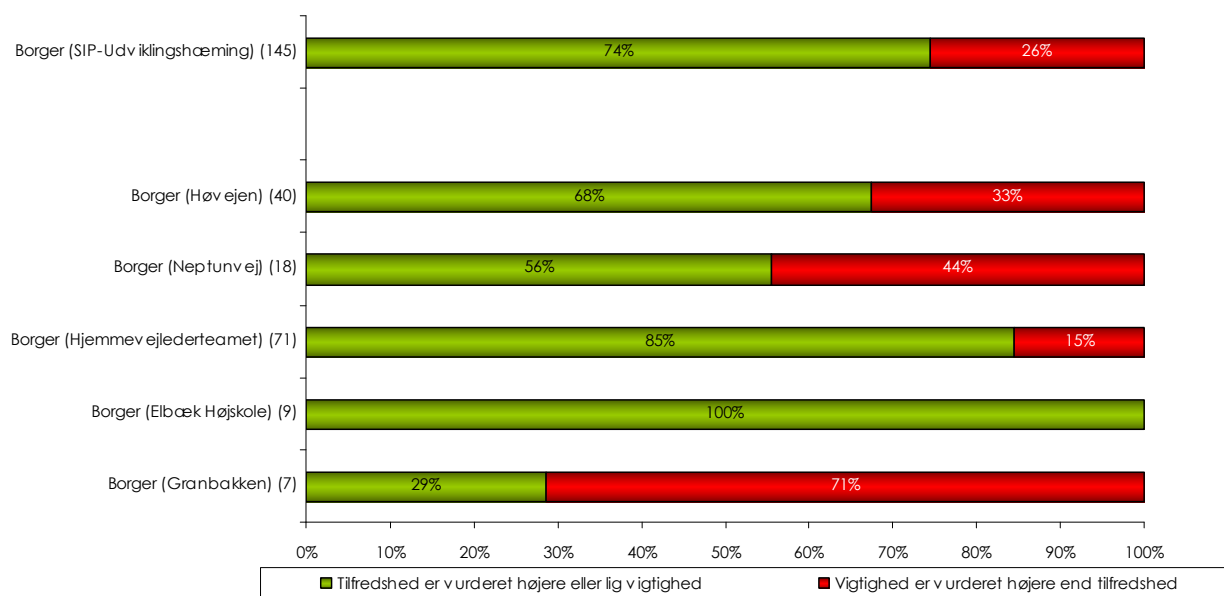
Figur 142, personale, vigtighed/tilfredshed ift. accept i samfundet

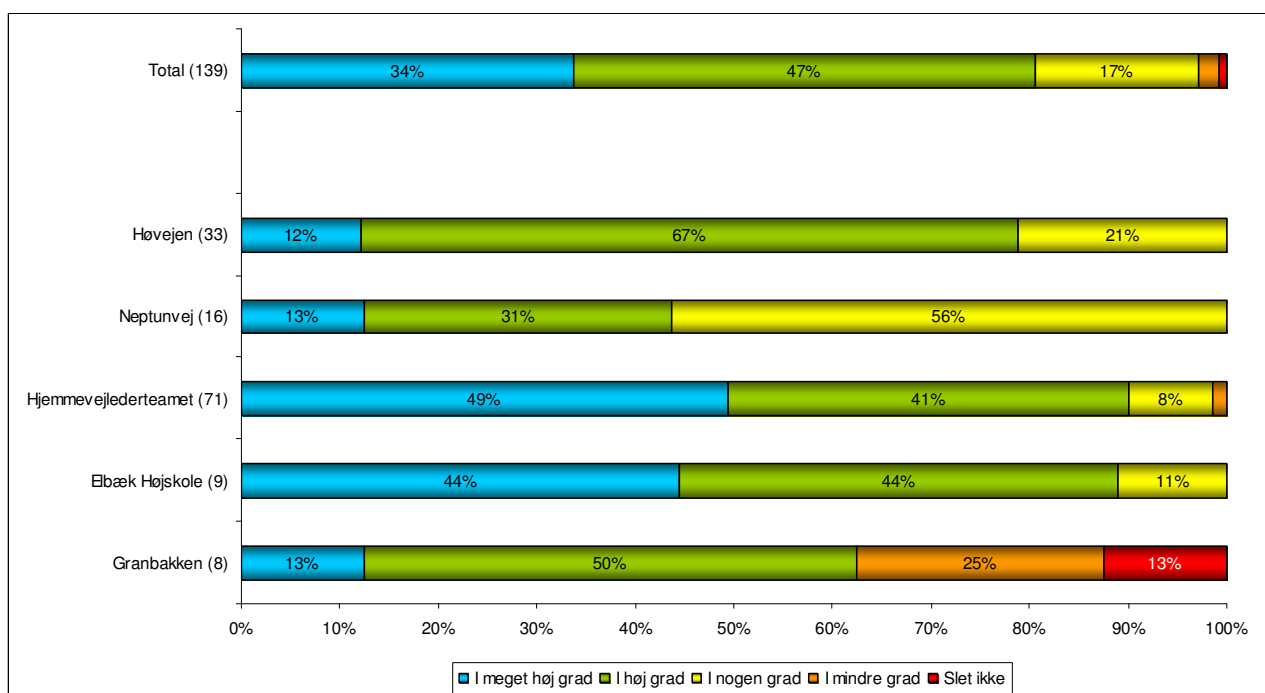
Figur 143, personale: borger tilfreds med muligheder for at få hjælp fra fagpersoner ud over personalet på botilbuddet

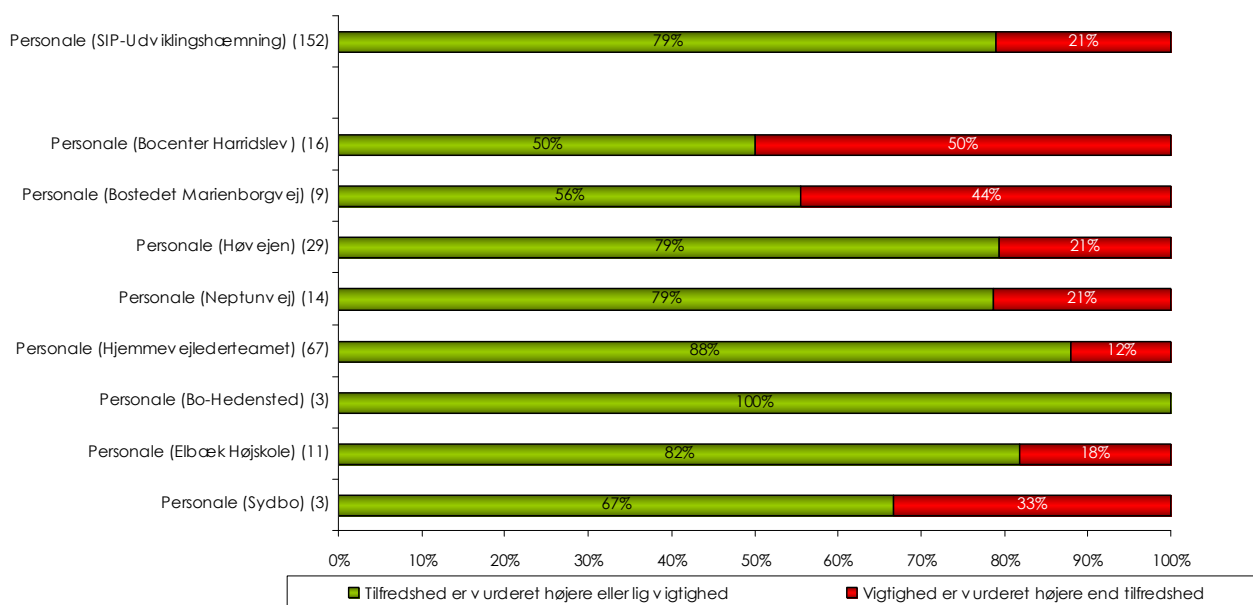
Figur 144, borger, vigtighed/tilfredshed ift. at bruge faciliteter i samfundet

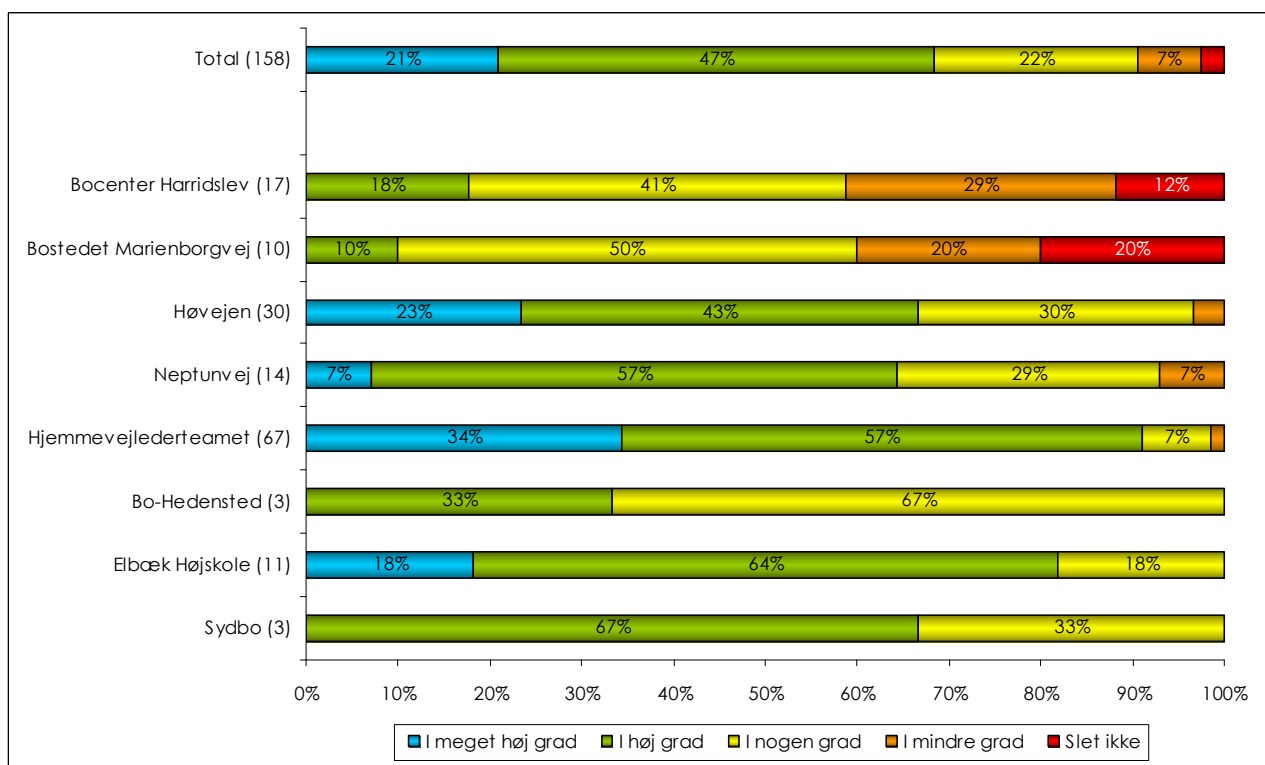
Figur 145, borger tilfreds med muligheder for at bruge faciliteter i det omgivende samfund

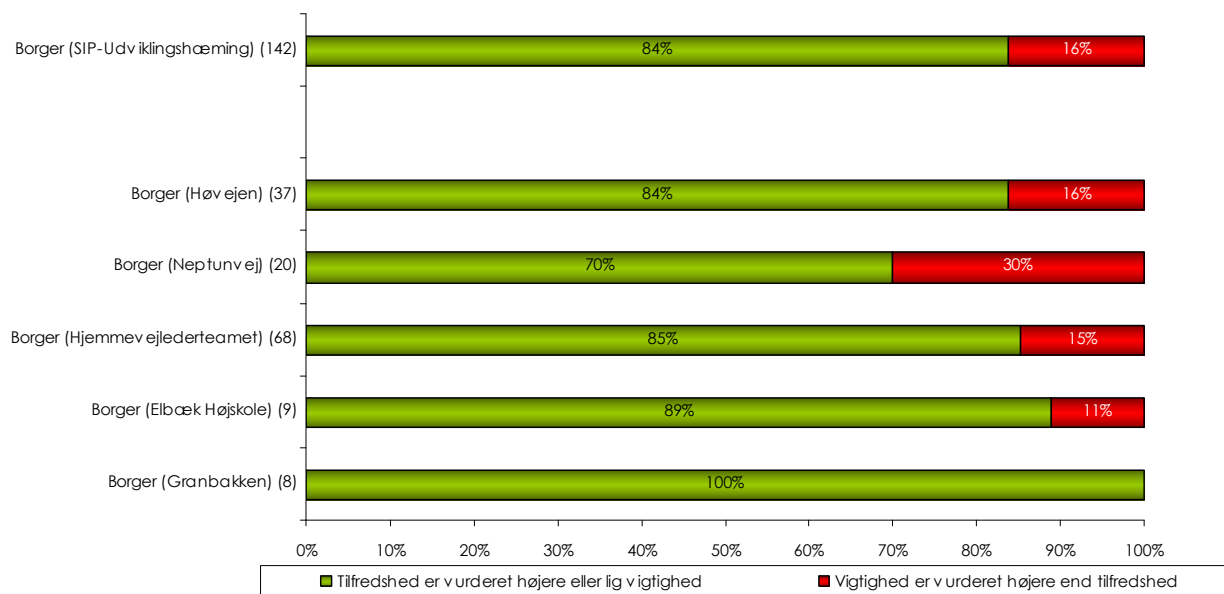
Figur 146, personale, vigtighed/tilfredshed ift. at bruge faciliteter i samfundet

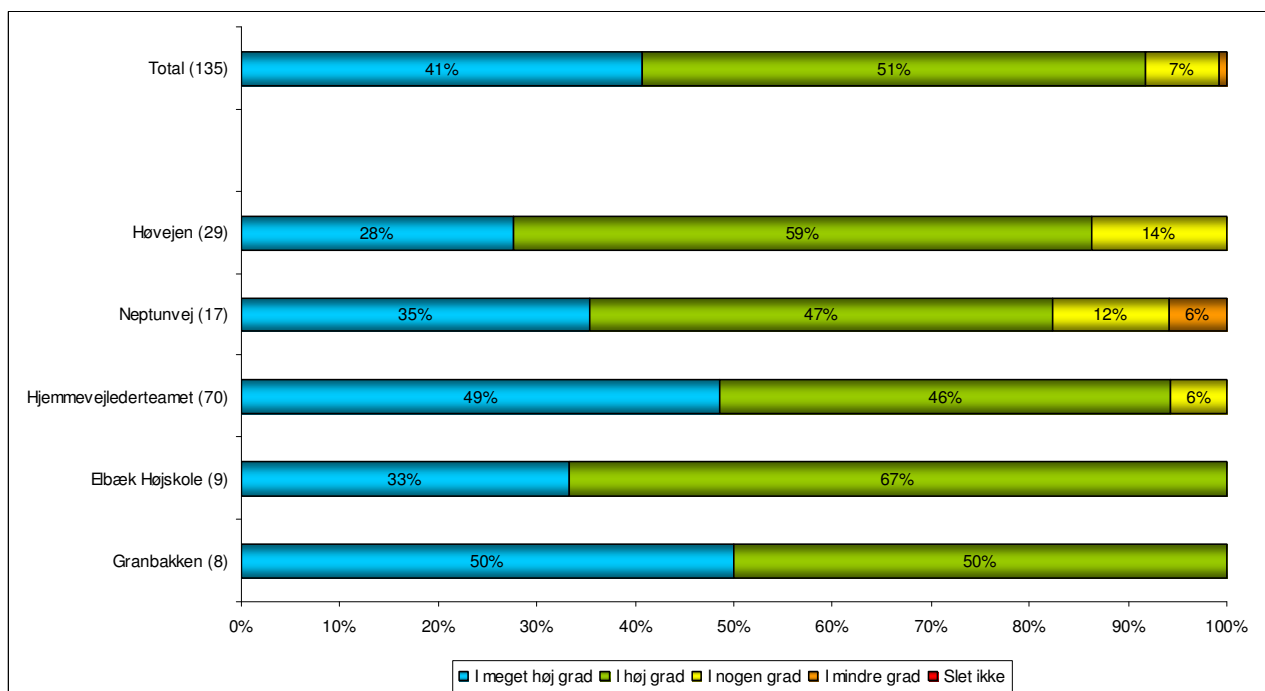
Figur 147, personale: borger tilfreds med muligheder for at bruge faciliteter i det omgivende samfund

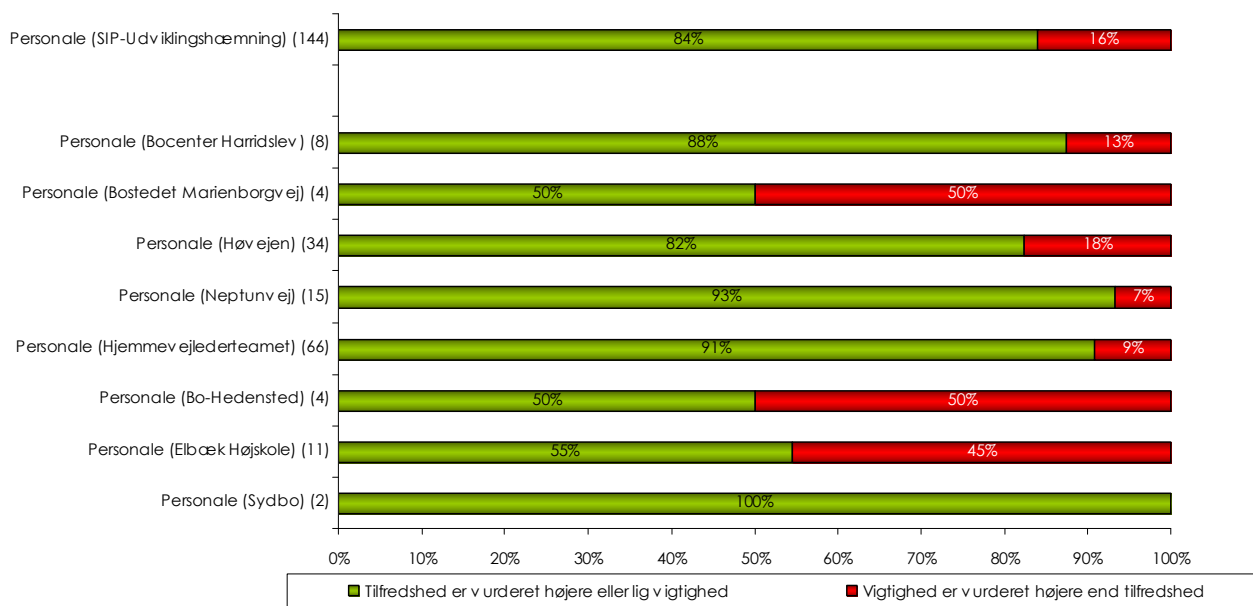
Borger, fagpersoner udover personale

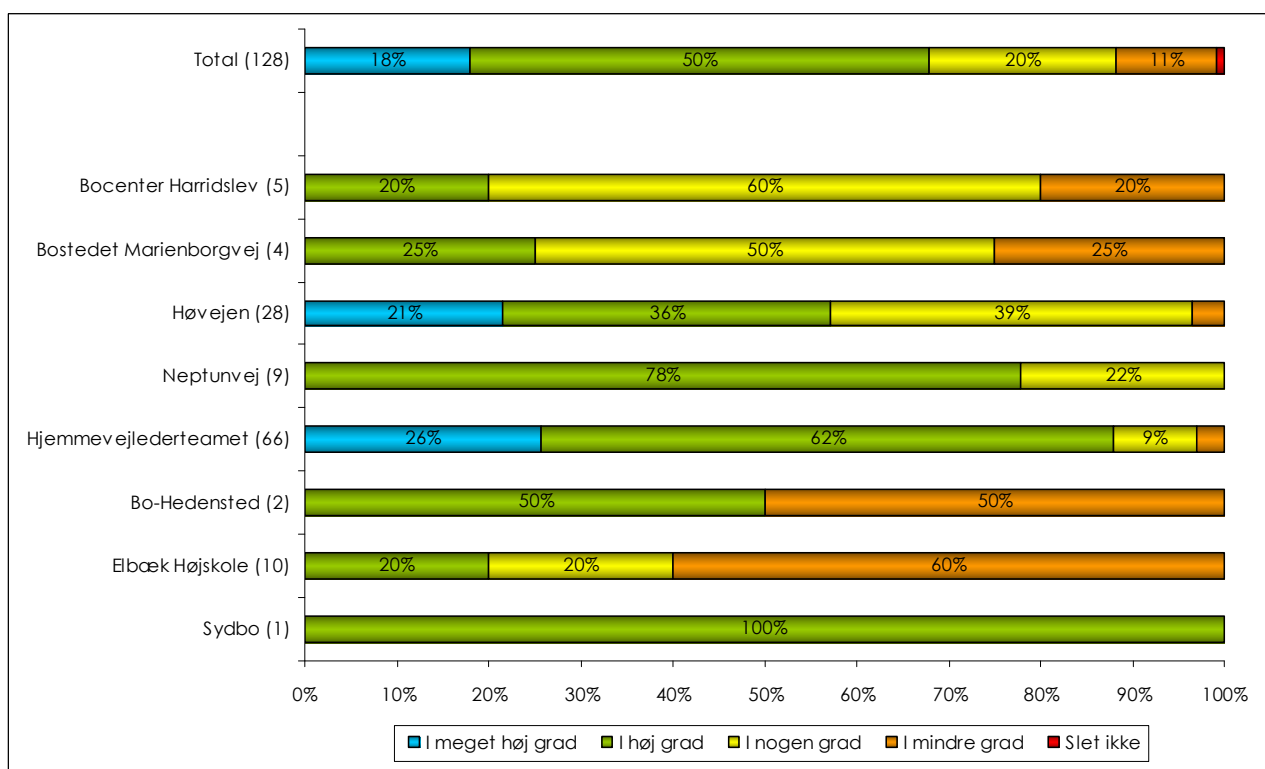
Figur 148, borger tilfreds med muligheder for at få hjælp fra fagpersoner ud over personalet på botilbuddet

Personale, fagpersoner udover personale

Figur 149, personale: borger tilfreds med samfundets accept af sig

15. Bilag 3: Botilbudsprofiler

Følgende beskrivelser af de deltagende botilbud i SIP-udviklingshæmning er alle baseret på oplysninger fra Tilbudsportalen januar 2013, www.tilbudsportalen.dk og de tilsynsrapporter, der er tilgængelige her.

Bocenter Harridslev

Bocenter Harridslev er et botilbud under Randers Kommune, der har 25 døgntilbudspladser, og som består af tre afdelinger. Lovgrundlaget er SEL § 108. Taksten for en plads på Bocenter Harridslev er kr. 1.872,00 pr. døgn.

Bocenter Harridslevs målgruppe er voksne i alderen 18 år og opefter, med udviklingshæmning.

Medarbejdere

Der er 29 ansatte, som varetager følgende funktioner: Ledelse, almindeligt sekretærarbejde, specialpædagogisk arbejde og omsorg for handikappede, pædagogisk medhjælp, assistent, medhjælp, køkkenchef og kokkearbejde, rengøring og medhjælp i køkkenet mv, ejendomsinspektion og pedalarbejde samt PGU (Pædagogisk Grunduddannelse).

Faciliteter

Bocenter Harridslev består af 3 huse bygget i 1999. Husene er opført som en keredel og to bofællesskabsdele. Alle husene er etplansbyggeri og indrettet handicapvenligt. I Keredelen har beboerne eget værelse og stor fælles opholdsrum. Beboerne deles om to store hygiejnerum og to handicaptolletter. I bofællesskabsdelene har beboerne egne lejligheder med toilet og bad. Keredelen og det ene bofællesskab er bygget sammen med en glasgang. I Keredelen er der stort centralt køkken. Bocentret er omgivet af have og terrasser.

Bocenter Harridslev er beliggende i et parcelhuskvarter i udkanten af Harridslev. Der er ca. 6 km. ind til centrum af Randers. Der er 4 km. til skov og fjord. Der kører dagligt rutebiler til og fra Randers. I Harridslev forefindes bank, frisør, læge, skole, sportshal og dagligvarebutik.

Værdier og arbejdsgrundlag

På Bocenter Harridslev søges der at skabe nogle rammer der sikrer omsorg og tryghed for beboerne. Der stræbes mod et miljø hvor de bedste betingelser for at udvikle sig ud fra egne forudsætninger, og i samspil med de øvrige beboere er til stede. Yderligere sigtes der mod at give den enkelte beboer mulighed for indflydelse og medbestemmelse på eget liv, for herigennem at opleve livskvalitet.

De gennemgående værdier er: Tryghed - respekt - kommunikation - medbestemmelse - etik og fokus på udvikling: 'Alle mennesker uanset handicap/funktionshæmning kan udvikle sig livet igennem, og denne udvikling finder sted i samspil med andre'.

Bocenter Harridslev benytter sig af adskillelige samarbejdsrelationer, og disse relationer beror på at skabe helhed, sammenhæng, stabilitet, tryghed og omsorg for beboerne, samt at have fokus på beboernes fysiske og psykiske tilstand.

På Bocenter Harridslev bekender man sig primært til to beslægtede tilgange; *neuropædagogik* og *Det ka' nytte*. Indsatsten overfor den enkelte beboer tager udgangspunkt i de individuelle behov. Tilgangene forsøger at finde midler/metoder til at fremme og arbejde med beboernes ressourceområder, gennem teori om udvikling og hjernens opbygning.

Der arbejdes med at afdække dysfunktioner i hjernen, og at danne overblik og forståelse for beboerens udviklingsniveau, for på baggrund af denne viden at lave § 141 planer samt at udarbejde udviklingsbeskrivelser.

Der afholdes årligt handleplansmøder med beboerne, hvor der fastsættes mål og delmål, der skal hjælpe den enkelte til at udvikle sig og hjælpe til at kompensere for den enkeltes handicap.

Bocenter Marienborgvej

Bocenter Marienborgvej er et botilbud under Randers Kommune, der har 22 døgntilbudspladser samt 1 døgntilbudsplads-aflastningsplads/akutplads. Bocenter Marienborgvej består af tre afdelinger. Lovgrundlaget er SEL § 108. Taksten for en plads på Bocenter Marienborgvej er kr. 1.879,00 pr. døgn.

Bocenter Marienborgvejs målgruppe er voksne i alderen 18 år og opefter, med udviklingshæmning.

Medarbejdere

Der er 34 ansatte, som varetager følgende funktioner: Ledelse, almindeligt sekretærarbejde, specialpædagogisk arbejde og omsorg for handicappede, pædagogisk medhjælp, assistent, medhjælp, køkkenchef og kokkearbejde, rengøring og medhjælp i køkkenet mv, ejendomsinspektion og pedalarbejde samt afspændingsterapi.

Faciliteter

Bocenter Marienborgvej består af 3 selvstændige 1-plans bygninger på samme grund, der huser henholdsvis bofællesskab Huset, bofællesskab Møllen og botilbud Kernen.

Kernen er opført i 1993, Møllen er opført i 2005 og Huset i 2009. Alle beboere har egen lejlighed, og de 18 lejligheder har eget handicapvenligt bad og toilet. 4 lejligheder på Kernen deles om 2 store handicapvenlige hygiejnerum. Der er løftslifte i alle bygninger, som er rumdækkende i såvel badeværelser som i opholdsrum. Der er terrasseudgang i alle lejligheder.

På Møllen er der foruden lejlighederne en stor fællestue, rummeligt gangareal, et fælles hygiejnerum, vaskehus, tekøkken, gæstetoilet og kontor. På Kernen er der foruden

lejlighederne en fælles stue, rummelige gangarealer, tekøkken, fælleskøkken med tilhørende opbevaringsrum til madvarer, personalestue/mødelokale, samt 3 kontorer.

I Huset er der foruden lejlighederne, fællesstue, gangarealer, vaskehus, tekøkken, gæstetoilet og kontor. Bygningerne er omgivet af store græs- og havearealer, samt asfalt og flisebelægning. Til hver bygning hører fællesterrasser i forbindelse med fællesrummet. Der er udover nævnte bygninger en carport samt to træhuse, der bruges til opbevaring og værksted for pedellen.

Bocenter Marienborgvej ligger i et roligt villakvarter i Randers nordøstlige bydel, tæt på natur, indkøb og Regionshospital Randers samt falckstationen. Der er bybusforbindelse fra tog- og rutebilstation i nærheden.

Værdier og arbejdsgrundlag

På Bocenter Marienborgvej ønskes det, at følgende værdier bliver afspejlet i tilgangen til den enkelte borger: - Anerkendelse - Respekt - Ligeværdighed - Selvbestemmelse - Relationsdannelse – Totalkommunikation. Det enkelte menneske betragtes som et unikt individ, der er dannet af de relationer, det indgår i, og det enkelte menneske er ligeværdigt med de personlige egenskaber og ressourcer, han eller hun besidder.

Målsætning: At beboere og brugere: - oplever at være unikke mennesker - føler sig anerkendte og værdsatte - oplever at have selvbestemmelse - mærker, at der tages udgangspunkt i de personlige kompetencer - tilbydes det, der for den enkelte har betydning for et godt liv i dagligdagen - føler sig trygge i hjemlige omgivelser.

På Bocenter Marienborgvej bekender man sig til pædagogiske metoder, der benytter *totalkommunikation* og *relationsdannelse* ud fra en *anerkendende tilgang til borgeren*. Desuden er der forudsigelighed og genkendelige strukturer. Borgeren mødes, der hvor han/hun er. Ud fra denne tilgang, arbejdes der på, at borgeren føler sig set, hørt og forstået. Blandt de redskaber der anvendes er billedkommunikation, aflæsning af signaler, sansestimulering, nærvær, massage, cirkusprojekt samt neuropædagogisk screening.

Der evalueres i forhold til hver enkelt borger på personalemøder. Der er en gang om året et statusmøde vedrørende pædagogisk handleplan. Yderligere udarbejdes der årligt pædagogiske handleplaner for den enkelte borger. Dette gøres i et samarbejde med borgeren, dennes pårørende, pædagogerne, samt øvrige samarbejdspartnere.

Gennem denne tilgang til borgeren ønskes det, at det enkelte menneske føler sig set, hørt og forstået, og derved opnår høj grad af selvbestemmelse, således at han eller hun oplever at have høj grad af livskvalitet.

Bocenter Marienborgvej anvender herudover IKT – information, kommunikation og teknologi ved hjælp af computer – som kompetence i deres arbejde.

Bo-Hedensted

Bo-Hedensted er et botilbud under Region Midtjylland, der har 43 døgntilbudspladser, 19 dagstilbudspladser samt 2 skærmede pladser, fordelt på to afdelinger. Lovgrundlaget er SEL § 108. Taksten for en plads på Bo-Hedensted er fra kr. 2.058,00 pr. døgn til kr. 2.928,00 pr. døgn.

Bo-Hedensteds målgruppe er voksne i alderen 18 år og opefter, der ligger indenfor autismspektrummet eller som udviser udadreagerende/selvskadende adfærd.

Medarbejdere

Der er 118 ansatte, som varetager følgende funktioner: Ledelse, almindeligt sekretærarbejde, fysio- eller ergoterapi, specialpædagogisk arbejde og omsorg for handicappede, pædagogisk medhjælp, assistent, medhjælp, rengøring og medhjælp i køkkenet mv. samt ejendomsinspektion og pedalarbejde.

Faciliteter

Bo-Hedensteds to hovedafdelinger henvender sig til henholdsvis § 108 – og § 83-87 tilbud.

§ 108 tilbuddet er opdelt i to underafdelinger, afdeling Øst/Vest og afdeling SYD. Afdeling Øst/vest har to grupper med fem beboere i hver gruppe. Afdeling SYD er opdelt i tre grupper med tre beboere i hver. Hver gruppe fungerer som en selvstændig bolig med fælles køkken og stue. Værelserne er alle med bad og er mellem 22 og 25 m². Grupperne er adskilt af personalefaciliteter og depoter. I SYD har de fleste af beboerne udgang til egen terrasse. Til hver afdeling findes også en have med terrasse.

§ 83-87 tilbuddet er oprettet efter § 105 stk. 2 i lov om almennyttig bolig. Tilbuddet består af fire huse. Tre huse med hver otte lejligheder samt et hus til aktivitet og administration. Lejlighederne er ca. 50 m² og stod færdigbygget i 2008.

Bo-Hedensted ligger i et af Hedensteds villakvarterer i gåafstand fra markerne. Bo-Hedensted ligger på en temmelig stor grund. Der løber en lille bæk gennem gårdspladsen og herfra ud i en lille sø, der er udsigt til. På grunden er placeret to boafdelinger, to aktivitetsbygninger samt administration.

Værdier og arbejdsgrundlag

Bo-Hedensted er en del af Region Midtjyllands driftsområde for voksne med handicap og socialt udsatte. Voksensocialområdet arbejder efter værdierne dialog, dygtighed og dristighed:

- Ved at tilbyde en række højt specialiserede ydelser, altid med fokus på brugeren og dennes individuelle behov.
- Ved at arbejde dialogbaseret, både i forhold til brugere, pårørende og samarbejdspartnere - herunder med andre professionelle for at sikre gode overgange og kontinuitet i brugernes forløb.
- Ved at være engagerede og udvise respekt og imødekommenhed over for brugere, pårørende og samarbejdspartnere i dialogen.

Dialog betyder på Bo-Hedensted åbenhed og gennemsigtighed omkring virke. Det tilstræbes at løse enhver opgave inden for områdets målgrupper.

Dygtighed betyder på Bo-Hedensted, at opgaver løses på et højt specialiseret niveau, og at der altid stræbes efter faglig udvikling. Dette gøres ved på den ene side at sikre, at indsats og udvikling baseres på dokumentation, evidens og metodeforskning; på den anden side arbejdes ud fra en viden om, at dygtighed i arbejdet med handicappede mennesker og udsatte grupper også handler om at skabe tryghed og mening i dagligdagen for brugerne.

Dristighed betyder på Bo-Hedensted, at medarbejdere og ledelse til stadighed udfordrer sig selv og deres faglighed og tør gå nye veje. Dristighed i denne forstand anses som nødvendig, hvis ny og bedre praksis - til gavn for brugere og samarbejdspartnere - skal udvikles.

På Bo-Hedensted arbejdes ud fra *systematisk pædagogik*, hvor hverdagen for beboeren skal være tryk, overskuelig og genkendelig. Derfor planlægges indsatsen, så beboerne oplever succes, selvværd og får flest mulige "jeg kan" oplevelser.

I Bo-Hedensted arbejdes der ud fra de mål, der i samarbejdsplanen bliver sat for hver enkelt beboer. De langsigtede mål opnås ved at arbejde med en række delmål. Ud fra delmålene tilrettelægges en individuel systematisk behandling. For løbende at kunne analysere, justere og udvikle indsatsen indgår video og supervision i arbejdet. Som en del af metoden anvendes videoklip af beboere og personale. Her lægges der særligt vægt på sammenspillet mellem beboer og personale, samt hvorledes dagligdagen for den enkelte kan planlægges mest hensigtsmæssigt. Generelt arbejdes der med fokus på, om tilgangen til den enkelte beboer er etisk korrekt.

Bostedet Høvejen

Bostedet Høvejen er et botilbud under Randers Kommune, der har 38 døgntilbudspladser samt 1 døgntilbudsplads-aflastningsplads/akutplads. Lovgrundlaget er SEL § 107 og SEL § 108. Taksten for en plads på Bostedet Høvejen er kr. 1.042,00 pr. døgn.

Bostedet Høvejens målgruppe er voksne i alderen 18 til 30 år med udviklingshæmning.

Medarbejdere

Der er 31 ansatte, som varetager følgende funktioner: Ledelse, almindeligt sekretærarbejde, specialpædagogisk arbejde og omsorg for handicappede, assistent, medhjælp, køkkenchef og kokkearbejde, rengøring og medhjælp i køkkenet mv. samt ejendomsinspektion og pedalarbejde.

Faciliteter

Bostedet Høvejen er opdelt i 4 boligenheder. Alle boligenheder er placeret i et plansbyggeri med have og stier tæt ved boldbaner:

Høvejen består af i alt 22 lejligheder. 9 af lejlighederne hører til et ungdomstilbud. Disse lejligheder er 1-rums boliger med entre, badeværelse og stue samt fælles opholds- og spisestue, køkken, kontor og vaskerum, samt fælles møde- og kontorlokaler. De reste-

rende 13 lejligheder er nyrenoverede 2-værelseslejligheder med handicapvenligt toilet/bad, tekøkken og entré samt fælles opholdsstue, køkken og kontor.

Bofællesskabet Høvejen 25-37 består af 7 rækkehus med køkken, badeværelse, bryggers, soveværelse og stue.

Bofællesskabet Høvejen 21 består af 8 lejligheder med soveværelse, stue, badeværelse og tekøkken. Endvidere er der et køkken og bryggers og en stor fællesopholds- og spise-stue samt et mindre kontor og badeværelse.

Bostedet Høvejen er beliggende ca. 2 km. fra Randers centrum i forstaden Vorup. Der er 1 km. til skov og strand. Bybusserne 3 og 7 har holdeplads lige udenfor døren.

Værdier og arbejdsgrundlag

Høvejens mål er at sikre trivsel og kvalitet i det daglige arbejde samt at værne om de gode relationer – til kolleger, beboere og de pårørende. Arbejdet drejer sig i høj grad om menneskelige møder, omsorg og sårbare relationer. I disse forhold konfronteres medarbejdere og ledelse ofte med vanskelige etiske dilemmaer. Målet med Høvejens værdisystem er, at det i sin helhed skal fungere som et refleksionsværktøj, der kan inspirere og hjælpe til at fastholde dialogen om hvordan man skaber de bedste betingelser for trivsel og gode relationer på Høvejen.

Høvejens værdisystem består af følgende tre elementer: "Vores mission • Vores vision • Vores etiske grundholdninger", som i Tilbudsportalen uddybes på følgende måde:

"Vores mission: Med høj faglighed og anerkendelse udvikler og understøtter vi livsglæde hos den enkelte

- Vores vision: Vi vil skabe et hus i evig bevægelse, hvor alle har mulighed for at udfolde "det gode liv" – alene eller i fællesskab.
- Vi har formuleret vores etiske grundholdninger, fordi det er vigtigt for os at tale åbent og ærligt om de etiske problemstillinger, der udfordrer os. Det er vores mål, at vores etiske grundholdninger skal være medvirkende til at sætte etikken på dagsordenen og give os et fælles sprog at tale om etik og etiske dilemmaer ud fra. "

Bostedet Høvejen benytter sig af en række forskellige samarbejdsrelationer, idet det tilstræbes at skabe et helhedstilbud, der tilgodeser alle beboernes behov indenfor de angivne rammer.

På Bostedet Høvejen anvendes bl.a. følgende metoder *Det ka' nytte*, *Jeg-støttende samtaler* samt *Samarbejds møder*:

Det ka' nytte anvender udviklingsbeskrivelser, hvor formålet er at udrede beboeren udviklingsmæssigt i forhold til levealder med henblik på at indkredse beboerens udviklingspotentiale. Derudover opbygges en "faglig livshistorie" for beboeren, hvor igennem medarbejdernes indsigt i og forståelse for beboerens opvækstbetingelser øges. Disse beskrivelser anvendes som afsæt for at iværksætte pædagogiske tiltag. Endelig dannes der en "personlig livshistorie" med det formål, at beboeren kan få en større forståelse af sig selv.

Ved *Jeg-støttende samtaler*, gennemføres samtaler med beboeren ud fra dennes særlige livsvilkår. Formålet er med samtalerne er at hjælpe beboeren med at strukturere sine tanker og hjælpe beboeren med at finde og vælge metoder til at løse sine problemer. Metoden anvendes efter behov hos de enkelte beboere. Mål og delmål for samtalerne aftales i samarbejde mellem beboeren og de pædagogiske medarbejdere.

På *Samarbejds møder* udarbejdes og evalueres §141-planer. I et samarbejde mellem beboeren og evt. dennes pårørende/venner, medarbejdere fra bo- og arbejdssted samt sagsbehandler i kommunen aftales de væsentligste udviklings- og indsatsområder for det kommende år. Møderne afholdes årligt og evalueres løbende, mindst en gang hvert halve år. Målene fastsættes ud fra en faglig vurdering og beboerens ønsker og altid i samarbejde med beboeren.

Bostedet Neptunvej

Bostedet Neptunvej er et botilbud under Randers Kommune, der har 47 døgntilbudspladser samt et døgntilbudsplads-aflastningsplads/akutplads. Lovgrundlaget er SEL § 107. Taksten for en plads på Bostedet Neptunvej er kr. 872,00 pr. døgn.

Bostedet Neptunvejs målgruppe er voksne i alderen 18 år og opefter med udviklingshæmning.

Medarbejdere

Der er 40 ansatte, som varetager følgende funktioner: Ledelse, almindeligt sekretærarbejde, specialpædagogisk arbejde og omsorg for handicappede, assistent, medhjælp, kost- og ernæringsarbejde/specialfunktioner, køkkenchef og kokkearbejde, rengøring og medhjælp i køkkenet mv., ejendomsinspektør og pedalarbejde samt beskæftigelsesvejledning.

Faciliteter

Bostedet Neptunvej er helt nyt og færdiggjort i 2011. Det består af fire huse, hvoraf de tre er sammenhængende. Bygningerne er i et plan, og lejlighederne er placeret rundt om en gårdhave. De 48 af lejlighederne er på godt 50 kvadratmeter med egen terrasse, depotrum og handicapvenligt badeværelse med egen vaskemaskine/tørretumbler. Endvidere er der en fælles Kulturcafé, hvor der er mulighed for at deltage i forskellige aktiviteter, og beboerne kan vælge at spise her. I forbindelse med Kulturcafeen findes botilbuddets køkken og administration.

Bostedet Neptunvej ligger i Paderup 5 km fra Randers, tæt ved grønne arealer og Randers Storcenter. Der er offentlig transport uden for døren. Bostedet ligger i gå-afstand til forretningscentre, hvor der forefindes en bred vifte af indkøbsmuligheder.

Værdier og arbejdsgrundlag

Bostedet Neptunvejs mål er at sikre trivsel og kvalitet i det daglige arbejde samt at værne om gode relationer til kolleger, beboere og de pårørende. Vores arbejde drejer sig om menneskelige møder, omsorg og sårbare relationer. I disse forhold kommer vi dagligt til at stå i vanskelige etiske dilemmaer, hvor vi kan være i tvivl om, hvordan vi

skal handle. Således er det vores mål, at vores værdisystem – i sin helhed - skal fungere som et refleksionsværktøj, der kan inspirere os til at fastholde dialogen om, hvordan vi skaber de bedste betingelser for trivsel og gode relationer på Bostedet Neptunvej.

Bostedet Neptunvejs værdisystem består af følgende tre elementer: "Vores mission • Vores vision • Vores etiske grundholdninger", som i Tilbudsportalen uddybes på følgende måde:

- "Vores mission udgør den fælles referenceramme for vores arbejde og angiver, hvilken opgave vi er sat i verden til at løse – den er vores eksistensberettigelse og udtrykker, hvad der gør os unikke. Med høj faglighed og anerkendelse udvikler og understøtter vi livsglæde hos den enkelte.
- Vores vision er vores ledestjerne eller det langsigtede mål med vores arbejde og fortæller os, hvor vi gerne vil hen. Visionen skal inspirere og engagere os og give os energi til at tackle de daglige udfordringer. Vi vil skabe et hus i evig bevægelse, hvor alle har mulighed for at udfolde det gode liv – alene eller i fællesskab.
- Vores etiske grundholdninger Vi har formuleret vores etiske grundholdninger, fordi det er vigtigt for os at tale åbent og ærligt om de etiske problemstillinger, der udfordrer os. Det er vores mål, at vores etiske grundholdninger skal være medvirkende til at sætte etikken på dagsordenen og give os et fælles sprog at tale om etik og etiske dilemmaer ud fra. Et nøgleord i vores arbejde er omsorg."

Bostedet Neptunvej benytter sig af en række af samarbejdsrelationer i nærmiljøet. Der forefindes dog ingen skriftlige samarbejdsaftaler for ovenstående relationer. Samarbejdet tager udgangspunkt i at skabe helhed i beboernes liv

På Bostedet Neptunvej anvendes metoden *Det ka' nytte*. Metoden bygger på en grundlæggende tro på, at udvikling hos et menneske altid kan finde sted, og at livskvaliteten altid kan blive forbedret. Metoden tager således udgangspunkt i den enkeltes ressourcer.

Der anvendes forskellige typer af redskaber i *Det ka' nytte*, såsom spørgeundersøgelser, udviklingsbeskrivelser, neuropædagogik, observationer, pædagogisk analyse, kommunikationsanalyse, forudsætningsanalyse, livshistorie, tværfagligt samarbejde inkl. pårørende, helbredsoplysninger, reflekterende teams, video samt MUS. Endvidere anvendes Bostedsystemet i arbejdet.

Der udarbejdes systematisk faglige handleplaner og § 141 handleplaner. For borgere under 65 afholdes som minimum et årligt handleplansmøde.

Mål og delmål fastsættes via faglige handleplaner og § 141-planen. Langsigtede mål består af en konkret beskrivelse af, hvad man forventer, at indsatsen vil medføre for personen i løbet af en nærmere angivet tidsramme. Kortsigtede mål er som udgangspunkt af meget konkret karakter, og som kan opfyldes inden for den nærmeste fremtid, hvilket vil sige op til opfølgningsdatoen for faglige handleplaner eller/og §141-planen. Det aftales hvilke kriterier, som skal være opfyldt for at målet er nået, f.eks. "når beboe-

ren tre gange har været i stand til selv at købe sine ugeblade i den nærliggende supermarked".

Elbæk Højskole

Elbæk Højskole er et botilbud under Region Midtjylland, der har 26 døgntilbudspladser samt 22 dagstilbudspladser. Elbæk Højskole består af tre afdelinger. Lovgrundlaget er SEL § 108. Taksten for en plads på Elbæk Højskole er fra kr. 755,00 pr. døgn til kr. 3.097,00 pr. døgn.

Elbæk Højskoles målgruppe er voksne i alderen 18 til 40 år med ADHD, dom for ikke-personfarlig kriminalitet eller som udviser udadreagerende/indadreagerende adfærd.

Medarbejdere

Der er 58 ansatte, som varetager følgende funktioner: Ledelse, almindeligt sekretærarbejde, specialpædagogisk arbejde og omsorg for handicappede samt ejendomsinspektion og pedalarbejde.

Faciliteter

Elbæk Højskoles tre afdelinger er beliggende på hver sin matrikel:

Afdeling Elbæk er beliggende i landsbyen Elbæk 14 km fra Odder og 14 km fra Horsens. Afdelingen er indrettet i tidligere folkehøjskolebygninger. Feb. 2011 blev 6 nye 2 rumsejlejligheder indviet, og planen er at også de sidste 3 pladser skal erstattes.

Afdeling Odder er beliggende i Odder by i 2 boligblokke med 5 lejligheder i hver blok samt fælleslejligheder og administration

Afdeling Yding er beliggende tæt ved Yding/Østbirk. Yding har 8 lejligheder (bygget i 2007).

Værdier og arbejdsgrundlag

Bo- og Aktivitetstilbuddet Elbæk Højskole, er en del af Region Midtjyllands driftsområde for voksne handicappede og socialt udsatte. Voksensocialområdet arbejder efter værdierne dialog, dygtighed og dristighed:

- Ved at tilbyde en række højt specialiserede ydelser, altid med fokus på brugeren og dennes individuelle behov
- Ved at arbejde dialogbaseret, både i forhold til brugere, pårørende og samarbejdspartnere - herunder med andre professionelle for at sikre gode overgange og kontinuitet i brugernes forløb
- Ved at være engagerede og udvise respekt og imødekommenhed over for brugere, pårørende og samarbejdspartnere i dialogen.

Dialog betyder på Elbæk Højskole at medarbejdere og ledelse udviser engagement, respekt og imødekommenhed over for brugere, pårørende og samarbejdspartnere. Dialog betyder også åbenhed og gennemsigtighed omkring.

Dygtighed knyttes på Elbæk Højskole til en målsætning om at løse enhver opgave inden for områdets målgrupper, samt at opgaverne løses på et højt specialiseret niveau og at ledelse og medarbejdere altid stræber efter faglig udvikling. Vi udfordrer til sta-

dighed os selv og vores faglighed; og vi tør gå nye veje. Dristighed i denne forstand er nødvendig hvis ny og bedre praksis til gavn for brugere og samarbejdspartnere skal udvikles. Dette gøres ved på den ene side at sikre, at indsats og udvikling baseres på dokumentation, evidens og metodeforskning; på den anden side arbejdes ud fra en viden om, at dygtighed i arbejdet med handicappede mennesker og udsatte grupper også handler om at skabe tryghed og mening i dagligdagen for brugerne.

Dristighed betyder på Elbæk Højskole, at medarbejdere og ledelse til stadighed udfordrer sig selv og deres faglighed og tør gå nye veje. Dristighed i denne forstand anses som nødvendig, hvis ny og bedre praksis - til gavn for brugere og samarbejdspartnere - skal udvikles.

På Elbæk Højskole arbejdes ud fra metoderne *KRAP* og *PAS*:

- *KRAP* står for *kognitiv, ressourcefokuseret og anerkendende pædagogik*. Metoden bygger på, at der gennem samtaler mellem pædagog og beboeren, tænkes i tanker, følelser og handling fra start, for derefter at undersøge, hvilke kognitive redskaber der kan tages i brug. Mål og delmål for indsatsen fastsættes ved samtale med beboeren, hvor beboeren får mulighed for at fortælle om sine oplevelser, og hvor medarbejderen fortæller om de observationer og registreringer, som medarbejderne har gjort.

Systemet Bosted anvendes til at registrere mål, delmål og individuelle planer. Ved ugentlige samtaler og psykoedukation får beboeren større erkendelse af eget handicap og dermed større forståelse for behovet for eksterne støtteforanstaltninger og ændrede mestringsstrategier.

- *PAS* står for *pædagogisk analyse* og anvendes med det formål at registrere og danne oversigt omkring beboerens kompetencer og udviklingsområder. Denne oversigt anvendes som et værktøj på tilbuddet til at målrette kommunikationen og behandlingen efter beboerens kompetencer og behov.

Metoden omfatter brug af videoovervågede interviews, der efteranalyseres ud fra af både beboerens besvarelser og videooptagelserne. På baggrund af analysen udarbejdes en handleplan for beboeren.

Granbakken

Granbakken er et botilbud under Region Midtjylland, der har 51 døgntilbudspladser, en døgntilbudsplads-aflastningsplads/akutplads, 41 dagtilbudspladser samt en dagtilbudsplads-aflastningsplads/akutplads. Granbakken består af i alt 5 afdelinger. Lovgrundlaget er SEL § 108. Taksten for en plads på Granbakken er mellem kr. 573,00 kr. og 3.177,00 kr. pr. døgn.

Granbakkens målgruppe er voksne og unge i alderen 18 til 67 år med funktionsnedsættelse (eksempelvis udviklingshæmning eller ADHD), en spiseforstyrrelse, udadreagerende/indadreagerende adfærd eller som er dømt for personfarlig eller ikke-personfarlig kriminalitet.

Medarbejdere

Der er 80 ansatte, som varetager følgende funktioner: Ledelse, almindeligt sekretærarbejde, specialpædagogisk arbejde og omsorg for handicappede, pædagogisk medhjælp, assistent, medhjælp, køkkenchef og kokkearbejde, rengøring og medhjælp i køkkenet mv. samt ejendomsinspektion og pedalarbejde.

Faciliteter

Granbakken Bo- og aktivitetscentret består af fem afdelinger. Tre af afdelinger er beliggende på Djursland i udkanten af Allingåbro mellem Randers og Grenå, det drejer sig om Kollegiet Granhøjen, Grankoglen og Åbrinken. To afdelinger, Egegården og Østergården, er beliggende i udkanten af Randers, tæt på indkøbscenter og åbent land.

Kollegiet Granbakken er en stor, ældre villa på tre etager fra 1952. Huset er inddelt i to grupper, som med hver sit boafsnit med værelser, fælles opholdsstue, køkken og badeværelser. Der er plads til 15 beboere på Kollegiet Granbakken. Derudover er en plads reserveret til et ugeophold (aflastning) for hjemmeboende unge. Hver beboer har sit eget værelse på 10-15 m². Der er fælles badeværelser på hver etage. Etagerne forbindes med trapper, og huset er vanskelig tilgængeligt for gangbesværede.

Grankoglen rummer otte lejligheder på 38 m². Byggeriet på 592 m² er fra 2003 og er specielt designet til beboere med Prader-Willi Syndrom. Afdelingen er opdelt i to grupper med fire lejligheder, som er placeret i hver sin ende af bygningen. I hver gruppe er der egen indgang, bryggers, spise- og opholdsstue. Opdelingen giver mulighed for samvær i mindre eller større grupper.

Åbrinken rummer otte lejligheder 37 m², som indeholder stue/soveværelse, tekøkken, badeværelse, og udgang til egen terrasse. Det samlede byggeri er på 592 m² og er specielt udformet til stedets beboere med udgangspunkt i deres udadrettede adfærd. Der er blandt andet lagt vægt på sikkerhed og flugtveje for personalet, ligesom der er mulighed for at lave forskellige opdelinger af huset. Bofællesskabet har fire stuer som er indrettet som hhv. spisestuer, TV-opholdsstue og en stillestue. Bostedet er opført i 2003.

Afdeling Egegården består af otte lejligheder, et stort fælleskøkken, dagligstue, spise- og en stor terrasse. Hver lejlighed er på 24 m² og består af stue/soveværelse, tekøkken, badeværelse og udgang til egen terrasse. Desuden består Egegården af en ældre nedlagt ejendom, som benyttes af Dagbeskæftigelsen.

Østergården er beliggende i nye pavilloner med 4 lejligheder, vagtværelse og fællesarealer i form af stuer og køkken.

Værdier og arbejdsgrundlag

Granbakken Bo- og Aktivitetscenter er en del af Region Midtjyllands driftsområde for voksne handicappede og socialt udsatte. Voksensocialområdet arbejder efter værdierne dialog, dygtighed og dristighed:

- Ved at tilbyde en række højt specialiserede ydelser, altid med fokus på brugeren og dennes individuelle behov

- Ved at arbejde dialogbaseret, både i forhold til brugere, pårørende og samarbejdspartnere - herunder med andre professionelle for at sikre gode overgange og kontinuitet i brugernes forløb
- Ved at være engagerede og udvise respekt og imødekommenhed over for brugere, pårørende og samarbejdspartnere i dialogen.

Dialog betyder på Granbakken Bo- og Aktivitetscenter, at medarbejdere og ledelse udviser engagement, respekt og imødekommenhed over for brugere, pårørende og samarbejdspartnere. Dialog betyder også åbenhed og gennemsigtighed omkring.

Dygtighed knyttes på Granbakken til en målsætning om at løse enhver opgave inden for områdets målgrupper, samt at opgaverne løses på et højt specialiseret niveau og at ledelse og medarbejdere altid stræber efter faglig udvikling. Vi udfordrer til stadighed os selv og vores faglighed; og vi tør gå nye veje. Dristighed i denne forstand er nødvendig hvis ny og bedre praksis til gavn for brugere og samarbejdspartnere skal udvikles. Dette gøres ved på den ene side at sikre, at indsats og udvikling baseres på dokumentation, evidens og metodeforskning; på den anden side arbejdes ud fra en viden om, at dygtighed i arbejdet med handicappede mennesker og udsatte grupper også handler om at skabe tryghed og mening i dagligdagen for brugerne.

Dristighed betyder på Granbakken, at medarbejdere og ledelse til stadighed udfordrer sig selv og deres faglighed og tør gå nye veje. Dristighed i denne forstand anses som nødvendig, hvis ny og bedre praksis - til gavn for brugere og samarbejdspartnere - skal udvikles.

Granbakken benytter sig af adskillelige samarbejdsrelationer i nærmiljøet. Alle afdelingerne har et tæt forældre- og pårørende samarbejde, i det omfang beboerne ønsker det. Beboerne kan deltage i klubvirksomhed sammen med andre udviklingshæmmede.

De beboere, der har Prader-Willi Syndrom, bliver løbende kontrolleret af speciallæger fra Center for Sjældne Sygdomme på Skejby Sygehus. Alle beboerne bruger de alment praktiserende læger, tandlæger og fysioterapeuter i nærmiljøet.

På Granbakken arbejder man på de enkelte afdelinger ud fra følgende tilgange/redskaber:

På *kollegiet Granbakken* er målgruppen unge udviklingshæmmede mellem 18 og 25 år, der skal flytte hjemmefra eller fra et børne- og ungetilbud. Huset og normeringen er ikke målrettet beboere med udadreagerende adfærdsproblematikker. Personalet ser og anerkender de unge, som de er. De forholder sig til det hele menneske og giver de unge personlig og ærlig respons. Personalet er bevidst om at være normgivende, og at de er rollemønstre. Personalet har fokus på at opbygge gensidig tillid i relationen til de unge med henblik på, at de unge oplever frihed under ansvar. Pædagogerne tilrettelægger de pædagogiske tiltag ud fra den enkeltes funktionsniveau på de forskellige udviklingsområder.

Som redskaber udarbejdes der en *individuel personbeskrivelse* og en *pædagogisk handleplan* efter et fælles koncept. Disse redskaber er fundamentet for den pædagogiske indsats.

Der er dagligt et tæt samarbejde mellem botilbud, skole og dagbeskæftigelse omkring den enkelte beboer for at sikre en koordineret og helhedsorienteret indsats. Mål og delmål for de unge fastsættes løbende sammen med beboerne, på personalemøder og til de årlige handlemøder. På handlemødet gøres der status, man drøfter kvalitet og tilfredshed og planlægger nye tiltag.

Fælles for alle unge er, at de skal lære at klare sig mere selvstændigt og ruste sig til en voksentilværelse med henblik på udflytning til et mere selvstændigt botilbud eller egen bolig.

På *Grankoglen* er målgruppen voksne med Prader-Willi Syndrom og deraf varig, nedsat, psykisk funktionsevne. Det er kendetegnende for målgruppen, at der er behov for diæt og livsprog, massiv og helhedsorienteret pædagogisk støtte.

Personalet arbejder med udgangspunkt i at tilrettelægge hverdagen og skaber rammer for beboerne, så de oplever, at de har indflydelse på eget liv og derved får lyst til at varetage de forskellige opgaver, som er en del af hverdagen. Personalet arbejder målrettet med, at den enkelte beboer får et øget kendskab til egne muligheder og begrænsninger. Det sker ved at iværksætte handlinger og krav, der er tilpasset den enkelte beboers udviklingsniveau og livserfaring.

Grankoglen lægger stor vægt på, at personalet har kendskab til udviklingspsykologi, Prader Willie Syndrom og neuropædagogik med henblik på at tilrettelægge en struktureret og forudsigelig hverdag for de otte beboere.

Der udarbejdes en *individuel personbeskrivelse* og en *pædagogisk handleplan* efter et fælles koncept. Disse redskaber er fundamentet for den pædagogiske indsats.

Mål og delmål fastsættes løbende sammen med beboerne, på personalemøder og til de årlige handlemøder.

Der er dagligt et tæt samarbejde mellem botilbud og dagbeskæftigelse omkring den enkelte beboer, for at sikre en massiv, koordineret og helhedsorienteret indsats. En gang om året afholder Grankoglen handlemøde, hvor der bliver gjort status. Her drøfter man kvalitet og tilfredshed og planlægger nye tiltag.

På afdelingen *Åbrinken* er målgruppen voksne med varig, nedsat, psykisk funktionsevne, ADHD, Prader-Willie Syndrom, personer der har psykosociale og psykiatriske vanskeligheder, adfærdsforstyrrelser, problemskabende og udadreagerende adfærd. Nogle beboere har dom til tilsyn. Det er kendetegnende for målgruppen, at der er behov for en massiv, koordineret og helhedsorienteret, pædagogisk støtte for en kortere eller længerevarende periode.

Der lægges vægt på, at den enkelte beboer bliver en del af fællesskabet. Personalet tilstræber, at beboerne indgår i sociale relationer, hvor man tager ansvar, respekterer hinanden og løser opgaver sammen. Personalet støtter beboerne i at finde nye handlestrategier, så beboernes uhensigtsmæssige adfærd bliver mindsket. Personalet rammesætter med nøgleordene tillid, tryghed, troværdighed, respekt, nærvær og omsorg.

Der udarbejdes en *individuel personbeskrivelse* og en *pædagogisk handleplan*. Disse redskaber er fundamentet for den pædagogiske indsats.

Der er dagligt et tæt samarbejde mellem botilbud og dagbeskæftigelse omkring den enkelte beboer, for at sikre en massiv, koordineret og helhedsorienteret indsats. En gang om året afholder Åbrinken handlemøde, hvor der bliver gjort status. Her drøfter man kvalitet og tilfredshed og planlægger nye tiltag. Mål og delmål fastsættes løbende sammen med beboerne, på personalemøder og til de årlige handlemøder.

Målgruppen på henholdsvis Egegården og Østergården er voksne med varig, nedsat psykisk funktionsevne, ADHD, Prader Willie Syndrom, personer der har psykosociale og psykiatriske vanskeligheder, adfærdsforstyrrelser, problemskabende og udadreagerende adfærd. Nogle beboere har dom til tilsyn eller anbringelse. Det er kendetegnende for målgruppen, at der er tale om et behov for massiv, koordineret og helhedsorienteret pædagogisk støtte for en kortere eller længerevarende periode. Der arbejdes ud fra at beboerne skal have oplevelsen af, at de bor i eget hjem med de forpligtelser og rettigheder, der følger med. Man skal varetage de forskellige opgaver, der er en del af hverdagen, og den enkelte får støtte dertil efter behov. Beboerne bliver en del af et fællesskab og det tilstræbes, i så høj grad som muligt, at den enkelte indgår i sociale relationer, hvor man tager ansvar, respekterer hinanden og løser opgaver i fællesskab.

Det tilstræbes endvidere at skabe et nænsomt miljø, så beboerne har overskud til at turde afprøve nye udfordringer og evaluere deres egen formåen, både det der går godt, og når det der går skidt. Forældre og pårørende bliver inddraget i et samarbejde med henblik på at sikre den enkelte beboers trivsel, sundhed og udvikling.

Der udarbejdes en *individuel personbeskrivelse* og en *pædagogisk handleplan*. Disse redskaber er fundamentet for den pædagogiske indsats.

Der er dagligt et tæt samarbejde mellem botilbud og dagbeskæftigelse omkring den enkelte beboer, for at sikre en massiv, koordineret og helhedsorienteret indsats. En gang om året afholder Egegården handlemøde, hvor der bliver gjort status. Her drøfter man kvalitet og tilfredshed og planlægger nye tiltag. Mål og delmål fastsættes løbende sammen med beboerne, på personalemøder og til de årlige handlemøder.

Granbakken har specialviden indenfor Prader-Willi Syndrom, ADHD, Asberger Syndrom, Tourette Syndrom, psykopati samt problemskabende adfærd, hvilket aktivt bruges i arbejdet.

Niels Brocksgade

Niels Brocksgade er et botilbud under Randers Kommune, der har 19 døgntilbudspladser. Lovgrundlaget er SEL § 85. Taksten for en plads på Niels Brocksgade er kr. 622,00 pr. døgn.

Niels Brocksgades målgruppe er voksne i alderen 18 år og opefter med udviklingshæmning.

Medarbejdere

Der er 8 ansatte, som varetager følgende funktioner: Ledelse, almindeligt sekretærarbejde, specialpædagogisk arbejde og omsorg for handicappede samt pædagogisk ledelse.

Faciliteter

Niels Brocksgade er taget i brug i 2000. Alle lejligheder er 2-rums med badeværelse, og er ikke velegnede til kørestolsbrugere. Lejlighederne har fransk altan. Der er stort fællesrum, hvor der er mulighed for fællesspisning, en stor fælles terrasse samt et lille skur til opbevaring af småting.

Niels Brocksgade er placeret i Randers bymidte, tæt på havneområde og skov. Der er kort afstand til indkøbsmuligheder, biograf, museum osv. Der er busforbindelser inden for 200 meter.

Værdier og arbejdsgrundlag

Værdigrundlaget i Randers Kommunes bofællesskaber er: - Ansvarlighed - Udvikling - Helhed - Kvalitet – Brugerudvikling.

På Niels Brocksgade bekender man sig til *relations- og ressourceorienteret pædagogik*, hvor der rettes fokus på samspillet mellem mennesker. Der arbejdes ud fra en antagelse om, at det er at de erfaringer beboerne gør i det aktive samspil med pædagogerne og med hinanden, der udvikler beboerne til selvstændige individer, når samspillet er baseret på ligeværd og anerkendelse.

Tilgangen bygger således på samarbejde, dialog med udgangspunkt i beboernes ressourcer og ønsker samt samvær omkring dagligdagens rutiner og gøremål. Beboerne tilbydes kontaktpersonsordning. Der sikres systematik i arbejdet med beboerne gennem samtaler, brug af Bostedsystemet samt kalenderaftaler o.l.

Fastsættelse af mål og delmål foregår altid i et samarbejde mellem beboer og kontaktperson i form af udarbejdelse eller revidering af handleplan. Udgangspunktet for samarbejdet er beboernes ønsker og mål.

Sydbo

Sydbo er et botilbud under Region Syddanmark, der har 22 døgntilbudspladser. Lovgrundlaget er SEL § 108. Taksten for en plads på Sydbo er kr. 1.991,00 pr. døgn.

Sydbos målgruppe er voksne i alderen 18 år og opefter med udviklingshæmning, kommunikationsnedsættelse, mobilitetsnedsættelse, forandret virkelighedsopfattelse, personlighedsforstyrrelse eller demens.

Medarbejdere

Der er 35 ansatte, som varetager følgende funktioner: Ledelse, almindeligt sekretærarbejde, fysio- eller ergoterapi, specialpædagogisk arbejde og omsorg for handicappede, pædagogisk medhjælp, køkkenchef og køkkenarbejde, rengøring og medhjælp i køkkenet mv. samt ejendomsinspektør og pedalarbejde.

Faciliteter

På Sydbo er der 22 værelser, hvoraf en del har eget bad og toilet. Værelserne varierer størrelsesmæssigt fra 12 - 18 m². Der er fælles opholdsarealer samt administrations- og mødefaciliteter, og nødvendige hjælpemidler forefindes.

Botilbuddet er beliggende ved Hundstrup på Eskebjergvej 7, i landlige omgivelse (mellem Svendborg og Fåborg).

Værdier og arbejdsgrundlag

I Sydbo arbejdes ud fra et fælles værdigrundlag: Respekt, nærvær, faglighed og trivsel. Sydbo benytter sig af adskillelige samarbejdsrelationer i nærmiljøet og har som botilbud individuelt samarbejde med borgernes familie/pårørende.

På Sydbo bekender man sig til en tilgang, der gennem *socialpædagogisk og sundhedsfaglig bistand* imødekommer den enkelte borgers behov og ønsker samt fordrer samarbejde på tværs af botilbuddet.

Den pædagogiske indsats tager udgangspunkt i neuropædagikken, og i arbejdet anvendes redskaber såsom dagsplaner, pædagogiske drejebøger, der kort og præcist beskriver alle forhold omkring borgeren, samt generel nødvendig pleje og omsorg.

Der arbejdes med tværfagligt team samarbejde både dag og nat, samt med daglige planlægnings- og koordineringsmøder for hele botilbuddet.

Mål og delmål for den enkelte borger udarbejdes i forbindelse med handleplansmøder. Ud fra disse mål og den enkelte borgers behov udarbejdes dagsplaner, som sikrer at opgaverne omkring borgeren bliver udført.

Sydbo inddrager desuden musik, natur, behandling og pleje samt alternative kommunikationsformer som kompetencer i arbejdet med beboerne.

